KARA KİTAP

Suat Derviş

Serdar Soydan'ın
sunuşuyla

Suat Derviş

(1903-1972)

Suat Derviş İstanbul'da doğdu. Tıp profesörlerinden İsmail Derviş Bey'in kızı olan Suat Derviş, çocukluk yıllarında özel eğitim aldı. Daha sonra Kadıköy Numune Rüştiyesi'yle Bilgi Yurdu'nda eğitim hayatına devam etti. Konservatuvar eğitimi için ablasıyla birlikte Almanya'ya giderek piyano dersleri almaya başladı ve edebiyat fakültesine yazılarak felsefe derslerine yöneldi. Konservatuvar eğitimini bırakıp Almanya'daki çeşitli dergi ve gazetelerde yazmasıyla gazetecilik hayatı başladı. 1932'de Türkiye'ye döndükten sonra da *Son Posta*, *Vatan*, *Cumhuriyet*, *Gece Postası*, *Yeni Ay*, *Tan* gibi gazetelerde röpotajları, hikâyeleri, romanları yayımlanarak yazı hayatına devam etti. Reşat Fuat Baraner ile birlikte Türkiye'de toplumsal gerçekçi akımın ilk yayın organlarından sayılan *Yeni Edebiyat Dergisi*'ni yayımladı. Bu dergide kısa öyküler, fıkra ve eleştiriler yazdı. 1944 tutuklamaları sırasında eşi Reşat Fuat Baraner'i sakladığı ve yasadışı Türkiye Komünist Partisi'ne katıldığı gerekçesiyle yargılanarak bir yıl hapse mahkûm oldu. Ardından Paris'e giderek 1953-1961 yılları arasında Fransa'da kaldı. 1961'de Türkiye'ye döndükten sonra romanlarının yazımı ve yayınıyla uğraştı. Birçok ilke de imzasını atan Suat Derviş, yazı hayatına adım attığı *Alemdar* gazetesindeki "Hezeyan" şiiri başta olmak üzere, gerek farklı mahlaslarla gerek kendi ismiyle yazılmış birçok eseri geride bırakarak 1972'de Kasımpaşa Askeri Deniz Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu.

İthaki

Kara Kitap
Suat Derviş

İthaki Yayınları – 900

Yayına Hazırlayan: *Arzu Sarı*
Latin Harflerine Aktaran: *Serdar Soydan*
Redaksiyon: *Tuğçe Nida Sevin*
Kapak Tasarım: *Şükrü Karakoç*
Grafik Uygulama: *Şükrü Karakoç*
1. Baskı, Ocak 2014, İstanbul

ISBN: 978-605-375-341-4

Sertifika No: 11407

© Suat Derviş
© İthaki, 2014

Bu eserin tüm hakları Onk Ajans aracılığıyla satın alınmıştır.
Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Bahariye Cad. Dr. İhsan Ünlüer Sok. Ersoy Apt. A Blok No: 16/15 Kadıköy – İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
ithaki@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 – Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 25001

Suat Derviş

KARA KİTAP

İçindekiler

Sunuş 7
Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes... 15
Kara Kitap 101
Buhran Gecesi 127
Fatma'nın Günahı 203
SÖZLÜK 291

Sunuş

SUAT DERVİŞ... BİR TÜRK GOTİĞİ!

Türk Edebiyatı'nda gotiğin etkisi ve bu türde verilen eserler hakkında yapılan az sayıdaki çalışmada hakkı yenen bir isim Suat Derviş. Ve gotik edebiyat kapsamında ele alınabilecek dört eseri: *Kara Kitap*, *Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes...*, *Buhran Gecesi* ve *Fatma'nın Günahı*.

Bu kitap, okuyucuya Suat Derviş'in bu dört romanını bir arada sunmaktadır. Okumakta olduğunuz giriş yazısındaysa yazarı, bu edebi türü kullanışı açısından değerlendirmeye çalışacağım. Ama önce gotiğin ne olduğu ile Osmanlı ve Türk edebiyatındaki serüvenine dair kısa bir giriş yapacağım.

* * *

Ömer Türkeş, 2005 yılında *Radikal* gazetesinde yayımlanan, "Korkuyu çok sevdik ama az ürettik" başlıklı yazısında, gotik edebiyatın ya da daha geniş bir tanımlamayla korku edebiyatının güdük kalmasını moderniteye, aydınlanma ideali ve bunun yazarlara yüklediği "gerçeği" yansıtma, gerçeğe sadık kalma sorumluluğuna bağlar. Oysa "modernite ile tanıştığımızı varsaydığımız ve önemli bir kırılmayı milatlandırdığımız Tanzimat sonrasında da, Cumhuriyet döneminde de yazarlar gerçeği yazmak, topluma yön vermek, kılavuzluk etmekle yükümlüydü; fantezilerle, korkularla, doğaüstü yaratık ve güçlerle uğraşmak boş ve zaman kaybı olarak görülüyordu," deyip geçmek kolay değil. Çünkü go-

tiğin ortaya çıkışı tam da bu noktada oldu.

Karanlık bir ortaçağın ardından yavaş yavaş aydınlanan Avrupa, insanın ve aklın öne çıkışını, değer kazanışını, dinin gücünü kaybedişini, her şeyin gözlem ve deneyle kavranıp açıklanabileceğini ortaya koyarken, ortaçağ ve ortaçağa ait değerleri küçümsüyor, aşağı görüyordu. Edebiyatta da yeni bir tür olan roman, ortaçağa ait romanslarla, şövalye hikâyeleriyle dalga geçerek başlamıştı serüvenine. İlk roman sayılan *Don Kişot*'un yazarı Cervantes bir anlamda bu aydınlanmacı idealin sözcülüğünü de yapıyordu yazdığı parodik eserle.

Tabii ki tablo bu denli bütünlüklü değildi yahut bu denli bütünlüklü kalmadı. Bu ilk romanın basılmasından yüz elli yıl kadar sonra, 1764 yılında basılan Horace Walpole'ün *Otranto Şatosu*, ortaçağ dekorunda aklın almayacağı acayiplikler, doğaüstü güçler ve korku dolu bir roman olarak moderniteye karşı ilk büyük edebi tepkiyi ateşlemiş oldu. Bu tepki, adını Roma İmparatorluğu'nu yıkan ve ortaçağ boyunca Avrupa'ya hükmeden barbar kavimlere verilen ortak addan alıyordu: Gotik! Çünkü Warpole'ün romanı pek çok özelliğiyle modern çağdan ziyade Gotların hüküm sürdüğü ortaçağa aitti.

Yıkık, lanetli şatolar, uğursuz, insanı melankoliye salan eski ahşap yapılar, karanlık zindanlar, rutubetli yeraltı geçitleri, ıssız mahzenler, gizli odalar, labirentler, gölgeler, alacakaranlık mezarlıklar, ay ışığında geçilmek zorunda kalınan sapa yollar, sık ağaçlıklar, tılsımlı, vahşi ormanlar, engebeli dağlar, donmuş ovalar, kehanetler, kuşaktan kuşağa geçen lanetler, büyüler, doğaüstü güçler, arzuların yönettiği, bildiğini okuyan kötü kahramanlar, saklı kimlikler, ikizler, cinsel aşırılıklar, korku, şiddet, gerilim, sıkıntı, kasvet demekti. Kısacası modernitenin aklın dışına attığı, yok saydığı her şey... Gotik çığır kısa sürede genişledi. Warpole'ün eserinin

pek çok öğesi bir manifesto haline gelip defalarca tekrarlandı. Değişen toplumsal koşullar, yeni edebiyat akımları, teknolojik ilerlemeler gotiğin şeklini değiştirdi. Uzun süre bir roman türü olarak görülen gotik, edebiyatın diğer türlerine, oradan tiyatroya, sinemaya, televizyona sıçradı. Gotiğin önlenemez yükselişi korku edebiyatını, polisiyeyi var etti. Öyle büyük bir etkiydi ki bu, artık pek çok türde, pek çok akıma dahil eserde az ya da çok gotik etkiler görülebilir oldu.

Peki ya, gotiğin edebiyatımızdaki serüveni...

Moderniteyle geç tanışan Osmanlı'da bu yeni dünya algısına verilen tepki de geç olacaktı tabii ki. Senaryo benzerdi: Önce akılcı olmayan cin peri hikâyeleriyle dalga geçen eserler geldi. Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi'si, Hüseyin Rahmi'nin *Cadı*'sı ve *Gulyabani*'si... Tablo yine de bütünlüklü değildi. Hüseyin Rahmi, gotiğin pek çok öğesini kullanıyor, romanlarının sonuna kadar gotik bir atmosferi muhafaza ediyordu. Hatta o dönem bilimselliği tartışılan ispritizma konusunda da kafası biraz karışık gibiydi yazarın. Ancak eserlerinin sonunda her şeyin bir oyun, ya miras ya da başkalarına verilen sözler nedeniyle hazırlanmış düzenler olduğunu vurgulayan kurgulara yer veriyordu yazar.

* * *

İşte, tam da bu noktada belirmiş Suat Derviş. Çocuk denilebilecek yaşta yazdığı ilk romanı Kara Kitap'tan başlayarak eserlerinde gotik bazı öğelere yer vermiş. Kara Kitap'ta ölümü bekleyen sıkıntı içindeki Şadan karlı bir günde, beyazlıklar içinde kaybolan ve daha sonra cesedi evin kedisi tarafından bulunan kambur, neredeyse cüce dayızadesi Hasan'ın hikâyesini anlatır. Bu kısa eserde anlatılan kasvetli, karanlık, ölümün her an kapısını çalabileceği bir evdir.

Esere gotik bir hava kazandıran ve Suat Derviş'in sonra-

ki eserleri değerlendirilirken de faydalanılabilecek kavram "tekinsizlik"tir. Tekinsizlik, ortaya atılışı daha önce olmakla birlikte, Freud'un 1919 tarihli ve aynı addaki bildirisinden sonra tartışılmaya başlanmış bir kavramdır. Freud'un "bastırılmış olanın geri dönmesi" olarak tanımladığı kavram, geçmişe dair olan, yani bilinen, ancak bastırılan, sır olarak saklanan bir bilgi, duygu ya da olgudur. Geçmişe dair olmasıyla tanıdık, ancak bastırılıp bilinçaltında itilmesiyle yabancıdır. Bir gün hiç umulmadık bir anda başkalaşmış, tanınmaz hale gelmiş olarak karşısına çıkar insanın. Bu yabancı, ama anlaşılamayan şekilde tanıdık şeyin tekrar tekrar belirişi endişenin, korkunun kaynağı haline gelir. Muğlak bir alan yaratır. Her an her şeyin olabileceği, geçmişle günün, hayalle gerçeğin birbirine geçebileceği bir alan.

Tekinsizliğin kullanıldığı, gotiğin çoğunlukla insanların ruh halleriyle yaratıldığı örneklerdir Suat Derviş'in eserleri. 1923 tarihli romanı *Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes*...'te yıllar sonra geri dönen oğul, aynı zamanda babasının kâbusudur. Çünkü baba, oğlunu daha yüzünü dahi görmeden rüyasında, ikinci karısıyla aşk yaşarken görmüştür. Roman babanın psikolojisi, bu kâbusunun gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine dair merakıyla ortaya çıkan ve yıllardan beri uzakta yaşayan oğul kılığına bürünmüş kıskançlık ve kaybetme korkusu tarafından şekillendirilir.

1923 yılında Süs dergisinde tefrika edilen ve bir sene sonra basılan *Buhran Gecesi*, Zehra ile kocasının hikâyesini anlatır. Anlatıcı, çiftin ölümünün ardından, yaşadıkları medeniyetten uzak, yeşillikler içindeki köşke taşınan Nedim'dir. Geceleri ağlayarak köşkün etrafında dolaşan Zehra ile konuşan Nedim, tüm hikâyesini dinlediği Zehra'nın isteği üzerine okuduğumuz metni kaleme almıştır.

Zehra ve kocasının hikâyesi mutlu bir aşk hikâyesi olarak başlar. Birbirine âşık çift mutluluklarının bozulmasın-

dan korkarak insanlardan kaçıp münzevi bir hayat yaşamaya başlarlar. Ancak mutlulukları uzun sürmeyecek, Zehra çiçek toplamaya çıktığı bir gün uzun boylu, soluk tenli ve siyah elbiseli bir adamla karşılaşacaktır. Bu, cennetten kovdurduğu insanların sürgün edildikleri dünya üzerinde aşk sayesinde mutsuz olmadan yaşamalarına tahammül edemeyen şeytandan başkası değildir. Bu yüzden kıskançlığı, hasedi insanların yüreklerine sokup onların mutluluğuna engel olmaya çalışmaktadır. Zehra'ya da yeraltı krallığında yokluğunda kocasının başka kadınlarla eğlenebileceğini, hatta eğlendiğini gösterir. Kocasını kıskanan Zehra'ysa onun kalbini elleriyle çıkarır. Kocasının cansız bedeni karşısında kendine gelip şeytana uyduğunu anladığındaysa Karasu adı verilen bir nehre atar kendini, ancak Allah'ın verdiği bir canı aldığı için lanetlenmiştir; ölemez, bedbaht bir şekilde yeryüzünde dolaşır.

Suat Derviş'in bu iki romanında mantıki açıklamalara, olayların gerçeküstü ve hayal gücüne yer bırakmayan biçimlerde çözümlenmesine rastlanmaz. Aslında her iki eserde de yaşananların sorgulandığına, roman gerçekliği içinde olanlara inananlarla bunlara mantıklı cevaplar arayanlara tesadüf edilir, ancak metinler açık uçlu biter. Yani anlatıcı kesin bir yargı koymaz ortaya, öyle ya da böyle demez. Bu açıdan gerçek ile gerçekdışı çelişkisinin garip bir izdüşümünü görürüz Derviş'in ikisi de 1923 tarihli *Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes...* ve *Buhran Gecesi* romanlarında. Ve bu özellikleriyle Osmanlı ve Türkiye edebiyatının gerçeklikle yüzleşmesinde önemli bir kırılmaya işaret ederler.

1924 tarihli *Fatma'nın Günahı* adlı romanındaysa yine Sigmund Freud'un ortaya attığı bir kavram olan "çözülme"yi kullanarak gotik bir atmosfer yaratır Suat Derviş. Roman gotik türün izleksel yahut epistemolojik gereklerini yerine getirmese de gotik unsurlar içermekte ve bu açıdan incelenmeye değerdir.

Çözülme, "Normalde kişilikte bütünleşen ve bireyin kimlik-benlik duygusunu oluşturan belli fikirlerin, duyguların, algıların, bilgilerin, kimliğin, anıların, arzuların, vb. kişiliğin geri kalanından ayrılmasıyla ya da bilincin travmatik veya acı verici çağrışımlardan uzaklaşmasıyla (H. S. Sullivan) tanımlanan bir tür savunma mekanizması; ayrıca belli zihinsel işlevlerin birbirinden, özellikle de duyu girdileriyle duyguların bilinçten ve bellekten ayrılması," şeklinde de tanımlanmaktadır.

Suat Derviş'in *Fatma'nın Günahı* adlı romanında da benzer bir psikolojik durum anlatılmaktadır. Aslında bir tür aşk romanı, arzu ettiği kadar sevilmediğini anlayan bir kadının yaşadığı hayal kırıklığının romanı olarak tanımlanabilecek eserde, Suat Derviş gotik bir atmosfer yaratmış, kişiliği çözülen, kimliğinden sıyrılan Fatma'yı, ruhunu, arzularını, benliğini yitirmiş bir hortlağa dönüştürerek ilginç bir gotik kahraman haline getirmiştir.

* * *

Suat Derviş, külliyatı henüz tam olarak ortaya çıkarılmış bir yazar değil. Bu sebeple ne denli çok ve çeşitli konuda, türde yazdığına dair söylenen sözler genellikle eksik kalıyor. Çünkü Suat Derviş, günümüz okuyucusu ve araştırmacıları tarafından bilinmiyor.

Gotik akımın Osmanlı ve Türkiye edebiyatlarındaki izini sürmeye çalışanlar da Suat Derviş'i çoğunlukla es geçerek, bazen de sadece tek bir eserle ele alarak bu bilinmezlikten paylarını almışlardır.

Oysa Cumhuriyet'in temellerinin atıldığı, modernleşmenin büyük ve bir an önce başarıya ulaşması gereken bir proje olarak kurgulandığı yıllarda, tüm bu gelişmelere bilinçli yahut bilinçdışı gösterilmiş bir tepki olarak okunabilir Derviş'in eserleri. Bu bağlamda Türkeş'in iddia ettiği üzere,

edebiyatımızda moderniteye ve gerçeğe başkaldırılmadığını söylemek de güçleşecektir.

Son olarak Necip Fazıl Kısakürek, Kenan Hulusi Koray, Bilge Karasu yahut Sadık Yemni gibi gotik akım içine girebilecek birden çok eser vermiş tüm yazarlardan önce, bu türe dair kafa yormuş, eser vermiş Suat Derviş'in saklı kalmış, unutulmuş/unutturulmuş tüm eserlerinin –hak ettikleri üzere– yeniden basılması, yeniden okunmasını dilerim.

Serdar Soydan
İSTANBUL

Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes...

1.

— Zeliha sıkılıyorsun.

— Ben mi? Hayır Osman, sıkılmıyorum.

— Niçin yalan söylüyorsun, niçin saklamak istiyorsun? Ben anlamıyor muyum?

Kocama çekingen gözlerimi kaldırıyorum. Arkası çok yüksek ceviz koltuğun kenarına başını dayamış; koyu, siyah, çekik ve küçük gözleriyle bana bakıyor.

Kalın perdelerin arasından süzülen mükedder bir ışık geniş ve sarı alnıyla çıkık kemikli yanağının birini okşuyor. Yüzünün alt kısmı odanın loşluklarına karışarak kayboluyor.

— Yanılıyorsun Osman, diye cevap veriyorum. Madeni bir aksi olan marazi kahkahasıyla:

— Sahteliğe lüzum var mı küçük?

— Haksızsın Osman.

— Beni sevmediğini bilmez miyim?

Ona en rahim ve müşfik bir bakışla bakarak ellerimi uzatıyorum. Şimdi ellerim, dizlerinin üstünde kavuşturduğu soğuk ellerine temas ediyor. Neden bu elleri her zaman korku ve şefkatle karışık bir hisle okşarım?

— Neden bana inanmak istemiyorsun?

Osman ellerini ellerimin altından çekiyor. İki elimi birden büyük avuçlarında sıkıyor. Sonra bu eller hırçın bir hareketle kollarıma, omuzlarıma çıkıyor; beni sarsıyor.

Keskin nazarları gözlerimde, başım biraz arkaya düşmüş, nefesleri saçlarıma gömülüyor.

— Beni sevmiyorsun... beni sevmiyorsun küçük!

Cevap vermiyorum. Kocamın sıcak dudakları alnıma uzun ve dargın bir buseyle yaklaşıyor. O hırçın parmaklar hâlâ omuzlarımı zedeliyor.

— Seni seviyorum desene Zeliha... beni sevdiğini söylesene...

— Bunu pek iyi bilirsin, diye mırıldanıyorum.

— Hayır... hayır... söyle... sen söyle, diye ısrar ediyor. Çok açılmış gözlerimle yüzüne, görülmeyecek kadar yaklaşmış olan bu çehreye bakmaya gayret ediyorum. Kendi kendime soruyorum ki Osman'ı benden istediği aşkla seviyor muyum?

Elleri birdenbire kollarımı bırakıyor.

— Osman nen var? Bilirsin ki seni severim... neden beni müteessir etmekten, üzmekten bir zevk alıyorsun?

Yüzünde hırçın bir isyanın gölgeleri var.

— Zeliha ben senden aşk dilenmiyor, aşk istiyorum. Bunun farkını anlıyor musun?

— Seni mesut edemiyor muyum Osman?

— Niçin bana anlamıyormuş gibi söz söylüyorsun? Beni sevmeni istiyorum.

— Fakat seni seviyorum Osman.

Ellerimi avuçlarına alıp sıkıyor. Cevap vermiyor. Uzun uzun ikimiz de odanın karanlıklarına bakıyoruz. Dışarıda yılışık bir yağmur yağıyor. Pencerelere çarptıkça camlar tatsız bir sesle ötüyor.

— Zeliha...

— Efendim?

— Niçin konuşmuyorsun?

— Ben mi? Bilmem...

— Ben biliyorum, benden sıkılıyorsun!

— Oh Osman, çok haksızsın!

— Niçin bana bir şeyler anlatmıyorsun? Halbuki her zaman böyle susmuyorsun, benden başka herkesle konuşuyorsun.

— Herkesle mi?

Gülüyorum.

— Gitgide çocuk oluyorsun Osman, bizim evde kiminle konuşulur?

Bir şey söylemek ister gibi dudakları oynuyor. Sonra lakayt bir sesle:

— Ne bileyim ben, diyor, evdeki hizmetçilerle, sonra Kemal ile...

— Oh, Osman! Bu sözü ne kadar tekrarlıyorsun? Kemal'e, ona anne muamelesi mi etmemi istiyorsun?

— Çılgınsın küçük...

— O halde Kemal'in beni evde bir düşman telakki etmesini istiyorsun. Onun karşısında annesinin mevkisini aldığım için kendimi adeta kabahatli addediyorum.

— Ne çılgınlık!

Soğuk eliyle başımı hafif hafif okşuyor. Ben başımı önüme alıyor, halıların çiçeklerine bakıyorum. Odaya yine yeni bir sükût, ölüm meleği gibi ürkünç adımlarla iniyor.

2.

— Ben mi baba? Ben anneme benziyorum.

— Hayır, benzemiyorsun. Onun gözlerinin bakışı başkaydı. Sonra alnı seninki gibi geniş değil, bilakis ensizdi. Sonra saçları kumraldı. Senin saçların benimkilere benziyor.

Kemal kalınca dudakları arasından iki sıra çok parlak dişlerini gösteren bir kahkahayla gülüyor.

— Sonra baba?

— Sonra senin çenen geniş ve kuvvetli bir çene. Onun çenesi kısa ve manasız bir çeneydi. Yalnız burnunun ince çizgisi ona benziyor. Yalnız bu...

— Siz annemi unutmuşsunuz baba!

— Olabilir.

Osman omuzlarını silkiyor.

— Bu muhakkak! Eğer öyle olmasaydı ona çok benzediğimi siz de tasdik ederdiniz.

Osman birden kalkıyor. Hiçbir zaman ne mana ifade ettiği belli olmayan gözlerinin çekik ve keskin bir bakışıyla oğlunu süzüyor.

— Sen ona benzemiyorsun Kemal. Sen bana da benzemiyorsun. Sen...

Devam etmiyor. Kemal yeni bir kahkahayla gülüyor.

— Siz ne düşünüyorsunuz Zeliha?

— Ben mi Kemal? Biliyorsunuz ki annenizi tanımadım. Hatta bu evde bir resmini bile bırakmadan gitmiş.

— Benim odamda birçok resmi var. Eğer görmek isterseniz bir gün odama girer de bakarsınız.

Her üçümüz için de zahmetli olan bu bahsi kapamak için bir çare aramakla meşgulüm. Kemal kenardaki yazıhanenin kenarına oturmuş. Osman odanın ta öbür ucundaki eğri aynanın karşısına geçmiş, elleri cebinde, ağzında sigara var. Aynanın yanındaki yüksek sehpanın üzerinde yanan beş mumlu şamdandan dökülen titrek bir ışık onun iri, uzun, geniş vücudunun halıya akseden gölgesini daha heybetli gösteriyor.

— Akşam gazetelerini okudun mu Osman?

Kocam omuzlarını silkiyor.

— Hayır, okumadım.

— Onları yazıhanenin üstüne bırakmıştım.

— Öyle mi? Onları okumamı mı istiyorsun? Yoksa ben konuştukça sıkılıyor musun?

Osman'a serzenişle dolu gözlerimi çeviriyorum. O hep aynaya bakıyor. Karşımda Kemal, bir çift müstehzi ve hain gözle beni süzüyor. Bu gözler beni tekrar rahatsız ediyor.

— Cevap vermiyorsun Zeliha.

— Osman, dalmıştım da...

— Nereye?

Osman ketum gözleriyle odanın her tarafına bakıyor. Gözleri uzun müddet Kemal'in üstünde tevakkuf ediyor. Siyah ve sarkık bıyıklarıyla büsbütün ürkünç olan bu çehrede ne esrarengiz bir muammanın gölgeleri var. Kocamın iri gövdesinin üstünde bu muammalı başına, daima yüreğimde korkuya benzeyen bir hisle bakarım. Ve şimdi yine ufak bir heyecanla geniş ve çizgili alnını, çekik ve dilsiz gözlerini seyrediyorum.

Şimdi o da gözlerini bana çeviriyor. Odanın muhtelif yerlerinde yanan ışıkların içinde birbirimize uzun ve elemli bir bakışla bakıyoruz.

İzdivacımızın başından beri aramızda mevcut olan bu keder ve elemin sebebi nedir? Niçin birbirimizin yanında vakur ve sessiz bir ıstırapla yaşıyoruz? Onun çektiği nedir? Neden ben mustaribim? Neden böyle korkak ve çekingenim? Neden kendimi onun karşısında bir mücrim telakki ediyorum? Neden günden güne onun alnına derin bir çizgi ilave eden derdinin müsebbibini kendim farz ederek vicdanen muazzep oluyorum? Ben onu mesut etmek için her şeyi yapmıyor muyum? Ben onu bir kardeşten daha çok, bir dosttan daha samimi, bir evlattan daha fedakâr bir muhabbetle sevmiyor muyum? Neden mustariptir? Kederi nasıl bir şeydir? Felaketi nedir?

— Osman bu gece yine solgunsun!

Osman bir elini alnımdan geçiriyor. Gözleri gözlerime bakıyor.

— Osman hasta mısın?

Gözleri gitgide dehşet ve hayret ifade eden sabit bir bakışla irileşiyor.

— Zeliha... Zeliha...

Osman korkan bir sesle bağırıyor.

— Nen var Osman?

Yerimden fırladım. Şimdi tam yanındayım. Ellerini tutmaya uğraşıyorum.

— Osman... Osman ne oluyorsun?

Bütün vücudu titriyor. Asabi bir elle beni ışıkların yanına çekiyor. Alnıma düşen kırmızı saçları soğuk parmaklarıyla tutarak arkaya itiyor. Sonra çenemden tutup yüzümü kendine kaldırıyor.

— Bak... bana bak Zeliha. Bana iyi bak. Seni iyice görmek, seni iyice tanımak istiyorum.

— Ne oluyorsun Osman?

— Bak küçük... bak. Anlamazsın... anlayamazsın. Demin orada... arkası yüksek koltuğun üstünde... o kızıl saçlarınla... tıpkı... tıpkı şeye... onlara, bir başkasına... evet, evet korkuyorum Zeliha. Koltukta bilemezsin ne kadar dehşetliydin.

Ben de korkuyorum. Ona yavaşça dokunarak:

— Osman, diyorum, hasta mısın? Baksana bana...

Kemal hâlâ yerinde duruyor ve bize hain denecek kadar lakayt bir gözle bakıyor. Kocamın yüzünün korkunç manası yavaş yavaş değişiyor. Şimdi müşfik bir elle saçlarımı okşuyor.

— Evet... evet küçük. Bugün çok çalıştım. Yorgunum. Hastayım. Ne söylediğimi bilmiyorum. Demin birdenbire başım öyle bir döndü ki...

3.

Parmaklarım piyanonun üstünde birer çılgın gibi koşuyorlar... koşuyorlar.. Arzuları fırtınalardan nağmeler, nağmelerden fırtınalar yaratmak olacak.

Notayı gözümle takip ediyorum. Başımda parmaklarımın cinneti, gönlümde nağmelerin verdiği sarhoşluk var. Bitirmek istemiyorum. Uzun uzun parmaklarımın bu deliliğinden yaşamak, bu nağmeleri kovalayan, tutan, sesleri ahenkle yaşatan şu ince ve solgun parmaklarımın coşkunluğuyla yaşamak istiyorum. Ben önümde açılmış notayı çalmıyorum. Onu nazarlarımla takip etmekten ne çıkar... Hayır, ben onu çalmıyorum. Ben öyle zannediyorum ki piyanonun tuşlarından dökülen şu kavrayıcı ahenk kendi mevcudiyetimden çıkıyor, dağılıyor. Odanın havasını serin ve muattar bir bahar rüzgârı gibi sarhoş edici bir nevazişle dalgalandırarak benden semaya, benden yıldızlara, benden meleklere yükseliyor. Bunu çalarken ben kendimden bir şeyi onlarla beraber havaya, boşluğa bırakıyorum. Ben bir şey kaybediyorum, bir şey ziyan ediyorum. Fakat böyle kaybederken bile sonsuz bir zevk duyuyorum. Gözlerimin ucunda biriken yaşlara rağmen kendimi tuhaf, adeta dindar bir şevkle meşbu hissediyorum.

Şimdi, parmaklarım nağmelerde cinnet ve fırtına aramaktan yorgun gibi yavaşlıyor, yavaşlıyor. Sonra nihayet duruyor.

— Öyle güzel çalıyorsunuz ki Zeliha Hanım.

— Öyle mi İrfan Bey?

İrfan Behçet piyanonun yanında, ayakta duruyor. Bana birer altın gibi parıldayan sevimli gözleriyle bakıyor. Geniş ve çizgisiz alnında tatlı bir mana var. Uzunca, beyaz saçlarıyla süslenmiş başına dostane bakıyorum.

— Eğer dünyada ilahi bir şey mevcudiyetine inanabilseydim, diyor, ilk evvel parmaklarınızla size ilahi derdim.

— Ne kadar naziksiniz İrfan Bey.

— Bilemem. Ben nazik miyim? Fakat herhalde siz musikide bir harikasınız.

Kocama hitap ediyor:

— Belki dünyada hiçbir şeyin mevcudiyetine, hatta kendi mevcudiyetime bile inanmam, sizin evinizdeki saadete iman etmemek elden gelmiyor.

— Öyle mi zannediyorsunuz İrfan Bey, yanılıyorsunuz. Bana öyle geliyor ki ben Osman'ı mesut edemiyorum.

Benimle mesut olmadığını gösteren nankör kocama, izdivacımızdan beri belki birinci defa olarak serzeniş dolu gözlerle bakarak böyle bir söz söyleyebiliyorum.

Kocam bir kabahatli gibi önüne bakarak cevap vermiyor. İrfan Behçet ona dönüyor.

— Öyle mi Osman, diyor. Sonra bana hitap ederek:

— İnanamam ki, diye ilave ediyor, Osman ki dünyada her şeye, ama her şeye inanır, hatta ruha bile. Nasıl olur da sizin bir saadet olduğunuza iman etmiyor. Bu bir hakikattir Zeliha Hanım.

Gayr-i ihtiyari acı bir kahkahayla gülüyorum.

— Belki kabahat bendedir. Besbelli ben onu mesut etmesini bilmiyorum.

— Niçin böyle hainsin Zeliha?

— Ben mi hainim Osman? Bunu sen mi söylüyorsun? Bak bana, doğru söyle. Sen mesut musun?

Ellerini uzatarak ellerimi tutuyor. Okşuyor. Bugün omuzlarında tuhaf bir düşüklük, çehresinde bir yorgunluk var.

— Senin hayatında na-kabil-i tahammül bir yük olduğumu biliyorum, diyor, ve kendi kendime soruyorum ki seninle izdivaç ederek sana çok büyük bir fenalık mı yaptım.

— Osman!

— İşte, bunun için vicdanen muazzebim. İşte, bunun için böyle asabi, hırçın oluyorum. Ben hemen hemen bir ihtiyarım. Sen genç ve güzelsin. Görüyorsun ya İrfan, ne saçmalar söylüyorum. Yaşlandıkça gülünç oluyorum, değil mi?

İrfan Behçet'in dudaklarında müsamahakâr bir tebessüm var. Kocamın omuzlarını okşayarak:

— Hayır Osman, diyor, sen bir insansın, işte o kadar.

Kocam hâlâ ellerimi okşuyor. Gözlerim gözlerine her zamanki gibi korkak bir bakışla takılmış. Eminim ki gözlerim şimdi Osman'ın her zaman söylediği gibi bir bebek gözlerine benziyor.

İrfan Behçet tatlı nazarlarla bizi süzüyor. Bu ihtiyar dostun bakışlarında öyle derin bir şefkat var ki insanı ısıtıyor. Bakışından her şeyi anladığı, her şeyi affettiği okunuyor. İnsanlara, insani duygulara karşı ne kadar büyük bir müsamaha perverde ediyor.

— Zeliha, ben seni bedbaht ediyorum, değil mi? Bana hakikati söyle. Bilemezsin, beni sevmeni... beni pek çok sevmeni ne kadar isterdim.

Başımı yavaşça göğsüne bırakıyorum. Gözlerimi kapıyorum. Onu dilediği muhabbetle sevmeyi ne kadar istiyorum. Hakikaten onu lazım olduğu kadar sevmiyor muyum? Bunu o kadar çok söylüyor ki ben de şüphe ediyor, korkuyorum.

4.

Ne rüzgârlı bir gün! Penceremden ağaçların dallarındaki sarı yaprakları seyrediyorum. Başım koltuğun arkasına dayanmış, önümde gümüşi, büyülü bir semanın altında çamurlu kır yolları uzanıp gidiyor. Sarı yapraklar, sonbahar yaprakları rüzgârın önünde uçuşuyor. Elimin biri gergefimin üzerindeki çok renkli ipeklerin arasında, hareketsiz ve dalgın duruyorum. Bir şey düşünmüyorum. Neden bilmiyorum... neden neşesizim?

Ta karşıma tesadüf eden aynanın içinde kendimi seyrediyorum. Fildişi renginde olan tenim biraz daha solgun. Etrafı daima siyah gölgelerle çevrilmiş gözlerim bugün daha derin ve daha siyah...

Eflatun kadife elbisemin içinde sırmalı dantelden kalkık yakam ve saçlarımın arasındaki ince altın zincirimle bugün kurun-ı vustadan kalmış bir kadına benziyorum.

— Evet İrfan, işte, böylece hepsini biliyorum.

Bu ses nereden geliyor? Kocamın müteheyyiç ve titrek bir sesle söylediği bu sözler nerede konuşuluyor? Etrafıma bakıyorum. Odanın koyu renk perdelerle kapalı kapısının öbür tarafında ayak sesleri var.

— Ben de sana sen hastasın Osman, diyorum, sen asabi bir adamsın.

— Niçin bana hasta diyeceğine, kendinizin, evet, hepinizin na-temam insanlar olduğunuza inanmıyorsun? Sizler bir şey tahattur etmediğiniz için bu şeylerin olmadığına iman edeceğime, kendi bildiklerime ve hatırladıklarıma inanmak daha doğru olmaz mı?

İrfan Behçet'in kahkahasını da işitiyorum.

— Çocuk gibi konuşuyorsun, diyor, sen bir şey hatırlayamazsın, çünkü tahattur edecek bir şey yoktur. İnsan yalnız bir defa dünyaya gelir. Bütün senin söylediklerin, tevehhüm ettiklerin saçma ve manasız şeyler. Anlıyor musun? Saçma ve manasız şeyler...

Gülüyor ve gene devam ediyor.

— Dünyada fevk-at-tabia hiçbir şey yoktur.

İrfan Behçet susuyor. Kocamın odada dolaştığını işitiyorum. Sesi müteheyyiç ve asabi.

— Halbuki, diyor, ben sana bunların imkânsız şeyler olmadığını biliyorum diyorum İrfan. Ben eminim. Artık bende hatıralar bulanık ve silik değil, anlıyor musun? Artık ben de her şeyi bütün vuzuhuyla dünkü vakayı tahattur eder gibi hatırlıyorum. Ve artık benim için hayatta hissedilmemiş bir duygu, yaşanmamış bir saat yok.

İrfan Behçet pek gülüyor. Kocamın sesi şimdi biraz daha yorgun, biraz daha müşteki...

— Gülme İrfan, ben mustaribim. Öyle mustaribim ki korkuyorum! O odadayken, o yanımdayken, onunla konuşurken, karşımda ötekini görüyorum zannediyorum. Sesi

o... bakışı o... çenesindeki kıvrım, gözlerindeki mana... hepsi, hepsi o! Zeliha'ya gelince...

Şimdi daha dikkatle dinliyorum.

— Zeliha'ya gelince... Onun her bir hareketini nazarımdan kaçırmamaya gayret ediyorum. Gözleri ona çevrilecek, karşımda eskisi gibi şirin bir manayla bakışacaklar diye korkuyorum. Titriyorum. Biliyorum İrfan, biliyorum diyorum. Siz na-temam insansınız. Siz anlamazsınız. Fakat ben hissediyorum. Bu benim kaderimdir. Ve böyle olacak.

Kocamın sesi titriyor.

— Felaket geliyor, diyor, felaket yaklaşıyor. Anlıyorum. Hissediyorum, bunu bütün varlığımla hissediyorum. Felaket yaklaşıyor. Felaket yakınımızda ve kurban benim. Çünkü hayat bir tekrardan ibaret. İnsanlar dünyaya her gelişlerinde aynı şeyi yapmakla mükelleftir. Siz bunu bilmiyorsunuz.

Kocamın sesi bende kuvvetli bir tesir yapıyor.

İrfan Behçet:

— Zavallı dostum, diyor, çok asabisin. Küçük bir çocuk gibi manasız şeyler söylüyorsun!

— Belki haklısın İrfan.

— Hiç şüphesiz ki haklıyım. Sen de emin ol ki kalbinin, başının, etinin ölümünden sonra senin arkandan sana ait hiçbir şey yaşayamayacak. Şu çatının üstünde ne taşıyorsan sen, yalnız ona maliksin. Ondan başka bir şeyin yoktur. Osman bana inan!

Susuyorlar. Dışarıda sarı yapraklar hâlâ gümüşi ufukta uçuşuyor.

5.

— Sizi gördüğüm zaman hiç... hiç güneş görmediğinize hükmettim. Sizde kapalı pencerelerden akseden bir mehtap

solgunluğu ve hüznü var. Siz gölgede yetişmiş bir yaprak gibi renksiz ve incesiniz. O kadar ince ve nahifsiniz ki sanki bir dokunulacak olsa binlerce parça olacak, yere dökülecek-siniz. İnsan size dokunmaya cesaret edemiyor. Bilmiyorum, hangi memleketin masallarındaki sultanlara benziyorsu-nuz. Sizde gayr-i hakiki bir şey var. Bunu gayet iyi biliyo-rum Zeliha.

Bugün birinci defa olarak yaktığımız şöminenin yanında alçak bir tabureye oturmuş olan Kemal elindeki uzun ma-şayla külleri karıştırıyor. Ben ateşe yakın bir koltuktayım. Ayaklarım bir taburenin üstünde. Önümde gergefim var. Bana solgun sonbahar günlerinden ilham olmuş mükedder ve soluk, koyu ve sarı bir iş işlemekle meşgulüm. Birbirine karışmış ipeklerimle tabiat ve tabiatın verdiği duygularla karışmış bir şey icat etmek istiyorum. Karışık ve acayip işi-min içinde, bulutların koyu kurşuni rengi, bir altın yağmu-ru gibi yağan o sarı yaprakların zenginliği var. Bu işimde akşam karanlığı gibi loş olan sonbahar günlerinin hüznü ve karşımdaki tabiatın düz ve muntazam çizgileri var.

Ellerim, solgun ve küçük ellerim acele acele ipeklerin arasında dolaşıyor.

— Siz bir şey söylemiyorsunuz Zeliha!

— Sizi dinliyordum Kemal. Sonra elimdeki iş beni öyle meşgul ediyor ki...

— Biliyor musunuz ki çok güzelsiniz?

Cevap beklemeden devam ediyor.

— Gergefinize eğilmiş başınızın ne güzel çizgileri var. Sizi böyle gördükçe ressam olmak istiyorum.

— Öyle mi?

— Gözleriniz ne kadar siyah... ne kadar derin! Sonra bakışları ne kadar çekingen... adeta korkak... Buraya gel-diğimden beri hep sizinle meşgulüm. Doğrusunu isterseniz burada, sizin yerinizde büsbütün başka bir kadın göreceği-mi zannetmiştim.

— Bir üvey anne, değil mi?

— Belki! Babamı da büsbütün başka bir adam tahayyül ederdim. Halbuki geldiğim zaman şaşırdım kaldım.

— Neden?

— Babam hiç de sandığım insana benzemiyordu. Daha genç, daha kuvvetliydi. Sonra sizin karşınızda şaşırıp kalmıyordu. Sizinle izdivacını öğrendiğim zaman sizi büsbütün başka bir kadın tasavvur etmiştim. Babamı elinde oyuncak gibi oynatan bir kadın...

Güldüm.

— Evet, böyle bir kadın! Vakıa babam sizi düşündüğümden çok daha fazla seviyor... sizi çok seviyor. Zaten başka türlü olamaz ki...

Kemal'in derin gözlerinde tuhaf bir ışık var. Dudakları titriyor. Devam ediyor.

— Fakat öyle kendi yaşında bir adamın sizin yaşınızdaki bir kadını seveceği tarzda, öyle bir muhabbetle değil. Hayır! Genç bir adamın, genç ve güzel bir adamın herhangi bir kadından isteyeceği kuvvetli, şiddetli bir aşkı sizden talep ediyor. Sizi genç ve güzel bir adamın hissedebileceği mütehakkim, şımarık, birçok şey isteyen hod-pesend aşkıyla seviyor Zeliha. Nereye bakıyorsunuz?

Pencereden sisli ufuklara bakıyordum.

— Ben mi, diyorum, hiç. Sizi dinliyorum.

— Devam etmemi istiyor musunuz? Sizi sıkıyor muyum?

Devam etmesini işaret ediyorum.

— Size gelince Zeliha... siz yaşlı bir adamın aşkından, zaafından istifadeyi düşünen bir kadın değilsiniz. Siz mümkün olduğu kadar, elinizden geldiği kadar şayan-ı hayret bir sabır ve merhametle –müddet-i hayatımda manasını ve faydasını anlayamadığım bu iki hisle– onu memnun etmeye gayret ediyorsunuz! Fakat Zeliha muvaffak olamıyorsunuz.

Onu siz merhamet ve sabrınızla değil, ancak aşkınızla, kendi aşkı derecesinde olacak kuvvetli ve büyük bir aşkla mesut edebilirsiniz. Ancak öyle... Ve işte bütün halisâne olan arzularınıza rağmen babam sizinle mesut olamıyor.

Ona hayır demek istiyorum. Bunlar doğru değil... değil! Siz yanılıyorsunuz. Ben onu severim, fakat bilmem neden bir söz söylemeye muvaffak olamıyorum. Müteheyyicim. Gözlerim şimdi acele acele işleyen elle gergefimin üzerinde dolaşıyor. Kemal de susuyor. Söylediği sözlerin taht-ı tesirindeyim. Niçin babasını mesut edemediğimi söylüyor? Niçin kocamı büyük bir aşkla sevmediğime hükmediyor? O ne anlıyor ki? Ben Osman'ı öyle çok, öyle fazla severim ki... onu mesut etmek için elimden gelen her bir fedakârlığı yapmaktan çekinmem. Ben onu öyle çok...

— Ne düşünüyorsunuz Zeliha?

Kemal beni düşüncelerimden çekiyor. Başımı kaldırıyorum.

— Hiç. İşim beni öyle meşgul ediyor ki...

Tekrarladığım bu sözler onu güldürüyor. Ne kuvvetli ve donduran bir gülüşü var.

6.

— Niçin mükeddersin Zeliha?

— Mükedder değil, hastayım. Başım ağrıyor...

Kocam iri avuçlarından birini alnımdan geçiriyor.

— Başında ateş var.

— Ağrının şiddetinden olacak, diyorum.

Karşımızdaki şömine kızıl bir renk ve çıtırtılarla yanıyor. Osman şöminenin yanındaki alçak bir sedire oturmuş. Ben de onun önünde, yerdeki iri ayı postunun önünde, ayaklarımı toplamış, oturuyorum. Başım Osman'ın iri dizlerinde uyukluyorum. Üstümde kalın fakat yumuşak, eski bir ipekliden kırmızı, dar, çok dar, vücudumun bütün inceliğini

gösteren bir oda elbisesi var ki omuzlarımın üzerinden hep kayıyor. Osman saçlarımı okşuyor. Bugün onda sakin fakat mükedder bir hal var. Gözlerim ateşin sıcaklığının ve baş ağrısının verdiği gevşeklikle hep kapalı...

— Osman, diyorum, başımı o serin ellerinle hafifçe şakaklarımdan sıkar mısın?

— Bu ağrı seni çok mu rahatsız ediyor küçük?

— Evet.

Kocam serin elleriyle tuttuğu başımı yavaş yavaş sıkıyor.

— Biliyor musun Zeliha, sen çok güzelsin!

Gözlerim hep kapalı, tebessüm ediyorum.

— Hele bu gece yüzünde tuhaf bir hal var. Gözkapakların pembe ve hummalı. Sonra yüzün her zamandan daha solgun. Bu kırmızı elbiseler mi sana çok yakışıyor, yoksa şömineden çıkan ışık mı, bilmiyorum.

Başımı avuçları arasında okşar gibi sıkarken devam ediyor.

— Böyle sen güzel, çok güzel olduğun zamanlar... oh, sakın bana gülme Zeliha! Kendimi çok mesut hissediyorum. Bazı dakikalarda zannediyorum, ümit ediyorum, evet, ümit ediyorum ki beni seviyorsun. Beni istediğim gibi seviyorsun ve böyle güzelsin. Böyle güzel olarak beni, bu kadar çirkin ve ihtiyar olan beni seviyorsun. İşte, yine bu akşam Zeliha, sevgili başının dizimde bıraktığı ağırlığı ve harareti hissettikçe... Zeliha gülme, beni çok sersem bulma. Evet, bu akşam mesudum.

Osman'a müteşekkir gözlerimi açarak tebessüm ediyorum. Uzun müddet hiçbir şey söylemeden birbirimize bakıyoruz. O, yavaş yavaş şakaklarımı sıkıyor. Şöminede ateş tatlı çıtırtılarla yanıyor. Kocamın yüzünde öyle hazin bir saadetin izleri var ki bu, yüreğime tuhaf bir his ilka ediyor. Ağlamak istiyorum... ağlamak... oh, biliyorum. Hissediyorum ki Osman'ın bugünden başka her zaman hakkı var. Ona

karşı olan büyük merbutiyetime, şefkatime, muhabbetime rağmen ben onu istediği tarzda, istediği kadar sevmiyorum. Ben onu bir baba, bir kardeş, bir hami, kendi de hummaya ve muhabbete muhtaç bir hami, bir dost gibi seviyorum.

— Niçin gözlerini ağlamak istediğin zamanlarda yaptığın gibi sık sık kırpıyorsun?

— Gözlerimi kırpmıyorum.

Fazla söyleyemiyorum. Yüzümü onun dizlerine kapıyor ve iki damla yaşı yine siyah kirpiklerimin ipekleriyle kurutmak için onları sık sık birleştiriyorum. Şakaklarımı şefkatle ovuşturan iki el, şimdi biraz hırçın şakaklarımdan çeneme doğru iniyor.

— Başını kaldır Zeliha, sen ağlıyorsun!

Artık yalan söylemek istemediğim için teslimiyetle gözlerimi ona kaldırıyorum.

— Ağlıyorsun Zeliha... ağlıyorsun! Neden ağlıyorsun? Söyle, bana hepsini söyle. Beni sevmiyorsun, benden nefret ediyorsun, bedbahtsın değil mi?

— Oh, hayır Osman. Ben ağlamıyorum. Zannettiğin gibi ağlamıyorum. Bu gözyaşları çocukluk... başka şey! Bilmem ki nasıl söyleyeyim? Deminki sözlerin beni müteheyyiç etti. Müteessir etti. Seni sevdiğimi elbette sen de bilirsin. Ben bedbaht değilim. Yalvarırım sana, bunu bir daha söyleme. Ben senin yanında hiç bedbaht olmadım. Demin bana mesut olduğunu söylediğin zaman çocukluk, fazla hassasiyet, gülünç... vallahi gülünç bir şey! O kadar müteşekkir oldum ki gayr-i ihtiyari gözlerim yaşardı. Evet, evet, işte sana o kadar müteşekkir oldum ki böyle ağladım. Osman, niçin çehren değişti? Bana inanmıyor musun? Bak bana Osman! Temin ederim ki sana hakikati söylüyorum. Senin beni sevdiğini, çok sevdiğini biliyorum. Sana minnettarım. Bilsen seni memnun, seni mesut etmeyi ne kadar isterdim. Sana karşı öyle müşfik bir dostluğum var ki! Fakat beceriksizim.

Belki çok genç, çok küçüğüm ve sen çok büyüksün. Seni nasıl ele almak, seni nasıl mesut etmek lazım geldiğini bilmiyorum. Sana söyledim ya, çok beceriksiz ve çocuğum. Hayatta ne yapmak lazım geldiğini, nasıl mesut edeceğimi bilmiyorum. Ben bir şey biliyorum Osman. Kaşlarını çatma! Ben senin zavallı... zavallı ve sersem Zelihanım. Biliyorum. Kabahat hep bende. Seni mesut edemiyorum. Fakat bilemezsin, seni ne kadar mesut etmek istiyorum. Oh, Osman, bana böyle dargın bakma. Biliyorsun ki başım ağrıyor. Bu gece biraz asabiyim. Böyle biraz ağlarsam bana darılmazsın ya? Darılmadın değil mi? Osman bana bak, gözlerimin içine bak. Yemin ediyorum ki bedbaht değilim. Yalnız müteessirim!

Neden böyle hıçkırıyorum? Bu gece yorgunum. Bu gece sabrımın, merhametimin ve şefkatimin –evlendiğim günden beri sarf ettiğim bu kuvvetlerin– yorgunluğuyla yorgunum. Osman bana o karanlık, sessiz, derin ve vakur gözlerle bakıyor. Yine başımı avuçları arasına alıyor ve şakaklarımı ovmaya başlıyor.

— Ne yapayım Zeliha, diyor, seni seviyorum. Ve haksızım, senden istemeye hakkım olmayan şeyleri istiyorum. Beni affedecek misin?

— Osman...

Cevap vermiyor. Gözleri bulutlu. Şefkatli elleriyle çok ağrıyan başımı ovuşturuyor. Şöminenin ateşi hâlâ parlak. Odunlar çıtırdayarak yanıyor. Ve ben ağlıyorum...

7.

Üçümüz odanın birer köşesindeyiz. Ben pencerenin önünde, eski yerimde yine işimle meşgulüm. Kocam yazıhanenin üzerine eğilmiş, bir şeyler yazıyor. Kemal de şöminenin yanında duran büyük koltuğa gömülmüş, gazete okuyor.

Büyük saat yeknesak ahengiyle işliyor. Hiç konuşmuyoruz. Osman arada bir gözlerini kaldırarak bazen bana, bazen de Kemal'e uzun uzun bakıyor. Bıyıklarının hemen hemen tamamıyla örttüğü ağzında siyah bir sigara ağızlığı var. Fakat bu ağızlığın ucunda sigara yok.

Başımı gergefimden kaldırarak karşıya bakıyorum. Şimdi ağaçları büsbütün yapraksız kalmış olan kırın üstünde oldukça parlak ve sıcak bir güneş var ve şuaatı renkli camlardan süzülerek halının üzerine seriliyor.

— Bugün biraz gezsek Osman...

Osman şimdi eline bir kitap alarak dalgın soruyor:

— Nereye gitmek istiyorsun?

— Bilmem, bak kır yollarında çamur kalmamış, sonra güneş çok sıcak. Sen gezmek istemez misin?

— Ben meşgulüm de...

— Okumak için önünde bir sürü karlı, yağmurlu kış günü var. Zaten ben kendi kendime soruyorum ki senin okumadığın kitap kalmış mıdır?

— Biraz mübalağa etmekle beraber bunda haklısın. Ve bugün bu okuduklarım emin ol ki küçük, bana bildiğimden daha fazla bir şey öğretmiyor.

Osman korkunç bir kahkahayla gülüyor.

— Hatta bildiğim kadar bile bilmiyorlar. Ben onlardan daha fazla biliyorum.

Gülerek:

— Söyle bakayım, diyorum, sen onlardan fazla ne biliyorsun?

— Ne mi biliyorum? Senin Zeliha olmadan evvel ne olduğunu ve Zeliha olarak ne yapacağını biliyorum. Kendimin ne olduğumu, ne olacağımı biliyorum. Sonra Kemal'in...

Sesi titriyor.

— Kemal'in evvelce kim olduğunu ve şimdi ne yapacağını biliyorum. Ve sonra biliyorum ki bizim birer ruhumuz

var. Ezelden beri bu ruh, ömrü pek kısa olan insani vücutlarda dolaşıyor. Onun ölümü yok ve ebediyen bu serseri koşuşunda devam edecek. Biz insanlar da dünyaya her gelişimizde evvelce yaşadığımız hayatı tekrar yaşayacağız.

— Öyle ciddiyetle söylüyorsun ki...

— Şaka mı ediyorum zannettin çocuk? Elbette ciddiyetle söylüyorum. Çünkü bu şeylerin böyle olduğuna eminim. Çünkü bunu ben biliyorum. Ben tahattur ediyorum.

— Tahattur mu ediyorsun? Neyi tahattur ediyorsun?

Osman'a korkuyla soruyorum. O gülüyor.

— Neyi olacak, dünyaya daha evvel geldiğimi, dünyada birinci defa olarak yaşamadığımı...

Şimdi ben gülüyorum.

— Bana masal mı söylüyorsun, diyorum, muhakkak bunu beni gezmeden vazgeçirmek için icat ettin!

— Neden bana inanmıyorsun? Sen şimdi hiçbir şey tahattur etmiyor musun? Zeliha, böyle bizim üçümüzün beraber oluşumuz, böyle konuşuşumuz, söylediğimiz sözler, seslerimiz sende müphem de olsa birtakım hatıralar uyandırmıyor mu? Bir saniyecik bile olsa, yine ta evvelden, çok evvelden üçümüzün...

Kemal birdenbire yerinden kalkıyor. Dudaklarında o tuhaf tebessümü var.

— Baba, baba... bugün ne çocuksunuz!

— Ben mi Kemal? Hayır, hayır, ben çocuk değilim. Gel, gel, yaklaş bana. Gözlerime iyi bak. Yüzüme yakından bak.

Şimdi Kemal'in yanına yaklaşıyor. Onu yavaşça yakasından tutup çekerek benim yanıma, pencereye yaklaşıyor. Kemal'i kendine doğru çekiyor. Öbür eliyle gergefimin üzerindeki elimi sıkıyor.

— Bak Kemal, bak iyice yüzüme. Bu yüz sende pek eski hatıraları uyandırmıyor mu? Asırlar atlamış hatıralar...

Kemal muammalı bir ateşle yanan gözleriyle babasının kızarmış çehresine bakarken gülüyor.

— Hayır, baba! Sizin çehreniz yirmi beş yaşımdan sonra tanıdığım babamın çehresidir. Ve bu yüz bana yalnız annemin ölümünden sonra, beni evinizin kapısında karşıladığınız günü hatırlatıyor.

— Öyleyse muhakkak bu yüzü sonra bir gün, evet, gelmesi mukarrer olan o gün tanıyacaksın. Tahattur edeceksin!

Osman'ın bakışında bir hastalık, bir korku, bir dehşet... oh Allahım, bir... bir cinnet var. Gayr-i ihtiyari müthiş bir feryat koparark zahmetle ellerimi omuzlarına atıyorum.

— Osman... Osman nen var? Ne için öyle bakıyorsun?

Osman yorgun bir tavırla oğlunu bırakarak bana dönüyor. Sersem bir tavırla elini alnından geçirerek kesik kesik söylüyor:

— Benim... benim bir şeyim yok Zeliha. Şuraya, alnıma, sonra şakaklarıma, başımın arkasına tuhaf bir ağrı geldi. Bir baş ağrısı Zeliha. Merak mı ettin?

Gülüyor.

— Merak edecek bir şey yok ki! Hiçbir şey yok! Neden bana böyle korkak gözlerle bakıyorsun?

Gözlerimden iki damla yaş solgun yüzüme düşüyor.

— Beni öyle korkuttun ki, diye hıçkırıyorum. Osman bir koluyla beni göğsü üzerinde sıkarken, diğer eliyle yüzüme düşen kızıl saçlarımı kaldırıyor.

— Çocuk... çocuk... bak bana. Haydi, şimdi gezmeye gideceğiz, değil mi? Bak, ne güzel hava. Ağlama, Zelihacığım. Sil gözlerini...

Artık ağlamıyorum.

— Kemal, sen de gelmez misin?

Osman'la birlikte başımı çeviriyorum. Kemal odada yok. Acaba nereye gitmiş? Osman'a bakıyorum.

— Gezmeye çıkıyoruz, değil mi? Oh, sen ne iyisin, seni ne çok seviyorum.

Yüzümü o iri göğsüne saklıyorum.

8.

İşte, defteri! İzdivacımızın ilk gününden beri odasına kapandığı zaman, en mesut zamanlarında, en felaketli dakikalarında onu işgal eden o kahverengi meşinden kaplı, oymalı, o büyük, o dev gibi, ejderha gibi büyük defteri karşımda, yazıhanenin üstünde açık duruyor. Ufak bir hareket edip elimi uzatacak olsam, onu alacağım. Onun ketum yapraklarında gizli olan sırrı veya bir sürü hiçi okuyacağım, öğreneceğim. İçimde pek kuvvetli olan hiss-i tecessüse rağmen kolum mefluç gibi. Onu istediğim gibi hareket ettiremiyorum. O duruyor ve öyle çirkin bir hareketi yapmamak için gönlümdeki o şedit arzulara ram olmuyor. Onlarla mücadele ediyor.

Fakat kalın ve iri defterin ne kadar esrarlı bir cazibesi var. Ben onu kaç defa inandığı kitabına artık dokunmaya cesareti kalmamış bir günahkâr gibi en büyük heyecanlarla uzaktan, tıpkı bugün olduğu gibi uzaktan seyrettim.

Ben eminim ki eğer istesem kocamı benden ayıran, mustarip eden, hasta eden derdi, sırrı, sebebi, orada Osman'ın karışık yazısıyla, siyah mürekkep lekeleriyle dolu olan o sahifelerde öğreneceğim. Belki onun ıstıraplarını tahfif etmek çaresini bu satırları okuduktan sonra bulacağım.

Sedirin üzerindeyim. Ayaklarımı toplamış, oturuyorum. Karşımdaki büyük aynadan hayalime bakıyorum.

Kınalı saçlarımı bugün ince fildişi taraklarla topladım. Üstümde kabarık kollu ve yakası bir yelpaze gibi açılarak dik duran solgun mavi taftadan beli sıkı ve etekleri büyük bir elbise var. Böyle uzaktan en iyi üstatların elinden çıkmış eski İtalyan tabaklarındaki kadınlara benziyorum.

Yüzümün solgunluğuyla dudaklarımın ateşi, gözlerimin parlaklığı bugün çok güzel. Aynaya adeta hayran gözlerle bakıyorum.

Birkaç zamandan beri âdet ettiğim vechle yine bugün de

saçlarımın arasında, ucundan ufak bir mücevher sarkan incecik altın bir zincir bulunuyor.

Esniyorum. Sıkılıyorum. Oda boş, evde kimse yok. Osman bugün şehirden geç avdet edecek. Yalnızlık ne kadar sıkıntılı! Yanımdaki alçak sigara masasının üstünden ince bir sigara alıyorum. Kibriti çakıyorum. Sigaramın ateşi loşlukta, aynanın içinde parlıyor.

Dumanlar, gümüşi dumanlar hafif hafif yükseliyor. Nazarlarımla onları takip ediyorum. Yine sıkılıyorum. Sabırsız bir hareket yapıyorum. Sigaram tablanın içinde sönmüş, yatıyor. Ve gözlerim, muannit, mütecessis gözlerim çevriliyor; iri, kahverengi meşinden kaplı deftere takılıyor. Ve bir daha oradan ayrılıyor. Saat işliyor. Hep işliyor. Ve yelkovan dönüyor.

— Beş!

Uzun bir müddet sedirin üzerinde, ayağımla ipek yastıkları döverek duruyorum. Defter hep karşımda...

— Beş buçuk!

Defter yerinde duruyor. Ben hareketsizim. Gözlerim onun oymalı kabında. Kocamın benim için esrar olan düşüncelerini, muamma olan hislerini öğrenmek istiyorum, böyle olduğu halde ellerim bana itaat etmiyor. Mefluç gibiyim.

— Altı!

Defterin kabı hâlâ kapalı. Ve ben yazıhanenin önündeki koltuğun önündeyim.

— Altıyı çeyrek geçiyor.

Titreyen ellerim bir kibrit çakarak yazıhanenin üstündeki gümüş şamdanın çift mumlarını yakıyor. Saatin yekahenk sesi durmuyor. Saatin iri yelkovanı dönüyor.

— Altı buçuk!

Parmaklarım defterin ilk sahifesinde. Korkuyorum, utanıyorum. Bu hiss-i mütecessise mukavemet kabil değil.

— Altı buçuğu beş geçiyor.

Ve ben Osman'ın asabi, dağınık yazısıyla yazılmış satırları okuyorum.

Defterin ilk sahifeleri çok eski zamanlara, ilk evlilik hayatına ait bahislerle dolu. Bir sahifenin ortasından okumaya başlıyorum.

* * *

Osman'ın Defteri

9.

(...)

Bihter de beni sevmiyor. Ve hayatımız böylece devam edip gidiyor. Benden ne istiyor? Ne istemiyor? Bilmiyorum. Eminim ki kendi de bilmiyor. Hiçbir hareketim hoşuna gitmiyor. Onun hiçbir sözüne tahammül edemiyorum. Aramızdaki bu hal nedir? Nasıl yaşamak istiyorum? Acaba bazen ona karşı çok mu haksızım? Biraz daha sabırlı olup onun her halini daha müsamahayla karşılayamaz mıyım? Bilmiyorum, niçin onu hayatıma bağladım? Neden onu seviyorum zannettim? O bir başkasıyla, kendi gibi iptilasız, miskin ve hevessiz ruhlu bir adamcıkla daha mesut olmaz mıydı?

Geçen gün eski bir kitap, elyazısıyla yazılmış eski bir kitap okuyorken yanıma geldi ve benimle kavga etti. Odanın küf ve toz koktuğundan bahsetti. Sonra bana yeni cilalı birkaç roman getirerek, masanın üstüne atıp hiç olmazsa bunları okumamı rica etti. Daha sonra da odanın pencerelerini açarak fırladı gitti. Kendine cevap vermeden güldüm.

Zaman oluyor ki kendi kendime soruyorum. Onun neresini sevmişim? Ondaki güzellik, cazibe, kudret-i nüfuz nedir? O kadar boş, zavallı bir kadın ki, evet, pek zavallı ve talihsiz bir kadın. Nüfuz etmek sanatını öğrenmeden insanı dâhiyane bir kudretle bedbaht ediyor.

Eğer benim kadınım olmasaydı mesut olmaz mıydı? Ve ben mesut olamaz mıydım? Bana bir zevcenin hukukundan bahsediyor. Onun için hayatta her rabıta, her şey hak ve vazife. Bunun haricinde hiçbir şey tanımıyor. Hatta başka duyguların mevcudiyetinden tamamıyla bihaber. Sonra öyle şeyler istiyor, evet, öyle gülünç ve beceriksiz tarzda hukukunu muhafaza etmeye ve bana vazaifimi hatırlatmaya uğraşıyor ki ona acıyorum. Öyle olduğu halde bazı zamanlar ona karşı öyle merhametsizim ki... istiyorum ki o mesut olsun ve ben de mesut olayım. Ve bu şeyi beraber olmamız mümkün değil. Daha genç ve belki de güzel. Açık kumral saçları ve o renk gözleri, sonra hiçbir şahsiyeti olmayan çehresiyle bütün manasızlığına rağmen çirkin değil, belki de güzel. Mademki o bana uygun bir kadın değilmiş, niçin ben ona uygun bir erkek olmamışım? Veya mademki biz birbirimize uymazmışız, hangi meşum tesadüf yollarımızı birleştirmiş ve bana bir zamanlar ona karşı bir aşkla mütehassisim vehmini vermiş.

Oh, ben onu sevmemişim. Şimdi anlıyorum ki onu sade beğenmişim. Ve artık beğenmiyorum. Fakat vicdanen muazzep değilim. O da beni beğenmiyor. O da beni sevmiyor. Zannediyorum ki her şeyin sonundayız.

(...)

10.

Sahifeleri hızlı hızlı çeviriyorum. Daha ilerisini görmek istiyorum. Ve işte, yine bir satırın ortasından okumaya başlıyorum.

11.

(...) Ve giderken gözlerinde bir damla yaş bile görmedim. Çehresinde esaretten kurtulmuş bir insanın çehresinde olduğu gibi sade saadet izleri vardı. Bense onun üzüleceğinden korktuğum için bu şeyi ne kadar tehir etmiştim. Ben... ben de bugün

mesudum ve rahatım. Hususiyle rahatım. Biz onunla meşum, adeta muazzep bir tesadüfle birleşmiş iki zavallıyız. Pencereden onun arabaya girmesini seyrettim. Vücudu siyah ve ipek çarşafının içinde güzel ve mevzundu. Siyah ve incecik iskarpinlerinin içindeki ayakları uçmak isteyen bir neşeyle bahçenin çakıltaşlarını çiğniyordu.

Kalın peçesini yüzüne indirmeden evvel bir kere daha dönüp evin mağmum cephesine baktı. Gözlerinde dünkü şuleyi, dünkü sevinci, dünkü coşkunluğu gördüm. O şule içimde tuhaf bir ürperme yaptı. Hepsi o kadar.

Şimdi ben sıkıntılı bir arkadaşla yapılmış, zahmetli, uzun, yorucu ve gamlı bir yolculuktan avdet etmiş gibiyim. Evimi, sükûtumu, kendi yalnızlığımı kıskanç bir hırsla seviyorum. Bütün günlerimin, bütün saatlerimin yalnız ve yalnız kendime ait olduğunu ve yeniden hayatımda tamamıyla hür olacağımı düşündükçe öyle mesut oluyorum ki...

Ceviz kütüphanenin kucağında uyuklayan küflü kitaplarımla loş odada uzun uzun, adeta sevdayla bakışıyoruz. Artık tozlarına tahammül edemeyen titiz ev kadınından kurtuldukları için onlar kadar ben de memnunum.

Bihter ile üç sene devam eden müşterek hayatımızda duymadığım bir hisle mütehassisim. Mesudum, mesut ve hodbinim. Hayat da, istikbalim de, yarınım da bana ait. Evde Bihter'den bir şey kalmadı.

12.

Defterin yapraklarını yine çeviriyorum. Bir başka sahifedeyim.

13.

(...) Diyorlar ki ismini Kemal koymuş. Diyorlar ki küçük ve sevimliymiş. Çocuğum, zavallı çocuğum! Bu haber beni nasıl müteheyyiç etti. O pembe, küçük vücudu kollarımın ara-

sında tutmak, o cici yavruyu yüzüme gözüme sürerek öpmek istedim.

Çocuğum! Bu söz kalbime nasıl bir heyecan bıraktı! Acaba onu hiç göremeyecek miyim? O kadar uzakta ki! Büyüdüğü zaman annesine, gözlerini açıp kıvırcık saçlı başını sallayarak babasını sorduğu zaman, ona ne cevap verecekler? Bihter babasını ona nasıl tanıtacak? O yedi aydan beri bana karşı hissettiği nefret hiç olmazsa lakayt olabildi mi?

Kendimi ne kadar kavi ve metin zannederdim. Nasıl olur da henüz yüzünü görmediğim bir mahlukçuk, bir küçük şey beni bu kadar şaşırtıyor, müteheyyiç ediyor? Kemal... küçük Kemal! Onu ne kadar mesut etmek, dünyadaki bütün çocuklardan daha fazla mesut etmek isterdim! Bugün gülünç olacak kadar hissiyatıma mağlubum.

Etrafımdaki her şey bana boş ve manasız geliyor. Artık odalarımın loş sessizliğini, serin sükûtunu ve rahatını sevmiyorum. Bir tek insanın bir yabancı gibi dolaştığı bu ev, bir şeye mütehassir gibi duruyor. Bir sesle canlanmak istiyor. Evet, küçük ve pembe bir ağızdan çıkan bir çocuk sesi. Sonra koyu renk halıların üzerinde koşan ufacık patikli ayakların gürültüsü...

Kitaplarım bile bana hazin bir bakışla bakıyor. Eminim ki sükûtumun, onlara sahifelerinin küçük ve yaramaz, hâkim bir el tarafından dağıldığını, karıştığını, bozulduğunu istiyorlar.

Oğlumu ne kadar çok seviyorum...

Bugün bana her şey mükedder ve mağmum geliyor. Bugün sıkılıyorum. Bugün sabırsızım ve işte, hayatımda bugün, sade bugün Bihter'e karşı hiddetliyim, Bihter'den nefret ediyorum. Evim bugün boşalmış gibi ve ben...

14.

Osman'ın ilk zevcesinden, oğlundan bahseden bu sahifeleri çabuk çabuk geçiyor ve tarihlere bakarak defteri, birçok seneyi birden atlıyorum. Şimdi bizim yeni izdivaç ettiğimiz

zamana ait bir sahifeyi daha büyük bir alakayla okuyorum.

15.

(...) Ve o beyaz gelinlik elbisesinin içinde bir sonbahar çiçeği kadar solgun, başını süsleyen kucak kucak tüller kadar lekesiz ve beyazdı. Ona ellerimi uzatmaya cesaret edemiyordum. O karşımda korkak gibi bakan çocuk gözleriyle öyle güzeldi ki! Bizim gibi hakiki insanlara, etten kemikten, asap ve kandan yapılmış insanlara benzemiyordu.

Beyaz tüllerinin altından çıkmış koyu siyah saçlarını okşarken Zeliha kan rengi dudaklarını aralayarak parlak dişlerini gösteren çocuk tebessümüyle güldü. Ne kadar güzeldi! Yüzünün, mevcudiyetinin, bakışlarının muti ve korkak manalarına rağmen bana ne kadar çok hâkimdi.

Onu böyle adeta mariz bir aşkla sevmem ne acayipti. Ben ki onu ta çocukken dizlerimde oynatmıştım. Ben karşımdaki bu çok yıldızlı, iki esrarlı ve muhteşem bir gece gibi açık ve derin gözleri, sarı ve soluk bir çocuk çehresindeyken heyecansız ve lakayt seyredebilmiştim. Şimdi nasıl oluyor da böyle aynı gözler bütün mevcudiyetimi altüst ediyor, beni büyülüyordu.

Zeliha'yı eski ve hasta bir dostumun akrabası olarak tanımıştım. Annesini ve babasını hiç tanımamış olan bu çocuk, o dostumun evinde ilk gördüğüm zaman, hasta ve cılız bir kedi yavrusu gibi kalbimde merhamet hislerini tahrik etmişti. Onu, çok kabarık ve siyah saçlarını okşayarak dizlerime almıştım. Ve fütursuzca o siyah ve büyük gözlerinden öpmüş, öpebilmiştim.

Zeliha munis, korkak bir çocuktu. Zeliha bana sokulurken benden korkardı. Gürültülü oyunlar oynamazdı.

Dostumun loş, kafesli ve mağmum evini sabahtan akşama kadar piyanosunda yaptığı egzersizlerin yeknesak gürültüsüyle doldururdu. Balmumundan yapılmış gibi küçük, soluk ve ince parmakları harikulade bir kudretle sanatkâr ve mahirdi.

O kadar küçükken bile çaldığı bestekârları gayr-i şuuri olarak anlıyor, tanıyor, yaşatıyordu.

Sonra uzun müddet onu görmedim ve hatıramdan kaybettim ve nihayet bir gün o eski dostun cenazesinde bulunmak için evine gittiğim zaman, geniş bir sofadan geçerken bir kapı perdesinin arkasından çıkan bir el beni yakaladı. İnce, uzun, solgun ve güzel bir el, yüzüksüz, ziynetsiz, kendi harikulade güzelliğinden başka bir süsü olmayan o sevimli el... Döndüm. Karşımda sarmaşık dalları gibi çok ince ve yumuşak vücutlu, kabarık siyah saçlı, çok büyük gözlü, genç bir kız vardı. Peri masallarındaki ejderhaların, devlerin elinde esir kalmış bir dünya güzeline benzeyen bu kadın Zeliha'ydı. Evet, o çok güzeldi. Ben şaşkın olmuştum. Ona ellerimi uzattım. Küçük ellerini avuçlarıma bıraktı ve kabarık saçlı küçücük başını göğsüme sakladı. Zeliha orada sessiz sessiz ağladı. Gözyaşları sıcak ve ateşliydi. Onun kederi beni de sarsıyordu. Öyle oldu ki oraya ne için geldiğimi, orada ne için bulunduğumu unuttum.

Bizi sofadan ayıran perdenin öbür tarafındaki kalabalığı, o insanları, o cenazeyi, hepsini unuttum. Göğsümün üzerinde tuttuğum mükedder ve matemli çocuğun kederinden ve mateminden başka bir şey bilmiyordum. Ben kendimi bile unutmuştum. Zeliha ağlıyor, hazin hazin ağlıyordu. Birden çılgın gibi oldum. Bu çocuğun saçlarını ve alnını birçok öpmek istedim. Fakat o kabarık saçları sade okşadım.

Bir iki gün geçmeden yine o eve avdet ettim. Zeliha'nın artık gözleri yaşlı değil, fakat matemliydi. Beraber ateşin karşısında oturduk. Oda loş ve matemliydi.

Önümüzde harikulade bir çiçek gibi parlayan kızıl bir ateş yanıyordu. Karşı karşıya, söz söylemeden oturduk. Sonra... sonraları artık her zaman o eve geliyordum. Birbirimize daha çok alışmıştık. O, kızıl renk ipeklilerin üstüne Çin işlemelerini andıran şeyleri karşımda, gergefinde işliyordu. Ve ben ona bakıyordum.

Yine bir gece petrol lambasının sarı ışığıyla aydınlanan bu oda çok sıcak, Zeliha çok güzel ve ben... yine çılgındım. Nasıl oldu, bilmiyorum. O elime çay fincanını verirken ince parmakları avucuma dokunmuştu. Sonra porselen fincan yere düşmüş, kırılmıştı. Bu bir kaza mıydı? Hayır, hayır, bu bir kaza değildi. Porselen fincanı iten titrek parmaklarım onun küçücük ellerini sıkı sıkı tutuyor, eziyor, incitiyordu. Uzun uzun gözlerine bakıyordu. Bu gözler öyle açılmış, duruyordu. Hiçbir zaman kapanmaz, kapanamazdı zannediyordum. Onu şiddetle kendime çektim. Saçları dökülmüştü. Ta yakından gözlerine bakıyordum. Oh, ben bu küçük kadına perestiş ediyorum.

— Zeliha, dedim, Zeliha benim zevcem olmak ister misin?

Hayret ve korkuyla açılan gözleri emniyetle doldu. Memnun olmuş muydu? Bilmiyorum. Gözlerimin içine bakarak:

— Evet, diye mırıldandı. İnce omuzlarını hırpalayarak okşadım. Sonra eğildim, parmaklarımın arasında kızarmış bileklerinden öptüm. (...)

16.

Nazarlarım defterden kalkarak odanın karanlık bir noktasına çevriliyor. O zaman her şey siliniyor. Ben de onun gibi şimdi birleştiğimiz zamanı tahattur ediyorum.

Osman benim için, "Memnun olmuş muydu, bilmiyorum," diyor. Ben de bilmiyorum. Zeliha memnun olmuş muydu? Öyle küçük, öyle zavallı, öyle yalnızdı ki...

O gece, o oda, o ateş, o iri ve heybetli adam, onu o kadar şaşırtıyordu ki...

Dışarıda yağmurun evin ihtiyar kaplamalarına çarparak yaptığı gürültüyü Osman duymuyordu. Halbuki o bu yeknesak ahenkle asabileşiyor, uğuldayan rüzgârdan korkuyordu. Zavallı küçük! Ellerini muhabbetle, sevdayla tutan bu adamın sözlerini duyduğu zaman memnun olmuş muydu? Niçin yüzü kızarmış, niçin evet demişti?

Düşünüyorum ve o zaman gayr-i şuuri olarak yapılmış bu hareketi anlıyorum. Zeliha geceden, dışarıda kuduran fırtınadan ve böyle fırtınalı birçok gece pencereler sallanır, rüzgâr uğuldar, yağmur yağarken geçecek uzun ve yalnız bir hayattan korkuyordu. Ve onun vahimeler içinde geçirdiği bu zaaf, bu korkak saniyesinde kendisine iki kuvvetli ve kavi el uzanıyor. Zeliha, küçük ve solgun Zeliha, "Benim zevcem olmak ister misin?" sözünde birçok vaat buluyordu. Ve o zaman bu korkudan titreyen küçük vücuduyla himayekâr göğse iltica ederek, "Evet," diye mırıldanıyordu. Çünkü hayat çok uzun, geceler karanlık, fırtınalı, rüzgâr iniltili ve Zeliha kimsesiz, biçare bir çocuktu. Bu büyük ve kalabalık dünyada yabancı ve lakayt insanlar arasında, karanlık ve sessiz büyük bir evin içinde kaybolmuştu.

Kimsesi yoktu. Korkuyordu, öyle korkuyordu ki...

Şimdi ateşli alnımı ve hummalı gözlerimi deftere indiriyor, bir başka sahifeye geçiyorum.

17.

(...) Hâlâ nüfuzunun altındayım. Karanlık ve hasta bir rüyaydı.

Adeta bir kâbus... Beni öyle kavradı, beni öyle sardı ki! Şimdi bende bir sürü, karanlık, dağınık, adeta fena çıkmış resim camlarındaki gölgeler gibi karışık hatıralar var.

Sanki ben bu kâbusun başını ve nihayetini yaşamış gibiyim.

Dün gece çok okumuştum. Sonra İrfan Behçet'le görüşmüştüm. Her zamanki gibi neşeli ve müsamahakârdı. Halbuki benim bazı fikirlerimi kabul etmemekte inat ediyordu. Ben söyleştikçe çocuk kahkahasına benzeyen saf ve iptidai kahkahalarla gülüyordu.

Ona ne kadar gıpta ediyorum. Çünkü dün gece bir defa daha bütün zekâsına, bütün inceliğine ve hayatta teselli verici zannettiğimiz her bir şeye karşı gösterdiği merhametsizce olan

lakaydisine rağmen ne kadar mesut, evet, hâlâ ne kadar mesut, sade bir adam.

Gıpta ettim. Ona gıpta ettim. O bir münkirdi. Böyle olduğu halde o mesuttu. Maddi olmayan hiçbir şeye inanmıyor, hayatta tabiatın kavanininden başka bir şey tanımıyor, şüpheyi bilmiyor. Maddiyat ve tabiata o kadar emin ve onun haricinde hiçbir şeyin, hiçbir kuvvetin mevcut olmadığına o kadar mutmain ki! Fevk-at-tabianın mevcut olmadığını bu kadar iman ettikten sonra ona fikir demek doğru olacak mı? Mademki onun da bir imanı var, demek ki benden daha fazla dayanacak bir yeri, bir istinatgâhı var.

Evet, dün gece yine bu şeyler hakkında onunla konuşmuştuk. O gittikten sonra ben yine uzun müddet kütüphanemde çalıştım. Zeliha onu salonun kapısına kadar teşyi ettikten sonra gidip yatmıştı. Zannediyorum ki gece çok oturdum. Odama çıkarken başım ağrıyordu. Kendimi yorgun ve asabi hissediyordum.

Zeliha'nın kapısının önünden geçerken odasının karanlık olduğunu görerek ayaklarımın ucuna bastım. Odama girdiğim zaman açık kalmış pencereden giren kuvvetlice bir rüzgâr mumu söndürdü. Bir müddet kapıya dayanarak durdum. Sonra Zeliha ile odamın arasındaki kalın ipek perdelere yaklaştım. Biraz durarak onun uyuyup uyumadığını anlamak için dinledim. Odasından hiçbir ses gelmiyordu. Kavrayıcı bir füsunu olan ipek perdeleri kaldırarak hafif adımlarla onun odasına girdim. Perdeyi hâlâ avuçlarımda tutuyordum. Yine dinledim. Hiç ses yoktu. Karanlık odada Zeliha'nın yatağını göremiyordum.

Zeliha'nın odası bir bahar bahçesi gibi muattardı. Bu güzel ve kuvvetli kokular başımı biraz daha sersem yapıyordu.

Onu uyandırmaktan çekinerek yine sessizce odama girdim. Biraz sonra yatağımdaydım ve çok geçmeden ağır ve hasta bir uykuyla uyumuştum.

Bu beni rahatsız eden ilk kâbus değildi. Çocukluğumda bile korkarak, ağlayarak uyandığım pek çok defa vaki olurdu. Fakat bilmem niçin bu geceki kâbus beni ne kadar müteheyyiç ve hasta etti. Gözlerimi açtığım zaman gayet garip bir hissin taht-ı tesirindeydim. Bu rüya o kadar korkunç olmamakla beraber, beni o kadar kavramıştı ki gayr-i ihtiyari zihnim hep onunla meşgul, hep onu düşünüyordum.

Zaten o vakayı, sanki evvelden biliyorum zannediyordum. O odalar, o esmer, genç ve güzel adam... hepsi bana yabancı değildi!

Karanlık bir oda görüyordum. Bu odada bir adam yatağında uzanmış, yatıyordu. Bu adam kimdi? Bilmiyorum. Belki de bendim. Sonra bir başka adam, işte, o esmer genç ve güzel adam kapıdan giriyordu. Yatakta yatan adam uyanmıyor, kımıldanamıyordu. Ben neredeydim? Bilmiyorum. Ben neydim? Bir vücut muydum? Zannetmiyorum. Sesim nereden çıkıyor? Nereden geliyordu? Ondan da haberim yok. Meçhul bir mevcudiyete soruyordum:

— Bu uyuyan adamın odasına giren yabancı ne istiyor?

Nereden geldiğini bilmediğim bir ses, boğuk bir ses bana cevap veriyordu.

— Onu öldürmek istiyor.

— Neden?

— Neden mi?

— Çünkü ikisi de aynı kadını seviyorlar.

Birden karanlıkların içinde bir hançerin parladığını gördüm. Siyahlı adam eğiliyor ve hançerin ucunu uyuyan adamın boğazına bastırıyordu. ...

Ben, "İmdat!" diye bağırmak istedim. Fakat sesim çıkmıyordu. Boğazım paralanıyor, acıyordu. Ohh, bu müthiş esmer adamın elindeki hançer benim gırtlağıma giriyordu! Ağlıyordum. Bu uyuyan adam bendim! Gözlerimi açtım. Şimdi gözlerimin önünde hiçbir şey yoktu! Yalnız siyah bir zemin üstünde bir çehre... hançeri ağır ağır boğazıma sokan adamın çehresi

vardı. Bu çehre çok iri bir dev başı gibi iri, bana eğilmişti. Bu genç bir adamdı. Kabarık ve sık siyah saçları, enli siyah kaşları vardı. Kara ve ateşli gözleri kan içindeydi. Biraz öne doğru çıkık çenesi vardı. Kalınca dudakları arasında da korkunç homurtular... Bu yüzün bütün teferruatını bir an içinde gördüm ve kaybettim.

Sonra birden her şey değişti. O yatağı, o çehreyi, o ölüyü, hepsini kaybetmiştim. Şimdi önde çiçekli ve örtülü bir tabut vardı. Ve maddiyatı olmayan mevcudiyetim ipek perdeli bir kapıdan girdi. Bu odada on altıncı asrın ortalarında yaşayan kadınlar gibi giyinmiş, misk ve amber kokularıyla muattar, o zamanki Venediklilerin ışıklı ve kırmızı saçlarına malik, süslü ve ağır elbiseli bir kadın vardı. Bu kadın ipekli bir yataklığın üstünde baygın gibi uzanmış, yüzüstü yatıyordu. Floransalı kadınlar gibi tanzim edilmiş saçları fildişi taraklarla tutturulmuştu. Ve bu saçların üstünde koyu mavi kadifeden bir serpuş vardı. Yataklığın koyu renk perdeleri arasından zahmetle giren bir ışık onun bütün vücudunu gösteriyordu. Bir eli yataklıktan aşağıya sarkmıştı. Elbisesinin kolları bileğinden dirseğine kadar çok sıkı geliyor, sonra omuzlarına doğru fevkalade bollaşıyordu. Bir yelpaze gibi açılmış olan İtalyan modası sırmalı dantelden bir yakası vardı. Elbisesinin üst kısmı belinin inceliğini ve mevzunluğunu tamamıyla gösteriyordu. Yanları sırmayla işlenmiş gümüş taftadan ağır eteğinin altından açık pembe çoraplar, mor kadifeden kırmızı ökçeli iskarpinler içinde saklanmış olan küçük ayakları görünüyordu.

— Bu kadın kimdir, diye sordum. O meçhul ses bana:

— Zevcen, diye cevap verdi, zevcen, seni aldatan zevcen.

— Ya o tabuttaki ölü kimdir, diye sordum. Birçok ses birden:

— Sensin, dediler. Dehşet içindeydim. Kadına yaklaşamıyor, onu kaldırıp yüzüne bakamıyordum. Çünkü benim maddi bir mevcudiyetim yoktu. Ben bir şey değildim. Ben bir hiçtim.

Önümde ağır ağır giden bir cenaze alayı vardı; mutantan,

muhteşem bir cenaze alayı. Galiba ben de bu alayı takip ediyordum. Kalabalığın arasında o adam, o uyuyan adam, beni öldüren, o uzun boylu, çevik, esmer ve güzel adam da vardı. Kulağımın dibinde bir ses, boğuk, gayr-i tabii bir ses:

— Katilin, bak, katilin, diyordu, onu gör! Onu iyi tanı!

Döndüm, baktım. Onun başı açık, serpuşu elindeydi. Kabarık ve siyah saçlı başı, şeytani başı büyüyor, iri, siyah ve kanlı gözleri gözlerimi yakıyordu. Ve cenazenin arkasında, önünde ve yanında giden adamların hepsi uzun ve ateşli parmaklarla o siyahlı adamı göstererek hep birden aç kurtlar gibi uluyordu:

— Bak... bak, katilin! Seni öldüren adam!

Ben bunalıyordum, inliyordum! Ve bu seslerin gürültüsüyle uyandım. O kadar yorgundum ki...

Açık pencereden serin sabah rüzgârı, sabah hayatı ve kokularıyla beraber hafif ve pembe bir ışık giriyordu. Bu tuhaf rüyanın o kadar taht-ı tesirindeydim ki...

18.

Dehşetle burada tevakkuf ediyorum. Etrafıma korkuyla bakıyorum. Mumun titrek ve kirli ışığı odayı iyice tenvir ediyor. Etrafa gölgeler dolmuş, korkuyorum. Korkak parmaklarım yeniden yaprakları çeviriyor. Ve titriyorum. Rasgele bir sahifede yine tevakkuf ediyorum.

19.

(...) onu seviyorum. Onu öyle seviyorum ki! Beni sevmediğini biliyorum. Ondan bu aşkı nasıl isteyebilirim? O öyle güzel, öyle genç ve öyle müstesna ki! Bense hemen hemen artık bir ihtiyarım ve sonra çirkinim! Benim onu sevmem bir çılgınlık ve ondan aşk beklemem de küstahlıktan başka bir şey değil.

Zeliha... küçük, tatlı, müşfik Zeliha'cığım! O iri, o derin gözleri sade iyilikle dolu. Beyaz güvercinlere benzeyen elleri piyanosunun üstünde dehanın kudretiyle koşarken ne ulvi, ne

cavidanî oluyor. Sesi, musikisi gibi ahenkli.... ve bakışı sesi kadar yumuşak.

Öyle munis ve zavallı bir çocuk ki! Zannedilir ki bu dünyaya bir azize olmak için gelmiş.

Bir şey bilmiyor ve her şeyden korkuyor. Sıcak ve sevimli mevcudiyetini bütün emniyetle bana teslim ediyor: Her şeyi, saadeti, rahatı ve sükûtu benden bekliyor. Zeliha'cık, küçücük Zeliha!

Ben onu mesut etmeye uğraşıyor muyum? Hayır, ben öyle hain, öyle hodbin bir insanım ki onu mesut etmek için onun derecesine yükselmek ve insanlığımdan tecerrüt etmek istiyorum. Fakat sade istiyorum. Her zaman bir fiil olan isteğim, bilmiyorum, şimdi neden böyle atıl ve aciz kalıyor?

Ben ona fenalık yapmamak, ondan bir şey beklememek, onu menfaatperestane, kendim için sevmemek elimden gelmiyor. Ben gülünç ve budala bir insanım.

Onun da beni sevmesini istiyorum. Benim onu sevdiğim kadar sevmesini istiyorum. Bu şeyin kabil-i husul olmadığını bildiğim için bedbahtım!

O kadar bedbahtım ki bazı dakikalarımda onun önünde bir çılgın gibi ağlamak, eteklerine sürünüp ayaklarını öperek:

— Beni sev, beni sev, diye yalvarmak istiyorum. Bazen de onun bir şeyler görmeyen, sakin ve muti gözlerine baktıkça, onu hırpalamak arzusuna mukavemet edemiyorum.

Fakat o her zaman bütün acılıklarımı, öyle sabırlı bir tevekkülle, öyle müsamahakâr bir muhabbetle karşılıyor ki...

Bu müsamahanın, bu sabrın arkasında gizlenmiş bir korku, bir çekingenlik yok mu? Ben anlıyorum, ben ona perestiş ederken kadınım benden korkuyor, kadınım bana acıyor, kadınım, küçücük kadınım beni sevmiyor.

20.

Defterin burasına gelince içimde bir azap hissediyorum.

Daha fazla okumak istemiyorum. Zavallı büyük Osmanım! Ben onu bu kadar mesut etmek isterken....

Defteri yine karıştırıyorum.

21.

(...) Kemal birinci defa olarak bana bu kadar uzun yazıyordu. Annesinin ölümünü tafsilat vermeden haber veriyor. Artık eğer istersem yanıma geleceğini bildiriyordu. Zavallı Kemal! Ona çabucak bir kâğıt yazarak kendisini beklediğimizi söyledim. O kadar müteheyyiç ve memnunum ki! Bu saadetin zavallı Bihter'in ölümüne bağlı olması ne kadar çirkin!

Kemal benim hakkımda ne düşünüyor? Nasıl bir çocuktur? Sarışın mıdır? İyi yürekli, yoksa merhametsiz midir? Benim hakkımda ne düşünüyor? Beni sevecek mi? Beni ona nasıl tanıttılar? Hayatında ilk defa göreceği babası hakkında nasıl fikirleri var?

Birkaç gün sonra gelecek. Öyle şaşırıyorum ki... onu...

22.

Yaprakları çeviriyorum. Bir başka sahifedeyim. Bu yazılar iri, karışık harflerle yazılmış, mürekkep lekeleri içinde...

23.

(...) Inanamadım! Evet, gözlerimin hakikati gördüğüne inanamadım! Muhakkak ben yanılıyordum. Bu tuhaf, acayip bir tesadüften başka bir şey değildi. Bu olamazdı ki! Halbuki bütün gayr-i tabiiliğine, bütün imkânsızlığına rağmen bu şey, yirmi beş sene mütehassiri olduğum yavrumu hemen göğsümün üstünde sıkmama mani oldu. Bunun imkânsız olduğunu kendi kendime tekrarlarken bile tavsif edemeyeceğim bir korku beni bir mefluç gibi hareketsiz bıraktı.

Kemal bana yabancı gözlerle bakıyordu. Muhakkak bu şaşkınlığımdan bir şey anlayamamıştı.

Halbuki ben, onun arabası taş merdivenlerin önünde tevakkuf ederken onu görmek için sevinçle koşmuştum. O, arabadan inip merdivenin ilk basamağına ayağını atarak başını bana kaldırdığı dakikada, bütün coşkunluğum ve sevincim erimişti. Onu kucaklamak için açılan kollarım iki yana düştü.

Artık bir şey görmüyordum. Her şey silinmişti. Kemal taş merdivenlerden çıkıyordu. Uzun ve ince vücudu heybetli ve vakarlıydı.

Ben onun çıkık çeneli, kabarık saçlı, kalın kaşlı, derin ve küstah gözlü genç başına dalmıştım. Oh, ben bu başı tanıyordum! Ben bu başı daha evvelce bir yerde görmüştüm. Ve birden kulaklarımda öten bir sürü karışık, boğuk ve gayr-i hakiki sesin ahengini duydum. Bu sözler beynimin içinde öttü.

— Katilin... katilin! İyi bak, tanı!

Bu esmer adamı nerede ve nasıl tanıdığımı tahattur ettim. Soğukkanlı ve ciddi olmak elimden gelmiyordu. Rüya ile hakikati birbirine karıştırarak ne kadar gülünç ve çocuk olduğumu idrak edemiyordum.

Evet, doğduğu günden beri hiç tanımadığım oğlum, rüyamdaki o esmer ve müthiş adamdı.

İşte, hakikat! Bu adam karşıma çıkıyor. Bu adam için bana:

— Senin oğlun Kemal, diyorlardı. Hayır, yanılmıyordum. Seyahat elbiseleri içinde bana yaklaşan Kemal, rüyamda bana bir sürü ateşten parmakla gösterilen o katildi!

Oğlum gerçekten kâbustan fırlamış bir hayal gibi soğuk ellerle ellerimi tutmuş ve öpüyordu. Dudaklarının bu teması vücudumu titretiyordu. Daha ciddi olmak ve müteheyyiç görünmemek için cebr-i nefs ediyordum. Oğlumu öpmek, göğsümün üzerinde sıkmak lazım geldiğini biliyordum. Fakat rüyadaki, kâbustaki o katili göğsümün üzerine çekmeye cesaretim yoktu.

Sonra da zihnimde garip, çok garip bir parlaklık vardı. Birtakım acayip ve muhayyir-ül ukul şeyleri tahattur ediyordum. Oh, galiba deli oluyordum! Çünkü ben karşımdaki delikanlıyı

rüyamda görmeden evvel, çok evvel bir daha görmüş olduğumu, onu tanıdığımı ve onun elinde öldüğümü, onun ince hançerini pekiyi hatırlıyordum. Oh... ben her şeyi hatırlıyorum. (...)

24.

Bu kâbustan kurtulmak istiyorum. Asabi ellerim birkaç yaprak birden çeviriyor.

25.

(...) Fen kabul etmese, mantık isyan etse, İrfan Behçet beni delilikle itham ederek bütün fenni ve mantıki delaili önüme sürerek bunun imkânsız olduğunu iddia etse de bu şey vakıa oldu! Ben ilk defa olarak dünyada yaşamıyorum. Ben dünyada daha evvelce de bulundum. Ve bu şeyi bir harika gibi birdenbire tahattur ettim.

Ve görüyor, anlıyorum ki ben de ne kadar diğer insanlar gibi zihni, beyni kör, sakat ve na-temam bir adamdım.

O rüya ve o rüyadan birkaç zaman sonra Kemal'in gelişi beni büsbütün başka bir adam, yeni ve harikulade bir adam yaptı.

Ben artık herkes gibi sade ve alelade bir adam değilim. Ben şimdi mükemmel bir insanım. Artık benim için hayatın, ölümün, dünyanın, kâinatın esrarı yok! Artık ben biliyorum. İsterlerse çılgın diye iddia etsinler. Hayır, ben deli değilim. Ben beşeriyetin bütün gafletinden sıyrılmış, harikulade, mükemmel, tamam bir insanım!

Bu şey hem korkunç hem de çok kavrayıcı! Bana hem dehşet hem de memnuniyet veriyor.

Ben hatırlıyorum; Kemal'in kim olduğunu, Kemal'in benim oğlum olmadan tam üç buçuk dört asır evvel kim olduğunu hatırlıyorum. Kemal'in o zamanlar boğazımı hançeriyle deldiğini, beni öldürdüğünü, onun eliyle öldüğümü pek iyi hatırlı-

yorum. Sonra daha birçok şey hatırlıyorum. Hem de müphem bir surette değil; bütün bu hatıralar resim levhaları gibi teker teker tecessüm ediyor. Siyah, loş ve ceviz kaplı eski saraylar hatırlıyorum. Eski eşyalar hatırlıyorum. Sonra yüksek arkalı iskemlelerde oturmuş, gümüşle işlenmiş, altın rengi tülden elbiseli kadınların kırmızı iskarpinli ayakları dibinde kitaralarla yapılan konserleri hatırlıyorum. Ve böyle konser geceleri ben kırmızı bir elbisenin içinde bir koltuğun arkasını tutarken önümde oturan kızıl saçlı bir kadının ona doğru eğildiğini ve kırmızı saçlarının arasında duran zincirin ucundaki kıymettar mücevheri sallatan, pırıldatan hareketlerle kitara çalan delikanlılardan biriyle konuştuğunu tahattur ediyorum. Bu kadına sevdalı gözlerle bakan bu asilzadenin, Kemal'in çehresinde olduğunu ve arada bir birbirimize uzun uzun düşman bakışlarla bakıştığımızı biliyorum.

Oh, ben çok şey biliyorum... Korkuyorum...

26.

Oh, ben de korkuyorum. Fakat bu korkuma rağmen yine açtığım bir sahifeyi büyük bir merakla okuyorum.

27.

Biliyorum ki bu defa da o parmaklar, o ince ve uzun parmakların gaddarlığıyla öleceğim. Çünkü ben anlıyorum ki insan dünyaya her gelişinde bir defa evvel yaşadığı tarzda yaşıyor. Yine aynı sebeplerle ölüyor. Vücutların, şekillerin, zamanların, memleketlerin, iklimlerin değişikliğinin ne ehemmiyeti var? Mademki ruh ve kader birdir! Evet, mademki her ruhun bir kaderi vardır ve o ruh kaderinin parlaklık veya zulmetini, saadet veya şeametini içinde yaşadığı vücuda götürüyor.

Biliyorum. Eminim. Oh! Eminim ben, hayatımın son dakikalarını oğlumun, katilimin parmakları arasında idrak edeceğim.

Ben hayatımda en son şey olarak onun nihayetsiz zannedilecek kadar derin ve siyah gözlerini göreceğim. Evet, o iri, o haşin, o gaddar gözleri...

Ona oğlum diyorlar! Zeliha onu sevmediğim, ona karşı müşfik olmadığım için beni fena ve hodbin adam zannediyor. Bunu, onun karanlık gecelerde yıldızların şenliğini içinde taşıyan durgun sular gibi ürkek olan gözlerinin her bakışında okuyorum. Oğlumun benden şefkat ve merbutiyet bulmayarak hissettiği tesiri unutturmak için Zeliha ona karşı öyle rahim ve dost ki! Zavallı Zelihacığım!

Evin içinde Kemal içinde karşılaşmak korkusuyla gezemiyorum.

Onu her saniye kapımın arkasında, bir perdenin arasında, bir gölgenin himayesinde gizli ve beni bekliyor zannediyorum.

Beraber olduğumuz dakikalardaysa her bir hareketini gözlüyorum. Her bir sözünü dinliyorum. Ve yine göğsümü heyecanla yoran, saçlarımı şakaklarıma soğuk bir terle yapıştıran bir korkuyla onun gözlerine, rüyamda bana öyle derin, öyle zalim, öyle hunhar bakan gözlerine bakıyorum.

Oh, ben deliyim... ben deliyim. İrfan Behçet haklı. Ben hastayım. Şakaklarımda uzun bir hayatın vakarlarını taşıyan başım, hâlâ sütninelerin dizinde peri masalları dinleyen çocukların muhayyilesini taşıyor.

Ben asabi ve çılgın bir adamım. Ben manasız, budala, sersem bir adamım. Kemal benim oğlumdur. Kemal benim zavallı ve sevgili oğlumdur. Ben onu sevmeye mecburum.

Öteki bir kâbus... bir saçma... küçük çocukları yaramazlık etmekten menetmek için uydurulmuş hurafeler gibi boş, esassız, saçma bir şey!

Mantığım bunların birini kabul etmiyor. Mantığım... fakat oh... dünyada mantıktan daha soğuk, mantıktan daha saçma ne vardır?

Ben mantıktan kuvvetli ve şiddetli şeylerin, mantıksız şey-

lerin mevcudiyetini, büyüklüğünü biliyorum. Ben mantıki olmayan şeylerin kuvvet ve hakikatini biliyorum. Ben insanların mantığına gülüyorum. Ben dünyanın mantığına, mantığın mantığına gülüyorum... hem de nasıl gülüyorum!

Ben hasta değilim. Bu bir vehim değil, bir hakikattir! Kemal... o... Kemal o meşum adamdır.

Korkuyorum. Dehşet içindeyim. Oğlumun uzun ve esmer parmaklarından, oğlumun siyah, zulmetli, hain gözlerinden korkuyorum.

Oh, son günümden korkuyorum.

28.

Osman'ın dehşeti beni de sarıyor. Korkuyla titriyorum. Etrafıma korkak gözlerle bakıyorum.

Eski eşyalarda gizli bir musafahaya benzeyen hafif, çok hafif bir çıtırtı var.

Tekrar deftere eğiliyor, açtığım başka bir sahifeyi merakla okuyorum.

29.

(...) Evde, odadaydı. Kenardaki geniş ve yumuşak sedirin üstünde oturuyordu. Ben de pencerenin yanındaki alçak koltuktaydım. Zeliha içeride piyano çalıyordu. Biz yalnızdık. Oda, pencerelerden giren güneşin turuncu renkli şuaatıyla münevverdi.

Ben güya kitaplarımı okuyordum. O da piyanoyu dinliyordu. Yüzü solgun, gözleri yorgundu. O meşum, hain ellerinden biri çenesinin altındaydı.

Piyanoyu diniliyordu mu demiştim? Hayır, yanılmışım. Bir şey düşünüyordu. Bir şeye karar veriyordu. Alnında kırışıklar vardı. Ondan gözlerimi çeviremiyordum. O sakin, yerlere bakarken ben müteheyyiçtim. Ben mustariptim. Ve tahattur ediyordum.

Bu levha, bu güneşin rengi, onun koyu gözleri bana çok şey hatırlatıyordu.

Evet, yine bir gün onunla karşılıklı oturmuş ve o defa da şarkı söyleyen bir kadın sesi dinliyorduk. O yine böyle mütefekkir ve sakin, ben yine müteheyyiç ve asabiydim. Sonra şarkı durmuştu. Ve işte içeride piyanonun sesi de duruyordu. Daha sonra zayıf ve ahenk-dar bir ayak sesi bitişik odada duyulmuştu. İşte, kadınım da bitişik odada yürüyordu.

Sonra kapının ağır perdesi tek taşlı, iri, zümrüt bir yüzükle süslenmiş pembe tırnaklı, uzun ve beyaz parmaklı küçücük bir elle açılmıştı.

Ve işte, yine tıpkı evvelce olduğu gibi kapının perdesi sallanıyor ve kıvrımları arasında Zeliha'nın zümrüt yüzükle süslü parmakları görünüyordu!

Oh, evet... hatırlıyordum. O zaman kapının önünde incecik, küçük, harikulade güzel, mevzun bir kadın vücudu peyda olmuştu. Bu kadının boyalı, kızıl kırmızı saçları arasında, ucunda bir iri zümrüt sallanan altın bir zincir bulunuyordu. Üzerinde bol etekli sarı tellerle işlenmiş, eflatun bir elbise vardı ve bu elbisenin sırmalı dantelden yakası bir yelpaze gibi açık durarak bu güzel boyna daha fazla bir güzellik veriyordu.

İşte, yine kapının önünde sarı tellerle işlenmiş eflatun elbisesinin içinde bir kurun-i vustai saray kadını zarafet ve süsünde bir kadın vardı. Ve bu kadın zümrüt, altınlarla süslediği başını açık yakasının içinde dik tutarak duruyordu. Zeliha'nın gözleriyle bakan bu kadının saçları alev gibi kırmızıydı.

Oh, bu dehşetle bağırarak yazıhanenin üstüne düştüm. Kulağımın dibinde ağlayan bir ses:

— Osman... Osman, diye mırıldanıyordu. İşte, bu sesle gözlerimi açtım. İlk evvel karşımda Zeliha'nın o sevgili gözlerini gördüm. O müşfik, o temiz, o berrak ve kıymetli gözlerini. Bütün hayatım, aşkım, iptilam, bütün gayem ve saadetim olan o siyah gözleri...

Bu gözler bir gece gibi nemli ve endişeli bana bakıyordu! Oh, hayatımda bütün gayem bu gözlerden başka bir şey görmemek, sevmemek, düşünmemekti. Halbuki başka şeyler de görüyordum. O gözlerin yanında bana bakan bir çift göz daha vardı. Kemal'in, oğlumun lakayt ve hain, merhametsiz ve düşman gözlerini de görmüştüm.

Bu bakışlar beni hakikaten çekmişti. Bunun için Zeliham'ın gözleriyle bana bakan kadın çehresine eğildim. Bu çehreyi kınalı kızıl saçlar süsüyordu. Parmaklarım dehşetle bu kırımızı ipek kümesini karıştırıyordu. Titriyordum.

— Zeliha, diye sordum, bu nedir?

Korkak gözlerle bana bakıyor, sesinin saf ahengiyle söylüyordu.

— Sıkıldım da onu bu renge boyadım.

— Niçin? Niçin?

— Darıldın mı?

Zeliha bana endişeyle bakıyordu.

Ben gayr-i ihtiyari o saçları parmaklarımın arasında hırpalıyor, o sevdiğim başı sarsıyordum.

— Niçin yaptın? Niçin? Niçin? Beni çıldırtmak için mi?

— Osman!

— Hain!

— Osman!

— Fena kadın... fena kadın!

— Osman!

Parmaklarım gevşemiş, o kızıl saçları bırakmıştı. Başımı ellerimin arasına alarak bir çocuk gibi hüngür hüngür ağlamaya başladım. Zeliha da hıçkırıyordu. Ben mustariptim. O çocuk da mustaripti! O zavallı, kaderin bir oyuncağı, şeametin elinde her defada mahvıma vesile olan bir aletti.

O ağlıyordu. Hıçkırıklarını duyuyordum. Oh... ona karşı bu ilk haksızlığım, ilk günahımdı! Ben ona bir gün yine bu odada, kitaplarımdan başımı kaldırmış, o harikulade güzel ellerini tutup öperken:

— Emin ol, demiştim, seni hiç kırmayacağım. Seni incitmek, kalbimi incitmektir. Halbuki kalbimde sen olduğun için onu iyi muhafazaya mecburum. Seni hiç kırmayacağım. İsterim ki dünyanın en mesut kadını sen olasın. Anlıyor musun güzel?

Evet, o zaman beni anlıyordu. Ve şimdi anlamıyordu. Anlamadığını yaşlı gözlerinde okuyordum. Çünkü ben gözlerimi kaldırdığım zaman o bana mütehayyir ve müteessir gözlerle bakarak hıçkırıyordu.

— Zeliha... Zeliham, beni affet! Ben deliyim, diyerek ellerini tuttum. İtiraz etmeden sevgili ellerini ellerime bıraktı. Alnımı bu küçük ellere dayadım. Kendimi mazur göstermek için manasız şeyler söyledim.

— Hastayım Zeliha. Çok asabiyim. Başım ağrıyor. Bazı dakikalarım oluyor ki kendimi kaybediyorum. Sonra birden saçlarının rengi... onların siyahlığına perestiş ediyordum. Söyledim ya, hastayım. Asabiyim. Bilirsin ki seni severim. Seni üzdüm, öyle değil mi? Beni affet! Affet! Bilsen seni mesut etmeyi nasıl isterdim...

Sustuğum zaman o sevgili eller yanan alnımı tatlı bir nevazişle okşuyordu.

— Zavallı Osman!

Zeliha bana acıyordu.

— Ne iyisin Zeliha, diye ellerini öptüm.

— Osman, demin öyle sararmıştın ki... Öyle korktum ki... gözlerin...

Artık onu dinlemiyordum. Onu seviyordum. Ona minnettardım. Ve ellerini ilk evvel minnet, sonra şefkat ve nihayet çılgın bir aşkla öptüm, öptüm, öptüm.

30.

Korkuyorum. Bir müddet başımı ellerimle tutuyor, gözlerimi kapıyorum. Sonra yeniden deftere eğiliyorum.

31.

(...) Artık çok uslandım. Artık makul ve soğukkanlıyım. Hepsi hastalıktı, geçti.

Kemal oğlumdur. Onu seviyorum.

Zeliha'yı öyle seviyorum ki mesudum. Bahar çok güzel, Zeliha çok güzel. Beraber geçirdiğimiz bahar akşamları çok güzel. Pencereden giren serin rüzgârlar Zeliha'nın saçlarını dalgalandırırken onun gergefine eğilmesi ne hoş oluyor.

Oğlum da bir tarafta gazetelerini okuyor. Ben mütebbessim ve mesut, onları seyrediyorum. Düşündüğüm şeyler, hepsi gayr-i mümkün şeylerdi. Evet, tekrar ediyorum. Artık makul bir adam oldum.

Zeliha beni böyle müşfik ve sakin görerek memnun oluyor. Kemal onu küçücük bir kız kardeş gibi seviyor. Onu ismiyle çağırıyor: Sevgili Zeliha! Nasıl kalplerin yolunu biliyor? Küçücük ayaklarıyla doğruca oraya giriyor.

Onu ne kadar seviyorum.

Muzlim düşünceler, evhamlar, korkular bitti. Hepsi bitti. Hayat güzel ve sade! Ben hastaydım. Şimdi iyi oldum.

Yaşamasını seviyorum. Mesudum.

32.

Ben de mesudum. Zavallı Osman! Odada şimdi daha fazla sıcak ve ışık var gibi. Artık üşümüyorum. Artık daha az korkuyorum.

Hastalık geçmiş. Osman kurtulmuş. Acaba defterin diğer sahifeleri neler gizliyor? Yine mütecessis başım sahifelere düşüyor.

(...) Hayır! Bunlar rüya değil! Bütün arzuma rağmen, evet, bütün unutmak ve iyi olmak arzularıma rağmen heyhat! Hakikat her şeyden kuvvetli! Beni sürüklüyor. Hayır, bu hastalık değil. Ben hasta değilim. Ben başka bir adamım. Ben bütün manasıyla tekemmül etmiş bir adamım. Herkesten çok biliyo-

rum. Her ruhtan daha kuvvetli, daha hassas bir ruhum var.

Ruh... İrfan Behçet'i güldüren bu saçma varlık! Artık onu inkâr etmek gülünç olacak. Mademki benim ruhum gafil değil, kendi mevcudiyetini, kendi hayatını müdrik... onu nasıl inkâr edebilirim? Niye inkâr edeceğim? Güneşi inkâr etmek, havayı inkâr etmek kabil olur mu? İrfan Behçet kanı ve eti inkâr edebilir mi? Ruhum benim için onun kanı ve eti kadar hakiki bir şey değil mi?

Böyle hastalık olur mu? Bana bütün tafsilat ve teferruatıyla birlikte bütün bir hayatı ve o hayatın bütün iptilalarını, sevinçlerini, elemlerini hatırlatan hastalık olur mu? Ben içerimdeki şüpheleri söndürmeye muvaffak olsam bile, Kemal'in gözündeki o meşum ışığı, o katil ışığı, çehresindeki o vahşi manayı kim söndürecek? Hangi kuvvet?

Hayır, artık kendimi aldatacak kuvvetim kalmadı! Korkuyorum. Felaketin müthiş ve cehennemi adımlarla bize yaklaştığını, bizi kovaladığını hissediyorum. Biliyorum. İyi biliyorum ki o vaka tekrar edecektir. Buna hiçbir kuvvet mani olamayacak!

33.

Yeniden korkmaya başladım. Mumun ışığı ne kadar da titrek! Odanın her köşesi karanlık! Titriyorum. Çıtırtılar devam ediyor. Dışarıda yağmur mu başladı? Nedir bu sesler?

34.

(...) Kıskanıyorum... kıskanç olmakta haklıyım. Kemal'in gözlerinde her an o günahkâr ve şeametli şuleyi görüyorum. Kemal, Zeliham'a bakarken günahkâr aşkını saklamıyordu. Yine dün Zeliha yazı masamı düzeltirken Kemal de ayakta, şöminenin yanındaydı. Zeliha bir şey sezmiyor muydu? Bilmiyorum. Fakat Kemal'in gözleri tıpkı evvelki gibi garip

bir ateşle yanarak sevdiğim kadına çevrilmişti. Bu kızıl saçlı solgun kadınıma bakmasından anlıyordum ki mukadder olan şey vuku bulacaktı. Bu muhakkaktı. Acaba karımı alarak kaçmalı mıydım?

Kaçmak mı? Kimden? Neden kaçacaktım? Kemal'den mi? Beni asırlardan beri takip eden, yokluklardan çıkıp beni bulan bu düşman ruhtan mı? Ben kimden kaçacaktım? Kaderden mi? Şeametten mi? O beni asırlardan beri bir an bile bırakıyor mu?

Bu dünya... bu endişeler, bu korkular, bu kederler, bu tebessümler bana yabancı mı? Bunların hepsini tanımıyor muyum? Ben bunların hepsini yaşamadım mı? Hayat, benim için sonu pek iyi bilinen bir kitabın kıraatine benziyor. Onda bilmediğim, anlamadığım, evvelce hissetmemiş olduğum bir şeycik yok.

Ben vukuatı olmadan evvel biliyor ve bekliyorum. Onlar birer birer geliyorlar. Ne kadar da onların geleceğini bilsem, yeniden muazzep oluyor, bedbaht oluyorum. Çünkü Zeliham'ı çok seviyorum. Zeliham'ı kıskançlıkla, Zeliham'ı cinnetle seviyorum.

Onun gözlerinde de ufak bir meyil sezmekten korkuyorum. Yarabbi... ya bunu sezsem? Korkuyorum. Düşünüyorum ki eğer öyle bir şey sezecek olsam... oh... bu üçümüzün de felaketi olacak. Üçümüzün de...

35.

Büyük bir çıtırtı oluyor. Gözlerimi defterden kaldırıp dehşetle etrafa bakıyorum. Eski bir eşya çatlamış olmalı.

Korkuyorum. Ağlayacak kadar korkuyorum.

36.

(...) Çok yüksek ve yosunlu duvarları sarmış sarmaşıkların rengindeki elbisesiyle orada, havuzun başında oturuyordu. Kızıl saçlarının arasında elbisesinin renginde bir tarak var-

dı. Küçük ellerinden birini berrak suyun içine daldırmıştı. Ne düşünüyordu? Bilmiyorum. Güzel yüzü loşlukta koyu nefti görünen suya aksetmişti. Dudaklarında manalı bir tebessüm vardı. Gözleri aşk ve memnuniyetle sudaki hayaline münatıftı. Kendini beğeniyordu. Bu saniyede bu sevgili çocuk bütün manasıyla şayan-ı perestiş bir kadındı. Kendine adeta hayran gözlerle bakıyordu. Suyun içindeki küçücük elini aksini bozmamak için sudan çekmiyordu.

Zeliha kendisini bu kadar güzel bulurken acaba neler tahayyül ediyordu? En ufak hareketlerinden bile, saadet veren hülyalara daldığı belli oluyordu. Evet, bakışları, her şeyi, "Güzelim, memnunum, mesut olacağım," diye bağırıyordu.

Zeliha bütün güzel kadınların güzelliklerine mevut zannettikleri saadetlere inanıyor, onları bekliyor ve istiyordu. Onu yaprakların arasından seyrediyordum. Bu yeşil yaprakların, yeşil çimenlerin, yeşil gölgelerin arasında ne kadar güzeldi. İstiyordum ki ebediyen ona yaklaşmadan, onu tutmadan, ona dokunmadan böyle ben, sade ben onun güzelliğini seyredeyim. Sade ben onun ne kadar güzel olduğunu bileyim. İstiyorum ki benden başka kimse bu güzelliği bilmesin. Ben böyle düşünürken yabancı ayaklar çakıltaşlarını ezerek sevgilime yaklaşıyordu. Bütün bu yeşillikler içinde siyah, ince ve uzun bir leke gibi dolaşan bu yabancıyı oradan uzaklaştırmak hevesiyle bir adım atmak istedim. Fakat bilmem neden, meşluç gibi yerimden kımıldayamadım. Çünkü yine bende birtakım müphem ve tuhaf hatırat uyanıyordu.

Zeliha başını çevirmiyordu. Ve ben Zeliha'nın başını çevirmeyeceğini biliyordum. Şimdi berrak suyun üstünde Kemal'in hayali de aksetmişti. Zeliha en güzel tebessümle suyun içindeki bu güzel delikanlıya gülüyordu. Öteki de Zeliha'nın güzelliğini mesut gözlerle görüyordu. Kalbimde bir şey burkuldu. Asabi adımlarla havuza ben de yaklaştım. Zeliha yine başını çevirmemişti. Şimdi havuzun sakin suyunda üç çehre vardı.

Zeliha'nın soluna tesadüf eden baş çirkin, korkunç derecede çirkindi. Kadınım bu korkunç yüze müsamaha ve şefkatle tebessüm etti. Kadınım bu yüze merhametle güldü. Sağındaki güzel delikanlının sıhhatli ve genç yüzünde de zayıf bir tebessüm dolaştı. Yalnız ben gülmedim. Ben bu iki genç başa büyük bir kinle baktım. Çünkü onların küstah güzelliklerinin yanındaki büyük, kocaman başımın eskiliğini ve çirkinliğini daha çok görüyordum.

Birden düşündüm ki Zeliha ikimizi de her zaman görüyor. Ve her zaman aramızda bir mukayese yapıyor.

Bu fikir bir şimşek gibi beynimi yaktı. Sonra eğildim. İki avucumu kum, taş ve çamurla doldurdum. Ve onları havuza, iki genç başın üzerine attım.

Sular karıştı, bulandı. Üzerindeki iki genç baş uzaklaşarak, silkinerek, dağılarak parça parça olup kayboldu.

Zeliham'ın geniş ve çocuk gözleri dargın bir bakışla bana çevrildi:

— Ne yaptın Osman?

Onun suyun içine dalmış duran ince bileğini tutarak çektim ve:

— İstemiyorum, anlıyor musun Zeliha? İstemiyorum, diye haykırdım. Korkak gözlerle ve hayretle baktı.

— Neyi istemiyorsun, diye kekeledi. Yaptığım hareketin çirkinliğini, manasızlığını anlamıştım. Avucumda titreyen bileğini öperek:

— Şey... seni şaşırtmak için, korkutmak için, gülmek için yaptım. Zavallı yavrum!

Hâlâ anlamayan gözlerle bakıyordu. Fakat dudaklarımdaki tebessümü görünce çocuk gülüşüyle güldü.

— Beni öyle korkuttun ki!

Başını okşadım. Kemal gülmüyor ve bana kindar gözlerle bakıyordu.

37.

Üşüyen ellerimle birkaç yaprak daha çeviriyorum.

38.

(...) Ve işte o günden beri rahatımın kalmadığını hissediyorum. Her şeyi biliyorum. Bu endişeler beni boğuyor, bunaltıyor.

Gözlerimden bütün bildiklerimi ve korktuklarımı sezecekler diye üzülüyorum. Onların karşısında bir mücrim gibiyim.

Ve onun için artık Zeliham'ın sıcak ve yıldızlı yaz geceleri kadar parlak gözlerine doya doya bakmak lezzetinden kendimi mahrum ediyorum.

O sevgili gözlerin öyle dik ve saf bir inatla devam eden, ebediyet kadar uzun bakışları var ki... Ve ben bu bakışlardan korkuyorum. Bu bakışların karşısında ihtiyarımı kaybederek korkularımı, kıskançlıklarımı, günahlarımı itiraf edeceğimden korkuyorum. Çünkü bu gözleri çok seviyorum.

Iyi biliyorum ki bu gözlerin şimdiye kadar bana bakmadığı nazarlarla bir başka göze bakması mukadder. Ve bu mesut gözler de onun, oğlumun gözleri olacak.

Mustaribim... şimdi gitgide vahamet kesp eden bir acıyla mustaribim.

Karımın yüzüne, o meşum kâbusta kulağımda ötmüş olan sesin, "Zevcen... zevcen... seni aldatan zevcen," dediğini tahattur etmeden bakamıyorum. Asabi parmaklarım onun kızıl saçlarının cehennemine gömüldüğü zaman eski ve ezeli aşkımın hummalarıyla kıvranıyorum. Ben bu kadını asırlardan beri ruhumda büyüyen bir cinnetle, bir şiddetle, bir ateşle seviyorum. Ve kıskanıyorum. Mustaribim. Başı olmayan, sonu gelmeyecek bir aşk ile başı olmayan, sonu gelmeyecek bir kıskançlıkla mustaribim.

Artık beni son saatim korkutmuyor. Artık beni Kemal'in kanlı gözleri korkutmuyor. Beni Zeliha'nın onu sevmesi, sade bu ihtimal korkutuyor.

Ben yalnız Zeliha'nın bir başkasını sevmesinden korkuyorum.

Hayatımın artık nazarımda ehemmiyeti yok. Artık Kemal'e katilim diye değil, rakibim diye bakıyorum. Ondan nefret ediyorum. O kadar ki, öyle dakikalarım var ki... (...)

39.

Gitgide tezayüt eden bir dehşetle titriyorum. Oda korkunç çıtırtılarla dolu. Başımda ateş var. Saat beni yalnız bırakmamak için işliyor. Mumun titrek ışığı odayı müteharrik ve korkunç gölgelerle dolduruyor. Büyük iskemlelerin gölgeleri evhamlı inhinalarla döşemelerin üstünde, sanki cehennemi bir raks oynuyor. Titreyen ellerim yaprakları çeviriyor.

40.

(...) Irfan Behçet diyor ki ben bir insanım. Bunu kabul ediyorum. Fakat o da inkâr etmemeli ki ben bütün zaafları, bütün iptilalarıyla fena bir insanım. Hodbin ve fena insanım.

Zavallı Zeliha da kaderin elinde benim felaketimi yapmak, kalbimi parçalamak, ruhumun musibetiyle vücudumun ölümünü kolaylaştırmak için bir aletten başka bir şey değil.

Meşum felaketime asırlardan beri katılmaktan başka bir cürmü olmadan benimle beraber ıstırap çekiyor. Bir şeyden haberi yok. Bundan hırçınlıklarımı, çılgınlıklarımı müsamaha ve sabırla karşılıyor. Bir şey söylemiyor. Şikâyet etmiyor. Yalnız o soluk yüzündeki kıpkırmızı dudaklarının çizgilerinde ufak bir tahavvül oluyor.

Zavallı Zeliha! Zannediyor ki felaketime sebep kendisidir. Beni mesut edemediğine ihtimal veriyor. Bilmiyor. Zavallı küçük, bilmiyor ki biz ruhlar –isterse Irfan Behçet insanlar desin– bir sürü gayr-i mesulüz.

Ve kendimizin fevkinde bir kuvvetin taht-ı tesirinde, yalnız

onun sevk ettiği yolda yürümeye, yalnız onun emirlerine itaate mecburuz. Yine İrfan Behçet bu şeye istediği kadar tebaiyemiz, ahlakımız, fıtratımız, yaratılışımız, kanımızın ilcaatı desin. Ne derse desin, onun söyledikleri doğru değildir. Çünkü bu şey bizi ahlakımızın, fıtratımızın, kanımızın ve asabımızın zaaflarına rağmen kahhar bir kuvvetle sürükler. Biz kaderimizin saadet veya felaketlerini evvelden beri taşıyoruz.

Zavallı Zeliha, bilmiyor ki o, yaptığı felaketinden mesul değildir. Acaba asırlardan beri böyle hem saadetim ve hem de felaketim olduğunu bilse ne düşünür?

41.

Defterin sonuna gelmişim. Son sahifeyi okuyorum.

42.

(...) Zeliha uzun iskemlesinin arkasına başını dayamıştı. Gözlerini bana çevirmişti. Çok kırmızı dudakları tatlı bir tebessümle açılmış, dişleri bütün beyazlığıyla parlıyordu. Bir şey söylemeden bana uzun uzun bakıyordu. Ben mütebessim değildim. Derin bir hüzünle kaybetmem mukadder olan bu sevgili kadına bakıyordum. Kemal yine şöminenin önünde tabureye oturmuştu. Çehresine şömineden çıkan sarı ziyalar aksetmişti. Şimdi ben nazarlarımı ona çevirmiştim. Ona bakıyordum. Oğlum sabit bir nazarla karıma bakıyordu. Öyle ki kâinatı unutmuş gibiydi. Bakışlarında sıcak bir mana vardı. Bu bakışlarda heyecan ve sevda vardı.

Koltuğun arkasını tutan ellerim tahtaları kıracak kadar sıkıyordu. Dişlerimi kilitlemiştim. Kemal'in yüzünün çizgileri yalancı bir sükûnla gergin duruyordu. Zeliha'ya bakan bu gözlere baktıkça titriyordum.

Kemal gözlerini kaldırıp bana baktı. Kemal bana uzun ve kinli bir bakışla baktı.

Çehresi bana baktıkça değişiyordu. Bu çehre, evvelce elinde

küçük hançeriyle yaklaştığı günkü gibi ateş ve nefret saçıyordu.

Bu nazarlar karşısında istikbalimiz gözümün önünde tecessüm etti. Ne yapacaktım? Mukadderatı değiştirmek istiyordum.

Ben bu defa onun elinden kurtulacaktım. Her şeye rağmen bana mukadder olan hayatın fevkinde yaşamak istiyordum.

Zeliha'ya, gözlerinin içine bakıyordu. Yine nazarlarımı çevirmiştim. Şöminenin ateşiyle şimdi kıpkırmızı olan katilimin korkunç ve kuvvetli yüzüne bakıyordum.

Ve işte, dün akşam Kemal'i tetkik ederken karar verdim ki mukadderatıma bu defa boyun eğmeyeceğim. Bana öyle geliyor ki azim ve irade mukadderatı da kendine ram eder.

Kullanmak, idare etmek, hükmetmek arzusu kavi olursa buna talih de, kader de karşı gelemez.

Bu defa talihle çarpışacağım, mücadele edeceğim. Saadetimi müdafaa için kendimi çok kuvvetli hissediyorum.

Artık kâfi! Bu defa da kurban olmayacağım. Zaten o rüya ve o rüyada, "Bak, bak, katilin budur!" diye bağıran sesler, beni ikaz etmek isteyen manevi yardımcılarımın sesi değil miydi?

Evet, bu defa mukadderatın elinde aciz bir oyuncak olmayacağım. Mücadele edeceğim. Kendime yeni bir talih halk edinceye kadar mücadele edeceğim.

Kemal'in gözlerinden okuyorum. Hiçbir şeyden kaçınmayacak kadar o kadını seviyor. Onun için her şeyi yapabilir. Artık bu ezeli rakibin eline hayatımla kadınımı sessizce, teslimiyetle bırakmayacağım. Eğer o beni imha için daha becerikli olmazsa, yemin ediyorum ki ben onun gözlerindeki o cehennemi ışığı, hatta gözlerini de beraber söndürmek lazım gelirse, söndüreceğim. Hayır, hayır, bu defa kurban olmayacağım!

43.

Titreyen ellerim bu evhamlı sahifelerin üstüne kalın kabı

telaşla örtüyor. Onun içindeki korkunç hayalleri bu kalın kapların altında hapsetmek ve bir daha, bir daha hiç düşünmemek, tahattur etmemek, onları boğmak, öldürmek istiyorum.

Ellerimle gözlerimi kapıyorum. Bu kirli ışıklı odada üstümdeki elbiseyle başımdaki zincir ve mücevher bana dehşet veriyor. Kendimden korkuyorum. Odanın havasından korkuyorum. Nefes almaktan, bir hareket yapmaktan korkuyorum. Hasta kocamın hasta muhayyilesinin halk ettiği hayaller, felaketler, musibetler, sanki birer hakikatmiş gibi dehşetle beni kavrıyor.

Bu histen kurtulmak için bana bütün bu şeylerin birer yalan, birer saçma, birer kâbus olduğunu söyleyecek metin ve müessir bir ses dinlemek istiyorum.

Kimseler yok. Mumun eşyalara, etrafa verdiği bu korkunç ve heybetli gölgeler içinde ben yalnız, yapyalnızım! Kimse yok.

Birden kalkıyor, kenardaki sedirin yanına kadar korkak adımlarla ilerliyorum.

Şimdi sedirin üzerindeyim. Bu na-temam ziyanın sayesinde karşımdaki aynanın içinde aks etmiş kabarık kollu, bol etekli, dar belli bir elbise giyen bir kadın hayalini, bir kurun-ı vustai kadınının hayalini zahmetle seçiyor, titriyorum.

Bu kadın bana sabit gözlerle bakıyor. Bu gözler beni cezbediyor...

Şimdi elimde şamdan, aynanın ta yanındayım. Yakından çehreme bakarken boş kalan elimle gayr-i ihtiyari başımdaki mücevheri çıkararak yere atıyorum. Sonra şamdanı bir adım ileriye, yere bırakarak üstümdeki elbiseyi, beni eski zaman kadınlarına benzeten bu tafta elbisemi çözüyorum. İlk evvel yavaş yavaş işleyen parmaklarım gitgide artan bir telaş ve korkuyla adeta yırtar gibi elbiseyi çözüyor.

Şimdi bu elbise ayaklarımın altında mavi bir bulut gibi yatıyor. Üzerimde ince bir gömlek var. Artık ben Osman'a evhamlar veren o kadın değilim. Ben artık ipek gömleği ve omuzlarından dökülen kucak kucak saçlarıyla yeni bir kadınım. Asrımın bir kadınıyım! Bende o eski kadından bir şey kalmadı. Oh, Osman ne kadar haklıymış. Gerçekten bu elbiseler beni eski kadınlara ne kadar benzetiyormuş. Hayır, ben artık o eski kadına benzemiyorum. Bende ondan bir şey kalmadı. Yalnız... evet, yalnız saçlarımın rengi kaldı. Saçlarımı artık hiç boyamayacağım. Onlar eski renklerini bulunca Osman iyi olacak, Osman kurtulacak.

Omuzlarımı iki soğuk el tutuyor. Hafif bir feryat koparak silkiniyorum. Gözlerim aynanın içinden bana bakan iki müthiş göze, kocamın gözlerine tesadüf ediyor.

— Ne yapıyorsun Zeliha?

— Ben mi?

— Oda soğuk. Niçin soyundun?

— Ben mi?

Ona dönüyor, göğsüne kapanıyorum.

— İstemiyorum, diye ağlıyorum, istemiyorum Osman, bu elbiseleri, bu mücevherleri, bu saçları istemiyorum. Ben yalnız... şey...

Devam edemiyorum. Hıçkırıklar sözümü kesiyor.

— Ne demek istiyorsun Zeliha?

— Bir şey... bir şey demek istemiyorum. Üşüyorum. Üşüyorum. Oradan şalımı ver.

Kocam beni bırakarak sedire kadar gidiyor. Şimdi iri elleriyle bu siyah, kocaman şalı vücuduma sarıyor.

— Nen var Zeliha? Niçin ağlıyorsun?

Yalan söylüyorum.

— Hastayım. Başım ağrıyor. Al şu şamdanı. Odama gitmek istiyorum.

Osman şamdanı alıyor. Sofaya çıkıyoruz. Ben önden yü-

rüyorum. Gölgem muhayyir-ül ukul bir mahluk gibi acayip ve büyük. Benden evvel koşuyor. O, ben ve arkadan gelen kocam koridorlardan geçiyoruz.

44.

Turuncu abajurlu lambadan turunç renkli ziyalar süzülüyor. Elimde çatalım, mütehayyir ve korkak gözlerle ona bakıyorum. O ise sabit bir bakışla odanın bir tarafına dalmış. Korkunç olduğunu bildiğim düşüncelerinden onu çekmek için en tabii ve müşfik sesimle:

— Osman, diyorum, niçin benimle konuşmuyorsun?

— Seni sıkmamak için. Düşündüğünü görmüştüm de.

Gülmeye uğraşıyorum.

— Oh, yalancı! Ben sana bakıyordum.

— Ben de.

— Sen dargın gibi odanın bir köşesine.

— Fakat...

— Oh, itiraz etme. Eğer bana baksaydın...

Elimle elbisemi gösteriyorum ve devam ediyorum:

— Bunun ne kadar güzel olduğunu fark eder ve bana pek yakıştığını söylerdin.

Kocam dikkatle gümüşi şarmözden ve düşük belli elbiseme bakıyor.

— Nasıl, bana çok yakışmıyor mu?

— Sana her şey çok yakışıyor.

— Fakat bilhassa bu çok yakıştı, değil mi?

Yerimden kalkarak biraz geri çekiliyor ve elbisemi gösteriyorum.

Kocam sevdalı gözlerle bana bakıyor. Kemal:

— Siz şimdi bu haftanın moda gazetelerindeki kadınlara benziyorsunuz.

— Öyle mi?

Kemal'e çekingen gözlerle bakıyorum.

— Sizde birçok şey değişti Zeliha, elbiselerinizin biçimi, sonra zannederim saçlarınızın tarz ve tanzimi de. Şimdi onları ensenizin üstünde kesik saç gibi topluyorsunuz.

Kocam kızarıyor. Kemal devam ediyor.

— Birdenbire sizde hasıl olan bu tahavvül ne garip! Sanki geçmiş zamanlardan asrımıza düşmüş gibisiniz. Fakat gözlerinizde zamanımızın bakışları yok.

Kemal'in gözleri beni sıkıyor. Lakırdıyı değiştirmek için Osman'a hitap ediyorum.

— Sen bir şey söylemiyorsun, diyorum.

— Ben sana çok güzel olduğunu ve sana perestiş ettiğimi her zaman söylüyorum, diyor, şimdi de bu gümüşi elbisenin sana çok yakıştığını ilave ediyorum. Bu gece çok harikasın.

— Her zamanki gibi.

Kemal gözlerimin içine tuhaf bir nazarla bakarak bu sözleri söylüyor.

— Çok müsamahakârsınız Kemal.

— Her halde sizin güzel olduğunuz kadar değildir.

— Beni şımartıyorsunuz.

Yine susuyoruz. Hiçbirimiz rahat değiliz. Osman yine odanın bir köşesine dik ve devamlı bir nazarla bakıyor. Asabi elleri çatalıyla bıçağını işletiyor. Önümdeki vazonun içindeki çiçekler Kemal'i iyice görmeme mani oluyor. Fakat iri krizantemler arasından musirrane bir nazarın bana geldiğini hissediyor ve rahatsız oluyorum. Deruni bir korku bütün mevcudiyetimi titretiyor.

45.

Alnımı cama dayıyorum. Sarı ve çamurlu yollar, bu yolların üstünde ağlayan koyu kurşuni bulutlara bakıyor.

Oda iyice ısınmış, adeta çok sıcak. Ellerim çenemin altında kenetlenmiş duruyor.

Odada sobanın sevimli çıtırtıları, ihtiyar ve kocaman sa-

atin dost sesi var. Beni hiç... hiç yalnız bırakmayan o sevimli ses. Arada bir de ufak bir hareketimle kollarımdaki ince altın halkalar birbirine çarparak ahenkle fısıldaşıyorlar.

— Ne yapıyorsunuz Zeliha?

— Kırlara bakıyorum.

— Ben de yarım saattir size bakıyorum. Hem de sizin gibi sıkıntıyla değil.

— Ya nasıl?

— Hayran hayran bakıyorum. Mermerden yapılmışa benzeyen solgun ensenizde ateş gibi yanan saçlarınıza, porselen bebeklerin kollarına benzeyen ince ve mevzun kollarınıza, ince hatlarla şahane bir güzelliği olan profilinize bakıyorum. Zeliha... öyle güzelsiniz ki!

— Siz de öyle müdahenekârsınız ki...

Cebri bir gülüşle başımı Kemal'e çeviriyorum. Ona cevap vermeden derin ve küstah gözlerle bana bakıyor. Osman'ın defterinde gördüğüm ve unutmak istediğim şeyleri hatırlayarak titriyorum. Bütün gayretime rağmen bir saniye için ben de onun şüphelerini, ben de onun evhamını yaşıyorum.

— Bana niçin böyle bakıyorsunuz Zeliha? Böyle korkar gibi bakıyorsunuz?

— Ben mi? Ben size korkar gibi bakmıyorum Kemal.

Ve yine başımı çevirerek alnımı cama yaklaştırıyorum.

— Niçin gözlerinizi çevirdiniz?

— Kırlara bakmak için.

— Ben bana bakmanızı tercih ederim.

Sabırsızca, gayr-i ihtiyari ufak bir hareket yapıyorum.

— Oh, kollarınızda bileziklerin ne güzel bir ahengi var. Birbirlerine çarptıkça ne hoş ötüşüyorlar Zeliha. Zeliha, bana bakınız.

— Ne var?

— Hiç... yahut... şey... bilmiyorum.

Cevap vermiyorum. O da susuyor. Dışarıdaki hüzünlü

yağmur mükedder kırlara dökülüyor. Uzun müddet susuyoruz. Ben kırlara bakarken hissediyorum ki Kemal de bana bakıyor.

— Zeliha...

— Efendim?

— Eğer ben size şimdi çok mükedder olduğumu söylesem ne yapardınız?

— Size acırdım Kemal.

— Yalnız acır mıydınız?

— Öyle ya...

— Teşekkür ederim.

— Ya siz başka ne yapmamı isterdiniz?

— Kederimin sebebini sormaz mıydınız?

— Hayır. Çünkü öğrenmiş bile olsam sizi müteselli edemeyeceğimi bildiğim için sormazdım.

— Ben size beni teselli edebileceğinizi öğretsem yine sormaz mıydınız?

— Hayır, sormazdım. Ve o zaman size beni tanımadığınızı söylerdim Kemal. Çünkü ben öyle zavallı ve beceriksiz bir kadınım ki muhakkak sizin kederinizin sebebini bilmiş olsam sizi teselli edemediğimden maada bu kederi vahim bir şekle sokacak yanlışlıklar yapardım.

— Siz şayan-ı perestiş bir kadınsınız Zeliha.

— Ben sizin evdeki annenizim Kemal ve hemşireniz olmak isterdim.

Gözlerimi kaldırarak ona bakıyorum. O karşımda duvara dayanmış, güzel ve muhteşem duruyor. Hummalı gözlerle bana bakıyor. Bu bakışlarından korkuyorum. Kocamın meşin kaplı defterinde yazılı olan şeyler iri ve ateşli harflerle gözlerimin önünde canlanıyor. Oh, hayır, şüphesiz ben yanılıyorum. Bu şeyler kabil değildir. Kemal böyle bir şey düşünemez. Kemal böyle bir şey hissedemez. Zavallı Osmanım, hastadır!

46.

— Elinizdeki o şey...

Korku ve dehşetle haykırıyorum.

Kemal sakin bir tebessümle yüzüme bakıyor.

— Neden telaş ediyorsunuz Zeliha?

Elindeki ufak hançerin ucunu şöminenin ışığında parlatarak devam ediyor.

— Bunu mu soruyorsunuz? Bunu bugün gördüm ve beğenerek aldım. Babamın antikalara merakı ve bu hançerin pek eski bir şey olması onu satın almama sebep oldu. Görmek istemez misiniz? Bakınız, ne güzel şey!

Hançeri bana uzatıyor.

— Sapındaki oymalara dikkat ediniz. Çok sanatkârane yapılmış bir şey. Değerinden pek ucuz aldım.

Hançerin buz gibi ucu parmaklarıma dokunuyor. Hafif bir sayha çıkarıyorum. Ve elimin üstüyle bu demiri iterek:

— Oh, çekiniz, çekiniz. İstemem, istemem diyorum.

Kemal yavaş yavaş hançeri çekiyor.

— Niçin bu küçük şey sizi bu kadar korkutuyor Zeliha?

Onu omuzlarından tutuyorum. Sesim boğuk çıkıyor.

— Kemal niçin? Niçin bunu aldınız?

— Bundan o kadar çok mu korkuyorsunuz?

Gülüyor.

— Bunu bildiğim için size hediye etmedim ya, diye ilave ediyor, şehirden gelirken sizin için lavanta ile şokola getirdim ve hizmetçi kıza odanıza götürmesini tembih ettim.

— Çok teşekkür ederim Kemal.

Ellerim omuzlarından çözülüyor ve yine yorgun yorgun koltuğa gömülüyorum. Bütün mantığımla mücadele eden bir dehşetin zebunuyum. Dar, siyah kadife elbisemin eteklerini asabi parmaklarımla buruşturuyorum. Gözlerim Kemal'e bakmaya cesaret edemiyor. Görmeyen nazarlarla şöminenin ateşine bakıyorum.

Odaya sessiz adımlarla girip şimdi, ta yanımızda bulunan kocam manası anlaşılmayan bir bakışla bana baktıktan sonra, başını Kemal'e çeviriyor. Bir müddet bakışıyorlar. Sonra Kemal elinde oynadığı hançeri kocama uzatıyor.

— Baba! Bunu sizin için aldım. Böyle şeyleri sevdiğinizi düşündüm. Nasıl, hoşunuza gidiyor mu?

Osman'ın şakaklarının hızlı hızlı vurduğunu ve gözlerinde korkulu bir alevin yandığını görüyorum. Hipnotize olmuş bir adam gibi ona doğru uzanan hançere bakıyor. Çekik gözleri gitgide büyüyor. Ben titriyorum, korkuyorum. Bağırmak, bir hareket yapmak ve beni saran şu kâbustan sıyrılmak istiyorum.

Bu bir hakikat olamaz. Bu mümkün değil! Osman şimdi titreyen ve azimkâr eliyle hançeri Kemal'in elinden çekip alıyor.

— Teşekkür ederim Kemal.

Sonra birden hasta ve uzun bir kahkahayla gülüyor. Bu kahkahalar beni üşütüyor. Donduruyor.

Osman, oğlunun omuzlarını okşayarak:

— Sen istedin Kemal, diyor, bunu sakın unutma!

— Neyi istedim?

— Sonra anlarsın!

Yine gülüyor. Kemal de anlamadan onun gibi gülüyor. Ben başımı iki kolumun arasına alıyor ve korkumdan haykırmamak için dudaklarımı kanatacak kadar ısırıyorum.

47.

Kapının önünde, ellerim ipek halının kenarlarına takılmış, gayr-i müteharrik, adeta kendimden geçkin bir halde duruyorum. Kemal'in asabi parmakları meşin ve kocaman kaplı defterin üzerine kapanıyor. Başını kaldırdığı zaman nazarlarımız birleşiyor. Şaşırıyor. Sonra evham dolu gözlerle birbirimize bakıyoruz.

— Buraya bir kitap almak için gelmiştim.

Peki, demek için ağır bir hareketle başımı eğiyorum. Fakat hâlâ yerimden kımıldanamıyorum. Onun sıkılmış yumruğu, kocamın bütün cinnetini gizleyen kocaman defterinin üzerine dayanmış duruyor.

Ve ne kadar saklamak istese ben onun değişmiş bakışlarından pek iyi anlıyorum ki o defterin ihtiva ettiği zehir benim gibi onu da aşılamış.

Kemal'in yüzü çok solgun. Yazıhanenin önünden çekilerek çok gölgeli odada bana doğru ilerliyor. Ben istiyorum ki yanıma yaklaştığı zaman ellerimi tutsun ve yakın, sıcak bir kardeş sesiyle:

— Zeliha... hepsini öğrendim. Babam hastadır. Onu beraberce tedavi edelim, desin. Halbuki Kemal öyle yapmıyor. Kemal yanıma yaklaşıyor. Kemal karşımda duruyor. Ve bana şimdiye kadar onda görmediğim cüretkâr ve haşin gözlerle bakıyor. Ben hâlâ yerimdeyim. Hâlâ parmağım ipek halının ucunda. Hâlâ hareketsizim. Şimdi Kemal ta yanımda. Kemal o kadar yanımda ki eğildikçe nefesinin saçlarımı dalgalandırdığını hissediyorum. Beni omuzlarımdan tutarak kendine doğru çekiyor. Ve ta yakından gözlerimin içine bakıyor. Bu gözler bana sevdayla bakıyor. Onun ellerinden kurtularak yazıhanenin yanına kaçıyorum. Bir müddet yine bakışıyoruz. Ben ona korkuyla bakıyorum. O bana cinnetle bakıyor. Ve sonra elleriyle gözlerini kapayarak odadan fırlıyor. Ben yerimde hareketsizim.

48.

— Zeliha...

Başımı işimden kaldırarak Kemal'e bakıyorum.

— Efendim...

— Zeliha...

Bakışlarımdan şaşırmış gibi soruyor.

— Bir şey mi istiyorsunuz Kemal?

— Hayır... yahut... şey... evet... diyecektim. Sizden bir kitap almaya geldim.

— Bilirsiniz ki ben hiç okumam Kemal. Fakat içeride, kütüphanede istediğiniz kadar kitap bulabilirsiniz.

— ...

— Yoksa ben mi getireyim Kemal?

— ...

Kemal dalmış, bana bakıyor.

— Kemal ben mi getireyim diyorum, niçin cevap vermiyorsunuz?

Birden silkiniyor.

— Evet, diyor, kitap istiyordum, kütüphanede var dediniz, değil mi?

— Evet.

— Zeliha...

— Yine bir şey mi istiyorsunuz?

— Evet, yine bir şey istiyorum. Zeliha, bana bakar mısınız?

Gözlerimi kaldırıyorum.

— Gözlerinizi görmek istiyorum.

Gülmeye gayret ederek:

— Çocuksunuz, diyorum.

— Zeliha...

Kemal bana doğru eğiliyor.

— Zeliha, diye devam ediyor, ben hastayım. Ben hastayım... ve...

Birden susuyor. Şimdiye kadar onda görmediğim bir acz ile iki kolu yanlarına düşüyor.

— Oh, anlayamazsınız ki, diye mırıldanıyor. Şimdi sesi bir nefes kadar hafif, ilave ediyor:

— Kütüphanede dediniz, değil mi? Orada istediğim kadar kitap bulacağım, değil mi? Teşekkür ederim Zeliha...

Dalgın adımlarla odadan çıkıyor.

49.

Osman yazıhanesinin önünde oturmuş bir şeyler yazıyor. Kemal ayakta, pencerenin yanında, cama hafif hafif vurarak kırlara bakıyor. Ben de ateşin önüne yığdığım ipek yastıkların üzerinde tırnaklarımı parlatmakla meşgulüm.

Oda loş ve sıcak. Üzerimde mor kadifeden kısa kollu, uzun belli, dar bir elbise var.

Şimdi artık eski rengini bulması için hiç boyamadığım saçlarımı sıkı sıkı ensemin üzerine topladım. Odada evhamlı bir sükût hüküm-ferma. Bu sükûtu Osman'ın kaleminin gıcırtısıyla cama vurulan darbeler ihlal ediyor.

Pencerelerden, dışarıdaki kırları şahane bir örtüyle sarmış olan karlar kadar beyaz ve lekesiz bir ziya giriyor.

Şöminedeki odunlar çıtırdayarak yanıyor. Tatlı bir sıcaklık vücudumu uyuşturmuş. Tırnaklarımın iyice parlayıp parlamadığını anlamak için ışığa doğru kaldırarak bakıyorum. Tırnak takımlarını yastıkların üzerine atarak başımı Osman'a çeviriyorum. O da aynı zamanda başını kaldırıyor. Bakışıyoruz.

Zavallı yüzü ne kadar da bozulmuş. Geniş alnı derin çizgilerle dolmuş. Gözlerinin etrafında siyah lekeler var. Sarkık siyah bıyıkları da ağzının etrafında peyda olmuş mustarip ve yorgun kıvrımları setredemiyor.

Bana bakarken acaba ne düşünüyor? Anlamıyorum. Bu ketum gözlerin lisanını ne kadar anlamak isterdim. Ona hafif hafif gülümsüyorum. Çehresi sıcak bir tebessümle aydınlanıyor. Bir an için sakin ve belki de mesut, bir an için birbirimize gülüyoruz.

Yerimden kalkıyor, ona yaklaşıyorum. Ta yanındayım. Ellerimi tutuyor ve hâlâ bana tebessüm ediyor. Elleri çok sıcak. Kulağıma yavaşça fısıldıyor.

— Zeliha, sevgili bugün öyle güzelsin ki seni ve aşkını muhafaza etmek için insan ne mucizeler yapmaya kadirdir.

Titriyorum. Bunu hissediyor mu? Bilmiyorum. Niçin kaşları birden çatılıyor? Niçin gözleri muamma-alud bir hal kesp ediyor? Acaba çok mu titredim? Acaba korkumu anladı mı? Bunun için mi kaşlarını çattı? Zannetmiyorum. Çünkü ellerimi tutan elleri birdenbire lakayt oluyor. Parmaklarımı daha hafif tutuyor. Artık benimle meşgul değil. Başka bir tarafa bakıyor. Nereye baktığını anlamak için ben de başımı çeviriyorum. Kemal'in gözleri gözlerime bakıyor. Bağırmamak için dudaklarımı ısırıyorum. Kemal sabırsızlıkla, adeta kinle bize bakıyor. Bu nazarlar o kadar korkunç ki ellerimi kocamın ellerinden çekmek için bila-ihtiyar bir hareket yapıyorum. Fakat Osman'ın asabi ve kuvvetli elleri, ellerimi zapt ediyor, bırakmıyor.

Gitgide büyüyen bir evhamla titriyorum. Ağlamak istiyorum. Diz çökmek, ağlamak ve yeter, yeter, yeter diye bağırmak fakat diz çökmüyorum, ağlamıyorum ve bağırmıyorum. Yalnız Kemal'e korkudan büyümüş gözlerle bakıyorum. Bilmem ne kadar zaman bu hal devam ediyor. Birden Kemal bir sandalyeyi şiddetle çekiyor. Hızlı hızlı kapıya doğru ilerliyor. Kocam bileklerimi okşuyor.

— Nereye gidiyorsun Kemal?

— Odama baba.

— Niçin?

— Sıkılıyorum.

— Biliyordum!

Osman müstehzi ve küstah bir kahkahayla gülüyor.

50.

— Zeliha!

— Ne var?

— Sofada biri mi yürüyor?

— Hayır, Osman, bir şey duymadım.

— Ben duydum!

Osman'ın asabi parmakları bükülerek okşadığı saçlarımı hırpalıyor. Başımı doğrultarak kırmızı abajurlardan süzülen kızıl ışıkla münevver odanın her tarafına heyecanla bakıyorum.

— Kapılar sürmeli mi?

— Evet, Osman.

Ayaklarımı topluyorum.

— Bu saatte sofada kim gezer?

— Hizmetçiler olmalı.

— Onlar bu saatte uyuyorlar Zeliha.

— Belki biri aşağıda bir şey unutmuştur.

Susuyoruz. Ben yine ışığın önündeki beyaz ayı postunun üzerine yuvarlanıyorum. Üzerimde sarı ipekli bir pijama var. Başımı dallı ipekliden bir yastığın üzerine koyarak gözlerimi kapatıyorum. Lakayt görünmeye uğraşarak içerimde büyüyen evhamla etrafı dinliyorum.

— Zeliha...

Gözlerimi açıyorum.

— Ne var Osman?

— Kapının önünde biri nefes mi alıyor?

— Duymadım.

Birden bileklerimden tutarak beni çekiyor.

— Sana, kapının önünde bir insan hızlı hızlı nefes alıyor diyorum.

— Duymadım Osman, diye tekrar ediyor.

Elleri bileklerimi acıtıyor.

— Halbuki ben duydum, duydum zannettim.

— Yanılmış olmalısın Osman.

Bir müddet sabit bir bakışla ateşe bakarak bir hareket yapmaktan, nefes bile almaktan çekinerek dinliyordu.

— Artık bir şey duymuyorum.

Yine susuyoruz. Bir müddet ateşin önünde sessiz kalıyoruz.

— Bu gece hiç söyleşmiyorsun Osman.

— Sen de susuyorsun Zeliha!

— Sen zaten o kadar meşgulsün ki...

— Sen de öyle.

— Ben seni rahatsız etmekten korkuyorum.

— Seni dinlemesini pek severim. Bunu sen de biliyorsun!

— Evet, eskiden severdin Osman.

Gözleri yine dalıyor. Yine düşünceleri uzakta...

— Emin misin Zeliha?

— Neden?

— Demin kapının önünde kimse yok muydu? Nefes aldıklarını duymadın mı?

— Of, yine neler söylüyorsun?

— Korkuyorum Zeliha.

Osman yanımdaki sedirden yere, postun üzerine kayıyor. Bana eğilerek:

— Korkuyorum Zeliha, diye tekrar ediyor, korkuyorum, seni kaybetmekten, aşkını kaybetmekten, hayatımı, saadetimi kaybetmekten korkuyorum.

Sesi kısık, elleri titriyor.

— Seni öyle seviyorum ki, diye tekrar ediyor. Birden başını kapıya çeviriyor. Gözleri dehşetle büyüyor.

— Duydun mu, diyor, biri inliyor.

— Kimse inlemiyor Osman! Bu rüzgâr...

— Rüzgâr mı, diyor ve kesik kesik ilave ediyor, evet rüzgâr... rüzgâr olmalı. Seni kaybedeceğimi zannediyorum, bundan korkuyorum Zeliha. Anlıyor musun?

Elleri alnımı, saçlarımı dalgın dalgın okşuyor, söyleniyor:

— Fakat insan seni, aşkını kaybetmemek için her şeyi yapar, her şeyi...

Yüzünde tuhaf manalar var.

— Seni kaybetmemek için insan ne mucizeler yapabilir... Talihleri değiştiren, kaderi mağlup eden harikulade mucizeler...

51.

— Zeliha, artık kuvvetim kalmadı. Artık mustarip ve bedbahtım.

— Ne var Kemal?

Kemal karşımda duruyor. Başını önüne eğmiş, yorgun ve bitkin bir sesle:

— Kabahat bende değildi, diyor, yemin ederim ki kabahat bende değildi. Kabahat sizde de değildi. Kabahat kimsede değildi. Yalnız, babamın söylediği gibi kabahat mukadderatta, kabahat birtakım manevi kuvvetlerde. İlk evvel bu duygumu tanımamakta ne kadar inat ettim. Beni dinleyiniz Zeliha! Zaten sizi ilk gördüğüm gün bile, bana bir yabancı değildiniz. Gözlerinizi tanıyordum. Onların derin, hassas, çekingen ve çocuk nazarlarını tanıyordum. Sanki onların ateşiyle gönlüm ve gözlerim ezelden yanmıştı. Sonbahar bahçelerini andıran solgun çehrenizde, sonbahar güllerinin kırmızılığındaki dudaklarınızın tebessümünü, sesinizin tatlı ahengini ve incecik vücudunuzun her bir hareketini tanıyorum. Siz bana yabancı değildiniz! Gönlümü sarhoş etmek için halk edilmiş, hayatımda bana mevut olan kadındınız, ben sizi ezelden beri sevmiştim. Ben sizi ezelden beri seviyordum.

Titreyerek:

— Yeter, yeter Kemal, diye bağırdım.

— Hayır, Zeliha. Artık susmak istemiyorum. Esasen en büyük sözü söyledikten sonra niçin susayım?

Fakat susuyor. Bir müddet bütün itiraflardan daha açık olan bakışlarla bana bakıyor. Gözlerimi yere indirdiğim halde gözlerinin kuvvetini üzerinde hissediyorum. Birkaç dakika süren sükûttan sonra:

— Sizi seviyorum Zeliha, diye inliyor, sizi sizden başka bir şeyi hatırlamayacak kadar seviyorum Zeliha... Zeliha sizi ben sahiden seviyorum.

— Susunuz Kemal, siz bir çılgınsınız!

— Belki, bunu bilmiyorum. Fakat iyi bildiğim bir şey varsa o da sizi seven bir adam olduğumdur. Sizi çılgın gibi seven bir adam...

Ellerimi tutmaya çalışıyor. Kurtulup pencerenin önüne kadar kaçıyorum.

— Kemal! Kemal, siz her şeyi unutuyorsunuz!

Birden içerideki odada bir şey devriliyor. Kemal susuyor. Ben çılgın gibi kocamın yazı odasıyla benim küçük salonumu ayıran kapının perdesine kadar koşuyorum. Perdeyi açıyorum. Yerde, halının üstünde kolları ve başı kırılmış bir küçük porselen statü yatıyor. Ve bana, Osman'ın benimkilere benzettiği korkak ve büyük gözleriyle bakıyor.

Odada kimse yok. Etajerin üstü biraz dağılmış. Eğiliyorum. Zavallı porselen bebekçiği yerden kaldırıyorum. İnce kollarıyla kırılmış başını dalgın dalgın okşarken soruyorum:

— Zavallı bebek, seni kim kırdı?

Şimdi Kemal de bana yaklaşmış. Bir eliyle kadife perdeyi tutarak bana bakıyor.

52.

Dışarıdaki fırtına pencereleri sallıyor. Ve uğultuları camlara vuran yağmurun sesine karışarak büsbütün asabı bozuyor. Karanlıklar içindeyim, yatağımın ipek perdeleri arkasında oturmuş, etrafı dinliyorum. Osman'ın bitişik odada

asabi ve telaşlı adımlarla yürüdüğünü işitiyorum. Doğruluyor ve omuzlarımdan kaymış olan siyah krepdöşin geceliğimi düzeltiyorum.

Sofada çıtırtılar var. Biri mi geziniyor? Atlas yorganı avuçlarımın içinde sıkıyorum. Nefes almaktan bile ürküyorum. Kalbim korkulu vuruşlarla saniyeleri sayıyor. Ve yağmur taneleri yeknesak bir ahenkle cehennemi bir hava çalıyor. Asabı bozan menhus bir hava... sonra ayak sesleri bazen yorgun, bazen hırçın, bazen metin, bazen cesaretsiz bir ahenkle döşemelerde öten ayak sesleri...

Ayaklarımı daha topluyor, yatağın içinde daha büzülüyorum. Oda karanlık... ve karanlığı görmekten korkan gözlerim yumulmuş. Her saniye biraz daha kavrayıcı olan bu korku nefesimi kesiyor. Sofada çıtırtılar devam ediyor. Sofada dolaşan kimdir?

Acaba yine bu akşam diğer geceler gibi bu uğursuz evde kimse uyumuyor mu?

Yine bu gece hepimiz, ben, Osman ve Kemal yaklaşan bir felaketin dehşetiyle perişan, sabahlara kadar bir saniyecik bir uykuyla bile uyuyamayacak mıyız?

Sofada çıtırtılar var. Ve bir kapı şiddetle kapanıyor. Yataktan fırlıyorum. Şimdi ayaktayım. Bir saniye etrafı dinliyorum. Osman'ın ayak sesleri de birdenbire tevkif ediyor. Zannediyorum ki o da benim gibi dinliyor. Karanlıkta ilerlemekten korkuyorum. Bir adım atmaya cesaretim yok. Ellerimle etrafı araştırıyorum. Nihayet titreyen ellerim soğuk bir şeye temas ediyor. Anlıyorum. Başucumdaki masanın taşı; parmaklarım heyecanla masanın üzerinde dolaşıyor. Kibriti buluyor, mumu yakıyorum. Bu titrek ışık şimdi döşemelerde, duvarlarda, yatağımın perdeleri üzerinde uyuyan bin bir tane irili ufaklı acayip ve korkunç gölgeler canlandırıyor. Odamı gayr-i tabii bir kalabalıkla dolduruyor. Yatağıma yeniden gizleniyorum. O gölgeleri görmemek için

siyah saçaklı pembe ipek perdeleri indiriyorum.

Birden kapıma bir şey çarpıyor. İki elimi birden ağzıma götürerek feryadımı boğuyorum. Kapımın önünde kesik kesik nefes alan kimdir? Gözlerimi yeniden açıyor, ipek perdeyi yeniden aralıyorum. Gölgeler, cehennemi mahluklara benzeyen gölgeler etrafımda başlarını, kollarını, gövdelerini sallıyorlar. Bu gürültü onlardan mı? Bu nefes şimdi mumun ışığıyla canlanmış o harikulade mahluklardan mı? Hayır, zannetmiyorum.

Kırık ve yorgun bir ayak sesi kesik nefesleri kapımdan uzaklaştırıyor.

Yerimden fırlıyor, elime şamdanı alıp kapıya yaklaşıyorum. Uzun siyah ipekler ayaklarıma dolaşıyor.

Artık irademde olmayan titrek parmaklarım anahtarı çeviriyor. Beni korkutan şeyi görmek istiyorum. O kadar korkuyorum ki o şeyi gözlerimle görmezsem dehşetinden öleceğim.

Sofada koşuşmayı andıran bir gürültü var. Kapı açılıyor.

Şiddetli bir soğuk vücudumu donduran kollarla sarıyor. Bir elim ağır gümüş şamdanı başımın üzerine kaldırırken, diğeri vücudumu soğuktan muhafaza etmek için boynumda, omuzlarımda, kollarımda dolaşıyor.

Mumun tamamıyla aydınlatmadığı geniş sofanın bir ucunda ince uzun bir gölgenin merdivene doğru koştuğunu görüyorum. Ben o gölgeyi tanıyorum... Bilmem ne kadar zaman o halde kalıyorum...

— Zeliha ne yapıyorsun?

İki haşin el omuzlarımdan tutuyor ve beni yavaş yavaş arkaya doğru çekiyor.

— Zeliha ne yapıyorsun?

— Dışarıda bir gürültü duydum Osman, diye mırıldanıyorum, ve ne olduğunu anlamak için...

Osman sözümü kesiyor.

— Sen de duydun mu? Demek yanılmamışım. Kimi gördün?

Kocamın gözlerinden korkuyorum ve yalan söylemek lazım geldiğini hissediyorum.

— Kimseyi görmedim. Aldanmış olmalıyım.

— Kimseyi mi? Hiç görmedin mi Zeliha? Yalan söyleme, yalan söyleme!

Elleri omuzlarımı acıtıyor.

— Hayır, kimseyi görmedim. Osman canımı acıtıyorsun.

Elleri birdenbire gevşiyor.

— Demek kimseyi görmedin, öyle mi?

Kocam uzun bir kahkahayla gülüyor.

— Hayır, yemin ederim.

— Niçin yemin ediyorsun? Eminim ki yalan söylemiyorsun. Yalnız yalan söylendiği zaman yemin edilir.

Dışarıdan giren soğuk hava mumu söndürecek kadar titretiyor.

— Osman üşüyorum, diye mırıldanıyorum. Ve ancak şimdi soğuğun vücudumu, kollarımı, hele döşemelerin üzerine basan çıplak ayaklarımı dondurduğunu hissediyorum. Osman şamdanı elimden alıyor ve ben iki kolumu göğsüme kavuşturarak kapıdan çekiliyorum. Arkamdan kapının kapandığını, anahtarın çevrildiğini işitiyorum.

— Gel, gel. Benim odamda ateş daha sönmedi.

Kapının perdesini kaldıran kolunun altından geçerek onun odasına giriyorum. Şöminenin önündeki yastıkların üzerine otururak ayaklarımı ateşe doğru uzatıyorum. Osman yanımda oturmuş, sönmek üzere olan ateşi canlandırmaya çalışıyor.

— Çok üşüyorum Osman.

53.

— Niçin?

— Niçin mi? Hâlâ bu suali bana sormaya cesaret edebiliyor musunuz Kemal? Biraz evvel de söylemiş olduğunuz gibi siz her şey biliyorsunuz. Ben de biliyorum. İkimiz de uğursuz bir dakikada çirkin ve zarar verici bir merakın saikasıyla o defterin sahifelerini karıştırdık. İkimiz de her şeyi öğrendik. Kemal, babanız hastadır! Ve ben zavallı bir kadınım. Onun tedavisi için benimle beraber uğraşacağınıza, işi daha güçleştirmeye, daha korkunç ve vahim bir şekle sokmaya uğraşıyorsunuz. Kemal siz asabı sağlam bir adam olmalısınız. Niçin Osman'ın evhamı sizi de kavuruyor?

Kemal kaşlarını çatmış, dalgın gözlerle beni dinliyor. Telaşlı bir sesle devam ediyorum:

— Öyle ya, siz de onun yazılarının nüfuzu altında kaldınız. Zavallı hasta! Muhayyilesinin icat ettiği vahimeler sizi de garip bir surette sardı.

— Yanılıyorsunuz Zeliha! Ben bu çılgınlığı evvelce de söylemiş olduğum gibi, sizi onun yanında ilk gördüğüm dakikada hissettim. Ve dudaklarım ipek ellerinize ilk defa temas ettiği zaman zehirlendim. Size bakarken gözlerinizin ateşi gözlerimi yakıyordu. Ben sizi ilk gördüğüm dakikada seviyordum. Babam hastadır. Hiç şüphesiz ki hastadır. Fakat bazı dakikalarım oluyor ki söylediğiniz gibi kendimi de onun hastalığıyla, onun cinnetiyle malul zannediyorum. Öyle dakikalarım oluyor ki!

Kemal söyleyeceği sözden korkmuş gibi birden susuyor.

— Kemal... Kemal, bari siz makul olunuz. Bana olmayacak şeyler söylemeyiniz. Bana siz de bir şey hatırladığınızı söylemeyiniz. Size inanmayacağım.

— Hayır, Zeliha! Size bir şey hatırladığımı söylemeyeceğim. Zira bir şey hatırlamıyorum. Fakat bazı dakikalarım oluyor ki size karşı olan aşkımın pek eski ve pek uzaktan geldiğini hissediyorum. Size karşı olan duygularım nihayeti görülmeyen uçurumlar gibi baş döndürücü... hem de nere-

de başladığını, ne zaman başladığını bilmek, görmek benim için mümkün değil! Bütün hayatımı düşündükçe daima, daima size âşık olduğumu biliyorum. Biliyorum Zeliha, aşkım genç ve yeni değil. O, başlangıçsız ve sonsuz bir aşk.

— Kemal böyle şeyler söylemeyiniz diyorum size.

— Yine bazı dakikalarım oluyor ki...

Devam etmiyor. Gözleri fırtınalı geceler gibi nemli, bulutlu, yıldırımlı....

— Bazen babama yaklaşıyorsunuz. Ona eğiliyorsunuz. O sevgili ellerinizle omuzlarından tutuyor, ona gözlerinizi gösteriyorsunuz! O size sevdalı gözler...

Lakırdısını yarım bırakarak susuyor. Elleriyle gözlerini kapıyor.

— Hayır, hayır, diye inliyor, buna tahammül edemiyorum. Sizi onun zevcesi bilmek, sizi onun yanında görmek... Oh, işte, o dakikalarda babamın gözlerinde gördüğünü yazdığı kinin cehennemleri kanımı kaynatıyor. O zaman, her şeyi kızıl görüyorum. Şimşekli ve kızıl. O zaman, ezeli bir kinin, Kabil'in gözünü kör eden o meşum kıskançlıkla, kinin haşmetiyle kendimden geçiyorum. Ve işte, böyle dakikalarımda bu kin ve husumetin ezeli olduğunu, başlangıçsız ve sonsuz olduğunu hissediyorum. Zeliha... Zeliha, tahattur etmiyorum. Fakat anlıyorum ki babamın hakkı var. Sizin için her şeyi, her şeyi yapmaya...

Daha fazla dinlemeye tahammülüm yok.

— Susunuz Kemal, diye bağırıyorum, Allah aşkına susunuz. Kemal, babanız hastadır. Size yalvarırım. Onu tedavi edelim. Kemal, bütün bu fena şeyleri unutunuz. Siz makul olunuz.

Mendilimle yüzümü kapayarak hıçkırıyorum.

— Zeliha... Zeliha! Sizi hain ve merhametsiz olacak kadar seviyorum.

54.

Parmaklarım piyanonun üzerinde, mariz bir korkuyu yaşatmak için koşmaya başlıyor. Oh, bu musikide "Goethe"nin yarattığı gecenin "Schubert" tarafından bestelenmiş ve ahenk olmuş, bütün renkleri var. Bütün gölgeleri, bütün korkuları, bütün vahimeleri... Rüzgârları, ağaçları rüzgârla beraber koşan atın nalından çıkan sesin... Babasının göğsüne sığınmış hal-i ihtizardaki sıtmalı yavrucuğun korku ve dehşet dolu humması... Parmaklarım piyanonun üzerinde o gecenin bütün uğursuzluğunu, o hasta çocuğun bütün dehşetini yaratıyor. Sesim parmaklarıma yardım ediyor:

Siehst Vater, du den Erlkönig nicht?

Den Erlenkönig mit kron und schneif?

Şimdi parmaklarımda da sesimde olduğu gibi teskin ve teselliye uğraşan bir ahenk var:

Mein sohn, es ist ein Nobel streif.

Gözlerim Osman'ın gözlerine çevriliyor ve onlardan bütün korku ve ıstıraplarını teskin edecek emniyet– bahş bir nazar dileniyor. Osman benim bu bakışlarımdan bir şey anlayamıyor. Anlamak istemiyor.

Ve parmaklarım şimdi şu muğfil sözleri haykırıyor:

Du liebes kind, komm, geh mit im!

Musiki ile beraber, at üstünde babasının kollarında ormanları geçen hasta çocuğun bütün korkusuyla titriyorum. Bu korkunun benim korkuma müşabeheti var.

Sesim ve parmaklarım bu korkuları ve korkuların musikisini yaratan iki büyük dâhiyle beraber bu gece, bu loş odada bütün o hisleri, o rüzgârları, o karanlık geceyi, o küçük çocuğun hummasını yaşatıyor. Bu gece sesimde, ellerimde harikulade bir sıhhat var.

Mein vater, mein vater, und hörest du nicht,

Was erlen könig leise leise verspricht

İlahi çılgınlığıyla parmaklarım musikisinin perdelerini alçaltıyorlar. Sesim şefkatle ağaçları dev ve peri gören rüzgârın sesini, onların aldatacağı fısıldaşmaları zanneden babasının göğsündeki muhtazır çocuğa:

Sei ruhig, bleibe ruhig mein kind

In duren blâttern säuselt der wind.

diyor. Ve gözlerim Osman'dan aynı şefkati, aynı teselliyi bekliyor. Fakat beyhude! Göğsümde, şu küçük hasta çocuğun kalbi atıyor, damarlarımda onun hasta ve evhamlı kanı var. Hastayım, bu geceye ölüm halindeki yavrucuğun babasının kolları arasında korkuyla geçirdiği bu cinli, gölgeli, esrarlı, müthiş geceye benziyor.

Sesim ve parmaklarım şimdi munis, muğfil, tıpkı çocuğa tatlı vaatlerde bulunan o heyulanın sözlerini tekrar ediyor:

... mein töchter führen den nächtlihten Reihn,

und wiegen un tanzen und singen dich ein.

Bunları söyleyen "Goethe" mi? "Schubert" mi? Parmaklarım mı? Sesim mi? Yoksa konuşan o heyula mı? O cin mi? Yahut bana ta öbür uçtan fırtınalı ve müthiş nazarlarla bakan siyah gözler mi? Kemal'in gözleri mi? Ta içerimde bir dehşetle söyleniyorum.

Mein vater, mein vater und siechst du nicht dort?

Erlkönigs töehter am düstern ort?

Gözlerim korkulu; evhamlı, yalvaran gözlerim kocama bakıyor. Parmaklarım, mükedder babayı ölüm halindeki çocuğunu bir an evvel evine götürmek telaşıyla atının üstünde, ormanların arasından koşturuyor. Küçük hastayı babasının göğsüne daha ziyade yaklaştırıyor. Gecenin seslerini... ormanların gürültülerini, yaprakların hışırtılarını söylüyor. Ve sesim inliyor:

Mein sohn, mein sohn ich seh es genau

Esscheinen die alten weiden so grau

Ve yine çocuk çırpınıyor. At koşuyor. Rüzgâr fısıldıyor.

Gecede tabiatın sesi, mahuf ve esrarlı sesi sonsuz iniltilerle konuşuyor. Bir şeyler anlatıyor.

Şimdiye kadar muğfil ve tatlı olan heyulanın sesi daha yükseliyor:

... Und liest du nicht willig so brauch ic gewolt

Kemal'in ağır bakışlarını üzerimde hissediyorum. Ve şimdi hasta çocuğun bütün zavallılığını, bütün dehşetini izhar eden korkak sesim şikâyetle:

Mein vater, mein vater jetzt fasst er mich an
Erlkönig hat mir ein leids gethan!

diyor. Baba titriyor. Baba atını daha hızlı koşturuyor. Kolları arasındaki muhtazır çocuğu daha sıkı sıkı tutuyor. Sesim bunları anlatırken parmaklarım atı koşturuyor. Ağaçlara şekiller, geceye nuhuset, fısıltılara dehşet veriyor.

Baba, şimdi bin müşkülatla kapısının önünde; sesim artık kendimin olduğuna hayret ettiğim mustarip sesim son mısrayı söylüyor. Hasta çocuğun ölmüş olduğunu haber veriyor:

In seinen armen das kindwar todt!

Ve çocuğu öldüren parmaklarım birdenbire duruyor. O mahuf gece, o cinli orman, ağaçların şekilleri, yaprakların fısıltıları, peri padişahının mugaffel ve yalancı sesi, korkular, babanın ıstırabı, her şey... her şey çocukla beraber ölüyor.

Yalnız bütün bu şeyler odada hazin olduğu kadar tedhiş edici bir hatıra, bir rüzgâr bırakıyor.

— Zeliha, sen büyük bir sanatkârsın!

— Güzel bir hava, değil mi Osman?

— Çok güzel...

— İlk evvel insan, çocuğunu kolları arasında tutan babayla beraber atın üstünde koşarak ormanlardan geçiyor. Sonra hasta çocukla beraber bu gecenin bütün evhamlarını yaşıyor, bütün hayallerini görüyor. Onlarla beraber korku-

yor. Onlarla beraber titriyor. O sislerin çizgilerini onun gibi cinlerin padişahı zannediyor. Sallanan ağaçların her birini ayrı ayrı korkunç cinler olarak görüyor. Yaprakların hışırtısını o heyulanın muğfil sözleri diye dinliyorlar.

İnsan o küçük yavruyla beraber o babanın göğsüne başını saklıyor. Onunla beraber babasından imdat ve himaye bekliyor. Ve sonra babanın ikna edici sözlerini ne büyük bir şevkle dinliyor. Değil mi Osman? Babanın ne emniyet-bahş, ne kavi, ne metin bir sesi var. Halbuki zavallı çocuk halet-i nezdedir. Bu siyah gecede evhamlarla, korkularla, hummayla ölüyor. Baba bunu bilmiyor. Fakat biz anlıyoruz, değil mi? Baba hâlâ ümit ediyor ki yavrusunu evine götürecek, halbuki kapının önüne geldiği zaman çocuğunu kolları arasında ölü buluyor. Bilemezsin Osman, bu parça beni ne kadar kavrıyor! Bu gece bu yavruyla beraber yine korktum, yine öldüm ve biraz cesaret bulmak için...

Susuyorum. "Senin gözlerine baktım. Onlardan himaye dilendim," demek isterken susuyorum.

— Musiki seni ne kadar mütehassis ediyor.

— Hele bu parça Osman. Ben kendimi bir çocuğa benzetiyorum. Ben de onun korkularından, onun ruhundan bir şey var. Hayatımda onun gibi bir göğse sokulmaya, himayeye muhtacım. Fakat zannediyorum ki yanımda öyle büyük ve metin bir göğüs olsa, kuvvetli ve emniyet-bahş bir ses her korkumun bir evhamdan, bir yalandan başka bir şey olmadığını söylese ben o çocuk gibi ölmem Osman.

55.

— Yine uyumuyor musun?

Elimdeki yaprakları açılmamış kitabı gösteriyorum.

— Okuyordum Osman.

— Okuyor muydun?

— Sen de uyumamışsın.

Gülüyor.

— Ben geceyi dinliyor ve seni bekliyordum.

— Beni mi bekliyordun?

— Öyle ya, seni bekliyordum. İnsan bu karanlık gecelerin kollarında neler saklı olduğunu bilir mi? Kim bilir! Belki bir tehlike, bir düşman... kapımıza, bilhassa kapına yaklaşır.

— Osman, gözlerinde tuhaf bir ışık var. Başını ellerimin arasına ver bakayım, hararetin mi var?

— Hayır, Zeliha. Hasta değilim. Fakat sen çok müşfiksin.

İstihza ile gülüyor.

— Benden şikâyet mi ediyorsun?

Yatağımın perdeleri arasından eğiliyor.

— Hayır, diyor, şikâyet etmiyorum. Fakat...

Birdenbire geri çekiliyor.

— Duymadın mı?

— Neyi?

— Sofadaki ayak seslerini...

— Hayır.

— Yalan söylüyorsun.

— Ben mi Osman?

— Evet, sen! Sen yalan söylüyorsun! Geziyordu... sen de duydun!

— Neyi? Kimi? Kim geziyordu?

Gülüyor.

— Zeliha... Zeliha, benimle oynama!

— Ne söylüyorsun Osman?

— Sen beni pekiyi anlıyorsun Zeliha.

Kollarımı inciterek sıkıyor.

— Sen beni pekiyi anlıyorsun, diye tekrar ediyor, fakat emin ol ki... artık cesaretsiz ve aciz değilim. Artık kurban olmayacağım; kadere, şeamete göstereceğim ki ben onlarla eğlenen, eğlenebilen bir adamım! Hükmetmek arzusu

talileri, kaderleri, kâinatı değiştirir. Anlıyor musun küçük kadın? Sen beni seviyorsun, sade beni seveceksin, yalnız beni, anlıyor musun? Oh, hayır, anlamazsın. Fakat sonra anlayacaksın. O gün sana bunu bilfiil gösterdiğim zaman anlayacaksın!

Dehşetten büyümüş gözlerle ona bakıyorum. O hep sayıklayan bir hasta gibi söyleniyor:

— Güzelsin, çok güzelsin. Gözlerin solgun yüzünde iki harikulade siyah elmas gibi parlıyor! Zeliha seni ne kadar sevdiğimi bilemezsin!

Daha eğiliyor.

— Dikkat et çocuk, diyor, yalan söyleme. Çünkü yalan söylerken çok beceriksizsin. Yalan söylediğin zaman anlıyorum. Seni çok seviyorum, bunun için seni affetmem.

Alnımı öperken:

— Duydun değil mi, diyor, sofada ayak sesleri, duydun değil mi?

Başımı eğerek gayr-i ihtiyari kekeliyorum:

— Duydum Osman, duydum. Her akşam işitiyorum. Fakat artık bu bitsin Osman. Artık korkuyorum... korkuyorum Osman. Artık bitsin!

— Bitecek güzel. Sana yemin ediyorum ki artık bitecek.

— Osman... Osman...

Sesindeki bu acayip ahenk nedir? Oh, Allahım, korkumdan olacak ki başımı göğsüme saklayarak ağlıyorum. Soğuk elleriyle alnımı, saçlarımı okşuyor.

56.

Tembel başımı yastıkların arasından kaldırarak dinliyorum. Bu ses yazı odasından geliyor. Bu ses İrfan Behçet'in sesi...

— Fakat Osman, diyor, asabiyetin tezayüt ediyor.

— Sen istediğini söyle. Sözlerinin bana zerrece tesiri

olamaz. Artık her şeyin sonundayız. Artık felaketin eşiğindeyiz. Felaket mi dedim? Hayır. Görüyorsun ya, artık korkmuyorum. Bildiğim halde artık korkmuyorum. Her gece kapının önünde, sabaha kadar uykusuz ve hain, dolaşıyor. Her gece bin türlü fena arzunun, emelin peşinde olduğunu biliyorum. Fakat ben de uyumuyorum, ben de onu bekliyorum. Beni bir dakika bile gafil bulamaz.

Gülüyor.

— Ya zevcen?

— Zevcem mi?

— Evet.

— Onları bir gün konuşurken duydum. Orada, perdenin öbür tarafındaydım. Zeliha'ya onu sevdiğini söylüyordu. Zeliha da ona yalvarıyor, susmasını ihtar ediyor, fakat yine onu dinliyordu. Kaçtım. Daha fena bir şey duymamak için her şeyi devirerek kaçtım.

Sesi şimdi daha yavaş:

— Her şeyin sonundayız. Her şey bitecek. Onu çok seviyorum. Mücadele edeceğim. Kaderime razı değilim. Kaderime münkat olmayacağım. İrfan göreceksin. İhtiyar dostun onu saran bütün şeamete rağmen mesut olacak.

Bu sözleri daha fazla duymak istemiyorum. Yerimden kalkıp onların bulunduğu odaya giriyorum.

— Sen misin Zeliha?

— Evet, hoş geldiniz İrfan Bey.

İhtiyar dostuma elimi uzatıyorum.

— Ne kadar solgunsunuz Zeliha Hanım.

— Değil mi?

Bana dost ve acıyan gözlerle bakıyor. Osman biraz ötede, pencerenin önünde duruyor.

— Hasta mısınız?

Fısıldıyorum:

— Hayır, ben hasta değilim. Hasta...

Başımla arkası bize dönük kocamı gösteriyorum.

— Odur!

— Biliyorum.

— Ne yapmalıyım?

— Bilmiyorum, hiç bilmiyorum.

— Ben de korkuyorum.

— Zavallı küçük kadın!

— Öyle perişan kaldım ki...

— Bu kadar ehemmiyetli mi?

— Zannettiğinizden fazla!

— Ne yapmalıyız?

— Bana yardım ediniz.

— Maalmemnuniye, fakat nasıl?

— Bilmem. Hissediyorum ki müthiş bir felaket çok yakınımızda.

— Zannediyor musunuz?

— Eminim.

— O halde bu meseleyi daha ciddi telakki etmeliyiz. Mesela...

Kocam birdenbire bize dönüyor. İrfan Behçet sükût ediyor.

— Zeliha, bugün hasta gibisin!

— Başım ağrıyor Osman.

— Zavallı yavrum.

Bana yaklaşıyor. Başımı okşayarak:

— Geçer küçük, diyor, bunların hepsi geçer, gül bakayım bana.

Gözlerimi ona kaldırıyor. Cebr-i nefsle tebessüm ediyorum.

57.

— Elindekini bırak Osman!

— Neden?

Osman gülümsüyor.

— Neden? Ben bunu çok seviyorum. Bu bana Kemal'in bir hediyesi. Öyle değil mi Kemal?

— Evet baba.

Kemal değişmiş gözlerle babasına bakıyor.

— Oymaları öyle güzel ki... Ucu biraz kördü ama...

— Evet, kördü ama... şimdi ne oldu?

— Oh, bir şey olmadı. Onu bilettim.

Titriyorum. Kemal de titriyor.

— İnsan her zaman yanında bir silah taşımalıdır. Hele bunun gibi antika bir silah olursa. İnsan başına ne geleceğini bilmez ki...

Kemal daha metin bir sesle:

— Bazen de, diyor, yine bildiği halde kendini koruyamaz.

Ve gülüyor. Osman'ın solgun yüzü bir kat daha sararıyor.

— Herkes için bu böyle olamaz. Bazı insanlar vardır ki onlar müstesnadır.

— Müstesnalar içinde de istisnalar olur baba.

— Yani?

— Hiç...

Hepimiz birden susuyoruz. Bir müddet sonra yine Kemal söylüyor:

— Ne güzel bir hava...

— Evet, diyorum, her tarafı kar kaplamış. Rüzgâr yok. Ne sessiz, ne pamuk bir gün. Ne beyaz bir gün!

— Gecesi de çok güzel olacak. Zeliha bugün ayın on altısı. Mehtap çok parlak olacak.

— Karşı gecelerin mehtabı ne güzeldir. Rüyada görülen memleketler gibi her taraf beyaz ve temizdir. Öyle geceleri seyretmeyi ne çok severim.

Yine susuyoruz. Ben başımı işime eğiyorum. Kocam elindeki hançerle oynuyor. Kemal koltuğunda hareketsiz

duruyor. Saat geceyi ister gibi acele acele işliyor. Ben acayip bir hissin taht-ı tesirindeyim. Yaklaşan geceden korkuyorum. Ve istiyorum ki bugün çok uzun olsun.

58.

Beyaz geceliğimle pencerenin önündeki ipekli yumuşak sedirimin üzerindeyim. Ellerim çenemin altında, açık perdenin önünde beyaz bir mehtabın parlak ziyasıyla büsbütün beyaz olan kırlara bakıyorum. Sakin, soğuk bir gece! Semadaki yıldızlar soğuktan titreşiyorlar. Ve büyük çam ağaçları ermin mantolar giymiş, harikulade hükümdarlar gibi heybetli. Etrafımda ne bir hareket ne bir rüzgâr ne bir nefes ne bir ses var. Karlar, lekesiz karlar uzanıp gidiyor.

Bu gece her şey sakin ve yumuşak. Her şey uyuyor.

Hayır, yanılmış olmalıyım. Her şey uyumuyor. Çünkü dışarıda, sofada ayak sesleri var. Yine hastalar dolaşıyor.

Titriyorum. Bu dolaşan hangisi? Babası mı? Kemal mi? Osman'ın odasından çıktığını işitmedim, öyleyse bu öteki mi? Nefes almaktan bile çekinerek dinliyorum. Osman'ın odasında hafif bir gürültü mü var? Evet, Osman'ın odasında hafif ayak sesleri var. Sonra biri kesik kesik nefes alıyor. Yine mi uykusuz bir gece başlıyor? Yine mi onlar mustarip ruhlar gibi sofalarda, dehlizlerde dolaşacaklar? Odamda ışık yakmadım. Eşyalar yalnız mehtabın donuk ve dondurucu ziyasıyla münevver. Olduğum yerde büzülüyorum. Yine bir insan kapımın önünde duruyor. Bunu hissediyorum. Bunu birçok hınçtan, gönlümü sıkan dehşetten hissediyorum. Biraz daha küçülüyor, biraz daha büzülüyorum.

Dehşetten büyümüş gözlerle etrafıma bakıyorum. Dinliyorum. Bu gecede neden böyle büyük bir sessizlik, bir heybet var? Neden bu gece her geceden daha korkunç?

Kapımın önünde tevakkuf etmiş ayak sesleri yeniden canlanıyor.

Dehşetle bağırıyorum. Osman'ın büyük bir tarakka ile açılan kapısı yine aynı şiddetle kapanıyor. Dizlerimin üstünde doğrularak ellerimi uzatmış, dinliyorum. Bu sesler nedir? Halı ayak seslerini daha körletiyor. Fakat içeride çekişmeyi andıran sesler var. Dehşetten bunalmış bir halde sedirden halının üzerine kayıyorum. Yürümeye mecalim yok. Dizlerimle, kollarımla sürünerek Osman'ın odasıyla benim odamın arasındaki kapıya yaklaşmaya uğraşıyorum.

İçeride iki insan soluyor. Hayvanlar gibi, aç kurtlar gibi soluyor.

Şimdi perdenin önündeyim. Titreyen ellerimle perdeyi tutuyorum. Fakat onu açmaya cesaret edemiyorum.

Dinliyorum.

Dilsiz ve feci bir mücadeleyi, kesik kesik nefesleri, solumaları, hafif sayhaları, iniltileri dinliyorum.

Pencerelerden bembeyaz, ölü bir ışık sızıyor. Dehşetle gözlerimi yumuyor ve ellerimi kilitliyorum. Tırnaklarım derilerimi kanatıyor.

İçeride bir cisim yere düşüyor. Sonra bir saniyelik feci bir sükût... sonra bir enin... bir muzafferiyet nidası ve daha sonra boğazı kesilen bir hayvanın çıkardığı sedalar, hırıltılar.... yere çarpan kol ve ayak sesleri... sonra yeniden bir sükût... ölüm kadar feci, ebediyet kadar sonsuz bir sükût... daha sonra döşemelerin çıtırtısı ve kapıya doğru yaklaşan ayak sesleri... Dizlerimin üzerinde gerileyerek gözlerimi açıp bekliyorum. Ağır perde karanlıklar içinde yavaş yavaş açılıyor. Ve önünde Osman'ın korkunç ve heybetli başı gözüküyor.

Ellerim kilitlenmiş, gözlerim dehşetle yerinden fırlamış, bir cism-i camit gibi ona bakıyorum.

Elindeki ince şeyin ucundan ve parmaklarından ufak, parlak ve siyah inciler dökülüyor. Müthiş bir feryatla yerimden fırlıyor, pencerenin önündeki sedire kadar koşuyor, onun üzerinde bir kenara büzülüyorum.

O da yaklaşıyor. Korkunç ve garip tebessümüyle yaklaşıyor. Yere elinden bir demir, bir şey düşüyor. Sonra omuzlarımı iki sıcak ve ıslak el tutuyor. Sıcak bir mai geceliğimin kollarını ıslatıyor. Kocam bana doğru eğiliyor.

— Artık hepsi bitti, beni seviyorsun, diye mırıldanıyor.

Onun ellerinden kurtulmak için çırpınıyorum. Bağırmak... bağırmak... ve bağırabilmek için ses istiyorum. Halbuki istimdat edecek sesim yok.

Başım arkaya doğru düşüyor. Beyaz ve sakin kırların bir kısmını görüyorum. Gökteki yıldızlar soğuktan titreşiyorlar. Çam ağaçları ermin mantolar giymiş, harikulade hükümdarlar gibi heybetli...

Kocamın ıslak elleri ellerimi tutmaya uğraşıyor. Ne bende ne de bütün bu gecede dehşetimi haykıracak, imdat dileyecek bir ses yok! Bir hareket yok! Bir nefes yok! Ne bir ses... ne bir nefes...

– SON –

Kara Kitap

1.

— Ağlıyor musun Şadan?

Annem endişeyle soruyor.

— Hayır, anneciğim, ağlamıyorum!

Elimdeki gazeteyi gözlerime kadar kaldırıyor ve kirpiklerimden süzülen yaşları saklıyorum.

— Anne, bu ev ne kadar karanlık!

— Ya içindeki insanlar da ne sıkıcı!

— Hasan?

Dargın bir nazarla dayızademe bakıyorum. Odanın en boş bir köşesindeki yazıhanesinin üzerine eğilmiş, düşünüyor. Gölgeler içinde kalan zavallı sakat vücudunu fark edemiyorum bile. Sadece loşlukta, iki fosfor nokta gibi parıldayan gözlerini görüyorum. Çirkin ve fırtınalı bir sesle:

— Şadan, sözümü kesme, diyor. Bu evin içindeki insanlar pek sıkıcı. Zavallı annen matemiyle solmuş, kavrulmuş; dayın küflenmiş kütüphanesinin ihtiyar bir kurdu; beyaz sakalı, bezgin vücudu, eski odası, eski kitapları, eski düşünce ve itikatlarıyla evvel zaman şeylerini hatırlatan, eski şeylerden bahseden bir eskilik; bense yalnız bir kere bakıldıktan sonra göz çevrilecek bir çirkinlik, kırmızı saçları, yeşil kirpiksiz gözleri, kısacık boyu...

— Hasan!

— Evet, kısacık boyuyla bir cüce, bir kambur...

— Hasan!

Yalvararak gözlerine bakıyorum; kuru ve sinirli kahkahasıyla gülüyor:

— Tuhaf şey, diyor, siz bana cüce olduğumu söylemedikçe, benden kambur olduğumu sakladıkça benim onları unuttuğumu zannediyorsunuz, öyle mi? Zavallılar, siz daha ne iptidai insanlarsınız ki kamburluğumdan benim değil, fakat sizi bu kadar güzel ve mükemmel yapan hilkatin mesul olduğunu bilmiyorsunuz, anlamıyorsunuz. Niçin Şadan sana hasta diyebilen insanlar benim karşımda cüce olduğumu söyleyemiyorlar? Acaba onların güzel vücutlarının içindeki şahsiyet, o güzel mahfazasından çıktığı zaman, benim kamburluğumun karşısında ricat edecek kadar sakat ve iğrenç olmayacak mıdır? Sakat olmakta, herkesin gözüne çirkin görünmekte benim kabahatim var mı? Sana güzelliği, bana çirkinliği veren yaratıcı kuvvet bir değil mi?

Annem:

— Yetişir, Hasan, hatırım için sus, diyor.

— Peki, hala, susuyorum.

Bir müddet dudaklarımız kilitli, gözlerimiz dalgın, düşünüyoruz. Birkaç dakika sonra sükûtumuzu bitişik odanın aralık kapısından akan bir musikinin dalgalı nağmeleri öldürüyor: Necat piyano çalıyor.

Koskoca evin içinde başka bir ses yok, babamın öldüğü ve bizim hemen İstanbul'u bırakarak buraya geldiğimiz o kara günden beri ruhumu okşayan yegâne zevk bu.

Dayım her gün büyükbabamın birdenbire öldüğü mütalaa odasında oturuyor ve kim bilir hangi beyhude hakikatleri arıyor. O, sabahtan akşama kadar yazıhanesinin üzerine eğilip bir şeyler yazar, arada bir doğrulur, raflardaki büyük kitaplarından birini alır, okur, düşünür ve yine yazarmış. Ben henüz kütüphanesine girmeye izin alamadım. Bunu bana, kütüphanesine girmeye yegâne izinli olan annem anlattı. Galiba dayım, büyükbabamın ani bir ölümle yarım bıraktığı, büyük ve ehemmiyetli bir eseri bitirmeye uğraşıyor-

muş. Neye dair olduğunu kendisinden sorduğum zaman, fikir kadını olmayıp sade his kadını olan annem dudaklarını büzerek:

— Bilmem, dedi.

Bu büyük evde yaşayan insanların canlı olduklarına biricik delil, hemen her gün sofalardan, koridorlardan koşup bazen kalın pencerelerden sızarak büyük bahçeye dökülen nağmelerdir!

— Ne düşünüyorsun Şadan?

— Ben mi anneciğim? Şey... hastayım, ölmekten korkuyorum!

2.

Necdet ellerimi okşayarak ayakucumdaki tabureye oturuyor.

— Nasılsın cici? Bakayım, hararetin var mı?

Zayıf ellerini şakaklarımda gezdiriyor.

— Galiba biraz!

Sonra şımarık:

— Ağabey, diye ilave ediyorum, acaba ne zaman iyileşip de gezmeye çıkacağım? Ne zaman yapraklarının yarısı dökülmüş, yarısı sararmış koruya kadar bir kere gideceğim? Biliyor musun Necdet, bugün neye ihtiyacım var? Koşmak, yorulmadan koşmak, rüzgâr ellerimi üşütürken, kulaklarımda öterken, saçlarımı dağıtırken koşmak istiyorum. Eğer ben sıhhatli bir kız olsaydım, annem de daima ellerinde ilaç şişeleri, örtüler ve şallarla peşim sıra, "Üşüme! Terleme!" sözleriyle dolaşmasaydı ne kadar neşeli, ne kadar bahtiyar olacaktım! Eğer ben bütün manasıyla yaşamaya muktedir olsaydım, hepinize kucak kucak neşeler dağıtacaktım.

Onun arkaya doğru taranmış saçlarını okşuyorum. O, etrafı mor bir halkayla çevrilmiş ela gözlerini bana doğru kaldırıyor, ağır bir tebessümle:

— Çocuk, diyor.

Gözlerim yaşlı:

— Hayır Necdet, diyorum, hastayım. Hem de o kadar hastayım ki en ufak teferruatına kadar merbut olduğum bu hayattan, her gün meçhul bir kuvvet beni çekerek uzaklaştırıyor!

— Asabiyet, evham!

— Nasıl evham diyorsun Necdet! İşte, o gizli musibet beni açık bir surette her türlü zevkten, hatta en basitlerinden bile mahrum ediyor. Mesela bugün şu rüzgârın önünde sürüklenen sarı yapraklar gibi hırpalanmak, koşmak istiyorum. Biraz hava almak için pencereyi açsak üstüme kat kat örtüler konuyor; istediğim saatte yemek, yatmak, kalkmak elimde değil.

— Az bir zaman sonra bir şeyin kalmayacak, hepsi geçecek!

— Geçecek mi? Görmüyor musun ağabey? Günler geçiyor. Bugünün bir saatini yarın tekrar yaşamaya muvaffak olacak mıyız? Ben hayatımın her dakikasından, hatta her saniyesinden ayrı ayrı zevk almak isterim. Ağabey, bilmiyorum, siz görmüyor musunuz? Dünya ne kadar güzel! Galiba sizler her şeyi yapmaya mezun bulunduğunuz için benim kadar en adi şeylerin, koşmanın, yorulmanın, hatta üşümenin bile bir zevk olduğunu duymuyorsunuz, fakat bütün bu şeylerden mahrum olan ben!

— Hastalığın pek ehemmiyetsiz bir şey olduğu halde onu bu kadar izam etmek! Biliyor musun, bu sözlerinle beni ne kadar müteessir ediyorsun!

— Hakkın var Necdet, susalım, başka şeyler konuşalım!

— Sütünü getirdim kızım.

— Teşekkür ederim anneciğim.

Dizlerimin üzerindeki örtüye Lamartine'in Meditasyon'unu bırakıyorum, gözlerimi anneme kaldırıyorum.

— Ne okuyordun Şadan?

— Lamartine'i anneciğim.

Yazıhanenin önünde oturan Hasan kahkahayla gülüyor:

— Lamartine mi, diyor, yine mi Lamartine?

— Sus, Hasan! Söyleyeceklerini biliyorum. Bunlar basit, düz, cılız şeyler, değil mi? Fakat ben de o histe bir kızım. Şaşaalı bir güneşten ziyade mahzun bir mehtabı severim. Rahat bırak beni, kuzum! Zevkimi bozma. Böyle solgun sonbahar günlerinde pencereden kırları seyrederek Lamartine'i okumaktan sonsuz bir zevk duyuyorum. Benim gibi ölümün endişesini taşıyan hasta ruhlar için büyük fırtınalar değil, sakin, duakâr sözler lazım. Eğer onlar senin zevkini bozmaya uğraşmayacak, uğraşacak olsa bile muvaffak olmayacak bir insanın arzusundan sana ne? Ne olur, hâlâ dünyada Lamartine'i severek okuyan bir kızcağız mevcut olsun!

3.

Annem odadan çıkıyor. Hasan yerinde doğruluyor. Halının üzerine atmış olduğum defterini alıyor.

— Şiirlerimi okudun mu Şadan?

— A, pek beğendim Hasan. Senin kimseyi rehber tanımayan, tam kendine mahsus bir üslubun, sonra da fırtınalı, şimşekli, derin fikirlerin var. Söylesem darılmayacaksın, değil mi? Onları okudukça sanki mahsus, bütün bu şeyleri beni korkutmak için yazdığına hükmediyorum. Sanki sen beni, ruhumu, korkularımı tetkik, tahlil ediyor ve beni korkunç ümitsizliklere atmak için elinden geldiği kadar müphem endişelerime, korkularıma renk ve azamet veriyorsun. Senin şiirlerini okurken ellerim titriyor, gözlerim doluyor, bunalıyorum. Müthiş bir korku benliğimi sarıyor. Ve işte sabahleyin yaptığım gibi defteri yere fırlatıp atıyorum. Bir tek şiirini okuyunca tam bir hafta hastalığım artıyor. Senin

her şeyi reddeden yazıların, mevcudiyetimi donduruyor. Benim için şimdi tam inanan, o kadar büyük bir saffetle inanan ki inanmasıyla herkesi inandıran şairler lazım. Pek derin olmayan hazin bir melodi gibi onları okuyup dinledikçe kalbimdeki şüpheler tabaka tabaka duman gibi yükselsin. Biraz daha rahat edeyim.Senin şiirlerin...

— Evet, benim şiirlerim senin gibi mahdut fikirli küçük bir kız için biraz fazla geniş ve yakıcıdır, çünkü onlar cehennemden çıkma ifritlere, zebanilere benzerler. Okuyanın beynini kavurur, itikadını sarsar, imanını hasta eder. Onlar hilkate, beşeriyete, tabiata karşı haykırılan mevzun ve mukaffa lügatlerden başka bir şey değildir!

4.

Başım pencerenin pervazına dayanmış, yorgun bir gözle kırlara bakıyorum. Yaza rekabet eden sıcak bir gün. Etraftaki köşklerden çıkan genç kızlar koşarak, gülüşerek, türkü söyleyerek koruya doğru akıyorlar:

— Genç kızlar eğleniyorlar Hasan!

— Kıskanıyor musun?

Başımı önüme eğiyor, sıkılarak:

— Evet, diyorum. Gözlerimde yaşlar var. Bu halim onun dudaklarında vahşi bir tebessüm çiziyor. Başımı hiddetle kaldırıyorum.

— Hastalığım seni memnun mu ediyor, diyorum, bu halimi görmek için mi daima yanıma geliyorsun?

Gözlerime dik dik bakarak:

— Evet, diyor.

— Niçin, diyorum, niçin? Ben sana ne yaptım?

Sözlerime cevap vermiyor, gözleri dalgın bir noktaya bakıyor. Anlayamadığım bir fikrin peşinde:

— İyi olmak istiyorsun, değil mi, diye soruyor.

— Tabii.

— Sonra da iyi olunca buradan gitmek, İstanbul'a dönmek istiyorsun, değil mi?

— Evet...

— Evet, iyi olabilirsen evet. Fakat zavallı Şadan, sen iyi olamayacaksın ki!

— Hasan!

Yanımdan uzaklaşıyor, bir müddet yazıhanesinin üzerine eğiliyor, bir şeylerle meşgul oluyor. Sonra kalkıyor, geliyor; deminki gibi karşımda koltuğa, adeta sıçrayarak oturuyor. Kısa bacakları halıya değmiyor bile.

— Demin bana darıldın mı?

— Hayır, şaka ettiğini biliyorum. Sen bu sözleri kalben söyleyemezsin; hem de beni çok sevdiğini anlamaz mıyım ağabey?

Hiddetle:

— Anlar mısın, diyor, yanılıyorsun yavrum, ben kimseyi sevmedim.

Birden fikrini değiştiriyor, daha tatlı bir sesle:

— Ya sen, diyor, eğer güzel olsaydım beni sever miydin?

— Kardeşlerin sevilmek için güzel olmaları lazım mı, diyorum.

— İnanmam!

— Vallahi!

— Yemin etme çocuk! Başta babam olmak üzere hepiniz benden iğrenir, bana acırsınız. Beni annem bile sevmedi. Beni gördükçe sanki bir kabahat işlemiş gibi utancından gözlerinin içine kadar kızarırdı. Beni kucağına aldığı zaman vücudunun ürperdiğini duyardım. Seneler geçti; o öldü, ben büyüdüm. Bu şey hiç değişmedi. Ben hâlâ, bana atfolunan her nazarda, benimle temas eden her şeyde, annemin beni dizlerine aldığı zaman vücudunu sarsan raşeyi hissederim. Bana çevrilen her nazar, merak, korku, istihzayla doludur. Ben hiçbir gözde şefkat görmedim, hiçbir gözde... ne annemin, ne babamın, ne ağabeyimin gözünde!

Ellerini saçlarında dolaştırarak soruyor:

— Ağabey dedim de aklıma geldi. Sen onu hiç tanımadın, değil mi?

— Hayır.

— Nereden tanıyacaksın? O öldüğü zaman sen henüz sekiz yaşındaydın. On sene oluyor. Ne tuhaf! Seneler insanı ne kadar değiştiriyor. On sene evvel ben ne kadar çocuktum. Onun güzelliğini ne kadar kıskanırdım. Beraber sokağa çıktığımız zaman bütün kadınlar yalnız ona bakınca...

Gülüyor!..

— O günleri hatırladıkça, diyor, gülmekten kendimi alamıyorum. Evet, Şadan, hayatımda bir zaman oldu, ben de bütün diğer insanlara benzedim. Ben de herkes gibi güzelliği sevdim. Güzel olmak, beğenilmek ve sevilmek istedim. Sakat olduğum için ne kadar çok ağlardım. Güzelleşmenin mümkün olmadığını anladıktan sonra, artık beni böyle bütün çirkinliğimle sevecek bir insan aradım. Bir kadın, Şadan... manen o kadar büyük bir kadın ki gönlünü vermek için şekil değil ruh ve derinlik, maddi değil manevi meziyetler, manevi güzellikler istesin. İşte, ben, beni böyle sakatlığım, çirkinliğimle sevecek kadını arar... arardım ve bulmayınca meyus, bedbaht olurdum. Artık, hamdolsun, o hastalıktan kurtuldum. Şimdi ne arıyor ne de bulmadığım için meyus oluyorum. Çünkü şimdi gösterişten, şekilden daha derinlere nüfuz edecek gözlere malik yüksek insanların mevcut olmadığını pek iyi biliyorum.

5.

Annem odaya giriyor. Elinde, yeldirmem ve başörtüm var.

— Haydi, yavrum, diyor, Necdet hazır, güneşin de en sıcak zamanı.

Yeldirmeyi omuzlarıma kaydırıyor; başörtüsünü de saçlarımın üstüne bırakıyor.

— Geç kalmayınız, diyor, biraz dolaşacaksınız; hem de doktor söyledi, ağabeyinin kolundan çıkmayacaksın.

Aynanın karşısında düzeliyorum.

— Anneciğim, Necdet nerede?

— İşte, burada...

Necdet gülerek kapıdan giriyor.

— Haydi, küçük, diyor, artık, kıskandığın çocuklar gibi sen de kırlarda dolaşacaksın!

Yanaklarımı okşayarak:

— Memnunsun, değil mi, diyor.

— Memnun değil, mesudum Necdet.

Geniş sofadan geçerken amcamın odasının önünde arkasını şişirerek yerdeki hasırları tırnaklarıyla çekiştirerek gezinen Boncuk'a mağrur ve mütebessim bir nazarla bakıyorum. Küçük siyah vücudu, karanlıkta parlayan yeşil gözleriyle bugün beni korkutmuyor. Hatta ona karşı bile biraz muhabbetle mütehassısım!

— Allahaısmarladık Boncuk Hanım, diyorum, gezmeye gidiyorum.

Kedi yüzüme bakarak miyavlıyor!

— Ne söyleniyorsun Şadan?

— Hiç!

Eski merdiven ayaklarımızın altında inliyor. Şimdi aşağıki sofayı, taş avluyu geçip bahçeye çıkıyoruz.

Sıcak bir sonbahar günü, beni son çiçeklerinin kokusu, hafif rüzgârlarının nevazişiyle kucaklıyor. Sanki yerden yükselen temiz bir toprak, taze bir çimen kokusu vücudumun her tarafına dağılıyor. Ne kadar müteheyyicim! Kalbim saadetle çarpıyor, kulaklarım uğulduyor. Her şeye, mavi göğe, beyaz bulutlara, sıcak güneşe, ağaçlara, çiçeklere iştiyakla bakıyorum. Bu güzel günün kolları arasında sarhoşum. Şimdi, bütün ruhumla yalnız yaşamanın, görerek, duyarak, söyleyerek, temas ederek yaşamanın ne büyük, ne sonsuz bir zevk olduğunu duyuyorum.

Gözlerim sevinçle yaşarıyor. Ağabeyimin kolunda susmadan, yorulmadan, ona çiçeklerden, kuşlardan, kelebeklerden, İstanbul'a döner dönmez ilk giyeceğim çarşafın renginden, iskarpinlerin zarafetinden, ipek çorapların cinsinden, eldivenlerin derisinden bahsediyorum.

Şimdi, konuşmadan yürüyoruz. Koruda genç kızların kahkahasını duyuyorum ve birden deli gibi onların oyununa iştirak etmek hevesiyle Necdet'in kollarından kurtuluyor, şimdiye kadar hiç duymadığım çeviklikle bayırdan aşağıya koşuyorum.

6.

Ağlayarak:

— Rahatsızım anneciğim, diyorum, öleceğim.

— Kendi ihtiyatsızlığın, cici, diyor, eğer o gün uslu uslu gezmiş olsaydın, çılgınlar gibi koşmasaydın, bunların biri başına gelmezdi.

— Darılıyor musun?

— Hayır, küçüğüm. Yalnız...

— Hala, babam sizi aşağıda bekliyor.

Hasan kapının önünde bekliyor. Annem sözünü keserek:

— Peki, Hasan, diyor, şimdi gelirim.

Hasan uzandığım sedire kadar geliyor:

— Nasılsın bakalım küçük? Ayakucundaki tabureye oturuyor. Benden cevap beklemeden:

— Bir hafta evvel, diyor, Necdet seni kolları arasında baygın getirdiği zaman...

Susuyor.

— Peki, sonra?

— Ne kadar sararmıştın; birden bütün mevcudiyetim seni kaybetmek korkusuyla irkildi.

Gözleri hemen müşfik manasını kaybediyor. Ellerimi sıkarak:

— Şadan, diyor, sen iyi olunca hemen istanbul'a gideceksiniz, değil mi?

— Fakat kısa bir zaman için Hasan.

— Kısa bir zaman için mi? Hiç de zannetmem. Belki annen, Necdet dönerler, fakat sen buradan gidecek olursan, bir daha hiç dönmeyeceksin?

— Niçin?

— Çünkü İstanbul'da muhakkak birisi seni sevecek, sonra da onunla evleneceksin.

— Ne tuhaf fikir!

— Hiç de değil. Halbuki ben senin mesut olmanı istemiyorum.

— Niçin?

— Senin buradan ayrılman zevk ve eğlence için olacaksa, ben onun ölüm için olmasını tercih ediyorum.

Ellerimi acıtacak kadar sıkıyor.

— Ne iyi bir fikir, diyor, evet, sen ölsen ne kadar mesut olacağım, ne kadar rahat edeceğim. Mesela, şimdi yanımızda kimse yokken birden ölsen, senin cesedini kollarımın üstüne alsam, buradan kaçsam, karanlık bir ormana, kimsenin bilmediği bir yere götürsem; orada toprakları tırnaklarımla atarak senin mezarını açsam, seni kendi ellerimle gömsem... Evet, sen artık hissetmesen, sen artık mevcut olmasan, senden kalan bir yığın parça benim olsa, bana ait olsa; senin mezarını yalnız ben ziyarete gelsem; her gün, her gece o mezara yüzümü, gözümü sürsem; o mezar benim mabedim, içindeki senden kalan çürük kemikler benim mabutlarım, küçücük, korkunç, fakat bana ait, sade benim Allahlarım olsalar; sen artık güzel olmasan... işte, ben o zaman mesut olacağım.

— Niçin, diyorum, niçin ağabey bunları istiyorsun?

Acı bir kahkahayla:

— Bilir miyim, diye gülüyor, bilir miyim? İşte, istiyo-

rum. Böyle hissetmemek elimde değil, Şadan. Ben senin kardeşinim. Seni sevmem lazım gelirken...

İri elleriyle başını ovuşturarak:

— Nefret ediyorum, diyor.

7.

Dayım saçlarımı okşayarak:

— Peki, Şadan, diyor, mademki kaç zamandan beri istiyordun.

Şimdi yan yana loş odada ilerliyor, kapısındaki ağır perdeleri kaldırıp geçiyoruz. Her bir köşesinde bin eski hatıranın yaşadığı bu basık tavanlı çok geniş sofada dayıma daha ziyade sokuluyorum. Ayağımızın altındaki hasırları çıtırdatarak, dayımın her zaman bir mabet gibi, dindar bir hürmetle sakladığı odasının kapısındayız. Dayım damarları şişkin, beyaz ve büyük elleriyle kapının renkli camdan tokmağını çeviriyor. Şimdi kafesleri ve koyu renk perdeleri kapalı bir odadayız. Sobanın açık kapağından taşan kırmızı bir ziya yazıhanenin ayaklarını, yerdeki koyu renk halının çiçeklerini yalıyor.

Dayım bana köşedeki büyük yazıhaneyi göstererek:

— İşte, kızım, diyor, büyükbaban bir gün bu köşede çalışırken öldü.

Sonra! Başını sallayarak:

— Ben küçüklüğümden beri, diye devam ediyor, bu odada, bu kitapların içinde yaşadım.

Kolunu uzatarak raflardaki, dolaplardaki kitapları gösteriyor:

— Bunların, diyor, benden gizli hiçbir şeyleri yoktur. Hepsiyle ayrı ayrı yaşadım; hepsiyle uzun dostluğum vardır. Sen şimdi bu sözleri duyunca içinden, "Bilmediği bir şey yoktur," diye düşüneceksin.

Acı bir gülüşle:

— Halbuki, diye ilave ediyor, hiçbir şey bilmiyorum. Ben de henüz okumasını bilmeyen bir insan kadar, belki de ondan fazla cahilim. Onların içinde geçen bütün bir hayat neye yaradı? Bunca sene çalıştığım halde bütün bu ciltlerin içinde bir hakikat bulamadım. Hepsi benim dimağımı şüpheye düşürmekten başka bir şeye yaramadılar. Şüphe ettim ve hayatımın en acı zamanlarında onların yüzünden bir tek teselli bile bulamadım. Görüyorsun ya, yorulmadan, bıkmadan hâlâ arıyorum.

Şimdi bana tatlı sesiyle her kitap hakkında uzun uzun malumat veriyor. Odanın bir köşesindeki büyük bir levhayı göstererek:

— Sen tanımadın değil mi, diyor, Hasan'ın ağabeyi.

Merakla levhaya bakıyorum. İyi bir ressam fırçasından çıkmış olduğu belli olan bu resim, demin Hasan'ın bana bahsettiği ağabeyinin resmi. Geniş ve muhteşem bir alna malik olan bu gencin vücudu, esatiri cengâverlerin vücudunu, gözleri cesur ve ateşli bakışlarıyla kurun-ı vusta şövalyelerini hatırlatıyor. Gayr-i ihtiyari:

— Ne kadar güzel, diyorum.

Dayım anlaşılmaz birkaç kelime fısıldıyor. Kirpiksiz ve bakışsız kalmış gözlerinden dökülen birkaç damla yaş, buruşuk yanaklarından süzülüp beyaz sakalının arasında saklanıyor.

Asabım ne kadar hasta. Şimdi bu resim kımıldanacak, canlanacak zannediyorum ve eğer şimdi canlanıp odanın loşluğu arasında bana doğru ilerlese, ocaktan dökülen bu kızıl ziyayla gözleri daha fazla yansa korkmayacağımı zannediyorum.

Onun ellerinin çok sıcak, göğsünün pek kavi, gözlerinin kıvılcımlı olduğunu anlıyorum ve gözlerimi kapayarak hırçın bir arzuyla onu ve kuvvetini yanımda istiyorum. Onun gözlerine bakarak göğsü üzerine iltica etmek, ona bütün mevcudiyetimi terk etmek ve:

— Ağabey, size aidim; yaşamak için bana yardım ediniz, demek istiyorum. Eğer o veyahut başka bir kuvvet yanımda mevcut olsa, mesela babacığım sağ olsaydı, hayatta daha çok cesur, daha çok mesut olurdum. Resme daima bakıyorum. Evet, o aramızda taşkın gençliği, sıhhati ve kuvvetiyle yaşasaydı, kim bilir hayatımız ne kadar değişik olacaktı.

Fakat himayesine sığınarak hayat ve sıhhat bulacağımı zannettiğim bu vücut bile işte mahvolmuş, ölmüş. Ölüm denilen o kuvvetli, melun muamma onu güzelliğinden gençliğinden, kuvvetinden çalmış ve götürmüş. Nereye? Titriyorum. Bu sır ne kadar kuvvetli!

8.

Camın arkasından, dalgın bir nazarla havada uçuşan küçük kar tanelerine bakıyorum. Annem sobanın önünde, halının üzerine uzanmış, dirseklerini ipek yastığın üstüne dayamış, ince çenesini solgun avuçları içine almış, yastığın üzerine açtığı kitabı okuyor. Hasan yazıhanenin önünde bir şeyler yazıyor. Necdet, bitişik odada ilahi sanatını piyanonun tuşlarında sarhoş ediyor. Musikinin o derece taht-ı tesirindeyim ki...

Allahım, yaşamak istiyorum. Soğuktan, sıcaktan, kardan, fırtınadan korkmadan, her şeyden zevk bularak yorulmadan, kırılmadan, solmadan yaşamak istiyorum. Öyle bir yaşayış ki...

Rüzgârın, fırtınanın zahmetlerine, eziyetlerine mütehassirim. Sade sürünerek, öksürerek, inleyerek değil, hırpalayarak, didişerek, gülerek, ağlayarak yaşamak istiyorum. Ruhum bir heyecan tanımıyor. Mesut olmak için ne eksik? Genç ve güzelim, yani iki kıymettar hazineye maliğim. Öyle olduğu halde gençliğim ve güzelliğim bu nemli odalarda, bu yataklarda, bu ilaç kuvvetleri içinde geçiyor ve nihayet bir gün ben de yaşadım, ben de beğenildim diyemeden soyup, kırılıp gideceğim. Ne yazık!

Mademki hasta olup hiçbir şeyden müstefit olamayacağım, niçin güzel oldum? Allahım, bütün bu güzelliği, bana sade aynaların karşısında güzelliğime mevut saadetlerin, muvaffakiyetlerin hasretiyle kıvrandırmak için mi verdin?

— Ne güzeldi, değil mi, Şadan?

Hasan yanımda. Piyano susmuş. Annem odadan çıkmış.

— Ne zamandan beri güzel şeyleri sevmeye başladın Hasan?

— Seni sevmeye başladığımdan beri.

— Ooo... Bu iltifat!

Ellerimi sıkıyor:

— Sen bir şey anlamıyor musun Şadan?

— Neden?

Dargın, ellerimi bırakıyor:

— Yağan kardan.

— Ne söylüyorsun Hasan?

— Seni şaşırtmak istiyorum.

9.

Yavaşça büyük sofadan bir hayalet gibi süzülerek dayımın aralık bıraktığı kapıdan kütüphaneye giriyor, heyecanla arkamdan kapıyı sürmeliyorum. Sobadan çıkan sönük bir alevle aydınlanan odada el yordamıyla ilerliyor, kibriti çakıyor, yüksek bir sehpanın üzerinde duran üçüzlü bir şamdanın mumlarını yakıyorum. Şimdi mumlardan dökülen titrek bir ziyayla odadaki gölgelerin hepsi cehennemi bir raksla canlanıyor. Yerde devrilmiş duran bir koltuğun gölgeleri halının üzerinde mütemadiyen kıvrılıyor. Ben bu kütüphanenin içinde senelerden beri uyuyan dehalardan hakikat dilenmeye mi geldim? Büyük dolabın kapısını açıyorum. Küflenmiş, eskimiş sert bir kâğıt kokusuyla ince bir toz tabakası yükseliyor. Titrek ellerimi, korkak gözlerimi Latin, Yunan, İbrani, Farisi, Arabi lisanlarında yazılmış olan

bu kitapların ciltlerinde dolaştırıyor ve, "Acaba içlerinde bir tane bana aradığım hakikati söyleyebilecek var mı?" diye düşünüyorum. Hemen oraya düşmek:

— Hastayım, ölüyorum. Bana gideceğim karanlık yoldaki doğruyu öğretiniz, diye yalvarmak istiyorum. Asırlardan beri kendilerini yoran, hırpalayan bu âlimlerin, bu yüz binlerce değişik içtihada malik olan insanların hangisi daha fazla hakikate yaklaşmış? Acaba hangisi benim aradığım ve korktuğum hakikati bulmuş? Acaba hangisi kavi bir emniyet ve itimatla yaşamak budur, ölüm budur demiş? Koca ciltleri kucaklayarak yere koyuyor, sehpanın üzerinden şamdanı alarak ciltlerin yanına yerleştiriyorum. Halının üstüne uzanıyorum. Sayfaları titrek ellerle karıştırıyorum, karıştırıyorum.

Bu acayip harflerin, bu yabancı yazıların manasını anlamamaktan mütevellit bir hiddet beni bunaltıyor. Karşımda lakayt bir sükût muhafaza eden kitaplardan utanıyorum. Nasıl... zayıf ve hasta ben, binlerce dâhinin bulamadığı hiçleri anlayabilmek için gece uykularımı feda ediyor, mustarip bir ruh gibi gece karanlıklarında odadan odaya sürünüyorum. O büyük şahsiyetlerin arasında bir toz tanesi kadar küçük ve ehemmiyetsiz benliğimle, nasıl küstahlığımdan sıkılmadan böyle müthiş bir uçurumu karıştırıyorum ve bu boşlukların, yoklukların, siyahlıkların içinde bir ışık, bir destek arıyorum.

Kulaklarım uğulduyor... göğsüm tıkanıyor... boğuluyorum. Önümdeki kitap yığınını iterek yerimden fırlıyorum. Eski ve yıpranmış büyüklükleri sayıklayan bu yarı karanlık odada, içimdeki bağırmak, parçalamak hevesine rağmen dindar bir sükûtla, adeta çıplak ayaklarımın üzerine basarak dolaşıyorum. Yerde devrilmiş duran koltuk, beyaz geceliğimin eteklerine, çıplak ayaklarıma dokunuyor.

Korkuyla nefesim kesilir, başım dönerken büyükbabamı,

ecdadımı, bütün susanları çağırıyor, onlardan, o susanlardan gelecek hakikati içmek için dudaklarımı uzatıyorum.

Nefesimi tutarak sükûtu dinliyorum. Hayır, hayır. Bu sessizliklerin içinde benim yarın gideceğim yoldan bir haber yok.

Şimdi yine birkaç günden beri zihnimi meşgul eden o resmin karşısına gidiyorum. Bu iri ve sevimli ağabeyin, şimdi hayalata karışmış güzel gözlerine bakarken ondan bir hakikat, bir tek söz dileniyorum: Yarın mevcut mu?

Sobadaki ateş son çıtırtılarla sönüyor, üç mumlu şamdandan dökülen titrek ışıkla odadaki gölgeler oynuyor, oynuyor.

10.

Yine bu akşam yatağımdan fırlıyorum.

Bu gece yine o iri kitapları karıştırmaya, yine o büyük ağabeyimin gözlerine bakmaya, her gördüğüm şeyden bir hakikat dilenmeye ihtiyacım var. Çünkü bütün şedit isteklerime rağmen görünmeyen bir el beni harisâne sarıldığım hayattan çekerek hayalata, boşluğa doğru günden güne sürüklüyor. Artık ecel denilen o meşum heyulanın, her dakika adımlarımı takip ettiğini, her dakika bura uçan nefesiyle mevcudiyetimi üşüttüğünü, her dakika beni benden biraz çaldığını duyuyorum. Kuvvetim yok; nöbetim çoğaldı. Her gece uyumak için gözlerimi kaparken, bütün sevdiğim şeylere veda ediyorum, her gece gelen günü görüp göremeyeceğimi kendime soruyorum. Bu endişe beni saatlerce yatağımın içinde ıstırapla kıvrandırıyor. Bazı günler ancak güneş doğarken, başım yastıklarımın arasına yorgun düşüyor ve uyuyorum.

Ben hayata niçin bu kadar bağlıyım? Dünyada mevcut olan her şeyi seviyor, hilkatin en küçük bir eserine bile taabbüt ediyorum. Yaşamak ne tatlı şey...

Odamın kapısını açar açmaz sofaları çınlatan korkunç bir kahkaha beni olduğum yere mıhlıyor.

Bu saatte kim gülüyor? Dinliyorum. Bu kahkaha Hasan'ın odasından geliyor. Sofadaki soğuk, omuzlarımı donduruyor. Merakla Hasan'ın kapısına kadar gidiyor, kapıyı birkaç kere vuruyor, cevap beklemeden içeri giriyorum.

Hasan sobanın karşısında ayakta duruyor. Kısacık boyu, arkasındaki kocaman kamburuyla bir tek mumun titrek ışığında ne kadar korkunç gözüküyor. Ellerinde deste deste tuttuğu kâğıtları sobanın içine atıyor.

— Hasan, ne yapıyorsun?

Başını çeviriyor, beni görünce hayret bile etmeden:

— Şenlik, diyor, görmüyor musun? Şenlik yapıyorum.

Sonra heyecandan titreyen bir sesle:

— Şiirlerimi yakıyorum, diye ilave ediyor, hepsini, evet hepsini...

Üstüne atlayarak elinde kalan son desteyi kurtarmak istiyorum, fakat ben yanına gitmeden o da sobanın içine düşüyor.

— Ne yazık, diye bağırıyorum, o kadar güzel şeyler...

— Güzel mi, diyor, hayır, Şadan, onlar seni korkutuyorlardı. Zaten hiçbiri samimi değildi ki. Hepsi seni dehşetten çıldırtmak için söylenen birer yalandı.

— Deli mi oldun Hasan?

— Çoktan deliyim, küçük. Seni gördüğüm günden beri deliyim.

Birden hiddetli:

— Fakat niçin bunları söylüyorum? Sanki sen bunları bilmiyor muydun? Bu gece şiirlerimi yırtacak kadar siyah ve iğrenç zaafıma zebun olduğumu görmeye geldin, değil mi?

Ellerimi sıkarak acıtıyor:

— Ellerimi bırak... bırak, acıtıyorsun.

— Seni öldürmek, paralamak istiyorum.

— Ağabey!

Kapının önüne kadar kaçıyorum. Tam tokmağı çevirirken yanıma yetişiyor; ellerimi okşayarak avuçlarına alıyor, sesi yumuşuyor:

— Gidiyor musun Şadan, diyor, gidiyor musun kardeşim? Dur, bak, ben sana ne söyleyeceğim? Beni dinle. Gitme. Ben senin ağabeyin değil miyim? Ne olur? Demin biraz asabiydim. Hemen darıldın mı?

— Hayır, diye kekeliyorum, fakat seni rahatsız etmekten çekiniyorum.

Beni dinlemiyor, kesik, asabi, korkunç kahkahalarla gülüyor.

— Gel, gel. Sobanın karşısına otur. Üşüyorsun, değil mi? Senin de bu gece uykun kaçtı, öyle mi?

Kollarımdan çekerek beni sobanın yanındaki koltuğa oturtuyor. Kendisi de ayakucumdaki halıya oturuyor.

— Müsaade et de küçüğüm, diyor, ayakucuna oturayım. Her zaman burada oturmanı ne kadar isterdim. Buraya bak; ne kadar güzelsin. Dinle beni Şadan, sen de anlıyorsun ya, güzel şeyleri sade güzeller görmez; işte, onları böyle benim gibi sakatlar da görür, beğenir. Bilsen Şadanım, bilsen ne kadar bedbaht, ne kadar sefilim!

Çirkin başını dizime dayayarak hıçkırıyor. Anladığım şeye ihtimal vermek istemiyorum. Zayıf ellerimle saçlarını okşuyorum.

— Seni bedbaht eden nedir Hasan? Başını kaldırıyor, gözlerimin içine bakarak:

— Sensin, diyor, bırak artık söyleyeyim. Senden bir şey istemiyorum. Şadan, ben çirkinim, ben sakatım. Bana acı. Beni sev yahut benden nefret et, yalnız bana karşı lakayt kalma. Beni öldüren kardeş şefkatiyle bana ağabey deme. Seni kıskanıyorum Şadan. Seni her şeyden... kıskanıyorum.

— Fakat sükûnet bul Hasan.

— Sükûnet mi? Çocuk, deminden beri sana söylediklerimi anlamıyor musun? Artık tahammülüm bitti. Artık ölüyorum.

Hıçkırarak dizlerime kapanıyor. Bir müddet ağlıyor, sonra başını kaldırıyor. Gözlerinde humma var. Kemikli, iri elleriyle kollarımı acıtıyor. Başını bana doğru uzatıyor; homurdanır gibi, "Seni seviyorum," diyor ve kollarımı bırakıp fırlayarak kapıya doğru koşuyor. Onu tutmak istiyorum. Ellerimi silkerek atıyor. Kapıyı açıyor. Kapının açılmasıyla dalgalanan hava mumu söndürüyor. Ayak seslerinin uzaklaştığını duyuyorum. Bağıramıyorum; sesim çıkmıyor. Yerimden doğrulmaya kuvvetim yok. Nihayetsiz bir öksürük göğsümü oynatıyor. Gözlerimde sobanın kızıllığı sönüyor.

Gözlerimi yavaş yavaş açıyorum. Neredeyim? Kollarımı kımıldatıyorum. Omuzlarım ağrıyor. Başımı çeviriyor, bakıyorum. Bir halının üzerinde yatıyorum. Ellerim, kollarım buz gibi; üşüyorum, titriyorum. Gözlerimi, kızıl bir güneş ışığıyla aydınlatan bu odayı süzüyorum. Yavaş yavaş hatırımdaki bulanıklık kayboluyor, ilk önce odayı, sonra Hasan'ı, Hasan'ın söylediklerini hatırlıyorum. Bağırarak yerimden kalkıyor, kapıyı açıyor ve bütün sesimle herkesi çağırıyorum.

11.

Annemin, dayımın, Necdet'in, Nuri Ağa ve bağcıların teşkil ettiği kafilenin en önünde, kendimden şimdiye kadar ummadığım bir kuvvetle koşuyorum. Beni takip edenlerin renkleri soluk, gözleri evhamlı. Bahçenin kapısından kırlara fırlıyoruz. Boncuk da beyaz karların üstünde, canlı bir leke gibi benim ta yanımda koşuyor.

Hasan'ı arıyoruz. Dün akşamdan beri durmayıp yağan kar ayak izlerini kaybetmiş. Kızıl bir renkle donduran, so-

ğuk ve sevimsiz bir güneş başımızın üstünde parlıyor. Ta uzaktan bir köpek uluyor.

Deminden beri yorulmadan arıyoruz. Birimiz bir tek söz söyleyemiyoruz. Yalnız bu sükûtumuzu Boncuk'un miyavlamaları ihlal ediyor. Ben, ötekileri pek uzakta bırakarak Boncuk'la beraber fevk-at-tabia bir kuvvetin taht-ı tesirindeymişim gibi koşuyorum.

Müthiş bir çığlık koparıyorum. Yerimde duramıyorum. Gördüğüm manzaranın dehşeti mevcudiyetimi harap ediyor.

Hasan orada, karların üstünde yatıyor. Vücudunun yarısını hemen karlar örtmüş gibi. Yüzü her zamankinden sarı, gözleri kapalı, kırmızı saçlarının arasına kanlı bir toz serpen kızıl güneş sanki başının etrafında cehennemi bir hale yaratmış.

Benden evvel Hasan'a yaklaşmaya cesaret eden Boncuk onun bir elini yalıyor.

Daha Hasan'la yalnızım. Birkaç saniye bir ağaca tırnaklarımı geçirecek kadar sarılarak ona bakıyorum. Gözlerim korkuyla büyümüş. Ağacı bırakarak Hasan'a yaklaşıyorum. Nefesini dinliyorum. Bir şey duymuyorum. Elini tutup kaldırıyorum, bırakınca tekrar karların üstüne düşüyor, yanan avucumu alnında dolaştırıyorum. Bu temasın raşesini, ebediyen benliğimde taşıyacağım.

Acaba ölmüş mü? Bu ne acı bir şey! Bütün vücuduyla yanımda olduğu halde benden ne kadar uzak. Halbuki işte, elleri, yüzü, başı ve göğsüyle yanımda. Hiçbir şeyi eksik değil... Demek şimdi ta yanımda olduğu halde Hasan yok. Hasan mevcut değil, öyle mi?

Acaba onda eksik olan nedir? Sade kalbinin vuruşu, damarlarındaki kanın cevelanı mı?

Ağlamıyor, bağırmıyorum. Yerimden kalkıyor, yine biraz evvelki gibi ağacın göğsüne sarılıyorum. Gözlerim hâlâ Hasan'ın vücudunda.

12.

— Şadan, evladım, ağlama.

— Mümkün mü, diyorum, mümkün mü? Anneciğim, bakınız ne kadar hastayım. Anne, artık ölüyorum. Bak gözlerinin önünde, hiç istemeden bağırarak, korkarak ölüyorum.

Hıçkırıyorum.

— Anne... anne, benim ne ümitlerim, ne emellerim, ne arzularım vardı.

Annem de ağlıyor. Odam ne sıcak. Yanıyorum. Üstümdeki örtüleri atmaya uğraşarak:

— Anne gidelim, diyorum, bu ölülerle, ölümle dolu evden kaçalım.

— İnşallah, iyi ol da kızım.

— Hayır, anne, şimdi. Anlamıyor musunuz ki ben bu evde öleceğim. Şimdi gitmezsek, yarın artık mümkün olmayacak. Anne, oda ne kadar karanlık, lambaları yok.

— Aç da gözlerini bak. Küçüğüm, işte, yanıyor.

— Yanıyor mu?

Gözümü aralayarak bakıyorum.

— Karanlık, diye bağırıyorum, anne! Yak, bütün lambaları yak.

Ellerimle annemi araştırıyorum.

— Anne, gel yanıma... gel, beni dinle. O gün Boncuk, Hasan'ın ölüsünün üstünden atladı, ben size söylemedim. Evet, Hasan hortladı. Korkuyorum. Gözleri yanıyordu. Anne, anneciğim, gözlerinde ateşler vardı. Göğsünün sol tarafı boştu. Bana eğildi, korkunç bir sesle, "Kalbim sende kaldı, kalbimi ver," dedi. Sonra eğildi. Ta alnımdan buz gibi dudaklarıyla öpecekti. Fakat bir feryat kopardım. Sen yanımdaki koltukta uyandın. O da kaçtı. Çünkü ölüler yalnız son saatlerine yaklaşmış insanlara görünür. Anne, yak, yak lambaları.

— Yaktım cici.

— Hayır, yakmadın. Yok... yok, anlıyorum. Yaktın, fakat benim gözlerim artık ışık görmüyor. Anneciğim, ölüm bu karanlık mı?

Annem hıçkırarak ağlıyor.

Fena bir öksürük kırık dökük vücudumu sarsıyor. Arkam, göğsüm, boğazım acıyor!

— Anneciğim, korkuyorum. Yanıma yaklaş. Görmezsem bile hiç olmazsa ellerini ellerimde hissedeyim. Necdet neredesin? Sen de yanıma gel. Beni sarınız. İşte, böyle, sıkı sıkı kucaklayınız. Beni ölüme bırakmayınız.

— Sükûnet bulunuz, çocuğum.

— Siz misiniz doktor? Siz burada mısınız? Yanıma geliniz, bana ölmeyeceksin deyiniz.

— Yavrum, sizin hiçbir şeyiniz yok, bir haftaya kalmaz, iyi olursunuz.

Evet... evet, iyi olacağım, bunu ben de düşünüyorum doktor. Çünkü yaşamak istiyorum. O kadar çok istiyorum ki hiçbir insan bu kadar yaşamak istediği halde ölmemiştir. Bu muhakkaktır, değil mi? Mademki siz de yanımdasınız. Ben bir daha çiçeklerin kokusunu duyacağım, bir daha kulaklarım her sesi işitecek, bir daha ellerimle temas edeceğim, bir daha gözlerimle göreceğim, değil mi? Mümkün değil. Öyle değil mi doktor? Mümkün değil, ben de ölmem.

Kim hıçkırıyor? Ben böyle iyi şeyleri söylerken kim hıçkırıyor?

— Anne, ağlayan sen misin? Demek benim için kurtulmak mümkün değil?

— Şadanım, sen beni öldüreceksin.

— Affet beni anneciğim. Bilsen seni ne kadar severim anne, bu muhabbet başka muhabbetlere benzemez; bu o kadar temiz, o kadar yüksektir ki! Ben yaşamanın en ufak zevkini bile senin kollarında öğrendim. Ben dünyayı, dün-

yadaki mevcudiyetleri sen bana öğretirken, onları senin ağzında sevdim. Her şeyden zevk bulmak sırrını bana öğreten sensin. Ben senin kalbindeki bitmez tükenmez sevgi hazinelerini görerek sevmeyi öğrendim. Senin dizlerine başımı dayadığım, kollarının arasında ısındığım zaman yaşamak zevkini anladım. Babam yok. Anne, eğer sen de mevcut olmasan, bütün mevcudiyetinle benim hayatımı ısıtmasan, emin ol ki ölmekten bu kadar korkmazdım. Evet, ölüm çok korkunç. Böyle hayattan çekip alınmak çok fena, fakat senden ayrılmak hepsinden acı.

Annemin yumuşak elleri alnımda dolaşıyor.

— Anne, diyorum, dayımın odasındaki resim yok mu? Hani ağabeyimin resmi? O burada, kapının önünde, değil mi? Bana işaretler ediyor! Beni çağırıyor. Anne, babamın mezarını niçin İstanbul'da yalnız bıraktık?

— Neler söylüyorsun küçüğüm?

— Necdet, sen de burada mısın? Beni kurtaracaksınız, değil mi? Ölmek pek fena... pek fena! Doktor, bu evden gideyim.

— Bir haftaya kadar.

— Bir haftaya kadar mı? Ben bir hafta daha yaşamayacağım ki! Ne olur gideyim doktor! Burada ölüm çok korkunç, doktor. Hiç olmazsa başka bir yerde öleyim. Ay, yüreğime bir şey oluyor.

— Bir şey değil cici.

Doktor koluma ince bir şırınganın iğnesini batırıyor. Bir şey görmüyorum. Korkulu, kesif, nihayetsiz bir zulmet içindeyim. Müthiş bir kuvvet beni yavaş yavaş dünyadan, yanımdakilerden çekiyor. Yanımda söylenilen sözleri, sanki büyük bir mabedin kubbesinde aks-i sedalar yaptıktan sonra duyuyorum. Yanımdakileri görmüyorum. Yalnız annemin, Necdet'in ellerini avuçlarımda duyuyorum. Ayakla-

rımın ucundan başlayıp dizlerime kadar çıkan soğuk, çenelerimi titretiyor. Arkam, ellerim üşüyor.

— Beni sarınız, beni ısıtınız.

Ellerimi, ayaklarımı ovuyorlar.

— Doktor, niçin bir şey yapmıyorsunuz? Niçin beni kurtarmaya uğraşmıyorsunuz?

— Şadan... Şadanım.

Annem ağlıyor mu? Artık duymuyorum. Anlıyorum, muhakkak ölüyorum. Anneme sarılmak için yerimden kımıldamak istiyorum. Mümkün değil. "Anne su" demek istiyorum. Muvaffak olamıyorum. Sesim çıkmıyor. Ölüyorum... ölüyorum. Bu evden artık yaşamak için değil, hatta uzakta ölmek için bile kaçamayacağım. Yine bahar olacak, yine çiçekler açacak, yine ıstırap, yine sevinç, yine saadet, felaket baki kalacak, bir şey değişmeyecek, dünya bir dakika bile tevakkuf etmeden güneşin etrafında dönecek, dönecek. Bir şey eksilmeyecek, sade ben yarın doğan güneşe gözlerimi açamayacağım.

Beni saran karanlığın içinde iki yeşil fosforlu göz parlıyor, Hasan bana doğru ilerliyor. Silkiniyorum. Bana o kadar yaklaşıyor ki korkudan nefesim kesiliyor. Tırnaklarımla, hava alabilmek için göğsümü paralıyorum. Gözlerim dehşetle açılmış, Hasan'a bakıyorum. Bir eliyle kalbini tutuyor. "Git" demek istiyorum. Çenem, gayr-i ihtiyari bir iki kere oynuyor.

Başucumda müthiş bir feryat var. Necdet hıçkırıyor. Annem, "Gitti," diye bağırıyor.

Hasan daima bana yaklaşıyor. Ayaklarının ucuna basarak doğruluyor. Soğuk bir ağzın alnıma temasını duyuyorum. Korkunç bir ses:

— Kalbimi getir, kalbimi getir, diyor. Sonra iki kuvvetli el boğazımı sıkmaya başlıyor. Ellerimle ellerden kurtulmak için boğazımı paralıyorum. Yavaş yavaş gözümde her şey

siliniyor. Yalnız iki kuvvetli el daima boğazımı sıkıyor.

Karanlık... sonsuz, uçurumlu, zebanili, cehennemli bir karanlık beni sarıyor. Ne acı, ne feci, ne doğru, ben ölüyorum...

– SON –

Buhran Gecesi

1.

Bu ev muamma ve güzellik dolu...

Loş sofalara, alçak tavanlı geniş salonlara, sonra bu sofaları ve salonları dolduran eski yeni, büyük küçük bütün eşyaya sinmiş garip bir füsun var.

Öyle bir şey ki asabı, mefküreyi, muhayyileyi sarhoş ediyor. Tatlı bir uyuşukluk içindeyim.

Bu ev, bir afyon sarhoşunun rüyasına yahut bir Şark masalına benziyor. O kadar renk, o kadar gölge, o kadar ipek, halı ve güzellik dolu ki...

Buraya geldiğimden beri eşyalardan birinin yerini değiştirmeye cesaret edemedim. Odalar hâlâ onun bıraktığı gibi duruyor.

Çünkü loş salona gidip onun resminin karşısına geçtiğim zaman harikulade siyah parlak gözleriyle alev kadar kızıl dudakları arasındaki dişlerinde bin kıvılcım yakacak tebessümüyle bana teşekkür etmesini istiyorum.

2.

Odaya iri ve ihtiyar ağaçlardan dökülen nefti gölgeler doluyor. Sarmaşıkların tamamıyla sardığı pencerenin önündeyim.

Camla sarmaşık dallarının arasında yuva yapmış kuşların akşam şarkısını dinliyorum.

Rüzgâr, yaprakları yeşil bir hışıltı ve yeşil bir dalgayla titreterek taze bir kokuyla açık pencerelerden süzülüyor ve sıcak alnımı serin bir nevazişle sararak odaya dağılıyor. Şimdi, asabi bir kadın kadar sabırsız, hafif ve zarif yürüyüşüyle odada dolaşıyor. Piyanonun üstündeki mumların alaca ipekli abajurlarından duvarları kaplayan Hint işlemeleriyle süslenmiş koyu renk ipeklerin uçlarına geçiyor.

Etajerdeki notaların yapraklarını dalgın bir elle karıştırıyor. Sonra ortadaki masaya yaklaşıyor; ince porselen vazonun içindeki karanfillere eğiliyor ve onların ince, ipek, kızıl yaprakları arasında ılık bir nefes gibi dolaşıyor. İpek, atlas, kâğıt, çiçek, hepsi yazın bütün renk ve kokusunu taşıyan bu nevazişle sarhoş titreşiyorlar.

Dalgın parmaklarım, yanımda, alçak masanın raflarındaki porselen bebeklerin ince kollarını, alçak yapılmış kadın başlarının alınlarını cildi mor, üstüne ufak yeşil dallı bir ipekli olan kitabın yapraklarını okşuyor.

Odayı dolduran eşyanın hiçbirinde metruk şeylerin zavallılığı yok. Hepsi o kadar yeni, muntazam ve güzel ki...

Sanki o füsunkâr eller, daha bir gün evvel, belki biraz evvel, onların güzellik, intizam ve şiirini yenilemiş.

Başım çok ağrıyor. Sıcak ve ateşli alnım demir parmaklıklarla serin yapraklardan şifa dileniyor...

...

— Nedim! Niçin buraya geldik?

Deminden beri kapalı tuttuğum gözlerimi yavaş yavaş açıyorum.

— Zehra öldüğü zaman ben şehirdeydim. Onun yegâne varisi olduğumu söylediler. Amcazademin bu köşkünün methini öteden beri duyardım. Ve köşk benim olunca, bir kere gidip göreyim diye düşündüm. Eğer hoşuma giderse

bu yazı orada geçirir ve her yaz yine gelirim. Eğer sevmeyecek olursam satarım.

— Peki, şimdi niyetin nedir?

— Çok güzel bir yer değil mi? Burasını çok sevdim. Burası beni adeta büyüledi. Ayrılmak istemiyorum. Zehra'nın herkes için bir sır olan hayatının ve bilhassa ölümünün hikâyesini ben bu eşyalarda, bu gölgelerde, bu renklerde okumaya çalışıyorum. Bu, beni işgal ediyor, bu şey beni büyük şehrin hayatından daha fazla meşgul ediyor.

Sonra bu kadın bütün hüviyetini, ruhunun her kıvrımını, her bir iptila ve sevdasını bu eşyalara bırakıp bir gölge gibi, bir masal gibi, bir peri gibi ortadan çekilmiş, kaybolmuş. Harikulade güzel bu kadın, bu hiç tanınmamış ve tanınmayacak kadın beni büyük şehrin yaşayan, gülen, teshir eden, çıldırtan bütün güzel kadınlarından... evet, tanınmış ve tanınabilecek bütün kadınlarından daha fazla alakadar ediyor. Onun bir zaman yaşadığı bu yerden uzaklaşmayı, onun hikâyesini öğrenmeden, onun bir muamma olan hayatını ve ölümünü öğrenmeden buradan uzaklaşmak istemiyorum. Gülme! Gülme! Belki hakkın var? Belki sana söylediklerimin hepsi birer bahane? Hakkın var. Evet, büyük şehrin hayatı beni bunalttı, yordu; dinlenmek istiyorum.

Dostum, yüksek rafların üstündeki kitapların ciltlerindeki yaldızlı küçük yazıları okumak için ayaklarının ucunda yükselerek:

— Beni de Nedim, diyor, ne kadar fevkalade göstermeye uğraşsan da kır hayatı perişan ediyor.

— Demek, diye soruyorum.

— Bir gece daha kalamam. Kalabalık yerlere kaçıyorum.

3.

Boynundaki bir dizi kırmızı boncuk kadar ateşli dudakları, kıvılcımlı, pırıltılı, iri, siyah gözleri, inikasatı mor ve

kırmızı olan kızıl siyah saçlarıyla bu başta, na-kabil-i tahammül bir cazibe, bir kuvvet, bir büyü var.

İnsanı çekiyor, bağlıyor, bunaltıyor. Ne acayip, ne kudretli, ne güzel bir resim!

Ellerim kapının tokmağında... fakat çeviremiyorum. Nazarlarım o resme bağlanmış. Dikkatim o resme bağlanmış. İradem o resme bağlanmış. Bir hareket yapmaya muktedir değilim. Yalnız uzun uzun, derin derin bakıyorum.

Yeşil yaprakların arasından süzülen bir akşam güneşinin turuncu ışığı, levhanın altındaki koyu renk kadife örtülü şezlongu ve şezlongun üzerindeki ipek ve ufak yastık kalabalığını yaldızlıyor.

Kenardaki sarı yaldızlı kafesinin içindeki papağan gözlerini yummuş, efsanelerdeki Şark bahçelerini andıran bin bir renk tüylerinin içine gömülmüş, uyukluyor.

Ve levhadaki bu kadın başı, ateş parçaları kaynaşan büyük gözlerin muhteriz, endişeli bakışıyla bu odayı süzüyor.

Bu gözlerden dökülen büyünün, hepimiz taht-ı tesirindeyiz. Evet, öyle zannediyorum. Benim kadar, onlar da...

Rafları ve konsolları süsleyen alçak sedirin yanında, ipek yastıkların arasında, halıların üstünde dağınık duran porselenden ufak dansözcükler, amazonlar, markizler, avcılar, köpekler, maymunlar... sonra mine vazoların üstünde ilah ve ilaheler, alçıdan, topraktan, bronzdan yapılmış kadın ve erkek başları da bu nazarların nüfuzu altında titreşiyorlar.

Bu odada ufak biblolar, ufak vazolar, heykeller, işlemeler ve resimler canlı. Bu odadaki her şey canlı... evet, sanki duvarlardaki resimlerden başlayarak her şeyde, odanın içini dolduran bronz, porselen, alçı, toprak, mermer, ipek âleminde gizli ve esrarlı bir hayat var.

Duvarlardaki Çin ve Japon işlemelerindeki saz benizli, çekik gözlü, ufacık kadınlarla rüyalarda görülen acayip civanları andıran ince ve zarif kuşlarda, odanın en kuytu kö-

şelerine konulmuş esrarengiz Buda'larda bile gizli bir nefes, muammalı bir hayat var.

Ben öyle zannediyorum... ben öyle zannediyorum ki bu odanın içinde ne varsa, esrarlı, tılsımlı, büyülü ve füsunlu –insan gözlerinin göremeyeceği, insan idrakının nüfuz edemeyeceği kadar derin bir sırla– hareket, his ve nefret ediyor, seviyor, gülüyor, ağlıyor, mesut veya mükedder oluyorlar. Evet, evet, şüphesiz bütün bunlar yaşıyor.

Ellerim avucumun içinde ısınmış kapı tokmağını çeviriyor. Gözlerim hâlâ karşımdaki resimde. Duvardaki şayan-ı perestiş bir sihirbaz baş ve bu başın üstünde kabarık, fosforlu bir yığın saçın ateşini gösteren ve iki parça kor gibi yanan dudakların hararetini saçan, bu harikulade levhadaki, içinde ateşler yanan cehennemi iki uçurum kadar derin ve siyah gözler, sanki bu hayatı bakışlarıyla idare ediyorlar.

...

— Beyefendi, artık yetişir. O resme o kadar çok bakmayınız.

Omuzlarıma dokunan iki ihtiyar, yorgun ve titrek elin temasıyla titriyorum.

— Neden?

— O kaybolduğu günden beri bu sedirin üstündeki yastıkları ıslak buluyoruz.

— Peki!

Ninenin, renkleri ve bakışları uçmuş kirpiksiz ve ışıksız gözleri nefretle doluyor.

— ıslak ve sıcak buluyoruz, anlıyor musunuz? Islak buluyoruz. O öldüğü günden beri her gece, her gece burada, ağlıyor. O öldüğü günden beri, o felaket gününden beri her gece burada.

Ben cevap vermiyorum. Ninenin yıpranmış elleri omuzlarımı, yıpranmış sesi kulaklarımı okşuyor:

— O öldüğünden beri bütün komşu köşklerde büyük

bir korku var. Her gece gözleri, saçları ve dişleri pırıl pırıl yanan bir kadın ağlayarak, inleyerek korularda, bağlarda dolaşıyormuş diye iddia ediyorlar.

Geçen de köyün mescidinde yatsı namazından çıkmış bir ihtiyar köylüyü sabaha karşı şadırvanın başında baygın bulmuşlar. Kendine geldiği zaman beyazlı bir kadının bir şeyler söyleyip ağlayarak, yalvararak onu şadırvanın gölgesine doğru çektiğini ve kadının kim olduğunu tanıdığı için korkusundan bayıldığını söylemiş.

Geçen mehtapta kırlarda dolaşıp gülüşen, şarkı söyleyen kızların arasına ağlayarak, yalvararak, bir şeyler istemek için ellerini uzatan beyazlı bir kadın girmiş. Sonra... evet en sonra da, geçen de dağ yolunun üstündeki beyaz köşkün çocuğunu bir sabah yatağında ölü buldular. Çocuk hiç de hasta değildi. Bir şeyi yoktu. Sabahleyin odaya giren dadısı küçüğün morarmış elleriyle göğsünü tuttuğunu görmüş. Evet, sade elleri morarmış ve kalbinin üstüyle avuçları tırmalanmış gibi kanamış. O kadar. O zaman anlamışlar ki çocuğun ellerini de...

Nine titrek elini duvardaki resmi işaret etmek için kaldırıyor ve:

— O tutmuş, diye sözünü bitiriyor.

Nine uzun müddet susuyor. Benim gibi ve benimle beraber odada her şey ninenin eski ve ihtiyar sesini hâlâ dinliyor.

...

— Zehra için anlatılan şeylerin hepsi doğru mu? Kocasını öldürdüğü doğru mu?

— Ben bir şey bilmiyorum. Fakat buna ihtimal veremem. Zira onu bir çılgın gibi severdi. Herkes için onların sevgileri bir örnek, bir masal olmuştu. Birbirleri için yaşıyorlar, birbirleri için gülüyorlar, birbirleri için ağlıyorlardı.

Zehra bıraktığı şehri, şehrin eğlencelerini, insanlarını

aramıyordu. Bilmediği şeyleri öğrenmeye, bilmediği yerleri görmeye, bilmeye, insanları tanımaya heves ve arzusu yoktu.

Ötekiyse bütün eğlenceleri, bütün insanları, dünyanın başka zevklerini bile bile... evet, ne kaybettiğini, ne feda ettiğini bile bile herkesten kaçmıştı.

Hayır, hayır, Zehra küçük gamsız bir çocuktu. Zehra çok seven, çok sevilen bir kadındı. Mümkün değil, böyle bir şey yapamazdı.

Nefes almak için susuyor. Sonra gözleri tahattur ettiği şeylere dalmış, tekrar anlatıyor:

— Ben burada yoktum. Köye çocukların yanına gitmiştim. Bir sabah onun öldüğünü ve Zehra'nın kaybolduğunu duydum. Hemen o gün buraya geldim. Evin içi darmadağınıktı. Cenaze henüz kalkmıştı. Ve bütün köylüler, bütün hizmetkârlar beyhude yere Zehra'yı köyün her tarafında, dağda, kırlarda, şehre giden yolun üstünde arıyordu. Gece kimse bir şey duymamış olduğundan, kimse hakikati bilmiyordu. Sabahleyin uyandıkları zaman köşkün birçok kapısını açık ve cenazeyi bu sedirin üstünde bulmuşlar. Nasıl öldürüldüğünü anlamak mümkün değilmiş. Bir yerinde ufak bir yara yokmuş. Sade, sedirin önünden başlayarak merdivenleri inen, avluya geçen, bahçeden korunun içine kadar gidip kaybolan kan lekeleri varmış. O kadar...

Zehra'yı bulmak için edilen gayretlerin hepsi beyhude oldu. Yalnız dağdan akan suyun üstünde ipek, siyah şalını buldular. Ölüsünü bulan, ne olduğunu bilen yoktu. Fakat sonra...

Ninenin sesi mühim bir sır tevdi edecekmiş gibi alçalıyor:

— Sonra bir gün bütün köşklerde, bütün bağlarda bir korku başladı. Köşk sahipleri, köylüler, herkes... evet, herkes geceleri beyazlara bürünmüş bir kadının kırlarda ve

dağlarda dolaştığını, ağladığını iddia ediyordu. Hatta diyorlar ki bu kadının saçları, gözleri ve dişleri gecenin zifiri karanlığında bile pırıl pırıl yanıyormuş.

Sonra biz... beyefendi... son zamanda biz de her sabah bu yastıkları ıslak ve sıcak bulmaya başladık. İçimizden hiçbirimiz geceleri odamızı bırakamıyoruz. Çünkü her gece burada ağladığından, burada gezdiğinden eminim.

Nine yüzüme kırgın kırgın bakıyor. Ve:

— Gülmeyiniz beyefendi, diyor.

— Gülmüyorum nine!

Ve sahiden gülmüyorum.

4.

Evet, işte, onun mezarı! O kadını o kadar sevmiş, kim bilir, belki de o kadının elinde ölmüş o adamın mezarı... Beyaz taşının üzerinde sarı, parlak ve yaldızlı olan ismi okunuyor.

Bunun ta yanındaki bu mezarın birkaç adım ötesinde oymaları yıpranmış, yaldızları dökülmüş, fakat hâlâ şakrak ve cömert bir çeşme var.. Suyu öyle güzel bir ahenkle akıyor ki gözlerimi kısıyorum. Başka memleketlerin musikisine benzeyen bu sesi dinliyorum. Parmaklarımı bu musikinin serin nefhaları okşuyor.

Servilerin arasından yeşil ve turuncu bir yaz güneşi sızıyor. Mezarlar beyaz taşlarıyla susuyorlar. Dışarıda, kırlarda vızıldayan ağustosböceklerinin küstahlığı buraya kadar nüfuz edemiyor.

Burada her şey susuyor. Ve her şey yeşil, beyaz ve sarı.

Bu üç rengin ahengini, onun mezarının başındaki kırmızı benek bozuyor. Bozuyor mu dedim? Hayır, bilakis tamamlıyor.

Mezarının başındaki kızıl renkli karanfilden sarhoş edici ve kızıl bir koku dağılıyor.

Hayatında o kadar kızıl bir kadınla yaşamış ve şimdi mezarının başında açmış olan bu kadar yakıcı bir çiçeğin kokuları arasında uyuyan bu adama gıpta ediyorum.

Beraber geçmiş hayatlarını düşünüyorum. Mezarlığın yegâne hayat ve güzelliği olan bu kızıl çiçeğin, nasıl şimdi mezarının başında bekliyorsa, hayattayken de kadınların en güzeli olan Zehra aynı şefkat, aynı ihtimamla ve sadakatle onun günlerini güzelleştirmeye uğraşmış.

Bu şeyi bilmek, kalbimde... boş ve boş yere yıpranmış kalbimde ne elemli hisler yaratıyor.

Düşünüyorum ki ben de onun gibi böyle yumuşak toprağın, yeşil gölgelerin altına sığındığım zaman, mezarlığın başında kızıl bir çiçek açmayacak. Çünkü ben hayatta kızıl bir çiçek koparmadım.

Benim mezarım, tıpkı öbür mezarlar gibi yeşil gölgelerin arasında beyaz ve sarı kalacak. Bir Fatiha dilenen yetimlikle beyaz ve sarı; sevmeyen ve sevilmeyen adamların mezarı gibi...

Hayatta olduğu gibi mezarda ve ademde de muhakkak mesut ve bedbaht insanlar, bir de... bir de benim gibi beyhude yaşamış, beyhude ölmüş, bir şeye yaramamış... ne mesut ne de bedbaht olmuş... ne mesut ne de bedbaht edebilmiş insanlar var.

Bu ölü adama gıpta ediyorum. Evinde, her eşyada, her gölgede, her ipekte macerasını ve saadetini okuyorum. Ve işte, o haset beni buraya sürüklüyor. Mezarına kadar gelerek bakıyorum.

Zannederiyorum ki onu burada yalnız bulabileceğim. Halbuki burada da... Oh! Kırmızı bir çiçek mezarını bekliyor.

Bu adam Allah'ın mesut yapmak için halk ettiği bir mevcut.

Çeşme ne güzel şırıldıyor! Ben bir çocuk kadar hayal-

perver, bir şair kadar gülünç oldum. Büyük aşk! Muhabbetli kadın! Seven kalp! Bunlar saçma şeyler! Çünkü herkes mesut olmak için bunlara ihtiyaç hissetmez.

Bunların olmadığı yerde de saadet bulunur. Yalnız geçen hayatın da kendine mahsus zevkleri vardır. Benim bir şeye ihtiyacım yok ve bedbaht değilim. Hatta... şimdi servilerin yeşil gölgelerinde oturmuş, ihtiyar çeşmenin masal söyleyen sesini dinlerken, elimdeki ağızlığın ucundaki sigaradan ağır ağır yükselen gümüşi dumanları seyretmek bana öyle güzel bir zevk veriyor ki...

Hatta kendi kendime soruyorum, "Bu az bir saadet mi?"

Öyle ya! Neye bağlıyım? Ne vazifem, ne mecburiyetim var? Ne işim var?

Dünyada malik olduğum şey iki bacağımın üstünde, istediğim yere taşıdığım, kimseye endişe vermeyen bu serseri vücudum. Bir de kimseye bağlı olmayan, sade hayatımı idame ve kanımı muntazam cevelan ettirmek telaşıyla daima işleyen sağlam kalbim. Evet, yalnız benim olan ve yalnız benim için çarpan sıhhatli kalbim...

Fakat bana öyle geliyor ki Zehra karşıma çıkacak olsa, evet, Zehra hâlâ yaşamış olsa, ben Zehra'yı tanısam ve o benden istese bu kalbi tereddüt etmeden ellerine veririm.

Ne yazık! Kırmızı çiçeği dalgınlıkla koparmışım. Güzel çiçek ayaklarımın dibine düşüyor.

...

Ben gayet acayip bir adamım. Hayatımın bu kadar senesini en güzel kadınlar arasında geçirdiğim halde hiçbirine merbut olmadım. Halbuki şimdi, Zehra yaşamış olsa kalbimi ona verebileceğimi düşünüyorum.

Bir kadın yanımdayken kıymetini bilmiyorum. Bin yaşayan kadının nazarımda ehemmiyeti yok. Sonra bir görülmemiş, tanınmamış ölü kadın kalbime kıskançlık, adeta ıstırabı olan, asabı olan, elemi olan bir kıskançlık veriyor.

Zannediyorum ki hayatımda hakikaten sevebileceğim kadın oymuş! Ve işte ben onu kaybetmişim.

Muhakkak çok hayal-perver oldum. Hissedilmemiş, hissedilebilmesi meşkuk bir aşkın, mevhum bir aşkın hasreti beni asabi yapıyor. Daha doğrusu günden güne daha fazla asabileşerek kalbimde böyle bir hasret duyuyorum.

Zavallı Nedim! Sen Zehra'nın onu sevdiği kadar seni sevecek bir kadın istiyorsun! Kalbinde duyduğun hasret ve haset Zehra'nın şahsına ait değil; o muhabbete haset ediyor, o muhabbete hasret çekiyorsun. Dünyada, beğenmediğin şu dünyada Zehra derecesinde kadınlar o kadar çok mu?

Bu hissi bana evi veriyor.

Evi, bütün bir sevda şarkısı!

İçindeki eşyanın hepsi seven bir kadının, sevilen bir erkek için bu evi hazırladığını, güzelleştirmek istediğini, sade bu emel için bu evde uğraştığını söylüyor.

Eşyanın hepsi... evet, yastıklar, halılar, ipekler, örtüler, hepsi; Zehra'nın erkeğini ne ince, ne derin, ne güzel sevdiğini terennüm ediyor!

Mezarın başında henüz açılmamış küçük ve kırmızı bir karanfil daha var.

Elimdeki karanfili kokluyor, tekrar tekrar kokluyorum. Yaprakları o kadar kadife, o kadar sıcak ki!

Yerimden ağır ağır doğruluyorum.

Tozlu yollar üstündeyim.

Başım dönüyor ve ağrıyor.

Bu ağustos güneşi beni perişan ediyor.

5.

Pencerenin önündeki koltuktayım.

Bu gece mehtap ne kadar parlak! Gece ilerlemiş olduğu halde uykum yok.

Mehtap, yaprakların kenarlarını gümüş tellerle yaptığı oyalar ve nakışlarla süslüyor.

İki fıstık ağacının ortasındaki havuzun fıskiyeleri durmadan şırıldayarak akıyor.

Ayın aksi geniş havuzun berrak suyunda yıkanıyor; fıskiyelerden fışkırıp sonra havuzun içine dökülen suyun zerrelerinde parıldıyor.

Koruda bülbüller ötüyor. Öyle güzel ve manalı ötüyorlar ki! Biraz daha dikkatli dinlesem, sanki söylediklerini anlayacağım!

Bütün gece de benimle beraber onların sevda şarkısını dinliyor. Ve havuzun fıskiyeleri yavaş bir sesle onlara refakat ediyor.

Oh! Bu gecenin bütün seslerini duymak, bütün gölgelerini görmek, bütün güzellik ve şiirini yaşamak istiyorum!

Kulaklarıma gelen bu ses nedir?

Rüzgâr çıktı.

Yerlerde ölü yaprakların hışıltısıyla sürünen nedir? Bahçedeki kumları çıtırdatan nedir? Ne oluyor? Neden havuzun fıskiyeleri çok ve bol bir gürültüyle akıyorlar? Neden şimdi birdenbire susuyorlar?

Pencereden dışarıya sarkıyorum. Bahçeye bakıyorum. Hiçbir şey yok.

Fakat kumlar durmadan çıtırdıyor!

Bahçede kim geziyor? Kim koşuyor? Neden bir kuş yaralanmış veya korkmuş gibi ötüyor?

Neden şimdi yuvalar aynı ötüşle uykularından uyanıyor?

Niçin yapraklar hışıltılarla sallanıyor? Niçin bütün kuşlar havayı ipek kanatlarıyla dalgalandırarak hep birden uçup kaçıyorlar?

Dikkatle dinliyorum. Artık bülbüller de ötmüyor.

Sade kumlarda bir hasta ayak sesi var. Evet! Bahçede biri geziyor.

Daha eğiliyorum.

Bir şey görmek mümkün değil. Ağaçların gölgesi o kadar derin ve siyah ki...

İşittiğim bu hafif inilti nedir? Bahçede inleyen, ağlayan, hıçkıran biri var.

Bu saatte bahçemde dolaşan yabancı kimdir?

Fıstık ağaçlarının gölgesinde ateşböcekleri uçuşuyor.

Fakat!

Ellerim gayr-i ihtiyari pencerenin kenarlarını sıkıyor.

Ateşböcekleri toplaşıyorlar. Bunların karanlıkta uçuşu şekiller resmediyor.

Oh! Mümkün değil!

Karşımda ateşten iki göz pırıldıyor! Bu bir çift ateş gözün üstünde bir küme kabarık, çok kabarık, pırıltılı, yangınlı saçlar! Yüzün başka aksamı yok!

Yüzün başka aksamı, fıstık ağaçlarının gölgeleri...

Ateş böcekleri uçuşurken ne garip şekiller alıyorlar.

Omuzlarım üşüyor. Gece serinledi mi? Titriyorum.

Rüzgâr esmiyor.

Hıçkırığa, iniltiye benzeyen ses uzaklaşıyor. Evet, ağır ve kararsız adımlar o sesi koruya, korudan daha uzaklara sürüklüyor.

Uzakta, dağdaki Karasu derin ve gömülmüş bir sesle homurdanarak akıyor.

Bütün gecede, hâlâ uzaklarda hıçkıran bu bedbaht sesle kara suyun yorgun sesinden başka gürültü yok!

Başım pencerenin pervazına dayanmış, dinliyorum.

Pencerenin pervazına dayanmış, başım hem yanıyor hem ağrıyor.

Oh, çok ağrıyor!

6.

Pencerem açık...

Dışarıda yine bir akşam evvelki kadar aydınlık ve güzel bir gece var.

Bülbüller koruda ötüyorlar.

Havuzun fıskiyesi mehtabın bütün gümüşleriyle süslenmiş, şırıldıyor.

Uzakta daima gayr-i memnun olan kara su şikâyet ediyor.

Gece susmuş! Rüzgâr susmuş! Kuşlar susmuş! Sade kalbim çok kuvvetli vuruyor.

Gecede rüzgâr... gecede hava yok!

...

Bülbüller niçin birdenbire susuyor?

Yerimden doğruluyorum. Havuzun fıskiyesi bir an için çok kuvvetli ve fazla akıp duruyor.

Yapraklar hışıltılarla dalgalanıyor. Ve kuşlar acı, korkak ötüşmelerle yine dün geceki gibi kaçışıyorlar.

Pencereden aşağıya sarkıyorum. Bakıyorum. Dinliyorum.

Bir hıçkırık, bir inilti var. Sonra kumların üstünde dolaşan hafif bir ayak sesi...

Mehtabın altında bir gümüş iğne gibi parıldayan havuzun suyu gölgeleniyor.

Havuzun içinden bana bakan kimdir? Hayali havuzun içine aksetmiş, bu beyaz tüller içindeki kadın kimdir?

Oh! Gözleri... dişleri... saçları fosforlu bir ışıkla yanıyor.

Ellerimi gözlerimin üstünden geçiriyorum.

Bu gördüğüm şey hakikat olamaz. Evet, bu şey, bahçede uçuşan ateş böceklerinin suya aksetmiş ışığı...

Gözlerimi bahçeden odaya çekiyorum. Kalbim bir an için duruyor.

Vücudumda ölüm kadar soğuk bir ürperme dolaşıyor. Kulaklarım uğulduyor. Dehşetten büyümüş, fazla açılmış gözlerim bir noktaya takılıyor. Odanın gölgeleri içinde, mehtabın aksi vurmuş olan duvarın bir ucundan bana bir baş, parıltılı gözleri ve yangınlı saçlarıyla bir baş bakıyor.

Gülüyorum.

Sinirlerim çok bozulmuş olmalı! Yüksek sesle gülüyorum.

Çünkü beni bir saniye evvel bu kadar korkutmuş olan şeyin, karşımdan bakan ateşli, cehennemli başın Zehra'nın resmi olduğunu anlıyorum. Bir saniye evvel bütün vücudumu, kanımı, asabımı dondurmuş ve perişan etmiş olan korkudan kurtulduğum için oraya, o resme yaklaşıyorum.

Yaklaşıyorum mu dedim? Hayır! Ben yürümüyorum, ben hareket etmiyorum. Bu resim beni çekiyor. Bu resim beni bunaltan bir şiddetle kendine çekiyor. Bu resimde gayr-i tabii bir kuvvet, bu resimde cehennemi bir cazibe var.

Şimdi Zehra'nın bütün bu eve sinmiş hüviyetinden dağılan zehirli bir havayla tıkanmış, hastalanmış gibiyim.

Kendimi idare edemiyorum. Ben bu gözlerin, bu kadının... bu eşyaya dolmuş ve bir daha silinememiş, çıkamamış şahsiyetin o kadar nüfuzu altındayım ki! Hatta ateş böceklerinin uçuşunda bile karşımdaki gözlerin, karşımdaki dişlerin... karşımdaki saçların cehennemini görüyorum.

Elim levhanın siyah çerçevesine dayanmış ve gözlerim yukarı doğru kalkmış, bakıyorum.

Oh! Bu resimde ne kadar şeametli bir güzellik var.

...

Karşımdaki başın dişleri ve çenesi gölgelere karışıyor.

Karşımda iki parlak ve ateşli gözden başka bir şey yok.

Gözlerim karanlıklara dalıyor. Siyahlık karşımdaki gözlerin ışığını söndürdü. Her taraf karanlık! Bir şey görmüyorum. Fakat hâlâ buradayım!

...

O da burada; bunu hissediyorum.

...

— Bana yardım edecek kimse yok mu? Bana yardım edecek kimse yok mu? Karanlıklarımdan sıyrılıp buraya geldim. Karanlıklarımla buraya geldim. İnsanların arasına geldim. Ben en çok sevmiş, en fazla sevilmiş bir kadınım!

...

Kim konuşuyor? Bu ses nedir?

Karanlıkta zahmetle koşuyorum.

Penceredeyim. Gece karanlık. Ay çoktan batmış. Gecede ses yok. Karanlıkların içinde bembeyaz bir gölge koşuyor.

...

— Kim var orada?

Ses bütün kırların üstünde titriyor.

— Kim var orada?

Dinliyorum. Cevap yok. Sade ayak sesleri; kumları çıtırdatan, yeşilliklerin ortasında ahenkli bir hışırtıyla koşan ayak sesleri...

Pencereden ayrılarak karanlıkların içinde bir çılgın gibi koşuyorum. Köşkün eski döşemeleri adımlarımın altında bin müşteki çıtırtıyla uyanıyor.

Merdivenler inildiyor. Evin içi bin meşum ses, bin ürkünç sesle doldu.

Büyük kapı gıcırtılarla açılıyor. Avludayım. Ayak sesim arkamda uğultulu bir aks-i seda çıkarıyor. Sanki bin kişi arkamdan koşuyor gibi...

Bahçedeyim. Gölgeyi biraz evvel gördüğüm tarafa koşuyorum. Havuzun yanındayım. Başımın üstündeki ağaçların arasındaki bu hayat, bu gürültü nedir?

Başımı kaldırıyorum. Koyu lacivert gökten irili ufaklı bir sürü kuş iniyor. Kuşlar yuvalarına avdet ediyorlar.

Ben hâlâ koşuyorum. Korunun içinde nemli yeşilliklerin

serinliğinde uyumuş birkaç ufak hayvancık uyanıyor. Benden ürkerek kaçışıyorlar.

Korunun son ağaçlarını çoktan arkamda bıraktım.

...

Ta uzakta bir gölge, beyaz ve ince bir gölge var. Fakat o kadar uzaklaşmış ki! Hemen kayboluyor. Ağrıyan, sızlayan başımı serin avuçlarıma alarak biraz dinleniyorum.

...

7.

Tahta kanepenin üstünde oturuyorum. Ufak bir hareket bile yapmıyorum.

Korunun içinde ve kırlarda derin bir sükût var.

On beş günden beri her akşam onu penceremin önünde bekliyorum. Fakat bugün... bugün onu burada, havuzun başında beklemeye karar verdim.

Çünkü her gece buraya geliyor.

Onu bugün yakından göreceğim. Onun ellerini tutacağım. Ona kim olduğunu, niçin buraya geldiğini, niçin buraya gelip bahçemde ağladığını soracağım.

Kimdir? Onu geceleri hıçkırıklarla buralarda dolaştıran sebep nedir? Artık bu işittiğim hıçkırıkların, bu gördüğüm vücudun bir hayal, bir vehim olmadığını biliyorum.

Evet, biliyorum. Beyaz tüllerinin içinde güzel bir kadın her akşam buraya geliyor. On beş günden beri bahçemde gül fidanlarının arasında, ağaçların gölgesinde, taflanların arasında dolaşıyor. Gözlerinin ateşi karanlıklarda parlıyor. Gözlerinin bağlayıcı bir ışığı var.

Bu gece hasta mıyım? Bilmiyorum. Başım ağrıyor, şakaklarım atıyor. Kalbimin vuruşunda saatlerin atışını dinliyorum. Hafif bir rüzgâr. Gayet hafif bir rüzgâr yaprakların arasında bir ürperme gibi dolaşıyor.

...

Bahçenin kumlarındaki çıtırtı nedir? Geliyor mu? Kalbim ne hızlı vuruyor!

Karanlıklara bakıyorum. Siyahlıkların arasında bir şey ışıldıyor. Gecenin ortasında bir nur var! Alnımdan akan soğuk bir ter saçlarımı şakaklarıma yapıştırıyor.

Nefes almaktan bile ürkerek bekliyorum. Gecenin içinde beyaz bir gölge dolaşıyor. Titriyorum.

Rüzgâr hafif ve evhamlı bir sesle yapraklara ürkünç hikâyeler anlatıyor. Yapraklar hışırtıyla titreşiyorlar. Dağda akan kara su taşlardan taşlara çarparak homurdanıyor.

Bunlar, gecenin bütün sesi... kumları ezen ayak sesleri şimdi ta yanımda... Ve ben...

Ben ne yaptığımı bilmez bir halde yerimden kalkarak bana yaklaşan beyaz gölgeye doğru koşuyorum. O şeffaf leke kaçmaya başlıyor. Karanlık korunun içinde birbirine pek yakın olan ağaç gövdeleri arasında kâh ayağım bir taşa çarpıp zedelenerek kâh bir dikene takılıp yırtılarak, kanayarak önümdeki ince kadını takip ediyorum.

...

Nihayet yanındayım. Ellerimi uzatarak artık benden kaçmak istemeyen iki soğuk ve küçük eli avucumun içine alıyor ve uzun vücudu kendime çekiyorum.

— Söyle kimsin? Sen kimsin? Burada ne arıyorsun?

Çok derin ve çok uzaklardan gelir gibi yorgun bir ses:

— Benden korkuyor musun, diyor, yanıma yaklaşmaya cesaretin var mı? Ben daha ötelerden... kırlardan, yollardan geçerken halk etraftan kaçıyor. Ben beyazlı kadın!

Ufak bir hareketiyle beyaz tül başından kayıyor. Saçları mor ve kırmızı bir ziyayla yanıyor. Gözleri cehennem kadar ateşli ve siyah. Dişlerinin şimşekleri göz kamaştırıyor.

Ellerini asabi ve kuvvetli avuçlarımın içinde eziyorum.

— Hayır, diyorum, senden korkmuyorum. Sadece... söyle... her gece burada ne arıyorsun?

— Burada ne aradığımı ben de bilmiyorum delikanlı. Ruhlar... mustarip ve günahkâr ruhlar, günahları af oluncaya... ebedi sükûn ve rahata ulaşıncaya kadar günah işledikleri, ıstırap çektikleri yere avdet ederler. Orada ağlar, orada inlerler delikanlı! Ben buraya bir yardım, bir çare bulmaya... ben buraya, yaratandan, kullanandan, hükmedenden affımı yalvarmaya.... oh, ben buraya azap çekmeye geliyorum! Yaratan kendi eserinin fani ellerle tahrip edilmesini affetmez delikanlı! Eşini yapamayacağı bir şeyi kırmak, yok etmek kabahatini işleyenleri Allah affetmez!

Bana daha yaklaşıyor; lakırdılarını tek tek telaffuz ederek:

— Ona yeniden hayat bahşedebilir, ona yeniden nefes verebilirsem... evet, onun hayatından çaldığım harareti ve hayatı yeniden ona iade edebilirsem, belki beni affeder. Bunun için o vücuda bir kalp vermek... o vücuda yeniden bir hayat... bir hayat... bir kalp vermek... Halbuki ellerimin arasındaki, göğsümün üstündeki kalbi ısıtamıyorum. O kalp ısınmıyor. O kalp, o sevgili kalp, göğsümün üstünde, göğsümden ölü bir soğuklukla, ölümden ölü bir soğuklukla duruyor delikanlı! Mademki ellerimi tuttun, mademki benden korkmadın; öyleyse gel. Gel şuraya, şu kameriyenin içine gel. Ve beni dinle. Hepsini öğren! Zehra'nın bir masal olan hayatını, bir masal olan Zehra'nın hayatını öğren!

Delikanlı! Ben çok sevmiş, pek çok sevmiş bir kadınım. Ben yaratandan af isteyen... onun ölümünü unutmak... onu kendi ellerimle öldürdüğümü unutmak için hakiki ölümü, ruhumun... günahkâr ruhumun ölümünü isteyen bir zavallı kadınım.

...

Ellerimin içinde ezebileceğimi zannettiğim eller şimdi bir pençe gibi beni karanlıkların içine, kameriyeye doğru sürüklüyor. Soğuk yapraklar omuzlarıma dökülüyor.

Bir tahta kanepenin üstüne halsiz düşerken gözlerimi ona kaldırıyorum. O, yanımda oturmuş, uzaklardan gelen esrarlı sesiyle anlatmaya başlıyor:

8.

Beyazlı Kadının Hikâyesi

— Parmağıma nişan yüzüğünü geçirdiği gün, sarı ve ince ellerimi sinirli ve kuvvetli avuçlarında okşarken derin ve dolu sesiyle, "Zehra! Temiz, yeni, genç ve güzelsin," dedi. "Halbuki hayat kirli, eski, ihtiyar ve çirkindir. İsterdim ki sen hayatı öğrenme! Ve hayat seni tanımasın!"

Akasya ağacının altında, havuzun yanındaydık. Koyu gümüşi bir renk alan gökte ve havuzun kurşuni suyunun içinde sarı yıldızlar parıldıyordu. Gözlerimi ona kaldırmıştım. O, gözlerime bakıyordu. Ve devam etti, "Sen hayatı öğrenme güzel! Çünkü öğrendiğin gün, onu sevemezsin. Ve sevmediğin gün gözlerinin bu saf ateşi, yanaklarının yangını, tebessümünün şulesi söner. Ve o sönerse, ben bir körden daha bedbaht olurum. Çünkü artık hayatta nasibim olan bütün ziyayı, bütün nuru, bütün güneşi senden bekliyorum.

"Dünya çok fenadır Zehra! Dünya senin tasavvur edemeyeceğin kadar fenadır. Bu dünya üzerinde bir defa saadete kavuşabilen, onu alıp hemcinsinin bulunmadığı tenha bir yere... uzaklara... herkesten uzaklara kaçmalı. İnsanlar hasut ve kıskançtır Zehra! Saadet öyle nadir bir şeydir ki bütün insanlar mesut olanlara haris ve kıskanç gözlerle, gıptayla bakarlar. Sonra... sonra... bütün gayretleri, bütün kuvvetleri o saadeti mahvetmeye, o saadeti yok etmeye münhasır kalır. İnsanlar kendi felaketleriyle mücadeleden daha fazla, başkalarının saadetlerini imhaya hasr-ı kuvvet ederler.

"Felakete en yakın olan insanlar en fazla mesut olanlar-

dır Zehra! Ve biz felaketten kaçmak için evvela insanlardan, yani hasutlardan, kıskançlardan kaçalım!"

Elleriyle akşam rüzgârının taze ve bayıltıcı rayihalarla dağıttığı saçlarımı okşuyordu.

"Ve orada, düşündüğüm, tahayyül ettiğim o yerde Zehra... herkesten, kıskanç gözlerden uzak olan o yerde ölünceye kadar mesut olabiliriz. Orada sen sade benim için güzel olursun! Tabiat sade benim için süslenir. Orada biz dünyayı unuturuz. Dünya bizi hatırlamaz.

Sen hayatı öğrenmediğin, onun ne zahmetli, yaşayanların ne kadar bedbaht ve günahkâr olduğunu öğrenmediğin, insan kalplerinin hırsını, iptila ve levsini öğrenmediğin için daima genç, güzel ve mesut olmaya, daima mesut etmeye kendinde kuvvet ve cesaret bulursun.

Ve hayat seni tanımadığı için çamurdan bir seyl olan akışıyla senin talihini yıkamaz, kirletemez. Felaketten örülmüş bir zincirle seni kendi hırçınlıklarına bent edemez.

Ve ben, mesut güzelimin yanında ölünceye kadar mesut olabilirim. Fakat, ancak... ancak dünyadan... insanlardan kaçtığımız zaman!"

9.

Rüzgâr yaprakları ürkünç sesiyle çıldırtıyor. Korudaki ağaçlarda hışırtılı ve ahenkli bir raks başlıyor. Beyazlı kadın solgun ellerinden birini pırıltılı saçlarından geçiriyor. Gözlerinin ışığı, gözkapaklarıyla örtülmüş olmalı. Yalnız aralık duran dudakları arasından dişleri ışıldıyor. Ve derin, uzak, çok uzak olan sesiyle devam ediyor.

10.

— İşte, onun için, saadetimizi saklamak, muhafaza etmek için şehirden, şehrin zevklerinden, insanlardan, hasut ve kıskançlardan kaçtık. Buraya kaçtık.

Burada, işte, şu gördüğün yeşil köşeye, şu yaşadığın yeşil cennete herkesten uzak ve mesut olmak için saadetimizi ve aşkımızı saklamıştık. Ve mesuttuk delikanlı! Dünya bize en zengin saadeti hediye etmişti. Tabiat her günümüzü cömert bir şevkle süslüyordu.

Hayattan en kıymetli hazinesini de beraber alarak kaçmıştık. Aşk ve saadet bizimdi delikanlı! Birbirimizi o kadar çok severdik! Bizim için bütün kâinat burasıydı. Bizim için bütün hayat ve hayatın gayesi beraber mesut olmak, ölünceye kadar mesut olmaktı.

Dışarıda, ötelerde başka şehirlerin, başka iklimlerin, başka insanların mevcudiyeti, iptilaları, emelleri, mücadeleleri bizi alakadar edemezdi. Biz herkesi unutmuştuk. Ve kimsenin bizi hatırlamasını istemiyorduk.

Oh! Dünyanın en mesut, en sevdalı, en güzel ve en neşeli kadını bendim. Mesut bir aşkım olduğu için güzeldim. Güzel olduğum için neşeli...

Dünyanın en güzel sesi, dünyanın en güzel gözü, dünyanın en güzel yüzü ve kahkahası bendeydi.

Şarkı söylerken bülbüller de susup beni dinlerlerdi.

Gülsem, çağlayanlar akmaz, dururdu. Saadet yüzümde öyle bir nur yakmıştı ki güneşle karşılaşsak, ateşimden kaçar, bulutlarla örtünürdü.

Serin akşamlar, o alnımı okşarken başımı göğe kaldırsam, gözlerimin mesut ışığını gören yıldızlar birer birer sönerdi.

Bahçemdeki çiçeklerimden daha taze, kuşlarımdan daha neşeliydim.

Sabahları ben gergefimin yanında şarkı söyleyince, onlar yuvalarının içinde ötmeye başlarlardı.

Benimle rekabet ederlerdi.

Beraber şarkı söylerdik.

Beraber uzun uzun şarkılar söylerdik.

Onların sesi yavaşlardı.

Onların sesi neşelerinden, coşkunluklarından, heveslerinden kaybederdi.

Onların sesi öğlenin sıcak güneşi altında bitap olup sönerdi. Fakat benim sesim... o ses... o mesut ses daima aynı neşeyle kırların üstünde, yaprakların arasında öter, dağların yamaçlarında aks-i sedalar yapardı.

Çünkü benim karşımda bana... daima bana... yalnız bana bakan bir çift sultan gözü vardı.

11.

Rüzgâr, haşin ve hiddetli bir rüzgâr hâlâ esiyor. Açık kalmış panjur kanatları köşkün tahta kaplamalarını dövüyor. Ağaçlarda zebanilerin şenliği zannedilen uğultulu bir hışıltı var. Beyazlı kadın yüzünde garip bir mana, gözlerinde yorgun bir bakış, sözüne devam ediyor. Sesi vücudumda ürpermeler yaratıyor. Başımda kuvvetli bir ağrı var. Gözlerine bakmaktan yorulmuş gözlerim yanıyor.

12.

— İnsanların hasedinden kaçmıştık. Ebediyen mesut kalacağımıza inancımız vardı. Bir şeyden korkmuyorduk. Endişemiz, elemimiz, üzüntümüz, ıstırabımız yoktu.

Her günümüz birbirinden güzel, her günümüz birbirinden şairdi.

Güzel ve sevdalıydık. Güzel ve sevdalı bir beldede güzellik ve sevda içinde yaşıyorduk.

Bir gün bu saadeti kaybetmek ihtimalini düşünmüyorduk bile... Bir şeyden korkmuyorduk. Bir şeyden çekinmiyorduk.

Saadetimizi gören yoktu. Etrafımda hasut ve haset yoktu.

13.

Beyazlı kadın yine bir müddet susuyor. Rüzgâr gitgide hırsla coşuyor. Gecede bin uğursuz feryat ediyor, homurdanıyor ve inliyor.

Yapraklarda bir hışıltı kıyameti var.

Beyazlı kadının bu geceye yakışan, bu geceyi tamamlayan sesi yine karanlıklarından çıkıyor.

14.

— Bir gün, güzel ve sıcak bir yaz günü bahçemdeki çiçeklerin güzelliğine kanaat etmemiş; evimi, odalarımı, evimizi, odalarımızı süslemek için yabani çiçeklerin güzelliğinden de istifade etmek istemiştim.

Kırlarda, esmer tenimi daha ziyade yakan ve kızartan sıcak bir güneşin altında kucak kucak çiçeklerimle ilerliyordum.

Ne kadar zaman yürüdüğümü bilmiyorum. Nihayet dağda akan o kara suyun başına geldiğim zaman çok yorgunluk hissetmiştim. Ve güneşten yanan yüzümü, o serin suyla yıkamak için ellerimdeki çiçekleri çimenlerin üzerine bırakmış ve eğilmiştim.

Ellerimi, yüzümü, kollarımı yıkarken şarkı söylüyordum.

Sesimin küstah ve lezzetli bir ahengi vardı.

Bu ahenk inildeyerek akan kara suyun matemli ve gamlı sesini öldürüyordu.

Ellerimi, yüzümü yıkamıştım. Doğruluyordum. Çiçeklerimi tekrar kucağıma alarak daha uzaklara gitmek, dağdaki metruk, eski ve siyah köşke kadar gitmek istiyordum. Onun bahçesinin önünden akşam loşluğunda geçtiğim zaman, orada sarı güller görmüştüm.

Nefti gölgeli nefti odalarımı en fazla o güllerin rayihası, o güllerin rengi, o güllerin tazelik ve hayatı süsleyecekti.

Ellerimi ufak mendilime kurulamıştım. Çiçeklerimi çimenlerin yeşil kucağından alarak ayağa kalkarken hayretle karşıma baktım.

Karşımda siyah elbiseleri içinde çok ince, çok uzun, çok solgun bir adam vardı. Rüzgâr uzunca siyah saçlarını dağıtıyordu.

Çok geniş ve açık bir alnı vardı. Ve çok solgun alnında yukarı doğru çekik kaşlarının ucuyla incecik dudaklı sımsıkı kapalı ağzının yanlarında anlaşılamaz, muamma-engiz bir tebessüm...

Ona baktıkça görüyordum ki fazla siyah, derin ve çukur gözlerinin parlaklığı da bu tebessüme iştirak ediyor.

Bana devamlı bir nazarla bakıyordu. Nereden gelmişti? Bilmiyordum.

Onu buraya kadar kırlarda, yolumun üstünde bir yerde görmemiştim. Ve şimdi yanıma yaklaşıyorken ayak seslerini duymamıştım. Halbuki o kadar yanımdaydı ki...

Ben de ona bakıyordum. İstemeden, gayr-i ihtiyari ona bakıyordum. Gözlerinin gayr-i kabil-i mukavemet bir kuvveti, bir cazibesi vardı.

Uzun müddet bakıştık. Karşımdaki siyah ve garip adamın bakışından dökülen sıtma vücudumu sarıyordu. Oradan uzaklaşamıyordum. Titriyordum.

Eğer o konuşmayacak olsaydı, bir hareket yapmayacak olsaydı bilemiyorum. Belki ebediyen bu gözlerin karşısında böyle korkak, titrek ve mebhut kalacaktım.

Halbuki o gözleri kadar derin, esrarlı ve siyah bir sesle:

"Genç kadın," dedi, "bahçende, kırlarda o kadar çiçek varken neden, neden benim yosun tutmuş, kertenkelelerle yılanlara yuva olmuş, yıkık duvarlarımdan atlamak ve bahçemin çiçeklerini toplamak istiyorsun." Gözlerine hayret ve korkuyla bakarken, "Odalarımı süslemek için," diye kekeliyordum.

Sımsıkı ağzını aralayıp hançer gibi sivri dişlerinin şenliğini gösteren bir kahkahayla güldü, "O bahçenin içine girdiğin zaman," dedi, "onun ıslak ve rutubetli yeşilliğinde humma, dert ve ölüm bulursun! Çiçeklerinin rengine aldanma! Sonsuz gölgelerin altında yetişmiş kırmızı güllerin rengini aşkıma ihanet etmiş bir kadının kanı veriyor! Sarı güller solgunluklarını o kadının ölümünün renginden çaldılar. Genç kadın! Bahçende, kırlarında bu kadar güzel ve mesut çiçekler varken o kadar yol daha yürümek, benim bahçeme gitmek, benim matemli çiçeklerimi almak istiyorsun!"

Gözlerinde yorgun ve acı bir nazar beliriyordu.

"Niçin beni uyandırdın," (diye) ilave ediyordu, "artık yorgundum, seni görmek ve tanımak, senin gibileri görmek ve tanımak istemiyordum. Niçin küstah saadetinle ta yakınıma geldin? Ta yakınıma gelmek istedin? Ve kalbimdeki, cehennemlerimdeki haset yangınını tekrar tutuşturdun? Niçin beni edebi işime çağırıyorsun? Ben seni aramamıştım. Ben seni aramayacaktım. Ben seni aramak ve bulmak istemiyordum. Gençtin! Güzeldin! Saf ve temizdin! Hakikaten seviyordun! Hakikaten sevmesini bilirdin!"

Orada, kırmızı ve sarı gülleriyle seni cezbeden bahçede ölü bir ahu gibi yatmış, kanını ve güzelliğini o çiçeklere dağıtmış, harikulade güzel ve hafif kadın en büyük bir aşkı elmasa, zevke, alayişe feda etmek isteyen, feda etmeye teşebbüs eden o harikulade hain kadın gibi değildin!"

Dalgın adımlarla bana yaklaşıyordu. Gözlerine bakmaktan korkan yorgun gözlerimden nazarlarını çevirmeden, "Ve işte, o kadın gibi olmadığın için benden gizlenmeli, bana kendini göstermemeliydin!

Genç kadın! Bana bak! Beni iyi tanı! Ben ihanet görmüş bir aşk... aldatılmış bir âşık... ben bütün sevgilere, bütün saadetlere karşı sonsuz bir kini olan haset ve hasudum!"

Beni omuzlarımdan tutup kuvvetle sallayarak yere doğru iterken, "Bütün saadetlere düşmanım, bütün mesutlara düşmanım," diye inliyordu.

Çimenlerin üzerine düştüğüm zaman, kısa bir müddet için gözlerimi kapadığıma zahip oldum.

15.

Rüzgâr durmadan artan bir humma ve cinnetle homurdanıyor, kameriyeyi örten yeşilliklerin arasından, uzakta çakan şimşeklerin mavi ziyası sızıyor.

16.

— Halbuki kendime geldiğim zaman kendimi evimde buldum. Bir efsun sarhoşunun kâbusuna benzeyen yatak odamdaydım.

Üstünde yeşil ve mavi renkli kabartmalardan yapılmış ejderha ve yılan resimlerinin süslediği kıpkırmızı karyolamın içindeydim.

Beni kırmızı, yeşil, mavi ve siyah ipeklerle çiçekler, kuşlar ve türlü acayip hayvanlar işlenmiş sarı atlas şiltenin üstüne yatırmışlardı. Erkeğim iri elleriyle dağılmış saçlarımı düzeltiyor, başucumdaki kısa bir gece dolabına eğilerek sarı bir tastan ıslak mendiller alıyor ve yanan alnıma koyuyordu.

Gözlerimi açar açmaz onun endişe dolmuş, sevgili gözleriyle oturduğu koltuğun yüksek arkalığının iki tarafından bana bakan ejderhaların kırmızı başlarını, kırmızı gözlerini, kırmızı tebessümlerini gördüm!

Ben de karşımdaki bu üç başa, bu üç çift göze tebessüm ettim. Kocamın elleri yüzümü okşuyordu. Ve şefkatle azarlayan sesi, "Küçücüğüm," diyordu, "neden bunu yaptın? Güneşin bu sıcağında neden küçük bir çılgın gibi koştun? Ya ben oradan geçmeseydim ve seni görmeseydim?"

Sonra beni nasıl suyun başında, yeşilliklerin üstünde baygın bulduğunu anlatıyordu. Beni kolları arasına alıp eve getirdiği zaman ne kadar azap ve endişe çektiğini müşfik müşfik azarlayarak anlatıyordu.

Beni kendime getirmek için ne kadar uzun müddet uğraşmıştı.

Ben onu dinlerken başımdan geçeni hatırlıyordum. Onun için... yatağın içinde birdenbire doğrularak oturdum.

Bu hareketimle başım yeniden ağrımaya, adeta sancımaya başladı.

17.

Siyah ve vahşi bir hayvana benzeyen gece homurdanıyor. Uzakta gök gürültüleri var.

18.

— Kocama hepsini anlattım. Söylediklerimin hiçbirine inanmıyor. Yanaklarımdan akan gözyaşlarını ufak mendiliyle kurularken, "Sütnine masallarına inanan tatlı çocuk," diyordu, "sen bu şeyi orada, çimenlerin üstünde baygın yattığın zaman görmüşsün! Tıpkı bir rüya gibi..."

Bunu bana o kadar büyük bir emniyetle söylüyordu ki onun her söylediğine, ufacık bir şüphe bile etmeden iman ettiğim için onun telkinatıyla ben de bu şeyin bir rüya, bir hayal, bir hastalık, bir kâbus olduğuna kandım.

Ve eğer bir daha o adamı tekrar yolumun üstünde görmemiş olsaydım bu şeyi tamamıyla unutacak, bir daha hiç, hiç düşünmeyecektim.

Fakat ikinci tesadüfümüz ilk tesadüf gibi olmadı.

O günkü baygınlıktan sonra kendi kendime kırlara çıkmaya korkuyordum.

Erkeğimin yanımda olmayıp işiyle meşgul olduğu saatlerde vaktimi burada, bu bahçenin içinde geçiriyordum.

Yine bir gün havuzun başında oturmuştum. Sıcak bir yaz akşamıydı.

Gökte, havuzun suyunda, akşam yıldızlarının ve ağaçların arasında ateşböceklerinin şenliği vardı.

Gözlerim de havuzun durgun suyunda akşam yıldızları kadar ışıklı, akşam yıldızları kadar parıldıyordu. Ve ben bunlara dalmıştım.

Akşamın çok sıcak olmasına rağmen birden arkamda bir kış rüzgârının verebileceği bir ürperme dolaştı.

Gayr-i ihtiyari gözlerimi ve başımı arkaya çevirdim.

Acı bir feryatla bağırdım.

Arkamda oturuyordu. Siyah elbiseleri içinde o!

Siyah saçları yine dağınıktı. İnce dudakları, ağzı kapalıydı. Ve kalkık kaşlarının ucunda o mana-engiz tebessümünün çizgisi vardı.

Zayıf kolları göğsünün üstünde kavuşmuştu.

Bana bakıyordu.

Bakışları kuvvetimi, kudretimi, irademi öldürüyordu.

Sesimi kimse duymamış mıydı? Niçin kimse imdadıma gelmiyordu? O karşımda duruyordu. O hâlâ karşımdaydı. Bir söz söylemiyor, bana bakıyordu! Ah! Bana ebediyen bakacak zannediyordum. Bilmiyorum, ne kadar zaman nazarlarım gözlerinde mahpus kaldı!

Neden sonra harikulade bir kuvvet sarf ettim. Nazarlarımı gözlerinin hükmünden kurtardım. Gözlerim, havuzun suyunda göklerin daha karardığını gördü. Suya aksetmiş bu karanlık gökte yıldızlar daha kuvvetli ışıldıyorlardı.

Gözlerine bakmaya cesaret edemeden sordum, "Ne istiyorsunuz?"

Gecenin karanlığıyla hem-ahenk olan sesi, "Ben senin felaketinim genç kadın," diye cevap verdi, "ben senin felaketini istiyorum!"

Gözlerimi dehşetle yumdum.

Hain bir kahkaha kulaklarımda ötüyordu.

19.

Beyazlı kadın şeffaf ellerinden birinin üstüyle alnına düşen alevli saçları arkaya doğru attı. Sonra yine aynı eli gözkapaklarının üstünden geçiriyor.

Rüzgâr durmadan içen bir insan gibi gitgide sarhoş, ağaçları, yaprakları kucaklıyor, ihtiyar köşkü inletiyor, kumların üstünde onları dağıtan bir şiddetle koşuyor.

Gecede bin bir uğursuz ve korkulu ses var.

Gece korkuyla çıldırmış bir insanın kâbusuna benziyor; bacalarda, pervanelerde, anahtar deliklerinde şeytanlar ıslık çalıyor.

Öyle bir ıslık ki sanki yaprakların, rüzgârın, gecenin, çimenlerin birbirine karışarak yaptıkları raksı, fısunuyla büsbütün canlandırıyor, büsbütün çıldırtıyor.

Beyazlı kadın bütün bu kıyameti duymuyor mu? İnsani olmayan maddi ve hakiki olmayan sesiyle başka âlemlerden gelen yorgun ve büyülü sesiyle anlatıyor.

20.

— Gözlerimi açtığım zaman artık karşımda kimse yoktu. Fakat havuzun fıskiyelerinden dökülüp taşlara çarpan suda o kahkahanın aks-i sedası kalmıştı.

Yerimden kalkarak içeriye kaçmak, bir an evvel erkeğimin yanına gitmek, onun dizleri dibine oturup yüzümü avuçlarında saklayarak anlatmak... onun yanında korkmak... hayır, yanlış söyledim... onun yanında artık korkmamak istiyordum.

Yerimden doğrulduğum zaman ayaklarımın altında çıtırdayan kumların evvelden bana o kadar dost gelen seslerinden ürktüm. Beni evvelden siyah kadife bir rüya gibi saran, bi-huş eden sevgili geceden korktum.

Havuzun içine aksetmiş yıldızlardan, önümde uçuşan ateşböceklerinden, dalları, yaprakları fısıldatan kuşlardan... evet, evvelden saadet ve zevkimin bir cüzü olan, saadet ve zevkimi tamamlayan bütün bu şeylerden korktum.

Ve kollarımla yüzümü kapayarak korka korka bütün bunlardan kaçtım.

Erkeğim beni perişan ve solgun görünce hayretle yerinden doğrularak, "Ne var güzel?" diye sordu.

Oraya, halının üstüne çöktüm. Kabarık saçlı başımı dizlerine dayayarak ağlamaya başladım.

Hem ağlıyor hem de ona hepsini anlatıyordum.

Erkeğim iri kuvvetli elleriyle saçlarımı okşarken beni dinliyordu. Sözümü bitirdiğim zaman kalın dudaklı geniş ağzında geniş bir tebessümle, "Küçük korkağım!" diyerek güldü. "Karanlıktan ürkmüş de... neler icat ediyorsun!"

Onu temin etmek için söz bulamadığımdan daha yüksek sesle ağlamaya başlamıştım. O endişeyle ellerini alnımdan geçiriyor, "Ateşin var yavrum!" diyordu, "Gidip uyuyarak rahat etmelisin."

21.

Rüzgâr hâlâ aynı şiddetle esiyor. Gök gürültüsü daha yaklaşıyor. Şimdi daha kuvvetli çakıyor.

Beyazlı kadın biraz sustuktan sonra yeniden hikâyesine başlıyor.

22.

— Ona bu şeyi anlatmak mümkün değildi. İnanmıyordu. Halbuki o adam, o uzun boylu, siyah elbiseli acayip adam her defa yanımızda... aramızdaydı.

Kırda, erkeğimin yanında gezerken arkamızdan geldiğini görüyordum.

Kameriyede otursak aramızda, odamızda konuşsak aramızdaydı. Bizden bir dakika bile ayrılmıyordu.

O bunu görmüyordu. O bunun farkında değildi. Halbuki ben!

Ben günden güne süzülüyordum. Günden güne hastaydım.

Karşımdaydı. Her zaman karşımdaydı.

Bilmiyorum. Nasıl oluyordu, bunu kocam görmüyor, sade ben görüyordum.

Bazen kırda, arkamızdan gelirken onu erkeğime göstermek için, "Bak! Bak! Arkamıza bak," derdim, "şu köşede kim var?"

Kocam döner, bakardı. Ve gayet lakayt bir sesle, "Kimse yok biriciğim!" derdi, "görmüyor musun? Kestane ağacının gölgesi!"

Bazen kocam biraz yanımdan uzaklaşsa, o bana yaklaşıyor, yavaş bir sesle kulağıma, "Ben senin felaketinim," diye fısıldıyordu, "adım adım seni takip eden yakında saadet ve aşkını mahvedecek felaket!"

Can-hıraş bir feryatla bağırarak yanından kaçardım. Erkeğimin ellerinden tutar ve, "Duymadın mı?" derdim, "Duymadın mı büyüğüm? Bak ne söyledi?"

O gülerek, "Bebek gibisin cici!" derdi, "Kim ne söyledi? Ne oluyor?"

"O," diye inilderdim, "o kulağıma eğildi, o benimle konuştu."

"O kim?" diye sorardı.

"Ah! Siyahlı adam! Siyahlı adam!"

Kocam endişeyle alnımı okşayarak, "Galiba yine ateşin var güzel!" derdi, "yine hastasın."

Oh, delikanlı, yemin ederim ki hasta değildim!

23.

Rüzgâr hâlâ asi bir kuvvet ve hevesle esiyor. Hâlâ ağaçları, panjurları koparmak ister gibi sallıyor.

Başım ağrıyor.

Başım dönüyor.

Beyazlı kadın hep anlatıyor.

24.

— Artık gülmüyordum. Artık şarkı söylemiyordum. Artık çiçek toplamıyordum. Alnımda çizgiler, dudaklarımın etrafında, gözlerimin kenarında endişenin yarattığı kırışıklar peyda olmuştu.

Bu acayip mahluk bize ne yapacaktı? Bizi nasıl bedbaht edebilirdi? Bilmiyordum, tasavvur edemiyordum.

Felaketin ne olduğunu kavrayamayan zihnim ve muhayyilem bütün bu meçhullerden korkuyor, perişan oluyordu!

25.

Şakaklarımdaki ağrı her dakika biraz daha fazla artıyor.

26.

— Bir gün, erkeğimin şehre indiği bir gün kendi kendime kırdaki kestane ağaçlarının altına gitmiş, başımı avuçlarımın arasına alarak yorgun ve korkak, ne olacağını, ne olabileceğini düşünüyordum.

Kırlarda bir tek insan yoktu.

Gök gümüşi ve bulutluydu.

Gün gümüşi ve bulutlu...

Gözlerimi avuçlarımla örtmüştüm.

Arkamdan gelen bir sesle gözlerimi açtım, "Güzel kadın, ne düşünüyorsun?"

Karşımda, kestane ağaçlarının gölgesinde zayıf ve uzun bir kadın duruyordu. Bol gümüşi maşlahın içinde biraz öne doğru eğilmiş gibi duruyordu.

Maşlahının bol kollarıyla kalın tülbent başörtüsünün başından fırlamış birkaç tel kınalı saçı rüzgâr dağıtıyordu.

Bir müddet göz göze bakıştık. O devam ediyordu, "Cevap verme! Gönlünü üzen derdi senden iyi biliyorum. Saadetin tehlikede. Öyle değil mi, genç kadın?"

Gözüm ve başımla tasdik ettim. Bana yaklaşıyordu. Yorgun bir sesle, "Her saadet tehlikedir! Her saadet tehlikededir," diye ilave etti.

Sonra daha yaklaşıyor ve bana soruyordu, "Bunun sebebini bilmez misin?"

Başımın ufak bir hareketiyle "hayır" dedim.

Ağır ağır yanıma.oturmuştu.

"Genç, güzel ve tecrübesiz kadın," diyordu, "dünya yüzünde tehlikede olmayan, tehlikede olmayan hiçbir güzellik yoktur. Çünkü insanların malik olduğu en güzel ve en kıymetli şeyleri iblisin kin ve hasetleri kovalar.

Hasut iblis ilk Âdem'i cennetten kovdurmaya uğraşıp muvaffak olduktan sonra, gök gürültüsü kadar ürkünç kahkahalarla ebedi ve sonsuz boşlukları doldururken, fezada dolaşan serseri ruhlardan biri ona, 'Çok gülme dostum!' demiş. 'Hile ve desisene kurban olup cennetten kovulan Âdem, oradan giderken en güzel... cennetin ve göğün en güzel şeyini beraber götürdü.'

Şeytan kahkahalarını birdenbire kesmiş ve sormuş, 'Neyi?'

'Ruhunu.' Vücut gibi paralanmayacak... topraktan gelip toprağa karışmaya mahkum olan zavallı vücudu gibi telin edilmemiş ruhunu... Ve bu ruhun içinde de aşk götürmüş! Cennete has... ilahlara... meleklere has olan o büyük o mübarek hissi... yani cenneti... kendinde götürmüş. Cenneti kendiyle götürmüş. Cenneti dünyaya götürmüş.

Yalnız kendine tapan, yalnız kinin kudretini, kinin kuv-

vetini, kinin vahşetini bilen ve bunlara inanan şeytan yine gülmüş.

Sevginin ne demek olduğunu, sevginin neler yapmaya kadir olduğunu bilmiyordu, düşünemiyordu.

Onun için dünyada ve na-mütenahide hükümran olan, kadir olan bir tek his vardı: Kin! Çünkü kinin günahı, kinin zevki, kinin cehennemi vardı.

Aşk, sevgi, merbutiyet, şefkat... Adem'in bir hazine zannederek cennetlerden bütün lanetleriyle kaçırdığı bu hislerin hepsine şeytan gülüyordu."

İhtiyar kadın gitgide boğulan bir sesle durmadan anlatıyordu, "Fakat iblis çok gülemedi genç kadın! Çünkü çabuk, pek çabuk anladı ki sevgi, dünyaya düşmüş bu bedbahtlar için yegâne teselli, yegâne zevk, yegâne saadetti. Onlar için unutulmayan göğün ve cennetin bir hatırasıydı.

Âdem bu hissin büyüklüğü, bu hissin kuvvet ve azametiyle bin zahmete, bin tehlikeye, bin acıya rağmen Havva'sını tekrar dünyada bulmaya muvaffak olmuştu.

Ve Âdem'in oğulları fani benliklerinin bütün ıstırabını, gökten edilmiş lanetlerin bütün cefasını ancak bu hissin verdiği zevkle unutuyorlardı. Gönülleri bu hisle dolu insanlar kısacık hayatlarında ebedi saadetler yaşıyorlar.

Günahkâr ve melun âdemoğulları göklerin hasretini bu hisle unutuyorlar, kaybolmuş cenneti mevcudiyetlerinde kendileriyle mezc olmuş olarak buluyorlar. Bu melun nesil bu hisle birer ilah kadar mübarek ve ulvi oluyordu.

Hayatlarını idame etmek için toprakla uğraşmak, sıcakla... soğukla... rüzgârla... fırtına ve açlıkla çarpışmak gönlü bu hisle dolmuş bir mahluk için bir zevkti.

Çünkü ilk avlanan hayvanın postuyla sevilen kadının vücudu soğuktan muhafaza oluyor; ilk kopan meyve onu doyuruyor; ilk bulunan çiçekle o süsleniyordu.

Dünyada sevilen bir mevcut için çalışmak, sevilen bir

mevcudu muhafaza, himaye veya sadece memnun etmek için ejderhalar, devler, vahşi hayvanlarla güreşmek... toprakları kazmak... karda, güneşte, sıcakta, soğukta çabalamak bir zevkten başka ne olabilirdi!

Seven insanlar için her şey zevkti. Yaşamak zevk! Çalışmak zevk!

Çünkü beklenilen ölümün telaşı güzel aşk saatlerine daha zevkli, daha kuvvetli bir lezzet veriyordu. Cennetten kovulurken onlara topraktan halk olundun, yine toprak olacaksın denilmişti.

İnsanlar toprağa avdet edecekleri zamanı telakki etmek hırsıyla daha çok seviyorlardı. Bir gün kaybolmak ve kaybetmek korkusu bu hisse daha feci, daha acı, fakat daha kuvvetli bir lezzet veriyordu.

Ve iblis bunu müdrik olduğu zaman hırsından ağladı, hırsından kendi vücudunu kemirdi. Hırsından yandı ve yaktı.

Zebaniler karşısında titriyorlardı. Bütün fena ruhları, bütün cadı, hortlak ve sihirbazları etrafına çağırdı.

İblis, âdemoğullarının yegâne teselli ve saadeti olan hissi mahvetmeye çareler aratıyordu.

Halbuki ruh ilahiydi.

Ve aşk da ruhta bulunurdu.

Aşk mukaddes ve ilahiydi.

İblisin şerri, iblisin melanet ve kuvveti onu kirletemiyor, onu ezemiyor, hırpalayamıyordu.

İblis ve yardımcıları aşkı mahvetmek için dünyadaki en temiz, en güzel şeyleri öldürmeye uğraşıyorken seneler geçiyordu. Âdem'in oğulları çoğalıyordu.

Aşkın verdiği kuvvet, şevk ve hevesle dünyaya sanatlar doğuyor, dünyaya şiir doğuyor, dünyaya ilim, fen, medeniyet doğuyordu.

İnsanlar... birbirini seven insanlar... birbirini memnun

(etmek), beraber mesut ve rahat olmak için çalışıyorlardı.

Şeytanın yardımcıları uğraşıyordu. Dünyaya, para doğmuş; dünyaya rekabet doğmuş; dünyaya para hırsı, şeref hırsı doğmuştu. Dünyaya harpler doğuyordu.

Ve insanlar... kardeşler... Âdem'in oğulları şeytanın elinde oyuncak, birbirlerini boğuyorlardı. Şeytanın marifeti bütün fenalıkları idare ediyordu. Halbuki bütün felaketlerin tesellisi hâlâ bakiydi.

Aç, susuz... karda, soğukta kardeş kanı içenler bile, bu hissin karşısında yumuşuyorlardı. Bütün elem ve cefayı, bütün kin ve hunharlığı uzakta bırakmış bir çift gözün tahayyülüyle unuturlardı.

Şeytan zebanileri, şeytan sihirbazları dövüyordu.

Ve aşkı felaketle, mahrumiyetle öldüremeyeceğini anlayan şeytan yeni birçok zevki icat etmişti. Şeytanın ebedi budalaları olan insan sürüleri şeytanın icat ettiği bu yeni zevklere kapılıyorlardı.

Fakat hiç... hiçbir şey hakiki ve ilahi aşkın, göklerden dünyaya getirilmiş o büyük aşkın verdiği ruh zevkini temin edemiyordu.

Ve en kuvvetli sarhoşluğu veren şarap şişesi, yine sevilen bir kadının bir bakışına feda oluyor, unutuluyor, ihmal oluyordu.

Yeşil çuha örtülü masaların üstünde kazanılıp kaybedilebilecek altınlar ve kazanıp kaybetmek heyecanı, sevilen kadının bir tebessümünün verdiği o azim heyecanın yanında sönüyor, gülünç kalıyordu.

Afyonun, esrarın vereceği zevki saadet süren insanlar yaşıyorlardı.

Şeytanın icadı olan bütün zevklerin, akşamın loş bir saatinde konuşmadan, hareket etmeden, sade... sade sevilen bir insanın gözüne bakmaktan hissedilmiş saadetin yanında ne kıymeti, ne kudreti vardı?

Şeytan hırsından kudururken ihtiyarlığı, hastalıkları, çirkinlikleri, çirkinliği icat etmiş ve son bir musibet olarak insanlara musallat etmişti.

Maşukalar uzun saçlarını, ipek kirpiklerini kaybediyorlardı. Maşukaların pırıltılı dişleri dökülüyor, tenlerinin parlaklığı ve taraveti soluyordu. Siyah saçlarına ihtiyarlığın karları yağıyordu.

Âşıkların kollarının kuvveti bitiyor, geniş omuzları çöküyor, adımları ve dişsiz çeneleri titriyordu.

Toprak kendine ait olan şeyleri almadan evvel ortada bir maşuka ve âşık enkazı kalıyordu.

Bu iki insan eskisi, birbirini böyle bedbaht görünce ruhta kalmış eski muhabbetin –şeklini değiştirmiş bile olsa– hâlâ mevcut olduğunu hissediyordu.

İki eskimiş, titrek el nevazişle teselli etmek için birbirini arıyordu.

Ve bu iki elin sıcak, müşfik birleşmesinde ne hazin bir zevk vardı.

İhtiyarlığın çirkinliğini, bütün acıları uyutuyordu.

Evet, bu iki ele bu harikulade teselli kudretini veren his artık kuvvetli bir aşk olmasa bile bir sevgiydi. Merbutiyet, şefkat, alışkanlık olan sıcak, temiz bir sevgi...

Şeytan bunda da muvaffak olamadığını görüp yeni bir çare ararken, birden hasedi düşündü. İnsanların kalbine serpilip birbirleriyle uğraşmalarına sebep olacak hasedi icat etmek lazımdı. Ve bunu düşündüğü gece... işte, karşısına o çift çıktı. Sana şimdi akıbetlerini anlatacağım o çift..."

İhtiyar kadın bir müddet nefes almak için susmuştu.

27.

Rüzgâr hiç susmayacak mı? Gece hep haykıracak mı? Başım ağrıyor. Başım ağrıyor. Beyazlı kadın anlatıyor.

28.

— Sonra yeniden anlatmaya başladı, "Bu çifti, sevdiği kadını alıp tabiatın en güzel olduğu bir beldeye kaçmış bir erkekle bu yörelerin en güzeli olan evi süsleyen harikulade güzel, harikulade hafif bir kadın teşkil ediyordu.

Bu çift mesut bir çiftti!

Erkek kadını seviyor ve kadın bu sevdayla iftihar ediyordu.

Bu perestiş o kadar... o kadar çok izzet-i nefis okşuyordu ki başka bir zevk, ihtiyaç hissetmiyor, bu sevdanın haricinde bir şey aramıyordu.

Güzelliğine mevut muvaffakiyetlerin hepsini istihkar ediyordu!

Erkeği sevmiyordu.

Çünkü o genç kadın, sade kendisini beğenen, sade güzel olmayı bilen ve bundan başka bir şey bilmeyen bir kadındı!

Dünyanın en güzel bir yaz gecesi gibi bir kahkaha şakrağıyla gülüp geçen ve hayatta herkesin saadetini yapıp kendi nasibini bulmayan kadınlardandı.

Erkek, bu küçük ilaheyi en pahalı ipekler, en kıymetli elmaslar, en nadir incilerle süslüyordu.

Erkek bu küçük kadına, bir ilaheye nasıl perestiş edilirse öyle tapıyordu.

Kadın erkeğinin yanında neşeli, süslü ve güzeldi.

Onun saadetini yapıyordu.

Kendi saadeti mevzubahis değildi.

Kendisi saadetti!

Kininin sıkıntısını, fezalarda, na-mütenahilerde dolaştıran iblis nasıl olmuştu da melanetini bir gün onların yaşadığı bu mesut iklime taşımış, sürüklemişti.

Mehtaplı gece, sade bir yolcu kılığında dağlardan onların evine doğru inerken odalarının camındaki ışığı görmüştü.

Mesut bir evin ışığı güneş kadar sıcak ve sevimlidir. Bu ışık, iblisin benliğini hislerle titretmişti.

Cehennemlerin, günahların hâkimi bir dakika kalbinde acı duymuştu. Dünyanın bütün melanetlerini, fenalıklarını, levsini idare eden muazzam kudretinin yorgunluğunu, ebedi işinin yorgunluğunu duymuştu. Belki bir dakika bu kadar mesut bir ışıkta, bu kadar mesut olan zavallı bir fani olmak istemişti.

Topraktan aldığını toprağa iade edeceği günü bekleyen, mesut olan, mesut olabilen bir fani!

Ve bu şeyin imkânsızlığı, onun benliğini acayip bir ateşle, haset ateşiyle yakmıştı.

Ve o ateşte, o gece şeytan hasedi insanların arasına sokmayı düşünmüştü. Ve bunu düşündüğü için pencerelerinden bu kadar sevimli bir ışık sızan bu eve yaklaşmıştı. İkinci kat pencerelere doğru yükselmiş; ipek, tül, atlas perdelerin aralığından içeri bakmıştı.

İçeride, iblisin bile tasavvur edemeyeceği kadar sehhar ve şeytani bir güzelliğe malik bir kadınla meleklerin bile tasavvur edemeyeceği kadar âşık bir erkek vardı.

Güzelliğine hayran bu küçük kadın bir taraftan gülerken, dişlerinin nasıl parladığını, konuşurken gözlerinin nasıl baktığını, saçlarındaki elmasların vücudunu saran ipek elbisenin güzelliğine ne dereceye kadar yakıştığını aynada süzerken yaramaz kahkahalarla bir şeyler anlatıyordu.

İnce ve mevzun kollarını sedire oturan erkeğin dizlerine dayamış, harikulade güzel, çok uzun boynunu biraz arkaya doğru atarak konuşuyordu. Halının üstünde güzel bir kedi yavrusu gibi sevimli ve cevvaldi.

Erkek derin gözlerle bu kadını süzüyordu. Erkek bütün ruhu, bütün aşkı, bütün hayranlığı ve perestişiyle yaramazını dinliyordu.

Çiçekliklerde çok kuvvetli kokular neşreden iri kızıl çiçekler vardı.

İblis cama iki üç fiske vurdu. Hâlâ içeriye bakıyordu.

Genç kadın, sol kaşının ucunu biraz yukarıya doğru kaldıran yaramaz bir bakışla pencereye çevrildi.

Erkek de derin gözlerini kaldırmıştı.

İblis cama birkaç fiske daha vurdu; o genç kadını ismiyle çağırdı.

Erkek kudurmuş bir hayvan gibi yerinden doğruldu. Kıskançtı.

Genç kadını bileklerinden tutarak sürüdü, 'Dışarıdaki kimdir?'

Genç kadın dudaklarını büzerek hâlâ yaramaz, güldü:

'Bilmem!'

İblis camdan bakıyordu. Tekrar genç kadını ismiyle çağırdı. Hatta isminin başına bir de 'Sevgilim!' ilave etmişti.

Erkeğin kuvvetli elleri genç kadını hırpalayarak pencereye doğru sürükledi. Genç kadın hem gülüyor hem yavaş yavaş başlayan bir korkuyla endişe-nak, erkeğine bakıyordu. Erkeğin yumruğu camı şeytanın yüzüne kırdı. Genç kadın kırılan camın önündeki genç şehzadenin ipek, atlas, elmas ve bilhassa güzelliğine bir an içinde hayran olmuştu.

Ve erkek karşısındaki bu harikulade rakibe vahşi bir hayvan kadar kinle baktı. Penceredeki genç şehzade kahkahalarla gülüyor ve genç kadını iğfal edici, tatlı ve nüfuzlu bir sesle, 'Küçük,' diyordu, 'küçük sultan! Uzaklardan davetini duydum da geldim! Güzelliğini işittim de seni beraber almaya geldim! Seni memleketime götürmeye geldim! Memleketim göğü yakut kadar pırıltılı, mavi bir denizin yanındadır. Altın sarayımın pencereleri bu denizin üstüne açılır! Kızıl yakut nakışlarla süslenmiş bir kayıkla bu denizin üstünde gezdiğin zaman gümüş ay sulara görülmemiş nakışlar işleyecek! Dünyanın en meşhur bestekârlarının

şarkılarını en güzel sesli hanendelere okutacağım! Benim bin bir kölem, bin bir cariyem seni bekliyor!

Bahçemdeki yeşilliklerin hepsi zümrüt, bastığın yerler toprak değil, kehribar olacak! Ebedi bahar olan iklime, ebedi çiçekleri olan bahçeme gel!

Küçük sultan! Kışı, soğuğu, yağmuru olan bu beldeyi bırak! Çiçeklerinin ömrü kısa, baharının ömrü kısa! Güzelliklerinin ömrü kısa olan bu beldeyi bırak! Sana insan kudretinin verebileceği küçüklüklerden başka bir şey vermeye kudreti olmayan bu faniyi bırak! Ben sana na-mütenahinin bütün hazinelerini vereceğim. Başını göklerin yıldızlarından yapılmış taçlarla süsleyeceğim! Süsleyeceğim! Sana layemutluğun zevkini, sana ebediyetin zevkini vereceğim.

Bak, güzel, kudretli, kuvvetli, harikuladeyim!

Bana geldiğin zaman gümüş aynalar sana ebediyen aynı güzel, taravetli ve füsunkâr çehreyi gösterecekler, anlıyor musun? Beni takip edersen senin için ihtiyarlık, çirkinlik imkânsız olacak.

Gel! Güzel sultan, gel!'

Genç kadın muhayyir-ül ukul bir güzelliği, bir füsunu, bir aldatışı olan bu sesi dinlerken yavaş yavaş ilerliyor, pencereye daha yaklaşıyor, fildişinden yapılmış gibi solgun, güzel ellerini iblisin avuçlarına doğru uzatıyordu.

Odada canı yanan bir hayvan gibi biri bağırmıştı!

Genç kadın iki kavi, asabi ve kinli eli çok uzun ve güzel boynunda hissetti. Bu âşık eller o güzel boynu morartıncaya kadar sıktı.

Birkaç dakika sonra genç kadın pencerenin önünde, bahçede bir ahu ölüsü kadar hazin ve güzel yatıyordu.

Genç şehzade bir duman gibi ortadan kaybolmuştu.

Ince ve uzun bir adam bu ölünün karşısında duruyordu.

Bu ölüyü affetmiyordu, kin sönmemiş, hırs sönmemişti.

Bir şeyler kırmak, dünyayı kırmak, kendi aşkı gibi başka aşkları, başka saadetleri kırmak için içinden kuduruyordu.

O böyle kanlı gözler, kanlı emellerle sakin sakin dururken omzuna bir el dokundu.

İblisin eli!

İblis artık genç bir şehzade gibi değildi.

Artık güzel değil, artık füsunkâr değil, artık aldatıcı değildi.

Oradaydı...

Bütün kini, bütün melaneti, bütün çirkinliğiyle orada!

Ve siyah, uzun, meyus adam kininin sarhoşluğu arasında anladı. O da anladı ki karşısındaki mevcut, şimdiden sonra kendi efendisi, kendi üstadıdır!

Bir şey konuşmaya ihtiyaç hissetmediler. Aralarında bakışlarla mukavele akdedilmişti.

Genç kadın, büyük felaketler, büyük acılar, bir ateş gibi gönlümüzdeki ilahi şeyleri yakar.

Siyah, uzun ve meyus adamın bütün ilahi hisleri yanmış, kavrulmuştu.

İblisin malı oldu.

İhtiyar kadın titrek elleriyle bana uzaktaki siyah, viran köşkü göstererek, 'İşte genç kadın,' diye devam ediyordu, 'bu vaka, bu masal bundan asırlar evvel şu viranede yaşandı. O meyus, ümitsiz ve bedbaht insan, şu gördüğün ürkünç çamlar altında şeytana yardımcı oldu.

Ve işte, o adam bütün saadetlerin, bütün aşkların düşmanı olan o adam hâlâ yaşıyor! Dünyanın her tarafında geziyor. Dünyanın rüzgârıyla her tarafında koşuyor. Ecel gibi, felaket gibi dünyanın her rüzgârına karşı koşuyor. Şeytanın yardımcısı olan bu adam hasettir. Bu adam saadetlere gıpta eden, aşklara gıpta eden hasettir. Ve ne zaman memleketimizde yeni bir felaket hazırlamaya başlarsa, o zaman baykuşlara, kargalara yuva olan bu viranenin pencerelerinden

geceleri ışık sızmaya başlar. O zaman ebedi karanlığından çıkar, uzun vücutlu, siyah bir gölge gibi mehtaplı yollarda, köyün mezarlığında görünmeye başlar."

İhtiyar kadın soğuk ellerle ellerimi avuçlarına alırken:

"Bundan belki on beş gün evvel bir gece," diye devam ediyordu, "karanlık ve çok yıldızlı bir gece, köyün kahvesinde oturup çubuklarını ve nargilelerini içen ihtiyarlar dar sokaktan çok uzun boylu, çok zayıf ve simsiyah elbiseli bir yabancının geçtiğini görmüşler. Ve içlerinden biri, en yaşlısı bunu tanımış! Bundan çok seneler evvel kaybolmuş nişanlısını ormanın siyah yollarına doğru bir gece alıp götürmüş olan yabancı olduğunu tanımış!

Genç kadın! Biliyor musun? O yine niçin buraya avdet etti?"

Yüzümü ona kaldırdım. Yüzünde bin bir kırışık yapan dişsiz bir kahkahayla gülüyordu.

Ağzı siyah bir kuyuya benziyordu.

"Onun için buraya avdet etti, genç kadın! Seni bedbaht etmek için... çünkü dünyada haset ve bedbaht varken hiçbir zaman senin sevdiğin kadar, senin sevildiğin kadar küstah sevmemeli ve senin kadar, sevgilin kadar küstah mesut olmamalı!"

Hâlâ gülüyordu. Ve ben o gülüşü görmemek için gözlerimi yere indirdim.

Ellerimi tutan eller, onları yavaş yavaş bıraktı. Kahkaha sustu.

Yanımda kimse yoktu.

İhtiyar kadın bu kadar çabuk nereye gitmişti?

29.

Beyazlı kadın ellerini alnından geçirdikten sonra yine devam ediyor.

30.

— İçimde günden güne büyüyen bir dehşet vardı. Artık gülmesini, konuşmasını unutmuştum.

Zihnimde, asabımda evham dert gibi dolaşıyordu. Onun beni nasıl bedbaht edeceğini, saadetimi nasıl muhafaza edebileceğimi düşünüyordum.

İblisle tek başıma edeceğim mücadelede ne kadar kurnazlık gösterebilirdim. Ben zavallı, küçük ve çok seven bir kadındım. Kocama bütün olanları anlatıyordum. O beni hasta zannediyordu. Sözlerime inanmıyordu.

Ondan bir saniye ayrılsam acaba şimdi nasıl bir felaket karşısında bulunuyor diye azap çekiyordum. Yan yana olduğumuz saatlerse mesut olmasını unutmuştum.

Rüzgârın sesinde, yaprakların hışırtısında, her nefeste, her seste, her şeyde bir felaket dinliyordum.

Güneşin şuaatında, mehtabın gölgelerinde felaket ve tehlike seziyordum.

Siyahlı adam her dakika yanımda, arkamda ve aramızdaydı. Gözümle görmediğim zamanlarda bile, mevcudiyetini bütün vücudum, bütün varlığımla hissediyordum. Eminim ki o bizi gözetliyor ve gölgede iblisane bir deha ile felaketimizi işliyor.

31.

Dışarıda başlayan iri taneli yağmurun ıslaklığı kameriyeyi örten yaprakların sıklığından geçiyor. Gök gürültüsü hâlâ eski şiddetinde ve şimşek fasılasız gözleri kamaştırıyor.

32.

— Yine bir gündü. Sonbahar yapraklara altınını serpmişti. Güneş de sonbahar renginde ufuklardan kayboluyordu. Koruya giden yolun kenarına oturmuştum. Erkeğim o gün şehre gitmişti.

Avdetini bekliyordum. Uzaktan gelen her süvariyi o zannediyordum.

Sabırsız ve korkaktım. Kucağımdaki sonbahar rengi kasımpatılarından bir demet yapmaya uğraşıyordum.

Rüzgârlı bir gündü. Elimdeki kasımpatılarının altın rengi yaprakları titreşiyor ve başımdaki altın rengi örtünün ipek uçları rüzgârla sarhoş oluyordu.

Bu memleketin sonbahar kadar müessir ve hazin olan hasret türkülerinden birini söylüyordum. Sesimde sonbaharın altınlarının ahengi vardı.

Ne kadar zaman rüzgâr sesimi uzaklara taşıdı, bilmiyorum.

Güneş çoktan ufuklara yaldızını bırakmış ve kaybolmuştu. Sevdiğimin atı henüz yolda görünmüyordu.

Acaba nerede kalmıştı? İçimde bir endişe vardı. İçimde evham vardı. Dalmıştım! Kasımpatılarının bin ihtimamla düzülmüş demeti açılmış, rüzgâr çiçekler dağıtıyordu. Gözlerim beyaz ve tozlu yolun nihayetindeydi.

Ve hâlâ şarkı söylüyordum.

"Genç kadın, çağırdığın türkü ne güzel!" diyen bir ses beni ikaz etti.

Başımı kaldırdım. Karşımda yeşil sarıklı, siyah cüppeli ve çok uzun beyaz sakallı bir adam vardı.

Bir evliya çehresi kadar manalı, beyaz ve mübarek yüzünde sade nur ve şefkat olan iki altın göz bana bakıyordu.

Uzun, beyaz sakalını rüzgâr karıştırıyordu ve dağınık, temiz sakaldan sızan müsamahakâr bir tebessüm bütün vücudumu, mevcudiyetimi ısıtıyordu.

Tebessümü kadar sıcak ve mübarek sesi, "Güzel kadın," diye devam ediyordu, "seni tanıyorum. Derdini biliyorum. Korkma! Saadet ve aşk Allah'a aittir! Kolay kolay tehlikeye düşemez. Her şeye rağmen seven, hakikaten seven mesut olabilir. Her şeye rağmen! Anlıyor musun kızım? Bir şeyden korkma!"

İnce mavi damarlı elleri alnımı, saçlarımı okşuyordu. "Onların sana yaptıkları şey ilk tecrübedir kızım! Seni korkutup neşeni öldürdüler. Seni mükedder ve mahzun yaptılar. Zannettiler ki keder ve korku güzelliklerini öldürecek. Ve ölen güzelliklerin soğuğu da sevdiğin insanın aşkını! Halbuki aşkla mükedder bir kadının ilahi bir güzelliği vardır ki âşığı büsbütün bağlar. Eğer ebediyen, ebediyen sevdiğinin kalbini muhafaza edebilirsen, o zaman yapacakları fenalıklar hiç senin felaketine sebep olamaz."

Sonbahar yaprakları kadar sarı gözlerine bakıyordum. O büyük bir cemaate yeni bir din telkin eden peygamber kadar ulvi bir sesle söylüyordu, "Dikkat et kızım! Sevdiğinin kalbini daima muhafaza et! Onun kalbi sende olduktan sonra hiçbir fenalık felaket değildir. Seven kadının felaketi bir gün sevilmemektir. Her zaman sevilmek için, her zaman sevdiğinin kalbine malik olmak için sendeki neşenin güneşini söndürme! Gül! Güzel ol! Ve sev! Bir şeyden korkma!"

Eğilmiştim. Önce cüppesinin eteğini, sonra alnımda dolaşan ellerini hürmetle öptüm. Sesi müthiş bir teselli gibi beni ısıtmıştı.

"Nasihatlerini dinleyeceğim dede," dedim. "Sesin kalbimde ölmüş neşeyle imanı canlandırdı! Hakkın var. Onun kalbi benim olduktan sonra hiçbir şey benim için felaket olamaz. O beni sevdikten sonra ben her şeye katlanırım."

İhtiyar adam alnımı hep okşuyordu, "Haydi kızım," dedi, "şimdi yerinden kalk ve evine git. Akşam karanlığı yolları sarıyor, erkeğin neredeyse avdet edecek. Bu saatlerden sonra yalnız dolaşma! Güneş ufuktan kaybolunca hava fena ruhlarla dolar. Git. Bir an evvel evine git! Gönlündeki imanla neşeyi söndürme! Ve sevdiğinin kalbine her zaman malik olmaya çalış!"

Beyaz bir duman gibi rüzgâra karışarak kayboldu.

33.

Bora ağaçları sökecek. Kameriye sallanıyor. Titriyorum. Başım çok ağrıyor.

34.

— Alacakaranlık yollardan eve dönerken kendi kendime, "Onun kalbi her zaman benim olduktan sonra," diyordum, "beni hiçbir şey korkutamaz." Ve bu sözleri tekrarlayarak ilerliyordum. Birden bir hendeğin kenarından geçerken eteğimin bir çalıya iliştiğini zannettim.

Eteğime bir şey takılmıştı. Döndüm.

Yarı karanlıkta kadide benzeyen bir yüz gördüm. Zayıf bir kol sarı ipek entarimi çekiyordu.

Oh! Hendeğin içinden bana bakan oydu.

O... siyah yabancı!

Elimden kasımpatıları hep döküldü.

Korkudan hafif bir sayha ile bağırdım. "Artık benden korkmayacaktın," dedi. "Bunu şimdi kendi kendine tekrarlıyordun!"

Birden ancak seven bir kadının olabileceği kadar cesur oldum. Ve felakete karşı ancak mesut bir kadının, sevdiğinden emin olan bir kadının gülebileceği kadar gülerek, "Evet, artık senden korkmuyorum," dedim.

Yarı karanlıkta iskelete benzeyen, kemikleri çıkık alnında tuhaf bir mana dolaştı.

"Neler yapmaya kadir olduğumu görmek istemez misin?" dedi.

Sonra mukavemet kabil olmayan bir sesle, "Bu gece saat on ikiyi çaldığı zaman buraya gel! Seni bu hendeğin yanında bekleyeni takip et!" diye emretti.

Hayır, diyecektim, fakat diyemedim. Başım bir muvafakat işaretiyle öne düştü. Bütün vücudum titriyordu.

35.

Beyazlı kadın bir saniye susuyor. Vücudum ürperme içinde. Gözlerim karşımda acı bir ateşle parlayan gözlere takılmış, yanıyor.

Beyazlı kadın gök gürültülerine, rüzgârın iniltilerine, boranın, fırtınanın homurtularına rağmen gayet iyi duyulan sesiyle yeniden başlıyor.

36.

— Köşkün alt katındaki saat on ikiyi çaldığı zaman atlas şiltenin üstünde doğruldum.

Bütün korkuma rağmen mukavemet edemediğim bir arzu... hayır, hayır... bir arzu değil, bir mecburiyet beni yerimden doğrultuyordu.

Beyaz uzun geceliğimin içinde küçük ve korkaktım.

Halıların üstüne çıplak ayaklarımla basıyorum.

İçimdeki fevkalade dehşete, korkuya, evhama rağmen akşam karanlığında bana emretmiş olan o kuru sesin nüfuzu altındaydım.

Karanlıkta ışıldayan saçlarımı, gecelikten çıkan çıplak kollarımı siyah ipek şalıma sardım.

Kocamı uyandırmaktan korktuğum için ayaklarımın ucuna basarak merdivenlerden indim. İhtiyar kapı gıcırtılarla karanlık, rüzgârlı ve yıldızsız bir gecenin üstüne açıldı.

İri taneli bir yağmur omuzlarımı dondurmuştu. Soğuk ve siyah bir çamur ayaklarımı kirletiyor, üşütüyordu.

Her şeye rağmen siyah gecenin içinde titreyerek, ağlayarak ilerliyordum.

Nihayet hendeğin yanına geldiğim zaman etrafımda beyhude bir adam aradım.

Kimseler yoktu.

Fakat birden çalıların arasında yeşil bir ateşle yanan bir çift göz gördüm.

Sonra bir kedi, gece kadar siyah olması icap eden bir kedi ipek tüyleri ve yumuşak vücuduyla ayaklarıma süründü.

Sonra döndü, bana baktı ve yürümeye başladı.

Uzakta... ta uzakta şimşek çakıyordu. Ben arada bir bana initaf eden bu fosforlu iki noktayı takip etmeye başladım.

Karanlıkların içinde gidiyorduk. Ne kadar yürüdük bilmiyorum. Geceliğimin beyaz etekleri ıslanmış ve çamurlanmıştı. Ayaklarım soğuktan, çamurdan, taşlardan donmuş, yaralanmış, kanıyor, sızlıyordu.

Simsiyah bir ormanın içine geldiğimiz zaman, beni buraya kadar getiren kedi ağaçların gövdeleri arasında kayboldu.

Karanlıkların içinde yalnızdım.

Siyah şalıma daha sıkı bürünerek titriyordum. Ağaçlar ejderhalar gibi homurdanıyorlardı.

Korkuyordum.

Ağlıyordum.

Yanımda bir ses yükseldi "Buraya bak!"

Sesi dinleyerek döndüm. Döndüm. Gece kadar heybetli vücuduyla gece kadar siyah adam oradaydı.

37.

Beyazlı kadın gitgide coşan (bir) evhamla anlatıyordu.

38.

— Onun bana gösterdiği nokta önümüzde derin bir uçurum gibi açılıyordu. Bu uçurumun içi sarı ve titreyen bir ziyayla yarım tenvir edilmişti.

Siyahlı adam mukavemeti olmayan vücudumu bu uçurumun içine sürükledi.

Baş döndüren bir süratle aşağıya indik. İndiğimiz yer çok aydınlık değildi. Ve titrek bir ışıkta upuzun, tahayyül edilemeyecek kadar uzun bir kadit; elinde pırıl pırıl yanan

orağıyla taze çiçekleri, genç fidanları kesiyordu. Orak sesinin tüyleri ürperten yeknesak bir ahengi vardı.

Yanımdaki adam, "İşte!" dedi, "Bu gördüğün kemik herkesin saadetini kesiyor. Her dökülen çiçek, dal, fidan ölen saadet, ölen aşklardır."

İnce parmaklarıyla çalışan orağa pek uzak olmayan çok kızıl çiçekli bir gül fidanı gösteriyordu ve gülerek, "İşte, genç kadın, bu senin aşkın, senin saadetin!"

Orak ağır ağır işliyor, kesiyordu. Orak yaklaşıyordu.

"Gel," dedi, "şimdi sana aşkı nasıl mahvedeceğimi göstereceğim."

Beni uzaklara, çok uzaklara sürüklüyordu! Orak pırıltılarla yanarak iskeletin elinde oynuyordu.

Orak saadetleri, aşkları durmadan kesiyordu.

Dehşetle açılmış gözlerim iskeletin elinde; saadetimin fidanında, onu takip ettim.

39.

Dişlerim birbirine çarpıyordu. Yağan yağmur bir sel şiddetiyle bahçenin kumlarını sürüklüyordu. Beyazlı kadın devam ediyordu:

40.

— Uçurumun içinde iri bir yılan gibi kıvrılan, ince, çok siyah, çok pis bir su akıyordu.

Yürünemez yollar, dikenler ve sivri taşlarıyla çıplak ayaklarımı parçalıyordu.

Beni ne kadar zaman bu acıtan, kanatan karanlıklarda sürükledi, bilmiyorum.

Birden iniltiler dolu, çirkinlik, ıstırap ve ateş dolu bir mağaranın kenarında durduk.

Korkudan büyümüş gözlerimin perişan bakışları içerideki iri gövdeli, iri gözlü, dişsiz ve ihtiyar bir kadının yüzüne takıldı.

Bu kadın gazapla dolaşıyordu. Saçlarının her bir teli ıslık çalan bir yılan vücuduydu.

Ve havayı yumuşaklıklarıyla kamçılıyorlardı. Mağaranın içi el ve ayakları bağlı, yüzleri yara, çıban, şiş ve kan içinde sarı, cılız hastalar, hummalı, çirkin, şişman, müstekreh insanlarla dolmuştu.

İhtiyar kadın ateş saçan gözleri ve simsiyah ağzıyla bunların arasında dolaşıyordu.

Başındaki yılanların ağızlarından akan zehir bütün bu zavallıların vücuduna yeni bir dert, yeni bir acı aşılıyordu.

Yanımdaki siyah hayal boğuk bir sesle, "Görüyor musun," dedi, "işte, bu kadın bütün güzelleri, bütün güzellikleri öldüren çirkinlik, ihtiyarlık ve hastalıktır! Aşkları, saadetleri öldürmek için insanların başına musallat ettiğim dertlerin büyüğü, en kuvvetlisi...

İnsanları bedbaht etmek için, insanları birbirinden iğrendirmek için elimdeki vasıtaların en kuvvetlisi!

Genç kadın, şimdi ufak bir hareketle seni şu gördüğün ihtiyar gazabın yanına atabilirim. Sen... sen onun yanına, onun eline düşmek ne demektir bilir misin?"

Titriyordum. Cevap vermedim. O hâlâ söyleniyordu, "Onun eline düşmek demek, saçlarını kaybetmek, dişlerini kaybetmek, gözlerinin ateşini, renginin taravetini, vücudunun sıhhatini, kalbinin, gönlünün neşesini ve bütün bunlarla beraber sevdiğini, sevdiğinin aşkını kaybetmek demektir! Çünkü insanların aşkı gözlerinin zevkinden doğar. Sen güzellik, taravet, füsununu kaybedecek olursan..."

"Bu şeyi ona göstermeden kaçarım," diye sözünü kestim. "Bu halimi ona göstermeden kaçarım. Onu kendimden ürkütmeden, hayalimi daima güzel ve füsunkâr bırakarak kaçarım."

"Sen kaçtığın zaman ne olur, biliyor musun?"

"O beni ebediyen sever, o beni ölünceye kadar sever ve yine daima bana ait kalır."

Siyahlı adam kahkahalarla gülüyordu.

"Öyle değil," diyordu, "gel, gel de gör! Kaçtığın zaman ne olur?"

Beni sürüklüyordu.

Pis kokulu, zehirli, çıyanlı, iğrenç mağaranın yanından iniltili, uğultulu mustarip mağaranın yanından uzaklaşmıştık.

Yürüdükçe başımızın üstündeki göğün yıldızları tılsımlı gibi ışıldamaya başlamıştı. Muattar bir hava vücudumu, asabımı sarıyor, okşuyordu.

Türlü ahenklerle şırıldayan çağlayanların sesi, kuzuların melemeleri ve boyunlarındaki çıngırakların hazin ahengi semayı büyülüyordu.

Bütün bunların ahengine bir de kaval sesi karışıyordu.

Hem hazin (hem) neşeli bir kaval sesi...

41.

Beyazlı kadın şimdi daha yorgun bir sesle anlatıyor. Kulaklarımda uğultular var.

42.

— Geldiğimiz yer cennet miydi?

Oh, günah işledim! Orası göklerin cenneti değil, orası şeytanın cenneti... günahın cennetiydi.

Birbirinden güzel genç kızlar, genç kadınlar simsiyah saçları arasındaki çiçek taçlardan dökülen birer inciyle asabı bayıltarak, ince bilekleri, mevzun, küçük ve esmer ayaklar, çıplak ayaklarla zümrüt bir halıya benzeyen çimenlerin üzerinde raks ediyorlardı.

Renk renk tül elbiseli birtakım kadın da yerlere uzanmış, ellerini çırparak bu güzel raksı seyrediyordu.

Ayın gümüşleri şeffaf üzüm tanelerinin içinde, yeşil yaprakların arasında gülümsüyordu.

Üzüm bağlarından tatlı korkular yükseliyordu.

Çoban, o kıvırcık saçlı başını bir kayaya dayamış, genç bir civan kadar muhteşem ve güzel çoban kavalıyla semaya tabiatın şevk ve zevkini saçıyordu.

Sular şırıldıyor, bağlarda kuşlar ötüşüyordu.

Billur kadehlerin içindeki kızıl –cennet ve aşk kadar kızıl– şaraplar ağırdan ağıra, elden ele dolaşıyordu. Yeşil çimenlere gölgelerini dağıtan ağaçların, yemişlerin canlı kokularını taşıyan dalları yere doğru eğiliyordu.

Ve genç kadınlar esmer kollarıyla, mevzun vücutlarıyla, esmer küçük ayaklarıyla çiçeklerinin, tüllerinin içinde simsiyah saçlı, ahu bakışlı genç kadınlar raks ediyorlardı.

Şaraptan, havadan, çiçeklerden alınmış bin raşe ile bu raks gitgide coşuyordu.

Üzüm bağlarının ortasındaki yoldan alınları kırışmış, gözleri elemli, bakışları hevessiz, omuzları çökük gelen genç ve ihtiyar bütün insanlar burada değişiyordu.

Üzüm bağlarının ötesinde kederler bırakılıyordu.

Siyah, kırmızı, yeşil salkımların birer harikulade mücevhere benzeyen tanelerinin hududundan eski merbutiyetler, eski hatıralar geçiyordu.

Ben bunlara dalmış bakarken kulağımda bütün bu seslerin ahengini bozan kuru bir ses, "Burası benim nisyan cennetimdir," dedi.

Endişeyle büyümüş gözlerimi ona kaldırmıştım. Sordum.

"Ben gidecek, kaçacak olursam?"

"Bak," diye cevap verdi, "bak, ne olacak!"

Ve bana eliyle bir noktayı işaret etti.

Üzüm bağlarının ortasındaki yoldan çok kıvırcık ve siyah saçlı bir genç kızla omuzları kederle düşmüş, gözleri yorgun, bakışı hıçkırıklı bir adam geliyordu. Genç kız onu ellerinden tutmuş, çekiyordu. Dikkatle baktım. Gelen adam oydu! Kocam!

Ona doğru koşmak istiyordum. Fakat iki kavi el kollarımdan beni tutmuştu. Gidemiyordum. Onlar üzüm salkımlarını çiğneyerek geliyorlardı.

Onlar üzüm bağlarını geçmişlerdi.

Onlar ortada eğlenen insanların gürültüsüne karışmışlardı. Bağırmak, sevdiğimi çağırmak istiyordum.

O, güzel, harikulade kızın füsunlu parmaklarının ucuyla tutulmuş billur kadehin şarabını bir yudumda içiyordu.

Hayretle bakıyordum. O ilk kadehin son yudumunu henüz bitirmişti. Yine ellerini uzatıyor ve genç kızdan bir kadeh şarap daha istiyordu. Etrafı araştıran nazarları ne kadar değişmişti! Artık gözlerinin içinde hayalim yoktu.

Sevdiğim raksı alkışlıyor, sevdiğim çimenlerin üstüne uzanmış, unutturucu şarabı kana kana içiyordu.

Benim gözlerimden, bakışımdan aşkı içtiği zevkle!

Ellerim muzlim yabancının ellerinde mahpus, ses çıkarmaya mukadder olmadan sevdiğimin yüzünde, gönlünden nasıl silindiğimi seyrediyordum.

Kıvırcık, siyah saçlarını kırmızı çiçeklerle süslemiş genç kız ona durmadan kızıl, kan rengi şaraplar sunuyordu.

Ve raks devam ediyor, esmer vücutların esmer raksı çiçeklerin, tüllerin, güzelliğin rayihasını etrafa saçarak cömert bir zevkle devam ediyordu.

Sevdiğimin sarhoş gözleri raksta, kadehi genç kadına uzattı.

Ne oluyordu?

Neden genç kadın çiçekleri kadar baş döndürücü bir kahkahayla gülüyor, neden billur kadehi çimenlerin üzerine atarak kırıyordu?

Neden sevdiğim ona yalvarıyordu?

Genç kadın hâlâ gülüyordu. Sevdiğim nisyan şarabından bir kadeh daha isterken o gülüyor ve vermiyordu.

Kıvırcık saçlı, parlak dişli genç kadın artık ona şarap ver-

meyecekti. Halbuki erkeğim ona bir kadeh şarap için her şeyi veriyordu.

Oh! Her şeyi, bütün hatıralarımızı... bütün rabıtalarımızı... beraber topladığımız her şeyi veriyordu.

Beni artık tamamıyla unutmuştu! Elindeki küçük sedef çekmeceden bana ait olan ne varsa çıkarıyor, onun pembe tırnaklı, ince parmaklı ayakları dibine atıyordu. Yerde incilerim vardı. Boynuma taktığım zaman okşadığı, sevdiği incilerim yerlerde iri gözyaşları gibi şaşkın şaşkın yuvarlanıyorlardı.

Yerde yakutlarım, pırlantalarım vardı. Her şeyim kadının ayakları dibindeydi. Hıçkırıyordum. Genç kadının ince ayakları elmaslarımı itti. Ellerini uzatıyordu.

Kaval sustu. Rüzgâr sustu. Çağlayan sustu. Kahkahalar, billur kadehlerin şıkırtısı, ipeklerin hışırtısı ve fısıltılar hep sustu. Raks durdu ve ebedi bir saniye, kıvırcık saçlı esmer kadının sesi bütün bu sükûtun üstünde yükseldi, "Şarabı istersen kalbini ver."

Sevdiğim cinnet içindeydi. Ellerini göğsüne götürdü.

Kalbim parçalanıyor zannettim. Kalbimden bir şey koparıyorlardı. Kalbimden bir şey kopmuştu.

Sevdiğim perişan gözlerle etrafına bakıyordu.

Bir ölü kadar solgundu!

Kalbini, benim kanımı sızdıran kalbini o kahkaha ve zevk olan kadına veriyordu.

O kalbi bir kadeh şarap için veriyordu.

Oh! Artık her şeyi unutmuştur.

...

Kulaklarımda öten kuru bir ses beni hakikate davet etti. Gözlerimden bütün bu hayaller silindi. Muzlim yabancı:

"Sen gittiğin zaman," diyordu, "böyle olacak. Sana ait olan o kalbi başka ellere verecek!"

43.

Beyazlı kadının sesinde vahşi bir ahenk uyanıyor.

44.

— Artık ben bir insan değildim. Ben mustarip bir hayvandım. Sevdiğimin kalbini, aşkını kaybetmenin ne feci bir azap olduğunu birkaç dakika için yaşamış ve öğrenmiştim.

Kıskançtım.

Şimdiye kadar benim olduğunu bildiğim ve kaybetmek ihtimalini bir dakika düşünmediğim sevgili kalbi kıskanıyordum.

Ve sevdiğimin bana ait olmasını bir çılgın gibi istediğim aşkını kıskanıyordum.

Siyahlı adamın kolları beni buradan, bu raksın, şarabın, ahenk ve rayihanın tılsımlı ve melun olduğu bu yerden uzaklaştırıyordu. Ona:

"Nereye gidiyoruz," diye sordum.

"Oraya," diye cevap veriyordu, "güzelliğini, gençliğini, füsununu kaybedeceğin o yere!"

Ellerinden kurtulmaya uğraşıyordum. Sade bunu istiyorum.

Gittiğimiz yollar karanlıktı. Yarasalar, kargalar, baykuşlar başımızın üstünde uçuşuyorlardı. Kayaların arasındaki yosunlu, pis kokulu sularında timsahlar boğuşuyorlardı.

Yılanların ıslık çaldığı, sırtlanların koşuştuğu, kurtların uluduğu kayaların arasından geçiyorduk.

45.

Rüzgâr son gazabıyla yaprakları hırpalıyor. Yapraklar bu vahşi ellerin arasında çırpınıyorlar.

Yağmur bitmedi. Şimşek hep çakıyor.

46.

— Bu hain ellerden kurtulmak, kaçmak, sevdiğimin kolları arasına kaçmak, orada ağlayarak, şımararak ölmek istiyordum. Bu arzu kalbimde o kadar kuvvetliydi ki onun kavi elleri beni o menhus mağaranın yanına sürüklerken harikulade bir kuvvete malik olduğumu hissettim.

Muhakkak bir mucize olmuştu. Kollarımı tutan demir parmaklardan kurtuldum.

Aşkını müdafaaya uğraşan bir kadındım. İlaheler gibi kuvvetli oldum.

Koştum. Siyah, dikenli, böcekli, yılanlı yollardan koştum.

Taşlar, çamurlar; korkusu içimde koştum.

Nereye gidiyordum? Bilmiyordum.

Sade kurtulmak istiyordum.

Kurtulacaktım.

Kurtulmam lazımdı.

Onu seviyordum.

Aşkını kaybedemezdim.

Koştum.

Bir orak sesinin tüyleri ürperttiği o yere, siyah köpeklerin arkamdan koşuştuğu, yılanların, ejderhaların beni kovaladığı, bin devin, korkunç ve sefil hayvanların, ürkünç ve azaplı zebanilerin, hortlakların beni kovaladığı eninli, ıstıraplı yollardan... günah kadar siyah yollardan koştum.

Geldiğim yerde o iskelet elindeki orakla hâlâ fidanları kesiyordu.

Korkudan büyümüş gözlerle baktım. Saadetimin, aşkımın fidanındaki goncalar titreşiyordu.

Orak onlara o kadar yaklaşmıştı ki...

Acaba şimdi gözlerimin önünde mi kesilecekti?

Hayır, bu mümkün olmamalıydı! Ne yapacağımı bilmiyordum. Koşuyordum.

Erkeğime gidecektim. Allah'a yalvaracaktım. Allah'a beraber yalvaracaktık.

Oh! Hayır, ben çirkin olmayacaktım.

Ben ebediyen onu minnettar edecek kadar güzel kalacaktım.

47.

Beyazlı kadının sesi gitgide boğuluyor.

48.

— Perişandım. Dolaşıyordum. Kayaları tırmanmak, dünyaya çıkmak için kayaları tırmanmak lazımdı. Büyük bir uçurumun içindeydim.

Oh! Arkamdan biri geliyordu. Kayaların oyuklarında canlanmış ayak sesleri vardı. Ve hummalar içindeydim. Ellerim, ayaklarım kanıyor, ağlıyordum.

Bana kimse yardım etmiyordu. Birdenbire arkamdan bir ses duydum. O kuru ses, "Artık dünyaya çıkabilirsin. Çünkü o melun hendeğin yanından geçtin, çirkinliğin, hastalığın yılanları seni aşıladı. Yakında, çok yakında günah kadar çirkin, hastalık kadar çirkin olacaksın! Git! Git! Yukarı! Artık kocan seni sevmeyecek!"

Bu sesle kendimden geçtim.

49.

— Kendime geldiğim zaman belki birkaç saat –belki birkaç asır evvel– kedinin ateşli gözlerini takibe başladığım yerdeydim.

Karanlık bir gece beni sarıyordu. Başım yanıyordu. Her şeyi hatırladım. Korkuyla ellerime bakıyordum. Acaba hastalığa aşılanmış mıydım? Hasta ve çirkin olacak mıydım?

Bu evham içimi kemiriyordu. Ne yapacaktım? Eğer kaçacak olsam beni unutacaktı. Eğer kalacak olsam benden istikrah edecekti.

Islak toprakların üzerinde oturmuş, ağlıyordum. Gece karanlığından ince ve titrek bir kadın sesi çıktı:

"Genç kadın! Derdini biliyorum. Ağlama! Koş! Koş! Ona koş! Daha vakit var. Daha hastalık seni kemirmedi. Daha çirkinlik saçlarını, dişlerini, kirpiklerini dökmedi. Hâlâ güzelsin.

Koş! Koş! Ona koş! Onun kalbini ebediyen malik olmak için göğsünden sök!

Kendi göğsünün üstünde taşı! O kalbi artık kimseye veremez!"

Baktım, karşımda ihtiyar nine vardı. Bana şeytanın hikâyesini anlatan ihtiyar nine...

Sesi iğfal-kâr mıydı? Sesi o günkü gibi değil, çok tatlıydı.

"O zaman onun kalbine ebediyen malik olduktan sonra çirkinlik bir felaket değildir."

Evet! Hakkı vardı. O beni sevdikten sonra... o hâlâ söyleniyordu, "Orak işliyor. Orağın sesini duyamıyor musun?"

Evet, orağın sesi tüylerimi ürpertiyordu.

"Koş genç kadın! Koş! Onun kalbini göğsünden çıkar. Aşkın hasede, iyiliğin fenalığa galip geldiğini âleme gösterelim."

Bu sesin tesiri altında yerden doğruldum. Evet, ihtiyar ninenin hakkı vardı.

50.

Titriyorum.

51.

— Odada şezlongun üzerine yatmış uyuyordu. Kumral saçları dağınık, gözleri kapalıydı.

İri vücuduyla uyuyan esatiri bir kahramana benziyordu.

Kapının perdesini ellerimle tutarak ona bakıyordum. İçimde çirkinlik vardı.

Oh! Beni sevmeyecek. Sevmeyecekti. Yanında kalırsam istikrah edecek, yanında kalmazsam bana ait kalbini benim göğsümden, benim canımdan, benim etimden koparark başkasına vereceklerdi. Bir başka kadına!

İhtiyar ninenin hakkı vardı.

O kalp benim olmalıydı. Koştum delikanlı, kırmızı abajurlu lambadan süzülen gölgelerde beyaz ve solgun, koştum.

Ellerim göğsünün üstündeydi. Göğsünün üstünü örten bezleri paraladım.

Sonra yüzünün her bir çizgisine ayrı ayrı bakışımla taabbut ederken tırnaklarımı göğsüne batırdım. Göğsünü tırnaklarımla deldim.

Kalbi, hâlâ benim için çarpan kalbi elimdeydi. Onu yerinden kopardım.

Sonra nasıl oldu bilmiyorum. Yanımda... ta yanımda, kulaklarımın dibinde bir orak sesi... bir şey koparıp atan bir orak sesi duydum.

52.

Beyazlı kadının gözlerinin alevi dumanlanıyor. Sesinin ahengi dumanlanıyor.

53.

— Başımı telaşla arkaya çevirdim. Odanın yarım loşluğunda ağzının bütün çirkinliğiyle gülen bir sihirbaz çehresi vardı.

Bir kahkaha ve o bakış beni olduğum yerde mıhlamıştı.

Ellerimin içinde kalp, sevdiğimin kalbi vardı.

Gözlerim, endişe-nak gözlerim yavaş yavaş kocamın yüzüne çevrildi.

Kocam uyuyordu. Gözleri kapalı, çehresi sakin uyuyordu.

İhtiyar kadının sesi, "Orağın sesini duydun mu?" dedi.

Başımla tasdik ettim. Nazarlarım erkeğimin yüzündeydi.

"Orak sesi saadetini kesti!" dedi.

Nazarlarım erkeğimin vücudunda dolaşıyordu. Cevap vermedim.

"Anlamadın mı genç kadın?" diye tekrarlıyordu, "Saadetin mahvoldu, saadetini mahvettin! Kendi elinle! Kendi elinle!"

Erkeğime bakıyordum. Erkeğim uyuyordu. Hayır. Hayır delikanlı! Erkeğim uyumuyordu. Ona ne olmuştu?

Yüzü niçin bu kadar sarı? Gözleri niçin bu kadar çukurdu?

Ellerimi ellerinin üstüne götürdüm. Elleri niçin üşüyordu?

Sual dolu gözlerimi kaldırdım. Dehşetimden titriyordum. Karşımda kamburu çıkık, ağzı dişsiz, kahkahası ölü ihtiyar kadın yoktu.

Karşımda siyah elbiseleri içinde uzun ve siyah adam vardı. O... o meşum yabancı!

Elleri göğsünün üstünde kavuşmuştu.

Solgun alnında çekik kaşları ve altında siyah gözleri parıldıyordu.

Korkunç bir sesle, "İktidarıma inanmayan tecrübesiz kadın," diyordu, "ben iblisin dostuyum, ben iblisin yardımcısıyım. Aşkı her şeyle öldürürüm. Evet, anlıyor musun? Hatta işte, aşkı böyle aşk ile öldürürüm!"

Gözlerine bakan nazarlarım titriyordu.

"Genç kadın, elindeki kalp ölü bir kalptir. Genç kadın! Karşında yatan bu adam, sevdiğin adam bir ölüdür. Yaratmak iktidarına malik olmayıp da imha eden her fert günahkâr ve melundur. Genç kadın! Elinde hasis bir zevkle sıktığın bu kalp artık sevmeye muktedir değildir. Bu kalp ölü bir kalptir! Evet, karşında yatan bu erkek, bu muhteşem, bu güzel erkek ölüdür. Onu sen öldürdün!"

54.

Beyazlı kadın beyaz kolları arasından çıkmış ellerini kollarının üstünde üşüyormuş gibi gezdiriyor.

55.

— Dünyanın bütün ıstırabatı bir araya gelse, bütün ıstırabatı ve dehşeti bir tek ses olsaydı, o anda benim feryadım kadar kuvvetli, kanlı, ateşli, acı olamazdı.

Bir saniye için bütün tabiat... oh, eminim... her şey... gökler, denizler, yıldızlar, bulutlar, rüzgârlar, her şey beni dinledi.

Bu seste toplanmış ıstırabın müthiş haşmeti karşısında hürmet duydu.

Bir şey düşünemiyordum. Canı yanan, dövülen bir küçük hayvan gibi acı seslerle bağırıyor, inildiyor, parçalanıyordum.

Ne yapacağımı, ne yapmak istediğimi bilmiyordum.

O ölmüştü. Ölüm onu benden... ölüm onu hayattan, aşkımdan almıştı!

Ben artık ne yapabilirdim? Ben artık ne isteyebilirdim?

Onu ben öldürmüştüm! Onu ben öldürmüştüm. Onu ebediyen kaybetmiştim.

Odanın bir köşesinde muzlim, meşum hayal hâlâ duruyordu.

Dışarıda, uzakta dağların arasında yorgun ve gazaplı bir yolcu gibi, nereden gelip nereye gittiği bilinmeyen esrarengiz bir yolcu gibi akan suyun sesi ve homurtusu kulaklarıma geliyordu. O sesi dinliyordum. O sesin gazabı beni çağırıyordu. Oh! O sesin lisanını gayet iyi anlıyordum.

Gözlerim yaşlı, gözlerim erkeğimin naaşında bütün dikkatimle gecenin kalın siyahlıklarından süzülen bu boğuk sesi dinliyordum.

Siyah su bana, "Gel," diyordu, "küçük ve matemli ka-

dın, gel! Bak ne siyah, ne korkuncum! Gazaplı kollarımın arasında seni ademe götüreyim. Dalgalarımın sesi bütün ıstırapları uyutan bir ninnidir. Küçük ve matemli kadın, gel! Kollarımın arasına gel! Orada ölümü bulursun!"

Ve ölümün siyahlığında tekrar ona kavuşabilirdim. Ebediyen ona kavuşabilirdim! Vücudumu donduran soğuk kalbi göğsümün üstünde sıkarak bu suyun davetkâr sesine doğru koştum. Arkamda o siyah hayal beni takip ediyordu.

Oh! İstenildiği zaman ölüme ne güç kavuşuluyordu!

56.

Beyazlı kadın bir müddet susuyor. Sonra dalgın dalgın konuşmaya başlıyor.

57.

— İşte, delikanlı, işte! Ancak ona kavuşmak, ebediyen onunla birleşmek için vücudumu kara suya, homurdanan kollarına attım. Siyah bir gece ölmekteydi. Lacivert bir renk alan semada son yıldızlar bana hüzünle bakıyorlardı.

Bütün gece yağmur yağmıştı.

Kırlardan taze bir toprak kokusu yükseliyordu.

Suyun kolları vücudumu, boynumu sıkan demir bir pençeyle hayatımı çalarken kayaların üstündeki melun yabancının sesi, "Git!" diyordu, "Git! Ve ebediyettekilere, ademdekilere anlat ki eski ve melun dünyada hâlâ fenalık iyiliğe, kin aşka galip geliyor. Hiçbir şey değişmedi.

Âdem'in oğulları melundur. Gökten edilmiş laneti hâlâ talihlerinde taşıyorlar. Âdem'in oğulları cennette olduğu gibi dünyada da şeytanın oyuncağıdır. Başka bir şey değildir, başka bir şey olmamışlar, başka bir şey olamayacaklar. Dünyada bir şey değişmedi. Dünyada bir şey değişmeyecek."

Kulaklarım uğuldarken onun hâlâ bağırdığını duyuyor-

dum, "Dünyada her zaman fenalık iyiliğe, kin aşka galip gelecek!"

Ve kulaklarımın uğultusu arasında ağaçların aynı sözleri fısıldaştıklarını duyuyordum.

"Dünyada her zaman... her zaman fenalık iyiliğe, kin aşka galip gelecek!"

Ve dağlardaki aks-i seda bu sözleri durmadan tekrarlıyordu.

58.

Beyazlı kadın şimdi yerinden kalkarak bana yaklaşıyor.

59.

— Genç adam! Ölüm benim için nisyan, ölüm benim için bir hiçlik oldu. Ölümde ne zannettiğim gibi sevgilimi buldum ne de bu kalbi...

Siyah suyun kollarında kalmış, vücudumdan ayrılmıştım. Fakat ölümün eşiğinde esiri bir benlikle idrakımı, yani bütün günahımla ıstırabımı ve mücazatı buldum.

Benim için bir saniyelik gaflet bile yok. Benim için ademde cennet denilen yokluk ve idraksızlık mevcut değil.

Ben ebediyen bileceğim. Ben ebediyen günahkâr ve mustarip kalacağım.

Cehennemi başkalarının günahını yakıp temizlerken, ben göğsümün üstünde onun gönlünden aldığım bir ölü kalple fezada dolaşacağım. Bir saniye sükût, bir saniye gaflet, bir saniye nisyan bulmadan...

Ben ebediyete kadar ağlayacak, inleyeceğim.

Ben şeytana inanmış olan günahkâr bir kadınım.

Beni cehennemlerin ateşi bile yakıp temizlemek istemiyor. Her zaman ölümde sükûn ve rahat bulmamış en büyük günahkârlar, cadılar, hortlaklarla beraberim.

Benim yerim onların yanıdır.

60.

— Zehra... Zehra seni kurtarmak mümkün değil mi?

Beyazlı kadın önüne bakıyor.

— Hayır, diyor, çünkü ben ancak onun cansız kalmış vücuduna nefes ve hararet verebilirsem Allah beni affedecek. Evet, onun göğsünün içinde bu yaptığım boşluğa sıcak ve canlı bir kalp koyabilirsem affolunacağım. Sade... sade o zaman...

Yanıma daha yaklaşıyor.

Allahım ne kadar güzel!

Gözlerinin, bakışının büyüsü başımı, asabımı sarıyor.

Kalbim hızlı hızlı çarpıyor.

Kabarık saçları yanıyor.

Gözlerim, gönlüm yanıyor.

— Zehra... Zehra, seni ıstırabından kurtarmak için ne yapılmalı?

Gözlerine bakıyorum. Solgun yüzünün çizgilerinde bakışlarım zevkle dolaşıyor. Oh, Zehra ne kadar güzel!

Bu genç kadına minnettarım.

Bu kadar güzel olan ve bu güzelliğiyle karşıma çıkıp bana bu sonsuz ve bu hazin zevki veren ölüye minnettarım:

— Zehra, ona hayatı, sana sükûnu vermek için bir kalp lazım, değil mi? Zehra duymadın mı? Bir gün, bir sıcak ağustos günü sevdiğinin mezarı başında sana bir kalp vaat etmiştim. Zehra, tahattur ediyor musun?

Gözleri bakıyor.

— Zehra, güzelsin. Ademin bütün haşmetini taşıyan bir genç mezar kadar hazin ve güzelsin. Sana minnettarım. Çünkü güzelliğin bana şimdiye kadar bilmediğim bir zevk veriyor. Ben bu zevkle hiç olmak, bu zevk bitmeden ben bitmek istiyorum. Zehra... güzel... ona kalbimi vereceğim.

Beyazlı kadın ellerimi tutuyor. Bu ölüm temasının ne tatlı ve haşmetli bir raşesi var!

— Öyleyse gel, diyor, gel, beni takip et! Oraya mezarına gidelim. Orada bana kalbini verirsin. Fakat mezarının yanına kadar beni takip et.

Ellerimden tutarak beni kameriyeden dışarıya çekiyor.

61.

Yağmurla ıslanmış elbiseler vücuduma yapışıyor.

Yıldırımlar gökte ateşten yılanlar gibi kıvranıyorlar.

Rüzgâr da kuduruyor. Ağaçları devirerek yaprakları karıştırarak koşuyor.

Ses ve gürültü kıyameti içindeyiz.

Gidiyoruz.

O ve ben.

Onu takip ediyorum.

62.

Ellerim toprakları avuç avuç atıyor.

O da karşımda diz çökmüş, uğraşıyor.

İkimiz de uğraşıyoruz.

Mezar gitgide açılıyor.

Serviler rüzgârla inildiyor.

Mezar taşlarına çarpan yağmurun yeknesak bir ahengi var.

Çalışıyoruz.

Mezarlarda seyircilerimiz var.

Ölüler bizi gözetliyorlar.

Şimşek çakıyor. Yıldırımlar afakta kıvranıyor. Rüzgâr çılgın gibi koşuyor.

Konuşmuyoruz.

Çalışıyoruz.

Mezarı açıyoruz.

Islak elbiselerim hummayla yanan vücudumu donduruyor. Titriyorum.

Zehra'nın, güzel Zehra'nın saçları karanlıklarda ışıldıyor. O ışığı gördükçe kendimi daha kuvvetli hissediyorum. Kuvvetli ve mesut.

Evet, mesudum, çünkü ademin en güzel kadınına feda oluyorum.

Kalbimi avuçlarına aldığı dakikada hissedeceğimi zannettiğim zevki tahayyül ediyorum.

Bu zevke bir an evvel kavuşmak istiyorum.

Çılgın gibiyim.

Toprakları avuçlarımla atıyorum. Mezar açılmak üzere. Ona kalbimi bir gün bu mezarın başında vaat etmiştim.

İşte, burada vereceğim.

Gece kudurmuş bir ejderhaya benziyor.

Parmaklarım acıyor. Tırnaklarım kanıyor.

Çalışıyoruz.

63.

İsis'in, Osiris'in naaşı karşısında attığı o can-hıraş feryattan çok daha kuvvetli, daha dehşetli, daha zehirli ve mustarip feryat servilerin arasında oluyor.

Mezar açık duruyor.

Mezarda, maşukun yerinde birbirine karışmış kemikler var. Şimşek çaktıkça kemikten başın gözlerinde mavi bir ışık yanıyor. Ve bu çıplak baş bize dişlerinin bütün parlaklığıyla gülüyor.

Zehra, sevdiğine hayat verecek kalbi bulan zavallı Zehra ince elleriyle karıştırdığı mezarın içinde beyhude yere kemiklerden daha başka bir şey bulmaya, sevdiği vücudu bulmaya uğraşıyor.

Ölüm eserini ikmal etmiş.

Rüzgâr, serviler, yağmur bir müşteki sesle söylüyor:

— Dünyada her zaman... her zaman fenalık iyiliğe, kin aşka galip gelecek.

Ve mezarlardan eninler yükseliyor. Ölüler bir şikâyetli elemle ağlaşıyorlar.

— Biz cennetten lanetle kovulmuş bir zavallının neslindeniz. İlk günahın cezasını çekeceğiz. Biz affedilmiyoruz, biz affedilmeyeceğiz. İblisin elinde bir oyuncakmışız. İblisin elinde bir oyuncağız. İblisin elinde bir oyuncak kalacağız. Ve böylece her zaman, her zaman fenalık iyiliğe, kin aşka galip gelecek.

Servilerin altında boğuk bir hıçkırık sesi var.

Artık nisyanı bulmaktan, sükûna kavuşmaktan ümidi kesmiş olan Zehra, sevdiğinden kalmış kemiklerin karşısında hıçkırıyor.

Servilerin arasında baykuşlar ötüyor.

Ağaçlar inliyor, rüzgâr, yağmur inliyor.

Allahım, Allahım! Eserin ne muhteşem, ne esrarlı, ne zalim! İşte, mezar! Maşuk nerede? İşte, ıstırap, af nerede? Ölüler hıçkırıyor:

— İşte... işte, ıstırap... Azap, mücazat! Allah... Allah... Af nerede?

Yıldırımlar mustarip göklerde mustaribâne kıvranıyorlar.

Gece inilti, uğultu, feryat dolu.

Beyazlı kadın iri gözyaşlarının mükedder inciler gibi dizildiği mermer kadar soluk yüzünü bana kaldırıyor.

— Gel, diyor, gel gidelim. Gel...

Elini bana uzatıyor.

Elini tutuyorum.

Mezarın başında, doğruluyoruz.

Islak elbiselerim vücuduma yapışıyor. Titriyorum. Şimdi lanet yağdıran azaplı bir semanın altında yan yana ilerliyoruz.

Geldiğimiz yollardan dönüyoruz.

64.

Bahçeden, avludan sofalara, oradan merdivenlere gidiyoruz. Ne istiyor, bilmiyorum. Onu takip ediyorum.

Yazı odasının önünde duruyoruz.

Uzun elleri tokmağı çeviriyor.

Beş mumunu da söndürmeden bıraktığım şamdandan odaya titrek bir ziya dökülüyor.

O karşımda, soluk duruyor.

Sesi yalvarıyor.

— Delikanlı git!

Beni yazıhanenin önüne doğru itiyor.

— Orada kâğıtlarını topla ve yaz! Sana söylediklerimi, sana anlattıklarımı bütün yaz. Sonra yazdıklarını herkese oku. Herkese rica et. Dinleyip acıyanlara yalvar ki mustarip bir ruhun istirahatı için dua etsinler. Unutma, onu unutma! Sen de dua et. Zehra'nın istirahat-ı ruhu için sen de dua et. Herkesten bunu istiyorum. Bunu yalvarıyorum. Buna ihtiyacım var. Oh, buna çok ihtiyacım var. Artık her ümit bitti. Artık her şey mahvoldu. Kaybolmuş bir vücuda kalp ve nefes vermek ihtimali var mıdır?

Hikâyemi yaz, herkese oku ve onlardan yalvar. Yalvar ki beyazlı kadının ruhu bir Fatiha istiyor. O ruhun af ve istirahata ihtiyacı var.

Dualarım göklere yükselemiyor. Sesim göklerden duyulmuyor. Sen dua et delikanlı! Allah'a beni affetmesi için sen dua et! Beni affedinceye kadar dua et. Onun hissizlik, yokluk, hiçlik olan cennetlerine, o cennetin verdiği ebedi rahata, mutlak sükûna mütehassir kalayım.

65.

Yazıyorum, istediği gibi bütün hikâyesini yazıyorum.

Önümde bir yığın kâğıt var.

O arkamda durmuş. Koltuğun arkasını tutuyor. Yazdıklarıma bakıyor.

Odada kalemimin gıcırtısından başka bir ses yok.

66.

Son sözü yazan parmağım kalemi bırakıyor. Kalem yazıhanenin üzerine düşüyor. Gözlerimi kaldırıyorum.

Beyazlı kadına bakıyorum.

O yerinden ağır ağır doğruluyor. Bana yaklaşıyor.

Mumlar titreşiyor. Çıtırdıyor. Sönmek üzere... Beyazlı kadın şimdi yanımda... çok yakınımda...

O kadar yakınımda ki soğukluğu beni titretiyor.

Dışarıda yağmur hep kaplamaları, pencereleri dövüyor.

Beyazlı kadının soğuk elleri beni omuzlarımdan tutuyor. Çok üşüyorum. Gözlerim hep onun gözlerinde. Asabi, sabırsız ellerim üstündeki beyaz kolları çekiyor:

— Teşekkür ederim.

Beyazlı kadın ölü vücuduyla oturduğum iskemleye eğiliyor. Buz gibi dudaklar alnıma dokunuyor.

Sonra hiç, hiçbir şey bilmiyorum. Hepsi rüzgârın pervazlarda, anahtar deliklerinde öten ıslıklı gecenin içindeki uğultusu, eski tahtaların arasındaki iniltiler, yağmurun kaplamalara, pencerelerin camlarına, kumların üzerine vuran değişmeyen ahengi, olukların şırıltısı... yaprakların hışırtısı... hepsi, hepsi kulaklarımda zayıflayarak siliniyor.

Sade gönlümde boşluğu düşen bir insanın hissettiği acayip, korkunç bir ürperme var.

O kadar.

67.

Başım ağrıyor. Vücudum kırgın, sıcak... sıcak... ve sıcak... Görüyorum, cehennemlerin kapısı açılmış. Bunalıyorum. Niçin kapıları örtüyorlar? Niçin odamda alevden insanlar dolaşıyorlar? Beni bu ateşli yataktan kaldırınız. Vücudumu yakmayınız. Ben yanmak istemem. İstemem!

Beni omuzlarımdan neden tutuyorlar? Beni tutan kimdir?

— Hayır, rahat durmayacağım... duramam.

Beni öldürmek, beni boğmak istiyorlar, beni boğuyorlar. Başıma kızgın çiviler mıhlayan bu uzun sakallı cüce kim? Niçin gözlerime ateşte kızarmış demirler batırıyorlar? Ben ne yaptım?

— Sen bir meluna, bir günahkâra, bir hortlağa yardım ettin, yardım etmek istedin. Sen hakkın olmadan kalbini kendi vücudundan koparmak istedin.

— Merhamet... merhamet... merhamet... affediniz... sıcak... çok sıcak! Bunalıyorum.

Bu rüzgâr... bu serin rüzgâr nereden geliyor? Başıma kim dokunuyor? Sıçrıyorum. Gözlerimi açıyorum. Karşımda bir el var. Çok büyük bir el. Alnıma dokunuyor. Soğuk, soğuk bir el...

— Evet, evet orası... o parmaklarınızla dokunduğunuz o sıcak yer ağrıyor.

68.

— Ben su isterim.

— Peki.

Ağzıma acı bir su dökülüyor.

— Ben su isterim.

Odanın içi uzun ve dumandan sakallı, kıvılcım gözlü, ejderha ve dev başlarıyla dolu. Bana gülen bu çehrelerden korkuyorum. İmdat... imdat!

69.

Alnıma soğuk bir şey dokunuyor. Gözlerimi açıyorum. Beyaz bir yatağın içindeyim. Başucumda bir ihtiyar kadın ayakta duruyor. Ona şaşkın şaşkın bakıyorum. Bana eğiliyor. Tülbent başörtüsünün altından kınalı saçlar taşıyor. Yü-

zünde bin kırışık yapan tatlı bir tebessümle bana gülüyor.

Neredeyim? Ben kimim? Hatırlamıyorum, bir şey hatırlamıyorum. Başımda zevksiz bir boşluk, bir sersemlik, vücudumda müthiş bir dermansızlık var.

Bu oda kimin odası?

Ya ben, ben kimim?

Bilmiyorum, bir şey bilmiyorum. Hararetim var.

— Su isterim.

— Peki.

İhtiyar kadın masanın üstünden bir bardak alarak bana yaklaşıyor.

Soğuk suyu kana kana içiyorum.

70.

— İşte, Nedim! Böylece kurtuldun dostum.

Ellerimi şefkatle sıkıyor. Karşımda yanan sobanın ateşlerine bakıyorum. Bir koltuktayım. Dizimdeki battaniyelerin üstüne açılmış mecalsiz ellerim ateşin hararetiyle ısınıyor. O devam ediyor:

— Tam on beş gün Nedim, tam on beş gün kendini bilmez haldeydin. Hiç kendini bilmedin. Seni yerde baygın bulmadan bir gün evvel baş ağrısından şikâyet ediyormuşsun. Nine söylüyordu.

Sobaya odun atarken hep konuşuyor:

— O sabah odana girdiği zaman seni koltuktan düşmüş, halının üstüne yuvarlanmış bulmuş. Önünde bir yığın kâğıt varmış, bir sürü hezeyan... Avuçların sımsıkı kapalıymış. Nine ne olduğunu görmek için hemen koşmuş, panjurları açmış. Rengin pek sarıymış. O seni ölü zannederek korkup bağırmaya başlamış. Odanın içinde her şey dağınık ve karışıkmış. O gece neler yaptığını tahattur ediyor musun?

— Hayır!

— Halbuki o gece bütün kütüphanenin çekmecelerini

karıştırmışsın. Kenardaki ufak kadın yazıhanesini bile altüst etmişsin. Yerlerde siyah, kıvırcık saçlarla bir bilezik ve senin sıkılmış avucunda beyaz tüller bulmuşlar.

— Beyaz tüller mi?

— Evet.

Yün atkının üstünde avuçlarımı açarak bakıyorum, bir şey tahattur edecek gibi... zihnim öyle yorgun ki:

— Beyaz tüller mi?

Oh, evet, evet, hatırlıyorum.

— Ben o gece kucak kucak beyaz tüller gördüm, kucak kucak beyaz tüller...

Fakat bunu nerede gördüm, bunu kimin üstünde gördüm diye düşündükten sonra tekrar soruyordum.

— Yerlerde siyah saç demetleri mi bulmuşlar?

— Evet, senin açık bıraktığın çekmecelerden dökülmüş saç demetleri...

Şimdi bütün vuzuhuyla hatırlıyorum.

— Ya bahçe ya mezarlıktı. Bir şey görmemişler mi?

— Evet.

Dostum hayretle yüzüme bakıyor.

— Evet... fakat... o günün sabahı Zehra'nın kocasının...

— Mezarını açık bulmuşlar, değil mi, diye bağırıyorum. Korkuyla bana bakıyor.

— Oh, hatırlıyorum. Hatırlıyorum. Yazıhanemin üstünde bulunan kâğıtları, Zehra'nın bana yazdırdığı kâğıtları getiriniz.

Ömer hastalığın nüksetmesinden korkmuş, emniyetsiz gözlerle bana bakıyor.

— Hangi Zehra'nın yazdırdığı kâğıtlar diyorsun, o gece hastalıkla, hummayla yazdığın acayip hikâye mi?

— Zehra'nın hikâyesi, diyorum, Zehra'nın hikâyesi...

71.

Elimdeki kâğıtları dizime bırakıyorum. Dostumla bakıyoruz:

— Hâlâ, diyorum, hâlâ onun bu şeyi bana söylediğine inanmıyor musun?

— Hayır Nedim, sen o gece hastalanmadan evvel hummayla bu satırları yazdın.

— Sana, gördüm ve anlattı diyorum.

— Hepsi imkânsız şeyler Nedim, sen hastalığının başında öyle bir hayal gördün.

— Ben bu kadar uzun hikâye nasıl icat edebilirdim?

— Zihnin ta ne zamandan beri solunda asılı duran o iki resimle meşguldü.

— Fakat ben onu on beş günden fazladır her akşam bahçede görüyordum.

— Sen on beş günden beri hastaydın. Ve anlatılan hikâyelere kanmıştın. O hikâyelerin tesiri ve nüfuzu altındaydın. Bu bir hayaldi. On beş gün sonra tutulduğun beyin hummasının başlangıcı...

— Ya elimde bulunan tüller?

— Sen o gece o kadına ait çekmeceleri karıştırmışsın. Senin avucunda bulunan tüllerin eşini çekmecelerde bulmuşlar.

— Ya mezar... mezar ne için açılmış?

— Onu da o gece sen açmışsın. O gece hastalığın ilk gecesi olduğu için bunu yapmışsın. Ateşle, buhranla bunu yapmışsın, anlıyor musun?

— Demek Zehra... Zehra'nın hikâyesi, bütün gördüklerim...

— Buhran, hastalığının buhranı...

Bunu o kadar kati bir lisanla söylüyor ki ben bile inanıyorum. O devam ediyor:

— Sen sağlam ve akıllı bir çocuksun Nedim, imkânsız şeylere inanılır mı? Dünyada mantığın ve imkânın dışında

hiç... hiçbir şey yoktur. Baksana, kurun-ı vustada değil, yirminci asırdayız, anlıyor musun?

Ne olur, yirminci asırda olalım. Hiçbir şey! Ne mantık, ne akıl, ne muhakeme... bir hastalık kâbusunda bana o zavallı kadının söylediği sözlerin, anlattığı hikâyelerin yaptığı tesiri izale edemiyor... ne mantığım ne fen... hiçbir şey!

Üstüne bu kadar zaman geçtiği halde ben hâlâ mustarip bir kadının ruhu için, günahkâr bir ruhun affı için dua ediyorum. Fakat benim muzlim muhibbem, senin bana söylediğini yapmıyorum, kimseye hikâyeni okumuyorum. Çünkü bana söylediler:

— Yirminci asırdayız.

İnsanlar artık böyle muhayyir-ül ukule efsaneye inanmıyorlar. Çünkü onlar bugün çok müterakki, mantıki, çok medeni...

Fakat Zehra, ben seni anlıyor... sana inanıyorum. Senin için dua ediyorum. Senin affın için dua ediyorum. Benden memnunsun ya!

– SON –

Fatma'nın Günahı

1.

Bir sonbahar günüydü. Ölü yaprakların kan rengi topraklı dağ yollarında çığnendikleri sert, merhametsiz rüzgârın önünde, sarı ve bitkin süründükleri kederli ve soğuk bir sonbahar günü.

Bugün yalnızdı. Kapalı pencerelerin, yeşil ipek kurdelelerle bağlanmış beyaz müslin perdelerin arkasından, uzaktan bir küme erimiş kurşuna benzeyen şehre bakarken onu şehirden getirecek arabanın gürültüsünü bekliyordu.

Dışarıda, yapraksız kalmış ağaçların çıplak dallarını kıracak bir huşunetle sallayan kudurmuş bir rüzgâr vardı. Önünde kurşun rengi bulutlarıyla kurşundan yapılmış bir kasabaya benzeyen karanlık göklü, çıplak ve çamurlu bir kış uzanıyordu. Ağaç iskeletlerinin üstünde henüz dinmiş olan yağmurun bıraktığı ufak su kabarcıkları vardı.

Neden bugün korkak ve mahzundu? O, sabah erkenden gitmiş, hâlâ gelmemişti. Fatma onu getirecek arabanın sesini boğarak duyurmayacak olan rüzgâra dargındı.

Güzel Fatma, göklere boğucu bir ağırlıkla yaslanmış bu iri bulutlardan korkuyordu. Küçük dağların tepelerine heybetli bir yürüyüşle ağır ağır iniyorlar, ezmek ister gibi onlara yerleşiyorlardı. Fatma gittikçe alçalan bulutlarıyla dünyayı bunaltan bu kara gökten ve dağların üstünden ese-

rek Marmara'nın beyaz köpüklü kollarına hummayla atlayan bu susamış rüzgârdan ürktükçe omuzlarını örten siyah ipekli şala biraz daha sarılıyordu.

* * *

Fatma, renkler büsbütün koyulaştığı zaman hâlâ pencerenin önündeydi. Azıcık ışık bile sızdırmayan kalın bir karanlığın kırlara yavaş yavaş indiğini, her şeyi örttüğünü, şekilleri sildiğini görmüştü.

* * *

Yıldızsız gökle ışıksız kırlar tüyleri ürpertecek kadar ürkünçtü. Rüzgârın dağların eteklerinde yaptığı aks-i sedada birtakım esrarlı ve gizli ahenkler var gibiydi. Sanki karanlıkların bütün cin, hortlak, ruh ve şeytanları kırda, havada, dağların eteklerinde, pencerenin altında dolaşıyor, kavga ediyor, ölüyor, ağlıyordu.

* * *

İki korkak el, Fatma'nın solgun elleri kalın perdeleri karanlığın üstüne örttü. Fatma şimdi kırmızı abajurlu lambanın ta yanındaki koltukta titreyerek oturuyordu.

Sokulmak, şımarmak, sevilmek için iyi ve müşfik bir insana ihtiyacı vardı. Şefkatten titreyen ellerin hasreti bekleyişinin hummasıyla yanan ateşli alnını sızlatıyordu.

Bu akşam Fatma her şeyden ürküyordu. Perdelerin arkasında bekleyen karanlıklardan, eşyaların duvarlara akseden acayip gölgelerinden, sonra heykeltıraş bir dostunun ellerini model alarak yaptığı ve şimdi kilitli dolabın içinde kristallerin arkasında, kırmızı kapitone atlasın üstünde uzanmış duran bir çift küçücük, ince ve uzun elleden ürküyordu.

Hele asıl ona büyük bir dehşet ilka eden şey iri gövdeli bir siyah sinekti. Bir çılgın ve şaşkın gibi odanın içinde dö-

nüyor, mustarip ve uğursuz bir sesle vızıldıyor, gövdesini camlara, duvarlara çarparak ümitsiz bir ses çıkarıyordu.

* * *

Saat kaç olmuştu? Gece çok mu ilerlemişti? Fatma ne kadar zamandır alev rengi elbisesinin içinde solgun bekliyordu? Acaba gelmeyecek miydi?

* * *

Fatma kıvılcımlı saçlarında bin ışık yakan ani bir hareketle başını doğrultarak kapıya baktı. Evet, gelen oydu. Yorgun ve solgun bir yüz, gölgelenmiş, derinleşmiş güzel, çökük omuzlar, rüzgârdan dağılmış saçlar; o...

Uykuda yürüyen bir adam gibi kararsız, gayr-i tabii adımlarla Fatma'ya yaklaşıyordu. Onda değişmiş bir şey vardı. Fatma bu şeyin ne olduğunu anlamıyordu. Fatma bunu anlamaktan korkuyordu. Nazarlarını onun çehresinden çekerek eşyaların duvarlara, halılara aksetmiş olan sabit gölgelerine çevirdi.

Kırmızı ışıklı kırmızı odada iki iri pazılı erkek el, solgun ince bir çift eli, bir çift kadın elini avuçlarında sıkıyordu.

Fatma tuhaf bir hummayla yanıp yakan bu avuçlardan sıkıldığını, çekindiğini hissediyordu. Ve hayatında birinci defa olarak titreyen, üşüyen zavallı ellerini, başka ellerde ısıtmak, başka ellere tevdi etmek istedi.

Kuvvetli eller zayıf elleri hâlâ bırakmıyordu. Celal, Fatma'nın yanındaki küçük alçak iskemleye oturmuştu.

Celal susuyor, Fatma susuyor, gece matem gibi siyah ve korkunç ilerliyordu.

Fatma kocasına baktıkça bu geniş alnın arkasında, bu kilitli dudakların arasında müthiş bir felaketin saklı olduğunu zannediyordu. Onda sözle anlatılamayacak bir tahavvül vardı. Gözlerinde, etvarında, sükûtunda bir değişiklik vardı. Fatma bu bakışları onda şimdiye kadar hiç görmemişti.

Fatma iyi biliyordu, bu yorgun ve mükedder bakışlarda bir sır, bir facia vardı.

Her kısa ayrılıktan avdette Celal, ellerini başka türlü tutardı. Celal bu gözlere başka türlü bakardı.

Mükedder ve bedbahttı. Bu kederle felaketi Fatması'ndan gizliyordu. Fakat Fatma hissediyordu. Bakışlarıyla birbirlerine merbut oldukları günden beri, bu onları ayıran ilk gündü! Bu keder Celal'e aitti. Bu keder ikisinin değildi. Celal bundan utanıyordu. Celal bunu saklamak, ıstırabı yalnız çekmek istiyordu.

Neden?

Bu odanın sükûtunu bozacak ilk sözün bugün saadetlerini yıkacak kadar kudrette olduğunu bir hissi kabl-el-vuku Fatma'ya bildiriyordu. Celal'i böyle dilsiz ve gayr-i tabii yapacak sır hiç şüphesiz Fatma'yı öldürecek, mahvedecek kuvvette bir felaketti. Fatma bu sırrı ölünceye kadar öğrenmek istemiyordu.

* * *

Gitgide büyüyen şüphe birer siyah elmas kadar ışıklı gözlerde pırıldıyordu.

Odanın sessizliği, ölüm beklenen hastaların yanındaki sükût gibi korkunç ve evhamlıydı. Yalnız bu sükûtu iri gövdeli siyah sinek, kulakları acıtan vızıltılarıyla ihlal ediyordu.

Fatma karşılıklı olan sükûtlarının fecaatini, sonra gönlünü ezen şüphenin acısını şimdi onun dudakları arasındaki felaketten daha korkunç ve daha fena bulmaya başlamıştı.

Hele ıstırapla çıldırmış gibi başının etrafında mütemadiyen dönen, gövdesini camdan cama çarparak olanca sesiyle şikâyet eden bu kara sinek ona neler neler hatırlatıyordu. Kara sineğin vızıltısı onda yedi kere taşlara çarpmış iri bir bekçi sopasının hatırasını canlandırıyordu.

Yedi rakamı ve sinek vızıltısı, bunlar birbirlerinden ayrılmayan felaket habercileriydi.

Fatma hatırlıyordu. Sinek vızıldadıkça hatırlıyordu. Gölgeli odalar... ilaç kokuları... bekçi sopası... kaldırımlara zahmet vererek uzaklaşan çivili kunduralar... sonra beyaz bir yatak... bembeyaz bir kadın... bir ölü kadın... bir sevgili, bir ölü anne...

Oh, bu sesler susmalı! Bu korkunç hayaller gözünden silinmeliydi. Yaklaşan bir felaketin evhamıyla Fatma korkuyordu. Korktuğu şeye doğru yürüyecek kadar azaplı ve hasta bir korkuyla korkuyordu.

* * *

Karanlık gecenin gölgeleri arasından bir ses yükseldi. Tüyleri ürperten boğuk ve uzun felaketli bir ses... Çamurlu kırlarda bir köpek uluyordu. Solgun ve güzel eller avuçlarındaki muslin mendili daha fazla sıktı. Işıklı gözlerde evham, iki ateş, iki çift ateş yandı.

Titrek ve zavallı bir ses sayıyordu:

— Bir... iki...

Köpek susuyor. Sonra tekrar ulumaya başlıyordu.

— Üç... dört... beş...

Köpek bir kere daha uluyordu.

— Altı...

Fatma titreyerek daha bekliyordu.

— Yedi!

Köpek artık susmuştu.

Fatma acı bir feryatla ellerini ağzına götürdü. Bir müddet gözleri kapalı bu halde kaldı. Celal hayretle ona bakıyordu. Nihayet Fatma acı bir teslimiyetle pembe ellerini ona uzattı.

— Celal, biliyorum. Aramızda bir şer var. Bana hepsini söyleyiniz. Artık susmayınız.

Sesi müşteki, acı, dargın ve kırılmıştı.

* * *

Fatma'nın pembe alnında, siyah saçlarında gezen iri

avuçlar titredi, kıvrıldı, büküldü. Ve o alnın ince derisini inciterek buruşturdu. Yeşil gözler, siyah gözlerin sual dolu nazarlarından kurtulmak için bakışlarını odanın en kuytu köşelerine çevirdi. Kalın dudaklı, büyücek ağız çıldırtan bir inatla hâlâ sükûtunu muhafaza ediyordu.

* * *

Rüzgârın gürültüsünü öldüren bir ses, yaralı bir ilahın iniltisini andıran gür ve fırtınalı bir ses kırmızı odanın içinde yükseldi.

— Fatma... Fatma beni affet. Çok bedbahtım!

Celal yerde, halının üzerindeydi. Güzel başını ince dizlere dayamış, gözlerini o dizlere saklıyordu.

Fatma, küçük ve kırmızı avuçlarını dolduran sarı saçları çekerek çok çizgili alnı kendine kaldırmıştı. Celal cesaretini kaybetmeden bitirmek için söyleniyordu.

— Onu bu kadar zaman sonra tekrar göreceğimi ve gördüğüm zaman üzerimde bu kadar yeni, bu kadar şedit bir tesir yapacağını zannetmiyordum. Hatta hayatta olup olmadığından da haberim yoktu. Kim diye mi soruyorsun? Bir kadın Fatma... vaktiyle çok sevilmiş, vaktiyle kendisi için çok çılgınlık yapılmış, çok ıstırap çekilmiş melun bir kadın. Fakat dinle Fatma! O kadını seni görmeden çok evvel sevmiş, seni tanımadan çok evvel kaybetmiştim.

* * *

Kıyamet gecesi gibi siyah, kıvılcımlı kabarık saçlarda şedit bir hareketle bin ışık yandı. Siyah gözler derin kuyular gibi sonsuz ve ışıksız bir bakışla yeşil gözlere münatıftı.

Fatma artık Celal'in sözlerini anlamıyordu. Fatma sineğin vızıltısını dinliyor, Fatma odanın ışığının karardığını zannediyordu.

* * *

— Fakat işte, yeniden karşıma çıktı. Bugün gördüm, oradaydı. Güzel ve haindi. Güzel ve kudretliydi. Beni yeniden aldı Fatma! Beni yeniden çılgın yaptı! Ben onu artık sevmediğime, ben onu unuttuğuma emindim, fakat gördüm. Gördüm ki seneler sevdaları öldürmüyormuş. Fatma, seneler hakiki sevdaları öldürmüyor. Bugün anladım ki onu görmek, onu yeniden sevmek benim felaketim olacak. Fatma, sen hayatımda yegâne dostumsun. Sen hayatımda yegâne tesellimsin, beni ne kadar sevdiğini, beni ne çok sevdiğini bilirim. Fatmam, beni kurtar! Beni muhafaza et! Seven bir kadın ne kadar kuvvetlidir. Bu yerlerden kaçayım, bu yerlerden beraber kaçalım Fatma. Onu bir daha görmeyeceğim, onu bana hatırlatmayacak başka memleketlere, başka iklimlere, başka şeylere muhtacım Fatma. Sevgili Fatma, anlamıyor musun ki saadetimiz için bu elzemdir.

* * *

Saadet! Celal hangi saadetten bahsediyordu?

* * *

Odanın içinde uzun, çılgın, hasta kahkahalar yükseldi. En hazin hıçkırıklardan daha acı, sonsuz kahkahalar...

Celal kuvvetli bir hayvan güzelliğiyle parlayan başını Fatma'ya kaldırmıştı. Anlamayan gözlerle bu gülen kadına bakıyordu.

Fatma'nın Celal'in saçına gömülmüş olan güzel parmakları, ince sarı telleri çekiyor, büküyor, acıtıyordu.

* * *

Fatma hâlâ gülüyor. Fatma daha gülüyordu.

* * *

Kahkahalar birdenbire durdu. Odada derin bir sükût oldu. Geniş, açılmış bulanık gözler, ağır ağır halının üstün-

deki iri erkeğe çevrildi. Fatma ona... ona hayretle baktı. Fatma ona vaktiyle çok sevilmiş fakat artık mevcut olmayan bir şeyin hayaline bakar gibi korku, ıstırap, dehşet, hüzün, lezzet ve zevkle baktı. Fatma ona sonuncu defa olarak sevdayla baktı.

Bütün hayatı, bütün gayesi, bütün mevcudiyeti olan o büyük, o şedit sevdayla...

* * *

Fatma ona:

— Demek bir başkasını seviyorsunuz, öyle mi? Bir başkasını seviyorsunuz. Ve beni sevmediniz. Ben... bense bunca sene sade sizin için güzel olmuştum... sade sizin için... Ne tuhaf, o benden güzel midir? Bu mümkün müdür? Sizi çok sever mi? Sizi, benim sizi sevdiğim kadar ve benim gibi harikulade güzel olarak sever mi? Beni sevmiyormuşsunuz. Benim yanımda, bu kadar yakınımda, güzelliğimi her gün gördüğünüz halde beni sevmiyormuşsunuz! Çünkü benden evvel başka bir kadın, benden daha nüfuzlu, benden daha kudretli, benden daha güzel bir kadın sevmişsiniz. Benden daha güzel!

Celal siz çılgın mısınız? Benden güzel kadın var mıdır? Siz çılgın mısınız ki şimdiye kadar yalnız sizin için güzel olduğumu unutuyorsunuz? Size en güzel senelerimi verdiğim için bana minnettar değilsiniz!

Ben dünyanın en güzel kadını olarak sizin bir esirinizdim. Fakat zannediyordum ki sahibim bu kadar güzel olduğum için bana minnettardır. Sahibim bu kadar güzel olduğum için benim esirimdir.

İşte, aldanmışım. Siz benim güzelliğime, benim kudretime kör kalmışsınız. Çünkü bir başka kadını seviyormuşsunuz. Mademki bir başkasını seviyordunuz, mademki beni sevmiyordunuz, benden ne istediniz? Ben sizin için neydim, demek istiyordu. Fakat bir şey söylemedi.

* * *

Yalnız pembe avuçlu küçük eller yavaş yavaş açılmış ve iğrenç bir şeyden uzaklaşır gibi sarı saçlardan kaçmış, uzaklaşmıştı.

* * *

Yeşil gözler ancak sevmeyen gözlerin olabileceği gibi uzak ve yabancıydı.

Yeşil gözler Fatma'ya hayretle bakıyordu. Bu kızıl çehredeki çizgilerde hiçbir şey okuyamıyordu. Yeşil gözler ancak sevmeyen gözlerin olabileceği gibi uzak ve yabancıydı.

* * *

— Mademki beni sevmemiştiniz, mademki beni sevmiyordunuz, benden ne istediniz? Niçin beni saadetlerimden çaldınız? Niçin bana yalan söylediniz? Cevap verseniz. Bana niçin yalan söylediniz? Mademki ben sizin için bir şey değildim...

Sevmeyen erkek söylediğini bir parça olsun müdrik değildi. Bütün kuvvetiyle bu söze itiraz etti:

— Benim için bir şey değil miydin Fatma? Bunu nasıl söylüyorsun? Sen benim için yanında ısınılacak bir ateş, sen benim için ışığında korkusuz yaşanılacak bir ziyaydın! Sen benim için büyük bir saadettin. Bütün acılarımı, bütün ıstıraplarımı avutan bir teselli, bütün eski felaketlerimi unutturan bir saadettin. Fatma, ben seni bir baba, bir kardeş, bir dost muhabbetiyle sevdim. Fatma, sen hayatımın bütün rengi, bütün manası, bütün güzelliği, bütün şiirisin! O kadın benim felaketimdir!

Senden ne mi istedim? Fatma, senden saadet istedim. Bugün eski ıstırapları unutturacak şifayı istedim. Senden teselli istedim. Seni mesut etmek istiyordum. Bilmem, yanımda mesut oldun mu? Ben senin yanında öyle mesuttum

ki! Şimdi bu saadeti onun çalmasından korkuyorum. Saadetimi muhafaza etmek için çok beceriksizim Fatma. Benim küçük, sevgili, tatlı Fatmam... sen ne kadar iyisin! Bu, bu saadeti muhafaza etmeyi istiyorum. Müşfik ol Fatma! Asıl şimdi saadetimizi, saadetimi kurtarmak için senin sevgine, senin fedakârlığına ihtiyacım var. Sev beni Fatma. Ben nankör olsam, ben haksız olsam, ben hain olsam, ben hasta olsam bile, yine beni sev. Beni öyle çok sev ki benim için bir kardeş ol... müşfik bir kardeş. Nasihat veren, anlayan bir dost... affeden ve seven küçük... oh... küçücük ve tatlı bir Fatma.

* * *

Sevmeyen erkek, sevildiklerinden emin olan bütün insanlar gibi hodbin, yalnız şımarmak ihtiyacıyla söyleniyordu. Söylediği sözlerin yaptığı tesirden haberi yoktu.

Çok seven kadının bu sözlere karşı verecek cevabı yoktu. İnce eller iptidai bir güzellikle güzel olan başı titreyen dizlerden itti.

Fatma ince ve uzun boyuyla doğruldu. Celal'in iri elleri hâlâ genç kadının kırmızı ipek ve tül eteklerindeydi. Ve hain sesi hâlâ:

— Buradan kaçalım, diyordu, buradan kaçalım. Her şey unutulur. Yine mesut oluruz.

* * *

Eteklerini hırçın bir sabırsızlıkla o ellerden kurtaran Fatma, bir çılgın gibi karşısındaki endam aynasına koştu. Kollarını açmış, aynanın iki yanını tutmuştu. Odanın bir ucunda kalmış olan petrol lambasının abajurundan süzülen kırmızı ve eksik ışığında yüzünü görmeye gayret ediyordu. Ve zihninde bir düşünce vardı:

— Benden daha güzel midir?

* * *

Aynanın içinde harikulade güzel bir kadın vardı. Aynanın içinde alev gibi yakan bir kadın vardı. Ateş rengi ipek ve tül elbiseleri içindeki ince vücudu biraz öne doğru eğilmişti. Gözleri, içinde ateş kaynaşan siyah gözleri düşünülemeyecek kadar güzeldi. Gür, siyah ve kabarık saçlarında kırmızı ışıklar yanıyordu.

Bu gür saçların cehennemi inikasatı vardı. Esmer yanakları ta alnına, gözlerinin kapaklarına kadar yakıcı bir renkle kızarmıştı. İki parça kadar sıcak ve renkli dudakları aralıktı. Ve bu dudakların arasından görünen muntazam dişler beyaz bir ışıkla parlıyor, gözleri kamaştırıyordu.

* * *

Fatma aynanın içinde parlayan siyah gözlerinin yıldızlarına, kabarık saçlarının siyahlığına, alevli dudaklarının ateşine, ince ve uzun vücuduna, ılık ve esmer rengine, heykeltıraşlara model olan ince ve sivri parmaklı ellerine, ince bilekli, küçük, mevzun ayaklarına bakıyordu.

Fatma bu beyhude güzelliğine hayret ve hiddetle bakıyordu. Evet, karşısındaki bu kadın kendiydi. Boynunda bir dizi mercanı, kollarında mercan bilezikleri ve siyah saçlarının arasından uzayıp omuzlarını okşayan iri mercan küpeleri ile aynadan bakan bu kadın kendiydi. Ve bu sevilmeyen, sevilmemiş kadın da yine kendi.

* * *

Fatma birkaç adım geri çekilerek uzun sehpanın üzerindeki gümüş şamdanı hırçın, çılgın bir elle kavradı. Şamdan kırmızı gölgeli odanın içinde uçtu. Sonra karşıya, büyük aynaya çarparak kırıldı. Aynanın ufak parçaları halının üstüne döküldü.

* * *

Fatma döndü, koştu, ne yapacağını bilmeden, ne istediğini bilmeden Celal'in yanına kadar geldi. Elleri uzanmıştı. Bu eller kıvrılmış, bükülmüş, yırtıcı, vahşi iki pençe gibiydi.

Birden iki ufak elin bükülmüş parmakları yavaş yavaş açıldı. Kolları kuvvetsiz, mecalsiz yanlarına düştü. Gözler, siyah gözler boş bakışlarla odanın bir köşesine daldı. Fatma artık bir şey hissetmiyordu.

2.

Babası, o dünyaya gelmeden beş ay evvel ölmüştü. Anne olarak hayalinde saz benizli, ela gözlü, ince bir kadının hatırası vardı.

Benliğini müdrik olduğu ilk gün nazarlarına mahzun mahzun bakan bu bir çift ela gözü, solgun yüzü, kesik ve yapışık kumral saçlı başı görmüştü. Fatma kabarık saçlarını çekerek, acıtarak okşayan bu ince şeffaf ellerden birinin üzerine yüzünü dayamış, ağlıyordu. İşte, Fatma'nın ilk hatırası buydu. O işte, böyle yaşamaya başlamıştı.

Müdrik olarak, görerek, bilerek yaşadığı ilk günleri, pencereleri düz, beyaz, temiz perdelerle örtülmüş, ecza kokan bir odada, büyük bir minderin üstünde geçmişti. Pencerenin önünde duran koltuktaki hasta kadın çocuğu hazin bir nazarla seyrederdi.

Diz örtüsünün üstünde daima açık ve hareketsiz duran solgun ellerinden birini ortasına büyük, siyah bir inci gömülmüş geniş bir yüzük süslerdi. Kulaklarındaki iri altın halka küpeleri sallayan ufak hareketlerle çocuğa tamamıyla onun anlamadığı ve şimdi büsbütün unutulmuş şeyler söylerdi. Fatma bu sesin ahengini severdi. Bu ses akşam karanlığında, kafesli ve mağmum bir evde, sevdalı ve mükedder bir kadın eliyle çalınan bir ud sesi kadar kırık, hazin ve ahenkliydi.

* * *

Geniş sedirli odanın şurasında burasında yere atılmış pamuk minderler vardı. Bu yer minderlerinin üstüne bol kuşaklı entarisi, şal hırkasıyla bir ihtiyar kadın oturuyordu. Fatma bu ihtiyar kadına dadı derdi.

Renkli yemeniyi örten kalın tülbent başörtünün altından kınalı kırmızı saçları taşardı. İnce şişlerle tentene ören kınalı parmakları kana batmış gibi kıpkırmızıydı. Böyle tentene örerken gözlerine iri camlı, kocaman bir gözlük takardı. Bu camların arkasından gözleri gayet iri ve çok mavi görünürdü. Dadının sesi boğuk, göğsü öksürüklüydü.

* * *

Sonra dadının oturduğu minderin kenarında, halının üstünde daima iki kırmızı mercan terlik duruyordu. Dadının terlikleri...

* * *

Bir gün Fatma uyandığı zaman yanında kimseyi bulamadı. Bekledi. Birkaç dakika, belki de birkaç saat bekledi. Fatma ne kadar zaman geçtiğini anlayamıyordu. Çünkü daha çok küçüktü. Vakit tayin edemiyordu. Yanına kimse gelmedi.

* * *

İşte, o sabah uzun geceliği, çıplak ayaklarıyla ısınmamış, halısız sofalardan kendi kendine geçti. Annesinin odasına gitti. Annesi yatağında yatıyordu. Fatma, evde daha kimse uyanmamış zannetti. Oda çok loştu.

Hayır, annesinin gözleri açıktı. Fatma'ya bir müddet bakan bu gözler birdenbire yorulmuş gibi kapandı. İçinde biraz pembelik olan şeffaf gözkapakları titredi.

Annesi o gün balmumundan bir bebek kadar sarıydı.

* * *

Yatağın yanında kısa boylu, büyük başlı, pos bıyıklı bir adam, sevimsiz bir adam vardı. Bu adam hasta kadına eğiliyor, onu yatağında çeviriyor, bileklerini tutuyor, hep annesini rahatsız ediyordu.

Fatma bu adamı sevmedi.

* * *

Dadı telaşla odanın içinde dolaşıyordu. Gözlüğünü alnına, başörtüsünün üstüne çıkarmıştı. Gözlüğünün camlarına sobanın alevleri aksetmiş, parıldıyordu.

İri bir sinek, bir kara sinek odanın içinde vızıldıyor, pencerenin camlarına vücudunu çarpıyor, mütemadiyen dönüyor, dönüyordu.

* * *

Fatma bugün mercan terlikleri her zamanki yerinde göremedi. Dadı, mercan terlikleriyle odanın içinde telaşla dolaşıyordu.

* * *

Akşama kadar onu kimse düşünmedi. O, orada sedirin üstünde büzülmüş kaldı. Çenesi dizkapaklarına dayanmış, gözleri annesinin bazen kapanıp titreyen gözlerinde, akşama kadar bir şey yemeden, kımıldanmadan köşesinde kaldı.

Dadı hep hastanın etrafında sessizce dolaşmaktaydı. Fatma sabahtan beri gövdesini ümitsizce camdan cama vuran kara, korkunç sineğin vızıltısıyla sabırsız ve korkaktı.

* * *

Karanlık gün büsbütün siyah olmuştu. Lambayı yaktıktan sonra beyaz, tülbent başörtülü ihtiyar kadın hastanın başucuna çektiği bir iskemlede oturmuş, kalın ciltli mukaddes ve ulvi kitabın yaldızlı satırlarını mırıldanarak okuyordu.

Fatma hâlâ sedirin üzerindeydi. Ağlıyordu. Bütün gün ona yemek vermemişlerdi. Acıkmıştı. Saatler geçtikçe, Fatma'nın ağlayan gözleri uykuyla kapanıyordu. O ihtiyar ses hep Kuran okuyor, arada bir sineğin uğursuz vızıltısı işitiliyordu.

Hastanın gözleri rahat bir uykuyla kapanmıştı.

* * *

Uykusunda hâlâ hıçkıran çocuk büyük bir ürperme hissederek gözlerini açtı. Uyanırken çok sıçramıştı.

* * *

Dadı birdenbire sustu. Omuzlarında soğuk bir nefes dolaşmış gibi titriyordu.

Hastanın yakınında yanan mumun ziyası kuvvetli bir rüzgâra maruz kalmış gibi titremiş, sallanmış, nihayet sönmüştü.

Sineğin vızıltısı daha işitiliyordu.

* * *

Hasta da gözlerini açmıştı.

Fatma odanın ışığını daha kararmış zannetti. Annesine baktı. Annesi de ona bakıyordu. Fakat gözleri, renksiz, bakışsız, manasız bir çift gözdü. Fatma yerinden fırladı. Annesine koştu. Ona sarılmak, onda eski nazarları bulmak istiyordu. Bir çift küçük ve müşfik kol hasta kadına doğru uzandı.

* * *

Küçük çocuğun kalbi evhamla doldu. Kolları uzanmış kaldı. Dışarıda bir bekçi sopası ağır ağır kaldırım taşlarına vurmaya başlamıştı. Fatma bekçiden çok korkardı. Her vuruşta gitgide büyüyen bir korkuyla küçük kız sayıyordu:

— Bir... iki... üç...

Hasta gözlerini kapamıştı.

— Dört...

Hasta iki elini birden boğazına götürmüştü.

— Beş...

Hastanın gözleri dehşetle açılıyor, hasta ağzını, çenesini oynatıyordu.

— Altı...

Hasta yerinden doğrulmak için ani ve kuvvetli bir hareket yapmıştı.

— Yedi...

Hastanın zayıf başı yastıkların üzerine düşmüştü. Kesik saçlar yastığın üzerine dağılmış, renksiz gözleri pencereden, kafesten dışarıdaki karanlık geceye bakıyordu.

* * *

Bekçi sopası artık taşları dövmüyor, çivili kunduralar kaldırımları ezerek ağır bir vücudu başka taraflara, uzaklara taşıyordu.

* * *

İki küçük kol hâlâ uzanmış duruyor, artık hareketsiz yatan bu vücudu kucaklamaya cesaret edemiyordu.

Dadının ihtiyar fakat kuvvetli kolları Fatma'nın küçücük vücudunu kaldırmış, köşedeki minderin üstüne atmıştı.

* * *

Dadı annesinin yanındaydı. Yatağa, beyaz elbisesi içinde korkunç bir heyula gibi eğiliyor, odanın loşluğunda daha uzun görünen elleriyle genç kadının başının altından yastığı çekiyor, cansız zavallı başı düzeltiyor, kollarını vücudunun yanına uzatıyordu. Sonra eller, o merhametsiz, o hissiz eller, hâlâ ölünün sıcak olan başına doğru yükseliyor ve açık kalmış olan gözleri kapatıyordu.

Fatma nefes almadan, titreyerek dadısının her bir hareketini nazarlarıyla takip ediyordu.

* * *

O lakayt eller annesinin gözkapaklarını örttüğü zaman Fatma, canı yanmış küçük bir hayvancık gibi yırtıcı ve boğuk bir feryatla, adeta uluyarak kendini minderden yere attı ve koştu.

* * *

Kırmızı, küçük dudakların arasında parıldayan sivri dişler, ölünün gözkapaklarını örten buruşuk, damarlı ve kınalı bir çift eli kanatıncaya kadar ısırdı.

İnsan sesine, çocuk sesine benzemeyen bir ses, bir ıstırap ve dehşet sesi karanlık gecede, karanlık şehrin ıssız ve ışıksız sokağında eski ve siyah ahşap evin loş ve matemli odasında yükseldi:

— Bırak dadı... bırak. Annemin gözlerini zorla kapama. Bırak, bırak... bırak annem... Ninem...

* * *

İhtiyar kadın bir eliyle ağlayan, tepinen, inleyen çocuğu arkaya doğru itmişti. Fatma, dadının nereden bulduğunu görmediği beyaz bir tülbendi annesini çenesinin altında geçirip dağınık saçlarının arasından bağladığını da görmüştü. Sonra dadı yorganı genç kadının başının üstüne de çekmişti. Bu işi de bitirdikten sonra çocuğa dönüyor, eğiliyor, onu kolları arasına alıyor, hıçkıran bir göğsün üstünde sıkarak onu pencerenin önündeki mindere götürüyordu.

Fatma kulakları dibinde titreyen bir sesin:

— Dua et kızım, Allah'a dua et, anneciğin için dua et, diye fısıldadığını duydu.

* * *

Gözlerini dadısının başörtüsünün üzerine kaldırdığı gözlüklere, odanın bütün ışıklarını toplamış bu iki ejderha gözüne, ellerini de göğüs hizasında göğe kaldırdı. Ve bütün ruhuyla Allah'a, güneşi yaratan, göğü yaratan ve her gece o sonsuz boşluğa kucak kucak yıldızlar serpen o büyük Allah'a:

— Allahım... Allahım, diye inledi, anneme acı, anneciğime acı.

* * *

Sinek hâlâ vızıldıyor, bekçi sopası bir başka sokağın kırık, yorgun, bezgin kaldırımlarında, saati sayıyordu.

— Bir... iki... üç... dört... beş... altı... yedi!

— Annem... annem... annem...

Fatma bu feryadına beyhude yere cevap bekledi.

* * *

Anne, eğer ölü olmasa ve ölüm yalnız bedene ait olsa, annenin ruhu hâlâ hissetseydi, muhakkak yavrusuna cevap verir, bu hain ve lakayt sükûtu kabil değil, muhafaza edemezdi.

3.

Hayatının on sekiz senesi dedesinin yanında, o yeşil kırların, yeşil ağaçların ortasındaki beyaz boyalı köşkte geçti.

Annesini kaybettiği günün akşamı gözyaşlarıyla perişan bir halde gelen dedesi onu almış, bir gün sonra hemen oraya götürmüştü.

Senelerin unutturmak kudreti inkâr edilemez. Seneler, birbirine takip eden seneler Fatma'nın annesinin ayrılığıyla duyduğu ıstırabı uyuttular.

Mehtabı lekesiz, çiçekleri parlak, güneşi ısıtıcı, gölgeleri müşfik olan bu yerde Fatma yavaş yavaş büyüyordu. O

yaşamak zevkini tamamıyla benliğinde toplayan, mesut ve çevik bir çocuk, canlı ve haşarı bir çocuktu.

Günlerinin en sakin ve uslu zamanları dedesinin odasında geçirdiği saatlerdi. O odaya girdiği zaman derin gözlerine tatlı bir hürmet dolardı. Bir köşeye çekilerek aralık pencerelerden süzülen yarım bir ışıkla dedesinin kirpiksiz kalmış hazin bakışlı gözlerini, bu gözlerin etrafındaki kırışıkları, alnındaki elem ve ıstırap çizgilerini seyrederdi. İhtiyar da titrek elindeki kehribar tespihle oynayarak sıcak bir şefkatle dolmuş nazarlarla çocuğu sarardı. Onlar böyle sükûnetle bakışırken halının üstüne oturmuş bir başka çocuk, sadık bir köpek gözü kadar akıllı ve sevgili, insanları seyrederdi. Bu çocuk Zeynep'ti.

* * *

Zeynep'in kim olduğunu bilmiyorlardı. O, bir gün kırlarda çıplak olarak bulunmuştu. Ve bu evde dedesinin şefkati, ihtiyar hizmetçi kadının ihtimamı ve Fatma'nın muhabbetiyle büyütülmüştü.

Zeynep sessiz ve solgun bir çocuktu. Bir küçük köpek sadakatiyle Fatma'nın adımlarını takip eder, onun dizleri dibinde, onun gözlerine bakarak, onun arzularını yapmaya uğraşarak, onun her emrine itaat ederek yaşardı.

Fatma, Zeynep'i bütün çocuklarınki gibi şair olan bir kalple seviyordu. O, Fatma'nın hayatının şiiriydi. Onun kim olduğunu, nereden geldiğini, yeşil çimenlerin kucağına hangi kolların bıraktığını bilmiyorlardı. Belki onu oraya bir peri kızı bırakmış, belki onu bir bahar gecesi çiçeklerinden, rayihalarından halk etmişti.

Zeynep, Fatma'nın muhayyel masallarının esrarengiz peri kızı, ruhunun hiçbir kıvrımı, hiçbir düşüncesi anlaşılmayan manasıydı.

O, Fatma için mehtaplı geceler, akşam gölgeleri, yaprak hışırtıları gibi esrarlı bir varlıktı.

* * *

Zeynep sıcak yaz geceleri köşkten kaçarak bazen korudaki yeşilliklerin serinliğinde, bazen de havuzun başında fıskiyenin ninnisini, rüzgârın yapraklara anlattığı masalları dinleyerek kollarını havuzun sularında dinlendirerek uyurdu.

Oh, küçük Fatma için Zeynep ne harikulade bir mevcudiyetti!

Beraber büyüyorlardı. Fatma taze ve kızıl bir gelincik gibi bu kırları süslüyordu. O, tabiatın bir süsü, bir ziynetiydi.

Zeynep, o tabiattan bir parça gibiydi. Küçük, titrek bir yaprak, beyaz bir çiçek, mehtap gibi bir şey...

Sıcak yaz geceleri güneş semada erimiş bir küme altın gibi ağırlığı ve sıcaklığıyla parıldardı. Kır yollarındaki iri erguvan ağaçları eflatun çiçeklerinin şiiriyle süslenirdi.

Fatma ile Zeynep yeşil çimenlerin üstünde, bu ağaçların eflatun gölgelerinde uzanırlardı. Zeynep fildişinden yapılmış kadar solgun ve mevzun ayaklarını ufak derenin yeşil serinliklerine bırakırdı. Su, âşık ve hayran nevazişlerle bu ayakları okşar, su âşık ve hayran bir terane ile akardı.

* * *

Fatma kızıl bir çiçek kadar rayihalı, taze ve güzeldi. Fatma derenin akan sularının teranelerin gür ve güzel sesinin bütün altınlarını karıştırırdı. Fatma eflatun çiçekli erguvan ağacının eflatun ve pembe gölgelerine uzanıp şarkı çağırırdı.

Güneş batınca çimenlerin renkleri koyulaşır, gölgeler derinleşirdi. Tek tük görülmeye başlayan yıldızların pırıltısıyla gök, sırma işlemeli açık renk bir tüle benzerdi. Dağların

başlarını pembe, sarı, eflatun ve gümüşi dumanlar sarardı.

İşte, bu saatte Fatma ile Zeynep el ele kırlardan koruya, korudan bahçelerine, oradan köşke tazelik ve neşelerini taşırlardı.

Bembeyaz entarisinin içindeki ihtiyar adam penceresinin önünde tespih çekerken küçük kız bu titrek dize siyah ve kıvırcık saçlı başını dayardı. Ve gece, şeffaf, sıcak ve mübarek gece yavaş yavaş ahenkle şiirle göklerden inerdi.

* * *

İhtiyar hizmetçi kadın, ihtiyar bir peri gibi halsiz ve esrarengiz, işitilmeyen adımlarla dolaşır ve köşkün eski sofalarında, büyük odalarında hafif ve cansız ışıklar yanardı.

* * *

İhtiyar adam dizinde duran siyah saçlı başı okşayarak iter, birden doğrulurdu. İki titrek el odanın loşluğunda dolaşır, karyolanın altından, sırma işlemeli, kırmızı atlas bir seccade çekerdi.

Beyaz geceliğinin içinde, beyaz sakalıyla mübarek bir hayale benzeyen ihtiyar adam ibadet etmek için yüzünü kıbleye doğru çevirir, alnını yerlere sürerdi.

Zeynep'le Fatma pencereye yaklaşırlar, yüzlerini kollarıyla kaparlardı. Hafif hafif esen tatlı bir rüzgâr yakalarından kayar, omuzlarında, arkalarında dolaşırdı.

* * *

Karanlık gecede nereden geldiği belli olmayan kuvvetli ve hazin bir ses kırları titreterek, dağlara aksi seda yaparak yatsı ezanını okurdu. Ve gökte yıldızlar titreşir, parıldaşırlardı. Oh, o yıldızlı, çok yıldızlı lacivert geceler...

4.

Zeynep'in bir pars yavrusunun gözleri kadar vahşi bakan

sarı benekli yeşil gözleri vardı. Saçları en karanlık gecelerden daha siyahtı. Kırmızı dudaklarının arasından görünen çok beyaz dişleri, ince, çevik ve yumuşak bir vücudu vardı. Sakin ve hazindi. Sesi ahenkli ve yumuşaktı. Tabiat Zeynep'i bir şiir ve sükûn dakikasında halk etmişti. Tabiat Zeynep'e bütün yeşil gölgelerin esrarını, mehtabın solgunluğunu, yeşil suların mahzunluğunu, sükûtun füsununu vermişti.

Halbuki aynı tabiat Fatma'yı bir fırtına, bir bora, bir isyan dakikasında halk etmişti. Ona bütün şimşeklerin ateşini, günah ve iptilalarının kızıllığını vermişti.

* * *

Fatma güzelliğine mağrur, hod-pesend, fakat iyi bir çocuktu. Aynaların karşısında kendisine hayran gözlerle bakarken her saadeti bu güzelliğine bir borç telakki ederdi.

Yirmi iki bahar, Fatma'yı bütün çiçeklerinin rengi ve rayihası, rüzgârlarının çılgınlığı, bütün iptilası, aşkı ve büyüsüyle süslemişti.

5.

Yirmi üçüncü bahar ona büyük, en büyük hediyeyi, sevdayı getirdi.

Evet, aşkı baharın bir hediyesiydi. Baharın bütün getirdikleri gibi güzel, baş döndürücü bir hediye...

O, karşısına, yoluna hiç düşünmediği bir günde çıkmıştı. Kırlarda kızıl gelincikler, beyaz papatyalar vardı. Çimenli yollar cennet kadar yeşildi. Rüzgâr ilahi kokular taşıyordu. Kuşların ötüşünde büyülü besteler vardı.

* * *

O harikulade güzel, kudretli, büyük bir adamdı. Gözlerinin etrafında derin çizgiler, şakaklarında birkaç beyaz tel vardı. Yüzünü birçok senenin güneşi ve soğuğu yakmıştı.

Bakışına birçok senenin elemi, yorgunluğu, ıstırabı işlemişti.

Fatma ilk defa olarak kalbinin gözleriyle bu çehreye baktı ve işte, aşkı bu uzun, bu ebedi saniyede bakışan gözlerin ateşinden doğdu.

* * *

Onu yirmi üç yaşının bütün çılgınlığı, bütün hayatı, bütün şevk ve zevkiyle sevdi. Aynalar karşısında gururla çırpınan hod-pesend gönlünden beklenilmeyen bir esaretle sevdi.

Onu baharın çok güzel bir saatinde, erguvan ağaçlarının eflatun gölgesinde gördüğü için, onu güzelliğine böyle hayran perestiş-kar gözlerle baktığı için sevdi. Onun kuvvetli bakışlarının altında gururu sarhoşluk hissettiği için sevdi. Yirmi yaşındayken hep böyle sevilir.

* * *

Onun gözlerine dalmak Fatma için ilk tesadüfte bir zevk olmuştu. İkinci tesadüften sonra bu artık bir ihtiyaç oldu.

Maceraları uzun müddet bakışlarında yaşadı. Harikulade mavi bir semanın altında yemiş ağaçlarının çiçekleriyle gölgelenen kır yollarında Fatma ona bakışlarıyla güzelliğini, gençliğini, yirmi üç yaşının bütün emellerini verdi.

Mehtaplı bir gece kurbağaların esrarengiz sesleriyle, salkım ağaçlarının gölgeleriyle dolu derenin kenarında ilk defa olarak Fatma'ya hitap ettiği zaman artık birbirlerine yabancı değillerdi. Fatma kendine uzanmış iki kuvvetli avuca tereddüt etmeden titreyen ellerini bıraktı. Saatlerce kudretli bir sarhoşlukla bunalmış, onun sözlerini, onun sesini dinledi.

* * *

Ellerini o avuçlardan çekmeyi düşünmemişti.

* * *

Kurbağalar hâlâ mehtaba dertlerini anlatıyorlardı. Dere hafif şırıltılarla serseri zevklerini uzaklara taşıyordu.

Fatma onu dinliyor, Fatma ona bakıyor, Fatma onu seviyor. Onun sorduğu suallere Fatma gözyaşlarıyla cevap verdi. Neden ağlamıştı? Bilmiyordu. Mesuttu. Konuşamayacak, gülemeyecek kadar mesuttu.

Uykusuz birkaç kuş bu genç kızın saadetini gıptayla gördüler.

Ve Celal bu gözyaşlarına minnettarlıkla baktı.

6.

Çünkü bu yaşlar onun emelsiz, imansız kalmış, kavrulmuş ruhuna serin damlalarla döküldü. Kalbi, yakan, kavuran bir güneşin altında uzun seneler susuz, çorak kalmış bir belde gibiydi. Bu gözyaşları o beldeye serin ve mübarek bir yağmur gibi döküldü. Bu gözyaşları o kalbe yeniden hayret, tazelik, iman getirdi. Bu gözyaşları Celal'e gökten bir şey getirdi.

Celal çoktan beri ağlatacak, saadete, duygulara inanmıyordu. Çok elem görmüş insanların ekserisi gibi acı ve katı olmuştu. Fatma onun için şayan-ı hayret bir mevcut oldu. Fatma ona aşkı, güzelliği ve merbutiyeti ile umulmayan bir şifa, beklenilmeyen bir teselli getirdi.

O, Fatma'nın bir alev olan aşkıyla ısındı. Bütün insanlar gibiydi. Sevildiğini, bu kızıl ve güzel genç kız tarafından sevildiğini bilmek onu mesut ediyordu. Fatma'ya minnettardı.

Fatma'yı güzel, çok güzel bulduğu için sevdi. Bu kadar sevebildiği, bir büyük aşkla kendini sevdiği için sevdi. Fatma da hodbin bir duyguyla bu sevgiyi ve kendini sevdi.

* * *

Celal, Fatma'yı layık olduğu kadar sevmemişti. Fakat bunu kendi fark etmedi. Fatma anlamadı.

Celal çok evvelden kalbinin en kıymettar, en kuvvetli, en hakiki sevdasıyla bir başka kadın sevmişti. En kıymetli sevgisini, ruhunun en çılgın kuvvetini israf etmişti.

* * *

Fakat yanıldı. Fatma'yı hummayla, delilikle sevdiğini zannetti. Çünkü Fatma'nın genç ruhunun, genç aşkının heyecanı, imanı, çılgınlığı onu da sarmıştı.

Fatma'yı temin için söylediği sözlere kendisi de inanmıştı.

7.

Sarı yaprakların düştüğü bir sonbahar günü Fatma büyüdüğü, sevdiği bu güzel yerleri, onun karısı olarak, onunla gitmek için bıraktı.

Zayıf ve ılık bir sonbahar rüzgârı eserken Fatma koruyu, sevdiğinin koluna dayanarak, ayaklarıyla kurumuş, sarı yaprakları çıtırdatarak geçti.

Zeynep'in koluna dayanarak ilerleyen dedesi onlarla beraber koruyu geçmiş, araba yoluna kadar gelmişti. Zeynep hiç konuşmuyordu. Yeşil gözleri mağmum bir bakışla iri ağaçların nefti gölgelerindeydi. Esmer alnında hazin bir mana vardı. Bazen gözlerini Celal'e çeviriyor, kardeşini çalarak uzaklara götüren bu yabancıya biraz kinle bakıyordu.

İki kuvvetli atın süratle koşturduğu araba uzaklaşırken Fatma eğildi. Baktı. Ve onların arkasından bıraktığı o iki sevgili insanın birbirine sokulmuş olduklarını, belki de hıçkırdıklarını gördü. Son yeşillikleriyle taze olan kırların ortasında yan yana duruyorlardı. Rüzgâr, dedesinin siyah peleriniyle Zeynep'in yeşil elbisesinin ipeklerini uçuşturuyordu.

Mesut gelin, mesut başını önüne eğdi. Bir tek iri yakutla süslü güzel elinin üstüne gözlerinden iri ve sıcak damlalar döküldü.

* * *

Gece akşamın son ışıklarını kovmuştu. Semayı bulutlar kaplıyordu. Uzaktan, görülmeyen göğün tehditkâr sesi işitiliyordu. İri taneli bir yağmur arabanın camlarını dövmeye başlamıştı.

Şimdi daha süratle koşan atlar onları karanlık bir gecenin içine sürüklüyordu.

Fatma şimşeklerden kamaşmış gözlerini hiç açmıyordu. Gök gürültüsü daha yaklaşmış, yağmur daha kudurmuştu. Şimşek gökleri, yıldırımlar aralarından geçtikleri ağaçları yakıyordu.

Fatma korkarak ona sokuluyor ve ağlıyordu.

* * *

Korkan atlar gitgide artan bir süratle arabayı fırtınanın içine taşıyordu.

Fatma şimdi, şu saatte şimşekle arada bir aydınlanan bir odada pencereye yakın bir koltuğa oturmuş, önünde halının üstünde büzülüp başını zayıf dizlerine dayayan ve hıçkıran bir genç kızın siyah saçlarını gözyaşları için okşayan ihtiyar bir adamı düşünüyordu.

Fatma onun için ağlıyordu. Fatma nankörlüğüne ağlıyor, Fatma hodbinliğinden utanarak ağlıyordu. Onları nasıl bırakabilmişti!

Karanlık arabanın içinde müteheyyiç bir ses genç gelinin kulağına fısıldıyordu:

— Fatma... küçük Fatmam! Seni onlardan ayırarak sana çok fenalık yaptım. Fakat yemin ederim ki seni mesut, çok mesut edeceğim.

Fatma gözyaşlarıyla dolu olan gözlerini ona kaldırdı.

— Hayır, dedi, hayır Celal, siz bana hiçbir fenalık yapmadınız. Ben çok mesudum!

Ve onu müteessir görmemek için tebessüm etti.

* * *

Genç gelinin arabasıyla geçtiği yolları yıldırımlar ağaçlarda yaktıkları meşalelerle süslüyorlardı. Atlar arabayı yağmura, rüzgâra, boraya doğru sürüklüyorlardı.

8.

Altın günler, mesut günler birbirini takip ediyordu. Fatma onun yanında, onun gözlerine bakarak, onun sevdiği şeyleri sorarak, onun tarafından beğenilmek ve sevilmek için yaşıyordu. Ömrünün başka bir gayesi, gönlünün başka bir emeli yoktu.

Fatma ona ait olan ufak bir şeydi; çok güzel ve çok mesut bir şeycik. O, bütün dünyayı, bütün güzellikleri kendi saadetleri, kendi zevkleri için halk olunmuş zannederdi.

* * *

Üç uzun sene severek, inanarak mesut oldu. Üç uzun sene büyük şehrin bütün insanları onların saadetlerine gıpta ettiler. Üç uzun sene Fatma altın bir rüya yaşadı. Oh, evet, bu hayat o kadar güzel, o kadar gayr-i hakiki bir surette güzeldi ki işte, böyle bir yalan... yalnız bir yalan olabilirdi.

Halbuki bu yalan öyle kavrayıcıydı ki bunu Celal de bir zevk gibi yaşadı. Ona Celal de iman etti.

* * *

Fatma güzeldi.

Fatma güzel olduğunu bilirdi. Bunun için Celal'in aşkından şüphe etmedi.

Zaten sevmek bir parça da inanmak, hayır böyle değil, tamamıyla iman etmek değil midir?

Şüphe olan kalp hüzün, hicran, acı ve ıstırap olan kalpte sevda yaşayamaz, ölür. Vahşi bir şiddetle ölür; zehirleyerek, parçalayarak, kalpteki heyecan, sevgi, duygu kabiliyetini öldürerek ölür.

9.

Fatma bütün bir maziyi düşünmekten yorulmuş, başını avuçları içinde sıktı.

Bu akşama kadar, bu uğursuz akşama kadar Fatma işte, böyle böyle inanarak tatlı bir rüyada yaşamıştı.

* * *

Beyaz minarelerin tepesindeki yaldızlı hilallerin, fani ufuklarda haşmetle ışıldadığı mavi bir denizin sahillere aşk besteleri fısıldadığı bu muhteşem şehrin en mesut kadını olarak yaşamıştı. Bütün kadınların hasedini celbeden, güzel ve mesut bir kadın olarak...

Hiçbir şeyden şüphe etmedi. İşte, bu gece... bu gece Celal inanılmayacak şeyler söylüyor, bu gece Celal ona...

— Seni sevmedim. Seni hakkıyla sevmemiştim, diyordu.

İşte, hâlâ ikisi de yaşıyorlar, zelzeleler olmuyor, dünya yanmıyor. Bu mavi, sarı, beyaz şehir yıkılmıyor. Kendisi çıldırmıyordu. Her şey... her şey eskisi gibiydi. Hiçbir şey değişmemişti!

Fatma istiyordu ki yıldızlar birbirine çarpsın, gökler parçalansın, küreler kırılsın, dünya, feza, kâinat, hercümerç içinde kalsın, güneşler sönsün, kıyamet, kan, ölüm ve ıstırap kıyameti kopsun.

Halbuki her şey sükûn içindeydi. Kırmızı abajurlu lambadan süzülen ziyayla, pembe duvarlara akseden hareketsiz

gölgelerin evham veren kalabalığıyla dolmuş bu odada ikisi karşı karşıya duruyordu.

Fatma koltuktaydı.

O, biraz ötede, halının üstündeydi. Yerinden kımıldanmaya, Fatma'ya yaklaşmaya, onu ikna etmeye cesareti yoktu. Acaba Fatma artık o eski, munis, küçük Fatma değil miydi?

Celal korkulu ve mütehayyir gözlerle Fatma'yı, perişanlığını seyrediyordu. Çehresinde bir mucizeye, bir harikaya şahit olanların dehşet ve şaşkınlığı vardı.

* * *

Fatma çok mu değişmiştii? Birkaç dakika içerisinde Celal'e bile, böyle yabancı olacak kadar çok mu değişmişti?

Fatma birkaç dakika evveline kadar seven ve inanan, mesut ve güzel bir kadındı. Güzel olduğu için seven, sevdiği için mesut olan sevdalı ve mağrur bir kadın... Halbuki şimdi?

* * *

Şimdi?

Oh, ne kadar da değişmiş olsa Celal bunu tabii görmeliydi. Bütün bu şeyi yapan kendisi değil miydi? Niçin hayretle bakıyordu? Neden şaşırıyordu?

Fatma'nın aşkının ne olduğunu, Fatma'nın nasıl sevdiğini anlamamış mıydı? Hiç anlamamıştı ki bu kudretli hisle oynayabilmiş, Fatma'ya hissettiği sakin, müşfik duyguları onun sevdasının ulvi dalgalarında dinlendirmek cesaretini bulmuştu. Bu cesareti hangi hisse, hangi mantığa güvenerek elde etmişti? Ve şimdi, yine hangi kalbi, hangi duyguyu, hangi mantığı dinleyerek hâlâ ondan şefkat istiyordu? Şefkat ve fedakârlık...

* * *

Fatma onu samimi ve fedakâr bir dostluktan çok başka, bir şefkat ve merhametten çok kuvvetli ve hakiki birtakım duygularla sevmişti. Bu duyguları kuvvetinde şiddetinden, hummasından bir şey kaybedemez. Değişemez. Başka hislerle olamazdı. O, Celal'i şiddetle severdi.

Bu his, Celal'in ondan istediği dostluk ve şefkat olmazdı.

Oh, bu mümkün değildi!

Celal, Fatma'ya o kadar uzak, bu aşk o kadar yabancıydı ki genç kadını perişan eden bu duyguları anlamıyor, onun ıstırabından değişmiş yüzüne ilahi bir meczubu seyreder gibi hayret, dehşet ve hürmetle bakıyordu.

10.

Oda sükûn içindeydi.

Fatma yalnızdı. Karanlık, ışıksız göklü bu siyah gecenin ortasında, küllenmiş bir ateş gibi kuvvetsiz bir kızıllıkla boyanmış bu odada felaketiyle yalnız... yapayalnızdı.

İpek elbisesinin alev rengi kollarından çıkan esmer ve ince kollarından birini dizine dayamış; çenesi pembe avucunun içindeydi. Gözleri bir hayvan bakışlarıyla dolmuş gibi boş ve manasızdı. Celal ne zaman odadan çıkmıştı?

Fatma bunun farkında değildi.

Istırabının elindeydi. Şimdi onu felaketi ve acıları işliyordu.

* * *

Büyük felaketlerin ruhları yükselttiğini, ruhları temizlediğini söyleyen, iddia eden insanlar birer delidir. Bunlar hakiki kederleri, ruhu yaktığı gibi asabı da yakan insani kederleri bilmeyen birer delidir.

Hakiki kederler ruhu bunaltan, dimağı perişan, vücudu hasta eden hakiki ıstıraplar insanı boşaltır. Ruhtaki, gönüldeki iyilik ve fenalık kabiliyetlerini acılarının cehennemle-

riyle yakar, ruhu sersem, benliği hevessiz, kalbi heyecansız, dimağı atıl, tembel, vücudu alil bırakır, yanar, yakar, kavurur, mahveder.

* * *

İşte, bu acı... bu acı deminden beri çöktüğü koltukta, Fatma'yı canı yanan bir hayvan gibi kıvrandırmıştı.

11.

Fatma yerinden doğruldu. Yanan başı biraz serinlik istiyordu. Pencereye yaklaştı. Elleri, ateşli, zavallı elcikleri pembe gölgeler içinde esmer güzelliğinin bütün haşmetini göstererek kanatları tuttu.

Şimdi açılan pencereden içeri serin, fakat ağır ve mağmum bir havayla hafif bir siyahlık dağıldı.

* * *

Lambanın ışığı, açılan panjurların önündeki havayı ve oraya kadar yükselmiş çıplak ağaç dallarını pembe buğuyla sarıyordu.

* * *

Fatma'nın önünde boş, iri bir delik kadar korkunç ve nihayetsiz bir karanlık vardı.

Artık rüzgâr esmiyordu.

Kalın gecenin kıskanç ve matemli örtüleri arasından ufka iri bir kan damlası gibi sızan kızıl büyülü, acayip bir ay iniyordu.

Gayr-i tabii bir ay... kanamış, yanmış bir ay harabesi...

Fatma ufukları ezen, dünyaya zahmet veren karanlıklara dalmıştı.

* * *

Bir damla kan gibi matem rengi bulutların siyah göğsün-

den sıza sıza ufka yaklaşan kıpkırmızı, yaralı, ihtiyar bir ay harabesinin kayboluşunu, Fatma hissiz ve anlayışsız gözlerle seyretti.

* * *

Karanlıklar titreten bir zevkle o bir damla kırmızılığı, sıcaklığı göğüslerine gömdüler.

* * *

Karanlıklar, bu gece Fatma'dan bir şeyi, Fatma'nın kanayan kalbinden damlayan kanları, Fatma'nın ümitlerini, aşkını, inkisarını, ıstırap ve heyecanını yavaş yavaş içtiler.

* * *

Bu siyah gecenin elleri ihtiyar aydan başka bir şeyi daha, zavallı kızıl Fatma'nın, o eski Fatma'nın ateşini, kanını, aşkını, hikâye ve mazisini de siyah göğsüne gömdü.

* * *

Bu gece Fatma siyahlıklara bir damla kan gibi düştü. Bu gece Fatma kendinden koparıldı. Bu gece Fatma mağrur, güzel ve neşeli öldü. Bu gece Fatma aşkının mateminden öldü.

* * *

Koridorda ayak sesleri duyuldu. Celal geliyordu. Fatma onun ayak seslerini tanıdı. Ve koşarak gitti, anahtarı çevirdi ve kapıya dayandı. Artık onu görmek istemiyordu. Onu görürse çıldıracağını zannediyordu.

Celal kapının arkasında yalvarıyor, bir şeyler söylüyor, onu iknaya uğraşıyordu.

Fatma söylenilen sözleri duymuyor muydu? Kulaklarında hafif bir uğultu vardı. Garip, korkunç bir halet-i ruhiye içindeydi.

Fatma müteessir, mükedder değildi. Fatma ona yalvaran bu sesle mütehassis olmuyordu. O ses, kalbindeki o eski fırtınayı canlandıramıyordu. Onu sevmiyor muydu? Anlamıyordu. Onu sevmemiş miydi? Tahattur etmiyordu. Başına kuvvetli bir darbe yemiş bir insan gibi sersemdi. Celal'e karşı münfail değildi, hatta kırgın bile değildi. Ona, hayata, aşka, keder ve sevince karşı artık lakayttı. Ve bu lakaydi onu şaşkın etmedi. Sanki üstünde yaşadığı bu dünyaya ait değildi.

Hiçbir rabıta, hiçbir hatıra, hiçbir keder ve sevinç, hiçbir elem ve ıstırap onu bu dünyaya bağlamıyordu. Gönlü boşalmış, asabı uyuşmuştu.

Tahassüs ve tefekkür kabiliyeti alil kalmıştı. Fatma bir gecede bütün dünyanın elemlerini yaşamıştı. Fatma bir gecede her şeyini kaybetmişti. Aşkını, imanını, heyecanını, yaşamak gayesini, güzel olmak zevkini kaybetmişti.

Şimdi hissi olmayan, heyecanı olmayan, ruhu olmayan acayip bir varlıktı. Kendini tahlil etmeye çalıştıkça derin uçurumlara bakan insanlar gibi başı dönüyor, gözleri kararıyor, nefesi kesiliyordu.

Ruhunda bir acı, içinde bir sızı, gönlünde bir yara kalmamıştı. Yalnız vücudu, bütün vücudu ağrıyordu. İşte, o kadar...

* * *

Onda uzun yollardan gelen bir yolcunun yorgunluğu vardı. Uzun yollardan gelmiş yabancı bir yolcu gibi kendini bilmediği yerlerde, yabancı ve yeni bir dünyada zannediyordu.

O, bu yolculukta en kıymetli bir şeyi kaybetmişti. Ruhunu kaybetmişti. Bir uzun gece, ebediyet kadar uzun bir gecede, ıstırap cehenneminin yollarında bu ruh paralanmış, kavrulmuş, dağılmış, hiç olmuştu. Bu acıya, bu azaba, yara-

layıcı, kahredici kedere mukavemet edemez olmuştu.

Evet, Fatma ölmüştü. Etlerin, kemiklerin ölümünden daha feci bir ölümle ölmüştü.

Fatma çok sevdiği, çok ıstırap çektiği için ölmüştü.

Celal bunu anlamıyor, hissedemiyor. Ve hâlâ bir ölüyle konuşuyor, hâlâ o ölüden cevap bekliyordu.

* * *

Fatma düşünüyordu. O mu deliydi, kendi mi çıldırmıştı? Eğer gülebilseydi, eğer ağlayabilseydi bu kapının önüne yavaşça çöker, başını elleri arasına alarak hem güler hem ağlardı.

O ses susuncaya kadar, oh, ölünceye kadar...

* * *

Halbuki Fatma bu uyuşukluktan hiç kurtulmayacaktı. Onun benliğinde bir ölü, soğuk, sarı ve solgun bir ölüm vardı. Ve o, bu ölümü, bu ölü ruhu varlığında taşıyarak dirilerin arasında gezmeyi etinin, kemiğinin, kanının ölümüne kavuşuncaya kadar böyle gezmeye mahkümdu.

* * *

Lambanın fitili çıtırtılarla sönmek üzereydi. Boyaları aşınmış eski kapının arkasındaki hainin sesi, ilk insanların sesini andıran kuvvetli, fırtınalı, fakat tatlı sesi yavaş yavaş karanlıklarla beraber söndü, kayboldu.

Şimdi odaya pencereden mavi ve cılız bir ışık korkak ve çekingen adımlarla giriyor, yavaş yavaş odadaki pembe buğuları, duvarlardaki siyah gölgeleri siliyor, yok ediyordu.

* * *

Fatma durgun bir bakışla etrafına bakındı. Kendini civarındaki bu eşyalar, bu gümüşi ışıklar, bu kızıl elbiseler içinde bir yabancı hissediyordu. O ne bu renkleri ne bu ışık-

ları ne de bu eşyayı tanıyordu. Etrafına şaşkın ve yabancı gözlerle bakıyordu.

* * *

Göklerden düşmüştü. Bu yeryüzünde gördüğü ilk sabahtı.

* * *

Mecalsiz adımlarla tekrar yaklaştı. Yanan alnını nemli ve rutubetli tahtalara dayadı.

Rüzgâr yoktu. Islak ve siyah topraklardan kurşun kadar ağır ve koyu bir duman yükseliyordu. Büyük kara bulutlar, kâbuslarda yaşayan birer ejderha heybetiyle genç dağların tepelerine yerleşmiş, onları eziyorlardı.

Çamurlu kırlarda kimse yoktu.

Fatma pencereyi kapamak için biraz geri çekildi. Eteğine küçük bir şey düştü. Ufak, siyah, cansız bir vücut... Felaketinin habercisi olan o kadar, o meşum sinek... o sineğin ölüsü...

Eğildi. Onu yerden aldı. Çamurlu kırlara attı.

12.

Bir el, sinirli ve zayıf bir el omuzlarına dokunduğu zaman başını kaldırarak etrafına baktı. Kaldırımları bozuk, siyah tahta evlerinin cumbaları çarpık bir sokaktaydı.

* * *

Etrafına anlamadan bakıyordu. Buraya niçin gelmişti? Pencerenin önünden sabahın kirli ışıklarına daldığından beri ne kadar zaman geçmişti? Bir şey tahattur etmiyordu. Oh, hayır! Hayır, hatırlıyordu. Kaçmak istemişti. Kaçmak mı istemişti? Neden? Kimden? Ondan mı? Niçin? Başında ağrı vardı. Vücudu titriyordu.

Niçin ondan kaçmak istemişti? Artık mustarip değildi

ki! O, Fatma'ya ne yapmıştı? Bilmiyordu. Onu sevmiyordu ki! Öyleyse neden kaçmak istemişti?

Buraya gelinceye kadar gıcırtılı kapılar açmış, dumanlarla, bulutlarla ezilmiş, sisten yapılmış kadar acayip ve kurşun rengi bir şehre doğru sisle örtülmüş kırlarda, sislerin arasında koşmuştu. Kalbinde, benliğinde, ta içinde boş ve korkunç bir mevcudiyet taşıyordu. Fatma bundan kurtulmak için, Fatma bu boşluğu doldurmak için koşmuştu. Bilmediği, duymadığı yerlere gitmek, mevcudiyetindeki ölümü silkmek, canlandırmak için bir sebep, bir kuvvet, bir darbe aramaya çıkmıştı. Evet, onun serseri ve hasta adımlarını buralara sevk eden amil ve düşünce buydu. Bu... yalnız bu!

Kendinden korkmuştu. Benliğindeki boşluktan, gönlündeki bu kuvvetli tahavvülden korkmuştu. İlelebet heyecansız, ıstırapsız, gözyaşsız kalmaktan korkmuştu. Deli gibi korkmuştu.

Oh, evet... tahattur ediyordu. Fatma bunlardan korkmuş, Fatma bunlardan kaçıyordu.

* * *

Yorgun omuzlarını o el hâlâ tutuyordu. Fatma gözlerini kaldırdı. Karşısında siyah ve buruşuk elbiseler içinde uzun boylu, zayıf bir adam vardı. İnce ve uzun vücudunun üzerinde uzun saçlı solgun başını zahmetle taşıyor gibi önüne eğmişti. Rüzgârla çırpınan siyah kravatını çok damarlı büyük ellerinden biriyle tutuyordu. İnce dudaklı kalın ağzında manası anlaşılmayan bir tebessüm vardı. Alnı çok çizgili ve kaşları çatıktı.

Fatma'nın nazarları bu alnın ve kaşların altındaki bir çift göze takıldı. Bu renksiz gözler, manalı bir bakışla, manalı ve kuvvetli bir bakışla Fatma'yı süzüyordu.

* * *

— Hasta mısınız? Size yardım edebilir miyim?

Ses acayip bir sesti. Dalgalı, fırtınalı denizler gibi haşin, dargın, boğuk bir ses.

Cevap almadığı için tekrarladı:

— Hasta mısınız? Bir şeye ihtiyacınız var mı?

— Üşüyorum... üşüyorum... yorgunum. Isınmak, dinlenmek istiyorum.

Fatma yavaş bir sesle söyleniyordu. Yabancı eğildi. Genç kadını kolundan tutarak yerden kaldırdı.

— Geliniz, dedi, benimle geliniz. Dinlenmek için. Daha uzaklara mı gideceksiniz? Çok uzağa mı? Biraz ısınırsınız, elleriniz titriyor.

* * *

Fatma'nın ellerinden tutarak onu taş merdivenlerden yukarı doğru çekti. Biraz sonra geniş bir sofadaydılar. Onu da geçtiler. Merdivenler karanlık, dik ve çıplaktı. Fatma gayr-i şuuri bir itaatle yabancıyı takip ediyordu.

Şimdi loş bir odadaydılar. Kafeslerle, kalın perdelerle boğulmuş bir ışık odaya fırtına bulutu renginde dağılıyordu. Ortada, bakır mangaldaki nar rengi bir çiçeğe benzeyen korlardan tatlı, rehavet verici bir sıcaklık sızıyordu. Omuzlarından tutan elleri Fatma'yı ortadaki yüksek mangalın yanına götürdü.

Fatma alçak ve yumuşak bir koltuğa oturmuş, ellerini ateşe uzatmış, ısınıyordu.

Yabancı karşısına, mangalın öbür tarafına oturmuştu. Ateşin kırmızılığıyla parıldayan gözlerle Fatma'ya bakıyordu.

Tebessüm ediyordu.

* * *

Fatma ateşten kızarmış yüzünü kaldırdığı zaman kafesin arkasında başlayan geceye hayretle baktı. Mangalda ateş

kalmamıştı. Yalnız küllerde eski, sönmüş, korlardan kalmış kızıl bir hatıra.

Odanın bir köşesinde küçük bir petrol lambası yanıyordu.

Fatma'nın başında müziç bir ağrı vardı. Avuçları, alnı ateşler içindeydi. Omuzları, arkası üşüyordu. Kulaklarında uğultular vardı. Mecalsiz ellerini kaldırarak başındaki örtüyü düzeltmek istedi. Kollarında kuvvet yoktu. Elleri ona itaat etmediler. Henüz uykudan uyanmış bir kimsenin şaşkın gözleriyle etrafına bakındı. Neredeydi? Niçin buraya gelmişti? Kaç saatten beri buradaydı? Ellerini tekrar müşkülatla oynattı. Başörtüsünü düzeltmek ve bu yabancı evden gitmek istiyordu. Nereye gidecekti? Nereye gidebilecekti? Dışarıda karanlık bir gece vardı. Fatma'nın gidecek yeri yoktu. İptidai bir korku, kendini tehlikede hisseden, sığınacak yeri olmayan bir hayvan korkusu duydu.

Perişan bir nazarla tekrar etrafına bakındı. Işık daha kararmış gibiydi. Ve bu karanlıkta bir çift renksiz göz tuhaf bir inatla gözlerine bakıyordu. Bir şey söylemek istedi. Kudreti yoktu. Başı yavaş yavaş oturduğu koltuğun kenarına düştü.

Ona her şey başka türlü görünüyordu. Renkler, gölgeler kâbus gibiydi. Başında acayip bir hal vardı. Gözlerinde ışıklar gitgide kararıyordu.

Kalbi çok kuvvetli atıyor, şakakları vuruyordu. Odanın eşyaları müteharrikmiş gibi sallanıyordu. Ve karşısındaki bir çift renksiz göz, gözlerine baka baka yaklaşıyordu. Fatma kulaklarında top gibi patlayan bir ses, başının ağrısını teşdit eden boğuk bir ses işitti.

— Neniz var? Bir şey mi istiyorsunuz?

Fatma:

— Hayır, yalnız gitmek istiyorum da, dediğini zannetti. Halbuki karşısındaki insan bir şey duymadım gibi sualini tekrarladı.

— Bir şey mi istiyorsunuz?

— Evet... evet, bir şey istiyorum. Gitmek istiyorum... Siz susunuz. Konuşmayınız. Sizin susmanızı istiyorum. Başım çok ağrıyor. Konuşmayınız. Oh, konuşmayınız, sükût istiyorum. Sessizlik istiyorum.

— Neniz var? Cevap versenize.

Oh, bu müziç ses tekrar kulaklarında ötüyordu.

— Cevap veriniz.

Fatma gözkapaklarının ağırlaştığını hissetti. Gözleri yarım kapandı. Kıvırcık kirpiklerinin arasından uzun boylu yabancının kendisine doğru eğildiğini görüyordu.

Sonra alnında serin bir el dolaştı. Bu el daha sonra yanan ellerini serin avuçlarında sıktı. Yabancı döndü ve yüksek sesle Fatma'nın beyninde müthiş aksi sedalar yapan menhus bir sesle:

— Biraz su getiriniz, diye bağırdı.

Fatma gözlerinin kapandığını hissediyordu. Kapanmaması için uğraştı. Fatma gidecekti. Yeniden mecalsiz elleriyle başörtüsünü düzeltmek istedi. Elleri çok kuvvetsizdi. Yine ona itaat etmediler. Konuşmak istedi. İktidarı yoktu. Humma bugün vücudunu titretiyordu.

Odada bir ayak sesi oldu. En ufak bir gürültü bile, onun kulaklarında cehennemi akislerle ötüyordu. Gözlerini aralamaya muvaffak oldu. Şimdi yanında o adamla beraber bir de kısa ve şişman kadın vardı. Bu kadının başındaki mavi yemeninin kenarından fırlayan kırmızı saçları vardı.

Fatma gidecekti. Bu yabancı evde çok kalmayacaktı. Bunu söylemek istedi.

Kendine bakan bir çift renksiz göz gitgide çehresine yaklaşıyordu.

Fatma gitmek istiyordu. Kalkıp gidecekti. Gözleri büsbütün kapandı.

En ufak gürültüler bile beyninde müthiş bir surette atıyordu.

* * *

Beş gün geçmişti. Fatma bunu bilmedi. Yalnız başındaki ağrıyı hissediyordu.

— Biraz su....

Fatma inliyordu.

— Biraz su....

Ağzına lezzetsiz bir su akıttılar. Gözlerini açmadan bu suyu içti. Hastalığın beşinci günü bildiği şey ancak bu oldu.

* * *

Altıncı gündü. Fatma karşısında bir çift mavi göz gördü. Yuvarlak bir vücudun üstünde, yuvarlak bir başın üstünde bir çift mavi göz...

* * *

Yedinci gün sabahıydı.

Başında serin eller dolaşıyordu. Gözlerini açtığı zaman karşısında çok uzun bir vücut, karışık saçlı bir baş, siyah elbiseler içinde bir adam gördü. Bu kimdi? Tanıyamadı. Tanımak istemedi bile. Yorgundu. Gözleri tekrar kapandı.

Başı artık ağrımıyordu. Rahat bir uykuyla uyudu.

* * *

Yedinci günün akşamı gözlerini açtı. Yatağının karşısındaki ceviz konsolun üstünde lamba yanıyordu. Köşedeki koltukta zayıf, büyük başlı, dağınık saçlı bir adam oturuyordu. Fatma bu çehreyi daha evvel ne zaman görmüştü? Ne zamandan beri tanıyordu? Hatırlamaya uğraştı. Yoruldu.

* * *

Sekizinci günün sabahı gözlerini açtığı zaman nerede

olduğunu kendi kendine sordu. Odayı tanımak isteyen nazarlarla süzdü. Pencerelerde güneşten solmuş fes rengi yünlü perdeler vardı. Kapalı kafeslerden karanlık bir gün sızıyordu.

Demir bir karyolada yatıyordu. Kolları yorganın üstündeydi.

* * *

— Bir şey istiyor musunuz?

— Neredeyim?

— Yatağınızdasınız.

— Yatağımda mı?

Fatma etrafına bakındı.

— Yatağımda mı?

— Evet.

— Siz kimsiniz?

— Ben... ben mi... ben...

— Evet, ben sizi tanımıyorum.

— Ben sizi tanıyorum. Sizin dostunuzum.

— Dostum mu?

Fatma yorgun başını salladı.

— Benim artık hiçbir dostum yok.

* * *

— Bırakınız da başınızın altındaki yastığı düzeltsin.

— Peki.

Fatma dağınık saçlı başını biraz kaldırdı. Hizmetçi kadın –muhakkak bu kadın hizmetçiydi– katı elleriyle patiska örtülü yuvarlak bir yastığı Fatma'nın omuzları altına yerleştirdi.

— Rahat ettiniz mi?

— Evet.

— Doktor bugün gelmeyecek. Artık tamamıyla iyileştiğinizi temin etti.

— Çok mu hasta olmuştum?

— Evet, sekiz gün kendinizi bilmediniz. Üç günden beri hararetiniz düşmekteydi. İşte, iki gündür büsbütün iyileştiniz.

— Bir şey hatırlamıyorum.

— Biliyorum.

* * *

— Koltuğu mangalın yanına çekmek istiyorum. Bana yardım eder misiniz?

— Elbette.

— Siz de karşıma oturun. Konuşalım, bana çok iyilik ettiniz. Siz kimsiniz?

— Ya siz kimsiniz?

— Ben mi? Ben bir kadın... acayip, ne mesut ve ne de bedbaht olan hissiz, adeta ölü bir kadın

— İsminizi daha bilmiyorum.

— İsmim Fatma'dır.

— Fatma, siz güzel bir kadınsınız.

— Hâlâ mı?

— Evet.

Acayip bir tebessümle Fatma'ya bakıyordu. Sonra elini uzatarak Fatma'nın mangalın üzerinde ısıttığı küçük elini tuttu.

— Siz güzel bir kadınsınız. Ben de kimim biliyor musunuz? Ben bir sanatkârım. Öyle bir sanatkâr ki...

Ve Fatma'nın dinlemediğini fark ettiği için sustu.

* * *

— Fatma biliyor musunuz, siz kime benziyorsunuz?

Dışarıda yağmur yağıyordu. Konsolun üzerindeki lamba yanıyordu. Gece çok ilerlemişti. Fatma her zamanki koltuğunda oturmuştu. Dizlerindeki örtüyü düzeltti. O karşısındaydı. Devam etti.

— Evet, Fatma, siz şimdiye kadar kudretsiz olan zavallı, fakat hakiki bir ressamın benliğindeki, muhayyilesindeki şahesere, o şahesere model olacak kadına benziyorsunuz. O ressam hissetmeye başladığından beri sizin müphem ve dumanlı bir örneğinizi benliğinde taşırdı. Gözlerinizi bana kaldırınız Fatma. Biliyor musunuz, gözleriniz ateş gibi yanıyor.

Fatma hayretle sordu:

— Hâlâ mı?

13.

— Şimdi de gideceğinizi söylüyorsunuz. Bu o kadar tabii, fakat o kadar acı bir şey ki! Söylediklerime hayret etmeyiniz Fatma, sizi evimin kapısında yarı baygın ve bedbaht gördüğüm o gün zannetmeyiniz ki size yalnız bir merhametle yaklaştım. Hayır, sizde bir hal vardı. Öyle bir hal ki karşınızda, hasta bir kadını gören merhametli bir insanı değil, senelerden beri yaratmak istediği bir eseri ve bütün eserlerine vermek istediği rengi bulmuş bir sanatkârı durdurdu. Ve işte, size merhametli bir insan değil, renklerinize, şeklinize hayran olan bir sanatkâr yaklaştı.

Hastalığınızda sizi kurtarmaya uğraşırken tıpkı kıymetli bir eser-i sanatı mahvolmaktan kurtaran bir sanat âşığı gibiydim. Oh, öyle güzel, öyle yakıcı, öyle harikuladeydiniz ki duman rengi tülün altından görünen çok siyah, kabarık saçlarınız, kızıl dudaklarınızın arasında beyaz bir ateş gibi bakan dişlerinizle siz benim mefkuremdiniz Fatma. Bir saniye, bu kadar benim olan renkler ve şekillerle karşımda duran kadını, sizi kendi eserim zannettim. Sizi kendi şaheserimi seyreder gibi zevkle, coşkunlukla seyrettim. Fatma, siz benim kadın şeklinde düşündüğüm ateş, ateş renginde düşündüğüm kadındınız.

Sanatım büyük bir humma gibi vücudumu sarmıştı.

Şimdiye kadar beni perişan eden, hasta eden, benliğimde mahpus kalmış büyük bir dehanın birdenbire inkişafını duydum. Fatma, inanınız bana, ben sanatı yaşayan, renkleri yaşayan harikulade bir ressamdım. Yalnız ellerim şimdiye kadar atıl ve tembel kalmıştı. Halbuki sizi görür görmez kendimi öyle muktedir hissettim ki ellerimde, kalbimde bir arzu uyandı. Çalışmak istiyordum. Siz neydiniz? Kadın mı? Erkek mi? Ağaç mı? Çiçek mi? İpek mi? Bunun bence ehemmiyeti yoktu. Siz benim için renktiniz. Siz benim için yalnız renktiniz. Ruhumun rengi, iptilalarımın aşklarımın, sanatımın rengi, kinlerimin, heyecanlarımın rengiydiniz.

Hasta olduğunuz zaman sizi kaybetmekten korkmuştum. Sizi iyi etmek için uğraşırken iyi olduğunuz için kaybedeceğimi düşünmemiştim. Ben zannediyordum ki siz bana aittiniz. Bunca sene ıstırap ve felaket olan bu kudretsizlikten sonra nihayet bana acımışlar zannetmiştim. Bana sanat perileri acımış ve sizi yollamışlardı. Zannetmiştim ki tabiat sizi bana hediye etmek için halk etmiş.

Gideceksiniz Fatma, öyle mi? Siz bana dün akşam zavallı hayatınızım hikâyesini anlattınız. Her şeyi biliyorum Fatma. Nereye gideceksiniz? Ne yapmak için gideceksiniz?

— ...

— Bilmiyor musunuz? Fatma, ne olur biraz daha kalınız. Ne olur eserim, sizde yaşayan eserim bitinceye kadar burada kalınız.

— ...

— Kalacaksınız, değil mi?

* * *

İsmi Ali'ydi. Bu siyah ve eski sokaktaki, hâlâ yaşadığı bu evde doğmuştu.

Annesini, babasını tanımamıştı. Bütün sevgilerden, mer-

butiyetlerden, vezaiften âzâde olarak garip bir surette büyümüştü.

Belki saf, fakat muhakkak fırtınalı, genç ve sanatkâr bir ruhu vardı.

Sanatı her gördüğü, temas ettiği, duyduğu şeylerden aldığı tesirin rengini fırçasıyla bulabilmek, fırçasında bulabilmek aşkıydı. Bütün duygularını, bütün intibalarını, kin, aşk, keder ve neşesini renklerle söylemek, renklerin lisanı, renklerin musikisiyle söylemek isterdi. Onun fırçası asabi ve mariz bir hâleti ruhiyenin tercümanıydı. Onun fırçası belki büyük bir sanatı tespit etmek için çalışmıyor, bir cinneti yaşatıyordu. Hiç şüphesiz ki bir çılgındı. Her şeyi, kainatı diğer insanlardan daha başka bir gözle gören zavallı bir çılgındı.

* * *

Fatma portresi bitinceye kadar onun evinde kaldı.

Evde üç kişiydiler. O, Fatma ve hiç konuşmayan şişman hizmetçi kadın.

Bir de çok fırtınalı ve yağmurlu bir gün pencerenin önünde buldukları kanatları kırık, sakat, zavallı bir serçeleri vardı.

* * *

Burada geçen günler hep birbirine benziyordu. Dışarıda soğuk bir rüzgâr eser, iri taneli bir yağmur oluklardan yekahenk bir sesle akarken Fatma, tüylerinin içine biraz daha fazla gömülen küçük kuşu yastıkların üzerinde avuçlarına alırdı.

Kanadı kırık küçücük serçeyle Fatma'nın ruhunun ne kadar yakınlığı, ne kadar kardeşliği vardı. İkisi de kırık, arzusuz, emelsiz kalmıştı.

Fatma bu küçücük gözlerde, elinin altındaki bu küçücük vücutta bir parça korku veya memnuniyet, bir şey, bir

şey sezmek için beyhude yere uğraşırdı. Bu zavallı, neşesiz kuşcağızda biraz uyanıklık görecek olsa, kendi de bir şey duyabileceğine, tekrar yaşayabileceğine inanacaktı.

* * *

İşte, böylece ikisi de sabahtan öğleye kadar hasta ve sakat benliklerini cumbadan mangalın yanına, mangaldan yastıkların arasına taşıyıp dururdu.

Fatma, Ali'yi ancak öğle yemeklerinde görürdü. İkisi karşılıklı küçük masanın başında yemeklerini yerdi. Fatma konuşmaz ve dinlemez, Ali genç kadını alakadar etmeyen birçok şey anlatırdı.

Yemekten sonra çalışmak saatleriydi. Bu saat Ali için zevk ve cinnet saatiydi. Dindar bir teheyyüçle levhanın üstüne renkleri yağdırırdı.

* * *

— Fatma, bilseniz sizi resmetmek ne zevk, ne saadet... ne sarhoşluk! Emin olunuz ki hiçbir renk sizin renginiz kadar kudretli, hiçbir renk sizin renginiz kadar azametli değildir. Sizde ne varsa kızıl, yakıcı, ateşli... saçlarınızın aksi, gözlerinizin bakışı, vücudunuzun çizgileri, dudaklarınız, her şeyiniz Fatma... mananız, karşınızdakine verdiğiniz his, hepsi kırmızı... evet, kızıl, yakıcı, ateşli...

Sizi hangi kudretli, sanatkâr böyle günahın, cehennemin, isyanın, aşkın, kıskançlığın rengiyle boyamış Fatma!

Kırmızı renklerin en azametlisi, renklerin hâkimi, padişahıdır. Çünkü bütün kudretli ve kuvvetli şeylerin rengi; dinlerin, taassupların, zevklerin, küfrün, isyanın, lanetin, yangınların, kinlerin, felaketin ve saadetin rengidir!

* * *

Atölyenin kapısı aralandığı zaman Fatma başını çevirdi ve baktı. Kapının kalın perdeleri arasından çıkan mavi göz-

lü ve kısa saçlı, büyük bir baş, yassı yüzünde, yüzü kadar yassı olan bir tebessümle Fatma'ya bakıyordu.

— Çalışıyor musunuz?

— Evet, İbrahim.

Ali başını çevirmişti. Genç şaire tebessüm etti.

— Sizi rahatsız etmiyorum ya?

— Hayır... hayır...

İçeri girdi. Resmin karşısına kadar gelmişti.

— Harika! Şaheser!

— Henüz bitmedi ki!

— Ne lazım gelir. Şimdiden belli.

Biraz geriledi. Dikkatle baktı.

— Şaheser, şaheser... bence dünyada bu kadar cesurâne yapılmış başka bir eser yoktur. Çehreye vuran ışığın, gölgelerin rengi...

— Sonbahar güneşi...

— Cehennemin şenliği... güzel! Harikulade güzel! İblisâne güzel! Ali ne mesut bir adamsın!

— Ben mi?

Mağrurâne gülüyordu.

— İlahi bir adamsın Ali! Renklerin saltanatında harikulade bir hükümdar gibisin! Renkleri alıyor, saçıyor, birbirlerine katarak onları canlandırıyorsun. Gözlerin siyahlığından taşan işbu kırmızı akisle dudaklarda yanan şu kırmızılığın büyük bir farkı var. Sonra kollar... vücudu saran kollar... Şu nefis şekle bir alev kıvraklığını, inceliğini ve çizgilerini veren kırmızı kollar ne sihirli. Hepsi kırmızı... hepsi kızıl... saçlar, gözler, dudakları, vücut... bu eseri idare eden, halk eden düşünce bu eserin asabı saran cazibesi hepsi, hepsi kırmızı... kızıl! Ne kudret, ne haşmet!

* * *

Atölyeye birbirlerinden birkaç dakikalık fasılayla girdi-

ler. Fatma sedirin bir köşesine çekilmiş, lakayt ve yorgun bakışları kafeslerin üzerinden süzülmüştü.

Onlar konuşuyorlardı. Fatma bir şey dinlemiyordu. Bir şey düşünmüyordu. Ali de paleti bırakmış, onların bahislerine iştirak etmişti.

Nazmi yüksek sesle dünyadan, dinden, ahlaktan, kanundan bahsedip duruyordu. Fatma bu sözlerden bir şey anlamadan bu gürültüyle yoruluyordu.

— Fatma siz bir şey söylemiyorsunuz...

— Ben mi?

— Öyle ya!

— Benim söyleyecek bir şeyim yok ki! Ben söyleyeceklerimi çoktan söyledim Mahmut.

— Çok tuhaf.

— Çok tuhaf mı diyorsunuz? Ben öyle bulmuyorum. Bu o kadar sade bir şey ki...

— Niçin böyle oldunuz?

— Bilmiyorum.

— Ben biliyorum.

Genç hikâyeci güzel kadının gözlerinin içine bakıyordu. Payitahtın en sevilmiş bir edibiydi. Genç, güzel ve zengindi. Muvaffakiyeti, imanı, kudreti vardı.

— Ben biliyorum, diye tekrar etti.

— Öyle mi?

— Evet, Fatma. Siz hayatınızda büyük bir hataya düşmüşsünüz. Siz sevilecek ve hiçbir zaman sevmeyecek bir kadınken sevmişsiniz. İşte, felaketiniz, kederleriniz, hatta kabahatiniz budur.

— Ben bunları hatırlamıyorum.

— Çok mazursunuz. Bütün şehir sizden bahsediyor.

— Bütün şehir mi? Hangisi?

Fatma her şeyi unutmuştu. Onu bilen bir şehir mi var-

dı? Mazide merbut olduğu, tanıdığı insanlar mı vardı? Onu bilenler mi vardı?

Mahmut devam ediyordu:

— Öyle kadınlar var ki Fatma, sevmezlerse fedakâr ve kanaatkâr bir aşkla sevmezlerse, sevdikleri için, aşk için ıstırap çekmezlerse, aşk için gururlarını, menfaatlerini silmez, yok etmezlerse mesut olmazlar. Halbuki siz Fatma, bana inanınız ki siz sevmek için değil, sevilmek için yaratılmışsınız. Niçin sevdiniz? Ne yazık!

* * *

Fatma, dudaklarına sürdüğü boyayı düzeltmek için elindeki aynayı yüzüne yaklaştırırken sordu:

— Siz benim mazimi nasıl tanıyorsunuz?

Mahmut, Fatma'nın oturduğu koltuğun arkasına dayanmıştı. Aynanın içinden boyalı, güzel dudakların, muntazam, parlak dişlerin parlaklığına dalmıştı.

— Sizi herkes tanıyor Fatma, dedi, bir zamanlar memleketimizin en mesut kadınıydınız. Size gıpta ettiler.

— Ya şimdi?

— Şimdi mi?

— Evet.

— Şimdi en güzeli, en harikuladesisiniz.

— Benim için ne diyorlar?

— Çok güzel olduğunuzu söylüyorlar.

— O kadar mı?

— Evet.

— Niçin mahallelerin arasından geçtiğimiz vakit kafeslerin arkasından ihtiyar ve genç kadın sesleri bana lanet okuyor.

— İşitiyor musunuz?

— Evet.

— Bunları işittiğinizi hiç anlamamıştım.

— Öyle mi? Onlar benden ne istiyorlar?

— Güzelsiniz.

— Yalnız bunun için mi?

— Evet.

— Kahvenin önünden geçerken tesadüf ettiğimiz erkekler bir şeyler homurdanarak yüzüme hain gözlerle bakıyorlar. Mektepten avdet eden genç kızlar için harikulade bir mevcudum. Ellerinde çantaları, gergefleriyle bu çocukların karşımda durmaları, beni birbirlerine göstermeleri ne için?

— Çok güzelsiniz.

— Bunun için mi? Hiç zannetmem. Hem biliyor musunuz Mahmut, dün yokuşun başında tesadüf ettiğimiz o bembeyaz sakallı hoca beni her görüşünde fena bir söz söylemekten nefsini men etmek ister gibi başını çeviriyor.

— Herkesi müteheyyiç ediyorsunuz.

— Ya o şişman, yeşil sarıklı hocayı işitmiyor musunuz? Beni her gördüğü zaman kollarını yukarı doğru kaldırarak göklerden benim için lanet istiyor. Bunlar ne için Mahmut?

Mahmut genç kadına doğru eğildi. Çok eğildi. Gözlerinde ateşli bakışlar vardı.

— Çok güzelsiniz Fatma, dedi. Genç kadın başını çevirerek lakayt ve uzak gözlerle adama baktı.

Mahmut devam etmedi.

14.

Fatma yerinden kalkmadan elini uzatarak İbrahim'in verdiği kadehi dudaklarına götürdü. Yarısına kadar içtiği kadehi masanın üzerine bıraktıktan sonra gözlerini yeniden kapadı. Alnı yine camın serin nevazişini aradı:

— Fatma, bu gece neniz var?

— Beni rahat bırakınız İbrahim. Bu gece beni rahat bırakınız.

— Müteessir misiniz? Rahatsız mısınız?

Ali endişeyle soruyordu.

— Hayır, rahatsız değilim. Yalnız tatsız bir gevşeklik, bir sersemlik içindeyim. Başım dönüyor, alnım, şakaklarım ağrıyor, ellerim yanıyor. Sonra da başımda bir durgunluk var.

Ali, Fatma'nın yanında duran boşalmış kadehe baktı.

— Ne tuhaf! Size çılgınlık veren, sizi güldüren, ağlatan konuşturan bu menhus suyun bana verecek bir tek heyecanı, bir tek sevinci yok.

Fatma önüne baktı. Sonra rehavetle gömüldüğü yastıkların arasından ufak bir kâğıt çıkardı. Lakayt parmaklarıyla kâğıdın uçlarını büküyor, kıvırıyordu.

Hepsi yarı sarhoş ve uykulu gözlerle bu durgun kadının durgun gözlerine bakıyor.

— Biliyor musunuz Ali, artık ben onun zevcesi değilim.

Fatma gülmek istedi. Elindeki kâğıdı yavaş yavaş yırtıyordu.

— Biliyor musunuz, ben artık onun zevcesi değilim.

Fatma tekrarlıyordu.

— Ne tuhaf! Halbuki ben bu şeyi eğer evvelce düşünmüş olsaydım...

Muamma-engiz bir tebessümle yüzünü gölgeledi. Nazmi kadehi kaldırarak bir yudumda içti. Sonra başını yine okuduğu kitaba eğdi. Fatma rüyada gibi söylenirken ötekiler onu hayretle dinliyorlardı. Fatma birinci defa böyle uzun şeyler anlatıyordu.

— Nasıl ve neden böyle oldu? Neden? Bilseniz... anlayabilseniz... yaşayan bir vücutta ölmüş asap, ölmüş bir kalp taşımak ne elemli bir şey! Hatta bunun ne kadar müellim bir şey olduğunu bile anlayamamak, fecaatini hissedememek ne acı!

Fatma yanındaki kadehi alarak İbrahim'e uzattı.

— Ben bütün kabiliyet-i hissiyesi, bütün asabı, ruhu ölmüş, kavrulmuş bir zavallıyım. Bunu ne zamandır biliyor-

dum. Fakat bu gece o kadar çok hissediyorum ki!

İbrahim'e döndü:

— Su koymayınız. Sert, çok sert istiyorum, dedi. Sonra başını tekrar ipek yastıklara bıraktı. Ben öyle bir zavallıyım! Öyle hakiki bir ölümle ölmemiş ki artık beni öldürene karşı bile ufak bir kin, bir husumet, bir nefret hissetmiyorum.

İbrahim'in uzattığı kadehi dalgın bir elle masanın üzerine bıraktı. Sonra yine devam etti.

— Bu gece hepsini düşündüm. Her şeyi tahattur ettim. Kâğıdı avuçlarımda sıkarken... ondan gelmiş kâğıdı, bu kâğıdı...

Fatma avucunu açmıştı. Ufacık, yırtılmış kâğıt parçaları yere döküldü.

— ... elimde sıkarken her şeyi düşünüyordum. Onu hatırlıyordum. Onunla beraber geçmiş her günü, her saati gözümün önüne getirdim. Zihnimde bir bulanıklık yoktu. Onu evvelce ne kadar sevmiş olduğumu, ona evvelde nasıl iman etmiş olduğumu bir başkasının macerasını tahattur eder gibi hatırladım. Sonra o gece, o son gece zihnimde canlandı. O yaşanmış ıstırabın hatırası da beynimde uyanmıştı. Bu kadar ıstıraba nasıl tahammül edebilmiş olduğumu kendi kendime hayretle sordum. Sanki bu ıstırabı çekmiş olan insan kendim değildim. Bütün bu mazinin, bu maceranın, bu ıstırapların bana aidiyeti yoktu. Sanki bir başka Fatma sevmişti. Hiç de ben olmayan, hiç de bana benzemeyen güzel, harikulade güzel, mağrur bir Fatma!

Fatma'nın sesi gitgide alçalmıştı. Yanan ellerinden birini alnından geçirdi.

Serin sularla yıkanmış gibi hafif taze, parlak bir güneşin kafeslerin arasından altın yollarla odaya dolduğu bir öğle saatiydi.

Fatma pencerenin yanındaki koltuğa oturmuş, İbrahim'in en son neşrettiği şiirleri okuyordu. Ali'nin yaptı-

ğı resim gibi Fatma'nın bütün güzelliğini, beraber geçirilmiş günlerin bütün rengini, Fatma'nın yanında geçen saatlerin bütün ahengini, hatırasını taşıyan ahenk-dar şiirlerini...

İbrahim, Fatma'nın oturduğu koltuğun yanına bir iskemle çekmişti. Genç kadının yanan kırmızı dudaklarında şiirlerini harikulade bir musiki parçası gibi dinliyordu. Nazmi pencerenin önündeydi. Çok saçlı, büyük başı avuçlarında dinlenirken dudaklarında garip tebessümüyle herkesten uzak, kendi düşünceleri içinde mahpus gibiydi.

Ali, henüz yirmi dört saatten beri ikmal edilmiş eserinin etkisinde, sivri çenesi avuçlarının içinde, gözleri, renksiz gözleri yarı kısılmıştı. Fatma'nın ahenk-dar ve toy sesiyle okunan şiirleri, eserinin, resminin musikisini dinliyordu.

Mahmut genç kadının ayakları dibinde ufak bir taburedeydi. Parmaklarını Fatma'nın boynundan sarkan uzun mercanlara dolamış, gözleri güneşin halılarda oynadığı altın oyunda, o da genç kadının sesini dinliyordu.

* * *

Evin kapısının hafif hafif vurulduğunu duyan Fatma başını kaldırdı. Ötekiler de döndüler. Hepsi buradaydı. Bu saatte, bu evin kapısını kim vurabilir?

* * *

Merdivenlerde ağır bir ayak sesi duyuldu.

Dikkatle dinliyorlardı.

Şimdi merdivenlerde hizmetçi kadının ayak sesine karışan bir başka ayak sesi daha vardı. Kıvrak, genç, zarif bir ayak sesi...

* * *

Odanın kapısı açıldı. Hizmetçi kadının kısa ve şişman vücudu kapının önünde göründü. Kırmızı çiçekli siyah yemeninin altında fırlayıp yanaklarına düşen kırmızı saçların-

da parmaklarını dolaştırdı. Her zamanki gibi iri, korkunç başını bir müddet salladıktan sonra incecik sesiyle:

— Hanımefendi, dedi, sizi bir hanım görmek istiyor.

Odayı yine ağır bir nazarla, kirpiksiz olduğu için çok dik ve çıplak bir bakışı olan mavi gözlerinin ağır bir nazarıyla süzdü. Ve kapının önünden çekildi.

* * *

— Zeynep!

— Fatma... Fatma...

— Sen! Sen ne arıyorsun burada? Nereden geliyorsun? Niçin geliyorsun?

— Fatma... biriciğim, ne kadar değişmişsin!

— Ben mi?

* * *

Genç kız hâlâ kapının önünde duruyordu. Solgun ve müteheyyiç çehresinde fevkalade büyük görünen geniş ve berrak gözleriyle odayı süzüyordu.

Hepsi kapıya doğru çevrilmişti. Hepsi gençliği, tazeliği ve yeniliğiyle kendilerine benzemeyen bu genç kıza bakıyordu. Zeynep'in nazarlarından buraya güneş, ışık, bahar dolmuş gibiydi. Hep bu kış yüzlü, gece kılıklı insanlar bir an içinde ziyaya kavuşmuş, hayata kavuşmuş, bahara kavuşmuş gibi değişmişlerdi. Sanki odadaki tütün dumanları eski ağırlık ve kesafette değildi.

Her şeyde tatlı, taze ve serin bir yenilik var gibiydi.

Zeynep yeşil gözleriyle baktığından beri oda yeşillenmiş bir bahçeye benziyordu.

Fatma yerinden kalkarak ağır ağır ona doğru gitti. Sonra birden birbirlerinin kolları arasına düştüler.

* * *

Fatma haset ve gıptayla, birleşmiş avuçlarına düşen

Zeynep'in gözyaşlarına baktı. Sonra etlerini acıtan bir korkuyla birden:

— Dedem, diye sordu, dedem! Zeynep söyle ona ne oldu?

— Seni bekliyor.

— Söyle Zeynep, avdet etmek için geç mi? Onu bulacak mıyım?

— Hayır, geç değil. Onu bulacaksın. Seni bekliyor.

Fatma birinci defa olarak kendinde müşteki bir ses buldu. O geceden beri birinci defa olarak inledi:

— Zeynep... öyle ıstırap çektim ki!

— Fatmam... niçin bize gelmedin?

— Bilmiyorum... Zeynep bilmiyorum. Hastaydım, çılgındım, sersemdim. Kaçtım. Nereye gideceğimi bilmeden kaçtım.

— Aylardan beri seni bulmak için ne kadar uğraştık... neler yaptık! Fatma'nın, senin nerede olduğunu bilmiyorduk. Celal...

— Sus Zeynep! Bana ondan bahsetme, olur mu? Senin yanına, babamın yanına geleceğim. Fakat bana vaat et, vaat et ki ondan konuşmayacağız. Onu sevdiğim için zannetme. Çocuksun Zeynep, onu artık sevmediğim için bana ondan bahsetmeyeceksin. Bilsen sevmemek fakat... hiç, çocuğum, hiç! Gel, yanıma otur.

Onu yanına çekti.

* * *

Onu yanına çekerken hâlâ sayıklar gibi tekrarlıyordu.

— Bana bir şeyden bahsetme olur mu? Bana bir şey sorma.

— Sana bir şey sormayacağız Fatma. Bize bir şey anlatma. Biz seni o kadar seveceğiz ki emin ol her şeyi unutacaksın.

Fatma gülüyordu:

— Unutmak mı? Zeynep, unutmaktan mı bahsettin? Ben unutmak değil, hatırlamak istiyorum. Fakat yalnız düşüncelerimle değil, asabımla, ruhumla hatırlamak istiyorum. Istırap çekmek, ağlayabilmek istiyorum. Beni anlamıyorsun, değil mi Zeynep?

Zeynep solgun elleriyle Fatma'nın omuzlarından tuttu. Yeşil gözlerinin okşayıcı bir bakışıyla genç kadının sönük gözlerine baktı.

— Zavallı Fatma!

* * *

Niçin ona acıyordu? O mustarip değildi ki!

Köşke girer girmez dedesinin odasına tehalükle koştu. Oh, o nasıl olmuştu da teselli ve cesareti başka yerlerde aramıştı? Sevgiyi dedesinin gönlünden başka gönüllerde aramanın cezasını çekerken nasıl olmuştu da heyecanı başka yerde deliliğine kalkışmıştı. Oh, eğer Fatma, o meşum gece hemen onlara koşmuş olsaydı, dedesinin ihtiyar kolları arasına atılsaydı, o gecenin öldürücü ıstırabını yalnız yaşamamış olsaydı... oh, Fatma böyle olmaz, böyle ölmezdi.

Eğer dertlerini, ona yapılan fenalıkları dedesine anlatsa ve felaketiyle o kıymetli çehreyi mustarip görseydi, dedesi karşısında ağlasaydı, muhakkak Fatma da beraber ağlardı. Ve ancak beraber dökülecek gözyaşlarıyla Fatma şaşkınlıktan kurtulabilirdi.

* * *

Fatma büyükbabasının kollarına atılırken şaşkınlık ve uyuşukluğu, sıcaklığı ve bolluğuyla eritecek gözyaşlarına kavuşacağını zannediyordu.

Fakat işte, şimdi burada, kendini titreyen bir göğsün üzerinde sıkan bu sevgili kolların arasında heyecanla dö-

külen gözyaşlarını gördüğü halde Fatma'nın gözleri yaşarmamıştı bile.

Artık bu pek hakiki bir şeydi. Fatma hissiz yaşamaya mahkûm bir zavallıydı. Adeta bir ölü...

Fatma büyüdüğü, en güzel günlerini yaşadığı bu evin bugün odalarını, her köşesini dolaşıyor, sevinç, keder, heyecan, bir şey, bir şey bulmaya beyhude uğraşıyordu. Belki bir köşede, bir şeyde bütün hatıratı canlanacak, belki de eski hislerini bulacak, bulabilecekti.

Nihayet yorgun ve sakin bir koltuğun üstüne düştü. Bitmiş, bütün ümitleri bitmişti.

İlk kış günü, mükedder bir sonbahar gününü kaçırmıştı. Dışarıda fazla bir rüzgârla sıkı bir tipi vardı.

Fatma karşısındaki aynada hayaline bakıyordu. Oh, ne kadar değişmişti! Üç sene evvel gözlerine bu aynadan bakan gözlerin bakışlarıyla şimdi karşısındaki gözlerin bakışlarında ne büyük ve feci bir fark vardı.

Oh! Üç sene evvel bu gözlerde yaşamak zevkinin bütün sarhoşluğu, kendine ve hayata emniyeti olan bir ruhun bütün güzel küstahlığı akardı. Şimdi bu gözler yıpranmış, sönmüş bir hummayla yanıp yakan bir ateş, hevessiz bir ateşti. Hele yüzü, kızıl ve harikulade bir çiçeğin bütün taravetiyle gülen yüzü ne solgundu! Oh, ne solgundu!

Titreyen küçük elleri, ufak el çantasından tuvalet takımlarını çıkardı.

Fatma birden doğruldu. Yanaklarına, parmaklarının ucuna aldığı bir pomatla renk verdi. Gözlerinin gölgesini siyah kalemle düzeltti. Çehresinde esmer bir pudra gezdirdikten sonra gözlerini kısarak aynaya baktı. Hayır, ne yapsa o eski Fatma'ya benzemiyordu.

* * *

— Hazır mısın biriciğim?

— Evet.

— İster misin dedemin yanına gidelim?

— Evet! İsterim. Onun yanına gidelim.

— Seni ne çok seveceğiz Fatma...

— Beni mi? Evet... beni çok seviniz...

— Çok mu bedbahtsın Fatmam?

— Hayır, hayır bedbaht değilim. Zeynep bedbaht olmak, bedbaht olabilmek istiyorum.

— Kim Zeynep?

— Kamil.

— Kamil mi?

Fatma tahattur etmek için uğraşıyordu.

— Dayızademiz...

— Demek burada.

— Evet.

— Ne zamandan beri?

— Üç aydan beri.

— Her zaman geliyor mu?

— Evet, Fatma. O kadar iyi bir insan ki! Yalnız kaldığım, mükedder olduğum, teselliye muhtaç bir zamanımda karşıma çıktı. İlk geldiği gün taş merdivenlerde oturmuştu. Hafif bir rüzgâr sarı yaprakları uçuruyordu. Köşkü saran sarmaşıklar kızarmıştı. Havuzun sularında ölü yapraklar yüzüyordu. Bahçenin tahta parmaklıklı kapısında birdenbire göründü. Yüzü güneşten yanmıştı. Başı açıktı. Bana güldü. Daha uzaktan güldü. Sonra yaklaştı. Orada, taş merdivenlerin üzerinde ilk defa konuştuk. Bana öyle yakın bir lisanla hitap etti ki daha o gün tatlı bir tesellinin gönlüme dolduğunu duydum. Dünyada yalnız olmadığımı zannettim. Sonra sık sık geliyordu. Çok konuşmuyorduk. Benim bedbaht, endişeli olduğumu biliyordu. Çok söz söylemeden uzaktan bakıyordu. Yalnız bakıyordu. Bu öyle sakin, öyle derin bir dostluk oldu ki! Ben iş işlerken, dedem koltuğunda otu-

rurken o hep aramızdaydı. Fatma, Kamil benim büyük ve hakiki iyi dostum oldu.

— Öyle mi?

* * *

— Fatma filizi elbisemin beline taktığım bu gül nasıl görünüyor?

— Çok güzel.

— Saçlarımı biraz daha kulaklarımın üstüne çekeyim mi?

— Hayır, böyle daha iyisin.

— Boynumdaki yeşil boncuklar bana yakışmıyor mu?

— Tıpkı gözlerine benziyor.

— Bugün güzel miyim?

— Harikuladesin!

— Bugün görenler beni beğenir mi?

— Muhakkak!

— Sen beğeniyor musun?

— Elbette.

— Beni öper misin Fatma?

Fatma'ya sokuluyordu.

— Gel yavrum.

— Öyle mesudum ki! Nihayet aramızdasın. Dedem de mesut. Bak bize nasıl bakıyor. Oda sıcak değil mi? Soba ne güzel yanıyor! Baktıkça insana zevk veriyor. Güzelim değil mi?

— Şüphe mi ediyorsun?

— Beni çok seversin, değil mi?

— Bugün küçük bir kediye benziyorsun.

— Bugün sebepsiz mesudum.

— Ne iyi.

— Ya sen? Artık mükedder değilsin değil mi?

— Hayır, küçücüğüm.

— Niçin az konuşuyorsun Fatma? Ne güzel bir gün! Kırları kaplamış. Ne güzelsin Fatma!

— Öyle mi?

— Saçlarının arasında ne çok beyaz tel var. Fatma, vakit çok geç mi?

— Üç buçuk olmalı.

— Kamil dörtte geleceğini söylemişti. Daha yarım saat var.

Fatma lakaydâne cevap verdi.

— Evet.

— Tam yarım saat, öyle mi?

* * *

— Dedem koltukta uyuyor.

— Fatma?

— Fatma! Görmüyor musunuz, bizi dinlemiyor. Görmüyor musunuz, yastıkların arasına başını gömmüş.

— Uyuyor mu?

— Zannettem...

— Sobaya bir odun daha atayım mı?

— Siz bilirsiniz.

— Elinizdeki işi biraz bırakır mısınız?

— Niçin?

— İşte, böyle. Gözlerinizi görmek istemiştim. Ne kadar güzelsiniz Zeynep, biliyor musunuz?

— Hayır...

— Ben söylersem bana inanır mısınız?

— Evet.

— Zeynep...

— Yine ne istiyorsunuz?

— Gergefinize haset ediyorum. Ona niçin bu kadar çok bakıyorsunuz?

— Fatma'ya yastık işliyorum.

— Ben de bana bakmanızı istiyorum.
— Fatma ipek yastıkları çok seviyor.
— Ben de sizin gözlerinizi çok seviyorum.
— Ay...
— Ne oldunuz?
— Parmağıma iğne battı.
— Veriniz, bakayım. Durunuz... durunuz.
— Mendiliniz lekeleniyor.
— Bırakınız Zeynep, parmaklarınız ne güzel.
— Beni şaşırtıyorsunuz.

* * *

— Ne söylemek istiyor, anlamıyorum. Fatma, görüyorsun ya, üç aydan beri lisanını kaybetti. Yalnız hırıltılarla, işaretlerle bir şeyler anlatmaya uğraşıyor. Sonra muvaffak olamazsa küçük bir çocuk gibi ağlıyor. Gözlerini görüyorsun ya, bana nasıl müteşekkir bakıyor, seni getirdiğim için beni şimdi daha çok seviyor.

— Evet.

— Fatma ben zannediyorum ki senin müteessir olduğunu fark ediyor. Bilmiyorum nasıl bir kederi var. Sen uzaklaştığın zaman koltuğunda sessizce ağladığını görüyorum. Fatma...

— Ne var?

— Senden bir şey isteyeceğim, bana darılmazsın değil mi?

— Hayır çocuğum.

— İstediğimi yapacağını vaat et.

— Çocuk.

— Babam seni müteessir gördükçe çok üzülüyor. Fatma eğer mümkünse onun yanında biraz daha neşeli, daha canlı ol.

— Bunu çok tecrübe ettim. Zannediyor musun ki Zey-

nep, onun gözlerini yaşlı gördükçe ben bunu düşünmedim? Onun yanına giderken gülmeye uğraşıyorum. Zeynep, o bu gülüşün sahteliğini anlıyor. Ve daha çok müteessir oluyor. Bende kırılmış bir şey var ki bunu tamir etmek mümkün değil. O beni o kadar çok seviyor ki... o kadar çok seviyor ki! Bunu fark etmemek mümkün mü?

* * *

— Gece yavaş yavaş gözlerinize doluyor Zeynep. Mangalın ateşini biraz eşeler misiniz? İşte, böyle. Onun kırmızılığı solgun yanaklarınızı yakıyor. Ateşin kızıl ışığında ne kadar güzelsiniz!

— ...

Niçin gözlerinizi göremiyorum? Bu siyah ipek kirpikleri kaldırmak mı size zahmet veriyor? Bana bakınız. Gözlerinizde bütün bir hayat var.

— Dışarıda kar yağıyor, değil mi?

— Evet, neden sordunuz?

— Üşüyorum.

— Üşüyor musunuz?

— Evet, titriyorum.

— Beyaz kürkünüzü omzunuza çekmez misiniz? Müsaade ederseniz size yardım edeyim. Kollarınız çok sıcak.

— Öyle mi?

— Mangala niçin daha sokulmuyorsunuz?

— Dedem uyuyor mu? Sesini duymuyorum.

— Bakayım.

— Evet, görmüyor musunuz?

— Evet, paravan biraz kapıyor ama eğilince görüyorum.

— Ne yapıyor?

— Fatma'nın saçlarını okşuyor.

— Fatma yanında mı?

— Evet, yerde minderin üstüne oturmuş, başını dedenizin dizi üstüne dayamış.

— Dedem ağlıyor mu?

— Neler soruyorsunuz? Ben yanınızdayım ve mesudum!

— Ben de mesudum Kamil.

— Öyleyse niçin başka kederlerle uğraşıyorsunuz?

— İstiyorum ki herkes mesut olsun. Gözyaşına ve eleme tahammülüm yok.

— Ben sizi seviyorum.

— Onlar beni büyüttüler. Beni öyle sevdiler ki!

— Konuşurken yüzünüz ne güzel kızardı. Gözkapaklarınız birer pembe gül yaprağına benziyor.

* * *

— Niçin artık karların düşüşünü seyretmiyorsunuz?

— Gözlerim yoruldu.

— Gözleriniz mi yoruldu?

— Evet.

— Niçin ufak zincirimle oynuyorsunuz?

— Vakit geçirmek için...

— Bakınız, havuz nasıl donmuş. Serçeler soğuktan bunalmışlar.

— Bu şeyler canımı sıkıyor.

— Canınızı mı sıkıyor? Halbuki dün bunları zevkle seyrettiğiniz söylemiştiniz.

— Dün... Küçük Zeynep, o dündü. Bak, bugün bunlar yine eş. Yine değişmemiş. En harikulade güzelliği bile uzun müddet görmeye sabrım yoktur. Bana usanç verir. Bak ağaçlara... dünkü... evvelki günkü ağaçlar... Dünden beri hiçbir şey değişmemiş. Yollar... kırlar... bak, Zeynep, ne sıkıcı!

— Ben onları uzun senelerden beri görüyorum ve onlara bakmayı seviyorum Kamil.

— Zavallı yavrum! Dünyanın başka güzelliklerini bilmiyorsun.

— Burası dünyanın en güzel bir köşesi.

— Ne olur! Dünyada başka güzel yerler de vardır.

— Daha güzel mi?

— Daha güzel bile olmasa... başka yerler Zeynep, başka yerler...

— Başka yerler mi?

— Sen hiçbir zaman başka yerleri tanımak istemedin mi?

— Hayır, Kamil, ben başka yerlerden korkarım.

— Hep aynı yerleri görmek bana usanç verir. Hep aynı şeyler, aynı insanlar beni sıkar.

— Beni artık görmek istemiyor musunuz?

— Çocuk, seni seviyorum.

— Beni görmek istemeyecek misiniz?

— Seni her zaman seveceğim.

— Ben her zaman aynı genç kız olacağım Kamil, aynı genç kız. Bu size usanç vermeyecek mi?

— Niçin gelecek günlerden bahsediyorsun yavrum? Şimdi, bugün mesut değil miyiz?

— Mesut muyuz? Bilmiyorum. Mesuttuk Kamil, fakat şimdi, şimdi artık mesut değilim.

— Niçin gözlerini sık sık kırpıyorsun?

— Ağlamamak için.

* * *

— Neden deminden beri saçlarını karıştırıyorsun Zeynep?

Fatma tuvalet masasının önünde, Zeynep'in iskemlesinin arkasındaydı. Zeynep'in omuzlarına ellerini dayamış, aynadan genç kızın hareketlerini seyrediyordu.

— Saçlarımı eskisi gibi toplamak artık yüzüme yakışmıyor.

— Neden böyle zannediyorsun?

— Böyle yanlarını biraz daha yüzüme doğru çeksem...

— Neden çocuğum?

— Yüzümü değiştirmek istiyorum.

— Olduğun gibi öyle güzelsin ki...

— Güzel mi? Belki... fakat...

— Ee? Fakat?

— Benim güzelliğimden başka, değişik güzellikler de var Fatma. Sonra... sonra daha başka kadınlar da var.

— Neler söylüyorsun?

— Ben başka bir kadın olmak istiyorum Fatma, her zaman aynı insan olmak, değişmemek ne elim!

— Evvelden böyle konuşmazdın Zeynep.

— Evvelden öyle olduğunu bilmiyordum Fatma. Bilmiyordum ki...

— Ne bilmiyordun?

— Şey... Fatma...

— Niçin ağlıyorsun?

Zeynep tarağını tuvalet takımının arasına attı.

— Fatma korkuyorum.

— Neden yavrum?

— Kamil'i kaybetmekten.

— Onu seviyor musun Zeynep?

— ...

Fatma uzun parmaklarıyla genç kızı çenesinden tutarak yüzünü kaldırdı. Gözlerine daha dikkatli baktı. Bu güzel gözler şimdi yosunlu ve muzlim suların rengindeydi. Gözyaşları hummalı bir ateşle yanıyordu. Kızıl dudaklarıyla düz alnında endişenin yaptığı ufacık kırışıklar vardı.

* * *

Bir hıçkırık sesiyle gözlerini açtı. Etrafı dinledi. Sesin nereden geldiğini tayinde güçlük çekmedi. Bu ses Zeynep'in odasından geliyordu. Siyah ipek geceliğinin üzerine siyah bir şal alarak yataktan atladı. Zeynep'in odasıyla kendi odasını ayıran kapının perdesine kadar geldi. Ses şimdi daha yüksek işitiliyordu.

Fatma zihninin bulanıklığı arasından bile, bugün Zeynep'in değişikliğini görmüştü. Onlar, Fatma ile dedesi akşam odada otururlarken Zeynep dışarıdan gelmişti. Üstünde kalın bir elbise vardı. Ateşin başına gitmişti. Onda gayr-i tabii bir hal olduğunu Fatma bu halinde bile fark etmişti. Zeynep ateşe yaklaşmış, büzülmüştü. Galiba gözlerinin üstü de ateşliydi.

Daha sonra Fatma'ya yaklaşmış, başını onun dizlerine dayamış, Fatma bu siyah saçları okşarken bir söz bile söylememişti.

Dedesi gözlerini yarı aralayarak onlara bakmış, akşam karanlığı gibi nefti ve elemli bir nazarla Zeynep'i derin derin süzmüştü. Fatma'dan fazla bir şey mi anlamıştı? Fatma tahattur ediyordu. Dedesi sonra ağlamaya başlamıştı. O zaten bu son zamanlarda böyle her zaman ağlıyordu. Yoksa o bir felaket mi sezmişti?

Yine hatırlıyordu. Zeynep arada bir gözlerini kaldırarak ona bakıyordu. Fatma bu nazarların söylemek istediği şeyleri anlamamıştı. Sonra dün akşam yemek de yememiş, erkenden odasına çekilmişti. Şimdi de kalın perdelerin öbür tarafında hıçkırıyordu.

* * *

Perdeleri aralayarak seslendi:

— Zeynep... Zeynep...

Cevap yoktu. Odaya girdi. Kenardaki masanın üzerinde yanan bir tek kalın mumun titrek ışığında odayı görmeye gayret etti. Zeynep soyunmadan yatağın üzerine uzanmıştı.

Siyah dağınık saçları hemen hemen bütün vücudunu örterek karyolanın kenarından yerlere sarkıyordu. Fatma yanına yaklaştı.

— Zeynep, nen var yavrum?

Eğiliyordu. Müşfik ellerle yastıkların üzerine uzanmış

başı tutuyor ve kaldırıyordu. Fatma mumun ışığında bu zavallı çehrenin perişanlığına boş gözlerle baktı. Siyah uzun teller gözyaşlarıyla alnına yapışmıştı. Fatma bu saçları düzeltirken diğer eliyle bu küçük başı okşuyordu.

* * *

— Nen var biriciğim, ne oldu?

— Oh Fatma, bu öyle acı ki, öyle fena ki artık tahammül edemeyeceğim.

Ateşli yüzünü Fatma'nın çıplak omuzlarına dayadı. Hummalı, zavallı gözlerle ona bakıyordu. Şımarık, acılarını dökmek isteyen bir çocuk sesiyle:

— Fatma, diye devam etti, Kamil gitti.

— Bunu biliyorum.

— Gitti. Hem giderken yüzünde ufak bir teessürün gölgesini görmedim. Giderken bana neşeli şeylerden bahsetti. Fatma, giderken gülüyordu.

— Zavallı yavrum!

— Ben zannetmiştim ki gittiği zaman daha iyi olacak. Çünkü benden yavaş yavaş uzaklaştığını görmek daha elim oluyordu. Beni hiç sevmemiş miydi, bilmiyorum! Ben bir şey anlamadım, ben bir şey anlayamadım. Neden bana bağlandı? O dünyayı çok iyi tanıyordu. Dünyanın bütün güzelliklerini görmüş, tanımıştı. Neden bana geldi de neden beni seviyorum zannetti? Neden? Neden? Büyük şehrin en zeki, en kurnaz kadınların yanından geliyordu. Ben onlara benzemiyordum. Niçin beni sevdiğini zannetti? Sonra neden benden bıktı? Neden? Yavaş yavaş onda bir yorgunluk seziyordum. Fatma, gözleri gözlerime bakmaktan, gönlü aşkımdan yoruluyordu. Ne istiyordu? Neden şikâyet ediyordu? Hasret dolu bir sesle bana, "Zeynep" derdi, "dünyada öyle güzellikler vardır ki..." Ve ben yoktan o bilmediğim güzelliklere, dünyanın bilmediğim zevklerine haset ediyor-

dum. Neden yarabbi! Ben hep aynı çocuktum. Her zaman seven, yalnız seven o çocuk... Kamil benden her an uzaklaşıyor, hayatımızdan uzaklaşıyordu. Bunu anlıyordum ve buna mani olmak için bir şey yapmak elimden gelmiyordu. Bunu anladıkça bedbaht oluyordum. Onun yanında bedbaht, güldüğü zaman bedbaht, beni sevdiğini söylediği her defada bu sözün ahengi biraz daha soğuk bulduğum zaman bedbaht, bedbahttım. Acaba neden bazen en ehemmiyetsiz bir sözle beni ne kadar yaraladığını, incittiğini anlamıyordu. Ben onu biraz kıracak, biraz müteessir edecek bir şey yapmaktan çekinirken o nasıl bana yaptıklarının farkına varmıyordu? Onunla aramızdaki değişiklik neydi? Onu her zaman tahlile uğraşıyordum. Ben onu seviyordum. Eğer o da beni seviyorsa, diyordum... sonra zihnim karışıyor, düşüncelerim bunalıyor, aciz, zavallı kalıyordum. Onu yormaktan, bıktırmaktan korktuğum için şikâyete bile cesaret edemiyordum.

Onun aşkı evvelce bana bir zevkken sonraları azap olmaya başlamıştı.

Bana ilk defa gideceğini söylediği zaman inanmadım. İnanamadım. Onu kaybetmek pek elim bir şey olacaktı. Oh, buna inanamadım.

Fakat yavaş yavaş nasıl oldu, neden oldu bilmiyorum, bu fikir, bu ihtimal hep elim olduğu halde bana daha munis görünmeye başladı. Buna alıştım. Bu ihtimali sevmeye, süslemeye başladım.

Gözlerine iç sıkıntısının doldurduğu yorgunluğu, alnına sabırsızlığın çizdiği çizgileri daha feci daha hakiki bir suretle görmeyecektim.

Gidecekti. Gözlerinin içinde benim için hâlâ bir aşk şulesi parlarken gidecekti. Ben sersem, küçük bir kızdım. Fakat seviliyordum ya... gönül aldanıyor. Gönlüm, zavallı, mütevekkil gönlüm bu feci hakikati hissediyordu. Eğer o

daha kalacak olsa, bana daha sıkıntılı gözlerle bakacaktı.

Aramızda kuvvetli, na-kabil-i tahammül bir şey vardı. Bunu anlıyordum. Fatma o kadar beceriksizim ki sana anlatamıyorum. Aramızda meşum bir şey vardı. Ben ona hiddetlenmiyordum. Talihi, hayatı, yaratılışı onu benden uzaklaştırıyordu. O mazurdu. O tahassürle, "Dünyanın başka güzellikleri var," derken ben anlıyordum. Onun yaşamak için bütün dünyaya, sevdiği dünyanın bütün değişikliklerine, güzellik ve çirkinliklerine, zevklerine, elemlerine ihtiyacı vardı. Halbuki ben her zaman aynı çocuktum. Seven, yalnız seven, zavallı bir çocuk...

Bu ayrılığın elzem olduğunu gönlüm hissetti. Ve acı bir tevekkülle onu yanımdayken kaybetmektense uzaktayken bile biraz sahibi olmak istedim. Bu hisler, duygular sözle anlatılmıyor ki! Nihayet gideceği gün geldi. Çok sabırlıydım. Çok cesaretliydim.

Ondan ayrılmak güçtü. Çok güçtü.

Onunla derenin yanında buluştuk. Ellerini avuçlarına almıştı. Benimle konuşuyordu. Her şeyden konuşuyordu... gülerek...

Beni son defa görüyordu. Bu saat beraber geçen son saatimizdi. Ben istedim ki o hiç, hiç konuşmasın, biz hiç konuşmayalım.

Ben istedim ki o ellerimi tutarken ben başımı onun göğsüne saklayayım ve sessiz sessiz hıçkırayım. Ama çok yavaş Fatma... elemim öyle derin, büyük ve ince ki! Onu kahkaha değil, bir hıçkırık bile incitecekti. Ben istiyordum. Bu benim hakkımdı. O beni bırakırken sakin, matemli, mükedder, mustarip olsun.

Halbuki o hiç müteessir değil idi... Bağda yeni bir hayatla yaşıyor, yeni bir neşe ile gülüyordu. Benden uzaklaşmış, büsbütün uzaklaşmıştı. Gülüşü gönlüme yavaş yavaş bir kış akıtıverdi.

Ah, gülmese diye düşünüyordum, biraz sussa ve gülmese.

Halbuki o mütebessim ve yabancı mütemadiyen söyleniyordu. Bu sözler, bu gülüş vücudumu ürpertiyor, gözlerimdeki yaşları bir kış rüzgârı sertliğiyle daha kirpiklerimde kurutuyordu.

Oh, anlıyordum. Anlıyorum beni hiç sevmiyordu. Beni hiç sevmiyordu. Beni hiç sevmemişti! Artık ağlamıyordum. Artık ağlayamıyordum. Artık şikâyet edemiyordum. Sersem olmuştum. Felaketimin hakikati beni bunaltmıştı. O beni hiç sevmemişti.

Ben şimdiye kadar neye iman etmiştim? Kaçtım, ellerime uzanan ellerinden kaçtım. Odama girdiğim zaman ıstırabım içimde büyük bir bora şiddetiyle büyüdü. Istırabım gönlümü kemiriyor. İçerimde bir zehir, bir ejderha var, Fatma buna tahammül edemeyeceğim, mustaribim, kudurmuş bir hayvan gibi kıvranmak, paralanmak, parçalanmak istiyorum.

Zeynep hasta bir çocuk gibi yüksek sesle ağlıyordu.

* * *

— Zavallı Zeynep, seni uzun zamandan beri ancak bu gece anlıyorum. Sen de bu gece, yalnız bu gece beni anlayacaksın.

Bana aşkının, saadetinin sarhoşluğuyla söylediğin sözleri, ben, aşina olmadığım bir lisanda okunmuş şiirler gibi dinliyordum. Fakat bu gece sende tuhaf bir ahenk var. Bana ıstıraptan, acıdan bahsediyorsun. Bu gece bana yakınsın Zeynep, bu gece seni anlıyorum. Sen de beni anlayacaksın.

Sözlerin bana ne tuhaf şeyler hatırlatıyor. Gönlümde silinmiş birçok hatırayı sihirli bir musiki gibi canlandırıyor. Zeynep, yavrum, sen karşımda ağladıkça... ıstırap çektikçe ben hatırlıyordum. Evet ben... ben de senin gibi safvetle,

emniyetle sevdim. Mazisi, günahı olmayan bütün genç kızlar gibi çılgınca sevdim. Bu şimdi bana imkânsız gibi görünüyor. Halbuki o zaman bu şey bütün hakikatiyle yaşadı. Ben onu sevdim Zeynep. Ona inandım. Ona taabbut ettim. Benim için yaşamanın, iyi ve güzel olmanın gayesi, her şeyin gayesi oydu.

Onu ufak bir lakaydiyi, hıyaneti, ihmali affedemeyecek kadar sevmiştim. Onun da beni sevdiğine inanırdım. Bu emniyetle bu aşk benim imanım, itikadım, istinatgahım, ahlakım olmuştu. Bu benim bütün hayatım olmuştu.

Zeynep, Fatma'nın göğsünde hıçkırıyordu. Fatma lisanına hâkim değildi, hep konuşuyordu:

— Sonra bir gün... bir gece birdenbire onun beni hiç sevmemiş olduğunu anladım.

Fatma, Zeynep'in saçlarını okşuyordu:

— Sen ağlıyorsun, sen çok ağlıyorsun. Zavallı Zeynep! Ben de çok ağladım. Hayret mi ediyorsun? Ben de şimdi şaşıyorum. Fakat yemin ederim ki ben de çok ağladım. Ben... ben çok ağladım. Bütün bir gece Zeynep, çok uzun bir gece, senin gibi isyan ettim. Onu parçalamak, kendimi öldürmek, dünyayı yakmak, yıkmak istedim. Of... o gece ben kıyamet istedim! Ben... ben... evet, ben ıstırap çektim. Bana inan, ölecek kadar ıstırap çektim. Fakat bilmem ki niçin... neden ölemedim?

Fatma düşünmeden, anlamadan söyleniyordu:

— Sonunda böyle yaşamayan bir vücutta ölü bir kalp taşımak için mi? Sonra böyle eşya gibi bir şey, hissiz, ruhsuz, bir cisim, ağlayamayan, gülemeyen, hatırlamayan bir cisim olmak için mi?

Neden... neden... neden yaşadım? Ertesi sabahın fecaatini müdrik değildim. O gece ıstırabın dehşetiyle inilder, kıvranırken ruhumun, asabımın öldüğünü anlamıyordum.

Ertesi sabah benliğimde bir ölü taşımak dehşetini hisset-

meden ve o ölüyü canlandırmak arzusuyla sergüzeşt ve macera aramaya, heyecan aramaya çıkmadan evvel, o gecenin sabahını beklemeden evvel ölmeliydim.

Vücudu öldüren, fakat ruhtaki ıstırabı yakan, bir zevkle sarhoş eden o büyük ıstırabın saadetini ebediyen ihlal etmeyen bir ölümle ölmeliydim.

Eğer ıstırabımın çokluğu beni öldürmeye kâfi gelmiyorsa kendimi öldürmeliydim! Kendimi öldürmeli idim!

Zeynep titreyen gözkapaklarını kaldırdı. Ölü bir ışıkla yanan hürmetkâr nazarlarını Fatma'ya çevirmişti. Fatma yeni, büyük, doğru bir din telakki eden bir peygamber sesi kadar dolu, ahenkli, müessir bir sesle haysiyetli, tüyleri ürperten esrarlı bir sesle devam ediyordu:

— O gece ölüm esrarlı ninniler okuyan müşfik bir anne gibi beni siyah göğsüne çekmeliydi. Ben, gözyaşım ve ıstırabım birbirimize karışarak hiç olmalıydık. Neden bunu yapmadım? Neden... neden kendimi öldürmedim?

Fatma gözlerini kapayarak bir müddet sustu. Zeynep bir şey söylemiyordu. Hummalı gözlerinde yaşlar kurumuştu. Yeni bir dine sevk ve teheyyüçle inanan, o dinin vaat ettiği istirahat, saadet ve tesellileri içmek isteyen hürmetkâr ve dindar bir hisle başı Fatma'ya doğru uzanmıştı:

— Evet, Fatma, seni anlıyorum. Ölüm... ölüm... bu şeyi artık unutmak, ıstırap çekmemek... söylediğini tahattur etmemektir, değil mi? Fatma, bana ölümden konuş. Ölüm, bütün ıstırapların sonu, ölüm felakete tahammülü kalmamış, sabrı kalmamış, cesaretsiz zavallıların hamisidir, değil mi?

O beni çok kırdı Fatma, o beni çok kırdı.

Fatma zihninin dalgınlığı, perişanlığıyla boşalmış, yorulmuş nazarlarla Zeynep'i süzüyor, ince ve güzel parmakları o siyah saçları okşuyordu:

— Zeynep, yavrum şimdi her şey geçti. Ben bir şey bil-

miyorum. Sana demin ıstıraptan mı bahsettim, felaketten mi dedim? Yalan! Yalan! Hiçbir şey doğru değil! Hiçbir şey hakiki değil! Hakiki, büyük aşk gibi hakiki ve büyük felaketler de yalan! Yalan, devamlı değil! Hepsi geçiyor, hepsi geçti. Ve işte, bak, yaşıyorum. Bedbaht değilim. Mesut da değilim. Zeynep, yavrum... ben bir şey değilim... bir şey... bir şey... bir şey değilim.

Artık şimdi kendimi öldürmeye de hevesim kalmadı. Bir şey hissetmeye, bir şey istemeye kudretim yok. Ben bittim artık. Ben bittim Zeynep. Fakat bana acıma! Çünkü ben bedbaht değilim. Dünyada devamlı, hakiki, güzel bir şey yok. Dünyada ölümden güzel, devamlı bir hakikat yok.

— Fatma... Fatma... konuş... söyle... Bu gece sesin ne güzel! Hep konuş Fatma. Hep konuş, susma. Bilsen ne mustaribim.

Zeynep, Fatma'nın gözlerine dalmış, bakıyordu.

* * *

Başı yastıkların üstüne düşmüştü. Artık konuşmuyorlardı. Fatma onun saçlarını, alnını okşuyor, o müteşekkir, minnettar bir bakışla Fatma'nın gözlerine bakıyordu.

* * *

— Artık mustaribim... ölmemek... mustaribim... ölmeden onu sevmek... onu sevebilmek... Evet, Fatma, ben bunu istiyorum. Onu ebediyen eski şiddet, eski safvet ve nezahatla, fena şeyleri hatırlamadan sevmek... sevmek... sevmek...

* * *

Morarmış, harap olmuş gözkapaklarının titreyişini Fatma uzun zaman seyretti.

Zeynep'in yorgun gözkapakları nihayet ağır, hasta bir uykuya mağlup olmuştu. Kapandı. Fatma uzun bir zaman

onun yüzüne uzak bir nazarla baktı. Bir şey görmedi. Sonra ayaklarının ucuna basarak uzaklaştı.

* * *

Odaya girince pencerelere siyah gövdesini çarpan iri bir sineğin vızıltısını duydu. Haşyetle titreyerek pencereye yaklaştı. Alçak bir masanın üzerinden aldığı kitabın kabıyla onu camda ezdi, öldürdü.

Evin kapısı vuruluyordu. Fatma gözlerini açtı. Kış sabahının donuk güneşi pencerelerden, perdelerden süzülmüş, koyu renk halının bir köşesine dökülmüştü. Fatma dinliyordu.

Yanılmış olmalıydı.

Tekrar gözlerini kaparken pencerelerin altında bir gürültü daha işitti. Bahçede konuşanlar mı vardı?

Yatağının içine oturdu ve dinledi. Yorganın altından çıkan omuzlarında ve arkasında bir ürperme dolaştı.

Güzel elleri yatağın yanındaki koltuğun üzerinde duran turunç rengi kadife sabahlığını aradı. Fatma ayağa kalktı. Sabahlığının beyaz kürklerini boynuna sararken yeniden evin kapısına vurulduğunu, bu defa pek iyi bir surette işitti. Ayağına beyaz kürklü turuncu terliklerini geçirdi. Dışarıda yüksek sesle konuşanlar vardı. Fatma koşarak pencereye yaklaştı. Esmer parmakları merakla tül perdeleri aralayarak pencerenin kanatlarını çekti. Panjurları biraz zahmetle açtı.

Kapının önünde, taş merdivenlerin üstünde ve havuzun kenarında on kadar köylü vardı. Bu adamlar sabahın bu saatinde ne istiyorlardı? Panjurları açıldığı zaman hepsi birden başlarını yukarıya kaldırmıştı.

* * *

— Ne istiyorsunuz?

Fatma uzun, pek uzun zannettiği bir zaman onlardan cevap bekledi. Kimse bir şey söylemiyordu. Genç kadına

müştereddit ve merhametli gözlerle bakıyorlardı. İçlerinden birkaç kişi birbirini iterek konuşmaya icbar ettiler. Bu ne demekti? Fatma:

— Ne istiyorsunuz, diye tekrar etti. Taş merdivenlerin sütunlarının arkasına saklanmış olan bir adam, ihtiyar bağcıları Nuri Ağa hıçkırıktan şişmiş bir sesle:

— Aşağıya iner misiniz, dedi. Fatma hayret etmişti:

— Ben mi?

— Evet. Siz... biraz...

Sonra şaşkın bir tavırla nasırlı parmaklarını seyrek sakallı yüzünde gezdirdi.

* * *

Fatma koşarak merdivenlerden inerken kendi kendine bunun ne demek olduğunu soruyordu. Bir şey anlayamıyordu. Uykuda karışmış saçları gözlerine düşüyordu.

Kapıya yaklaşırken taşlıktaki büyük saat çalmaya başlamıştı:

Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi...

Fatma istemeden darbeleri yüksek sesle saydı. Bu adet, sebebini iyice anlamadığı halde onda çılgın bir endişe uyandırmıştı. Kapıya atıldı, demir kolu kaldırdı, büyük anahtar gıcırtılarla kilidin içinde döndü ve ihtiyar kapı inildeyerek açıldı.

* * *

— Nuri Ağa, ne var? Ne oldu?

— Efendim... şey... Zeynep Hanım...

— Zeynep mi? Ne diyorsunuz? Ne olmuş?

İhtiyar bağcı sararmış ve yaşlı çehresini yanındakilere çevirerek sustu. Dumanlı gözleri arkadaşlarından imdat bekliyormuş gibi bakıyordu.

— Niçin konuşmuyorsunuz? Ne var?

Şimdi hepsi birbiri arkası sıra söylenmeye başladı.

— Oduncu Ömer Ağa...

— Bu sabah erkenden ormana giderken...

— Uçurumun içinden giden küçük yola sapmış.

— O yol ormana gitmek için en kısa yoldur.

— Birdenbire...

En ihtiyarları tasdik etti.

— Evet, yerde yatan...

Genç bir ses sözünü kesti.

— Bir kadın, bir kadın ölüsü görmüş.

— Bir kadın ölüsü mü?

— Evet, uçurumun üstünden kendini attığı muhakkak olan... yüzü, gözü parçalanmış, bacakları kırılmış bir kadın...

— Ve bu kadın?

Fatma acı, yırtıcı bir sesle bağırarak köylülerin üstüne atıldı.

— Ve bu kadın?

Gözleri yaşla dolu Nuri Ağa bir söz söylemeden Fatma'ya eliyle bir yer gösterdi. Havuzun yanında siyah bir leke... Fatma baktı, dikkatle baktı. Bu, ağaç dallarından yapılmış, üstü siyah bir abayla örtülmüş bir sedyeydi. Siyah abanın kıvrımları altından ince, küçük ve mevzun bir vücudun şekli görünüyordu.

* * *

Fatma müthiş bir çığlığı zapt etmek ister gibi iki eliyle ağzını kapayarak koştu. Yere çamurların üzerine diz çöktü. Dizleriyle sürünerek sedyeye daha yaklaştı.

Çılgın, şuursuz bir nazarla bakan gözleri bir müddet siyah abanın her kıvrımında gezdi. İdraksiz, şaşkın elleri bir müddet örtünün her kıvrımında dolaştı. Sonra yine elleri siyah abanın bir ucundan tuttu ve çekti.

Fatma'nın gözleri dehşetle büyümüş, önünde açılan et,

kan ve pıhtı yığınına dikilmişti. Köylüler onu parçalanmamış beyaz ellerinden, elbisesinden ve yaralanmamış gözlerinden tanımışlardı.

Bu güzel, yarı aralık ve şimdi bir zehir yeşilliğinde olan gözler, muannit bir nazarla, muğber ve acı bir nazarla Fatma'ya bakıyordu.

* * *

Fatma'nın titreyen elleri yavaş yavaş kalın örtüyü yine Zeynep'in zavallı yüzüne örttü. Sonra gözlerini kaldırarak etrafına, yanındakilere boş, sersem, budala bir bakışla baktı. Daha sonra da gözlerinden artık silinmeyen o müthiş ziyayı görmemek ister gibi ağır ağır gözlerini kapadı.

* * *

Onu kolundan tutarak çamurların üstünden kaldırdılar.

* * *

Lakayt, yabancı insanlar gelip onu yatağından alıncaya kadar başucunda beklemişti. Yüzündeki beyaz çarşafı gözlerine kadar açmıştı. Zira o sevgili yüzün feci harabesini görmeye tahammülü yoktu. İhtiyar, titrek parmakları o gür, dağınık saçları okşarken bir mermer beyazlığındaki buruşuk yanaklarından süzülen yaşlar beyaz sakalını ıslatıyordu. Onu yatağından aldıkları zamana kadar bir saniye bile, ihtiyar parmakları o gür, siyah saçlardan ayrılmamıştı.

* * *

Fatma sedirin üstüne oturmuş, dirsekleri ipek yastıkların üzerine dayanmış, çenesi avuçlarının içinde, gözleri morlaşmış, gözkapakları örtülmüştü.

Kızıl ve küstah bir kış güneşi akşama kadar odanın ipek örtülerinde, cibinliğin filizi tüllerinde, yorganın yeşil atlasında parıldadı.

* * *

Kadife sabahlığının içinde siyah, kıvırcık ve kesik saçları kabarmış, elleri çenesinin altında, rengi bembeyaz, kımıldanmadan köşesinde kalmış, Zeynep'i yatağından kaldıran yabancıları görmemek için gözlerini bir lahza bile açmamıştı.

Dedesi ağlar, hıçkırırken o hareketsiz, mecalsiz, gözleri kapalıydı. Bir ses çıkarmamıştı.

Gözlerini açmıyordu. Gözlerini açmaktan korkuyordu. Hayalinde parçalanmış, harap olmuş bir yüzden kendine bakan bir çift yeşil gözün manidar, ebedi, acı ve serzenişkar bakışları vardı. Bu bakışı hayalinden silmek, yok etmek istiyordu.

* * *

Her şeye biganeydi. Her şeye yabancıydı. Hatta Zeynep'in ölümüne bile. Yalnız o gözleri düşünüyordu. Artık kime, neye ait olduğunu hatırlayamadığı o gözleri, o gözlerin yabancı ve dargın bakışlarını...

* * *

Odaların birinde okunan Kuran sesiyle ihtiyar adamın hıçkırıkları evin sükûtunu dolduruyordu.

* * *

Tabutun kapanmasından hasıl olan gürültüyü işitmemek için yere, halının üstüne çökmüş, kollarını boş yatağa dayamış olan ihtiyar adam titrek elleriyle kulaklarını kapadı.

* * *

Fatma'nın bütün vücudu bir hastalığın başlangıcındaymış gibi titriyordu. Fatma bütün vücuduyla titriyordu.

Aşağıda karışık ayak sesleri, birtakım gıcırtılar vardı.

İhtiyar adam kulaklarını sıkı sıkı tıkıyordu. Zavallı adam bu feci gürültüyü işitmek istemiyordu.

Fatma açık pencereden uzandı.

Şallara sarılmış genç uzun bir tabut dört kişinin omuzunda, bahçenin çamurlu yollarından tahta parmaklıklı kapıya doğru gidiyordu. Bol cüppeli, yeşil sarıklı hocaların getirdikleri tekbirler, matemi ve ulvi bir ahenkle kırlardan aksi sedalar vücuda getiriyordu.

Fatma açık pencerede şuursuz, idraksiz bir budala bakışıyla Zeynep'in cenaze alayına bakıyordu.

Sabahleyin uykusundan uyandırıldığı zaman şakaklarına bir ağrı girmişti. Müziç, fena, uğursuz bir ağrı... İşte, bu ağrı gitgide artıyor, şakaklarında alnına, alnından yüzüne, başına sirayet ediyordu.

Ve hayalinde bir çift göz, bir çift dargın ve zehirli göz vardı. Bu göz onun gözlerine, onun benliğine, onun ruhuna bakıyordu.

* * *

Niçin bu gözler Fatma'ya öyle bakmıştı? Bütün mevcudiyeti titriyordu. Niçin bu gözler Fatma'ya öyle bakmıştı? Bulanık dimağında bu gözlerin sahibini bulmaya uğraşıyordu. Bu gözler kimindi?

* * *

Yavaş yavaş başının boşluğundaki karanlıkta ışık gibi bir şey parıldadı. Fatma dayanacak bir nokta buluyordu.

* * *

— Zeynep... Zeynep...

Fatma canhıraş bir sesle bağırıyordu:

— Zeynep... Zeynep... Zeynep...

Bu acı sese vahşi bir zevk de karışmıştı. Fatma sevini-

yordu. Nihayet bu gözlerin sahibini bulmuştu. Bunun için seviniyordu. Bu Zeynep'ti. Bu gözler Zeynep'in gözleriydi.

* * *

Zeynep'in gözleri mi? Fatma ateşli parmaklarını hummalı alnında gezdirdi. Zeynep'in gözleri mi? Hayır, hayır... Zeynep'in gözleri böyle değildi. Fatma küçük Zeynep'in gözlerinde bu nazarları hiç, hiç tanımamıştı!

* * *

Şimdi dimağında tuhaf bir faaliyet vardı. Hayatının bütün unutulmuş safhaları gözünün önünde tecessüm ediyordu. Ve Zeynep'i onunla geçmiş hayatın bütün safahatında hatırlıyordu. Zeynep'in gözleri bütün geçmiş hayatındaki değişiklikleriyle hayalinde canlanıyor ve o muannit bakışlı yabancı gözlerin acı hatırasını öldürüyordu.

* * *

Hayır, hayır! O gözler Zeynep'e ait olamazdı. O tatlı, o muti, o küçük Zeynep'e...

Şimdi hayalinde Zeynep, çocuk, sadık, esrarengiz Zeynep'i yaşıyordu.

Küçük Zeynep'in gözleri, ona çamurların üstünde, kırık bir sedyede, siyah, kirli bir abanın altındaki kanlı naaşın başında bakan kin ve kıskançlık dolu gözler değildi.

Zeynep'in gözü sarı benekli, yeşil gözleri ışıklı bir bahar günü sarmaşıkların gölgesinde uyuyan bir gölün mesut suyunun rengindeydi. Zeynep'in gözlerinde güneş şuaatıyla, baharın yeşilliklerinden doğmuş bir renk ahengiyle saadet manası vardı.

* * *

Fatma ağrıyan ve hatırlayan başını elleriyle sıkıyordu.

* * *

Öyleyse nasıl... nasıl olmuştu da bu gözler değişmişti? Bu, ılık bir bahar gününe benzeyen tatlı nazarlar nasıl değişmişti? Çünkü Fatma hatırlıyordu. Bu gözlerin bütün macerasını hatırlıyordu.

Evvelce ne olduğunu pek de kavrayamadığı bu maceranın bütün inceliklerini, hayalinde, hatırasında mütemadiyen değişmiş nazarların bütün manasını anlıyordu.

* * *

Daimi bir saadet ve sükûn için yaratıldığı zannedilen bu gözleri uzun bir ayrılıktan sonra Fatma büsbütün değişik bulmuştu.

Bu gözlerin her günkü manası gözleri önünde tecessüm ediyordu. Fatma uzun bir zaman bu gözleri mütelevvin görmüştü. Bazen mesut ve şakrak, bazen hummalı ve hasta, bazen sevdalı, bazen de hazin ve elemli.

* * *

Fakat daha sonraları bu gözler gölgeler dolmaya başlamıştı. Bu gözlerin rengi koyulaşmış, kış günü metruk bir bahçede kalmış bir havuzun suyu gibi bulanık ve koyu bir renk almıştı. Neden... neden...

Şimdi Fatma'nın gözleri önünde kirli, yosunlu bir suyun müşteki, mükedder rengiyle boyanmış bir çift göz vardı.

Fatma hayret ediyordu.

Bu gözler de Zeynep'in gözleriydi. Ebedi bir sükûn ve saadet için halk edilmiş zannolunan sevgili gözleri.

* * *

Cenaze alayı pas renkli yolda, çamurların arasında ilerliyordu. Yolun etrafına sıra ile dizilmiş çıplak ağaçlar sanki bu alaya hürmetle yol açıyorlardı.

* * *

Şimdi kulağında nazlı ve bezgin bir sesin ahengi vardı. O sesin musikisi de düşüncelerine karışıyordu. O ses şimdi uzak veya yakın olduğunu bilmediği bir mazide Fatma'ya:

— Beni sevmiyor ve gitti, demişti.

Bu ses kimin sesiydi, Fatma bunu bilmiyordu. Hatırlamaya gayret ediyordu. Başı rahatsızdı. Başı ağrıyor, kulakları uğulduyor ve beyninin içinde tatlı, hazin, mustarip bir ses inliyordu:

— Beni sevmiyor ve gitti.

* * *

Fatma gözlerini yeniden kapadı. Bütün kuvvetiyle hatırlamaya uğraştı. O bu sesi nerede duymuştu? O bu sesi duyduktan sonra ne yapmıştı? Ne yapmıştı?

Tek bir mum yanan bir odada... yeşil atlas yorganlı bir yatağa doğru eğilmişti. Orada acı ve kederli olmakla beraber hiç de isyankâr görünmeyen tatlı ve mütevekkil bakışlar görmüştü. Bu sesle bu manzara Zeynep'in miydi? Bunlar da mı?

* * *

Fatma gayr-i ihtiyari, gayr-i şuuri bir taannütle bu sözü tekrarlıyordu:

— Beni sevmiyor, beni sevmiyor.

Ve bu bir tek sözün ihtiva ettiği bütün elim bir acının hatırası vücudunu, kalbini kavuruyordu.

— Beni sevmiyor...

O bu acıyı, bu sözün ifade ettiği acıyı ne zaman hissetmişti? Ne zaman... ne zaman?

* * *

Fatma şimdi pembe ışıklı bir odayı düşünüyordu. Dimağındaki bu karışıklığın içinde, biraz evvelki düşünceleri ve

tahatturatıyla ne münasebeti olduğunu anlayamadığı pembe ışıklı bir odayı düşünüyordu. Sonra bir kadın...

— Beni sevmiyor... beni sevmiyor, diye düşünen bir kadın.

Alev rengi tüller içindeki harikulade vücuduyla, kabarık, siyah saçlarını, mütekebbir, azametli başını, güzel gözlerini bir aynada seyreden... isyankâr, sabırsız, kinli ve hiddetli bir bakışla seyreden bu kadın kimdi?

Fatma ağrıyan başını ince parmaklarıyla hep sıkıyordu.

— Beni sevmiyor, diyen kadın...

* * *

Fatma birdenbire korkunç bir hayretle tahattur etti. Oh, beni sevmiyor, diye ağlayan o zavallı kadın ve hâlâ o feci hakikatin, ıstırabın ateşini benliğinde bulan kadın... kendi... kendi... oh, kendiydi.

* * *

Dışarıda hocaların sesi gitgide uzaklaşıyordu.

* * *

Ve bütün mazinin hatırası ölmüş, unutulmuş zannedilen bütün bir ıstırabın hatırası, büyük bir bora şiddetiyle benliğinde uyanıyor, başında, asabında uyanıyordu.

* * *

Zeynep de aynı ıstırabı mı hissetmişti? Mademki ona:

— Beni sevmiyor, gitti, diye şikâyet etmişti... demek... evet, onun da aynı acıyı duyması, aynı vahşi acıyla kıvranması lazımdı. Halbuki!

Zeynep'in gözleri ona hazin bir tevekkülle, Zeynep'in gözleri ona mütevekkil bir kederle bakıyordu.

* * *

Fatma'ya kim:

— Öyle kadınlar vardır ki, demişti, onlar mütevekkil ve kanaatkâr bir aşkla sevmek ve fedakârlık yapmak için yaratılmışlardır. Onlar sevdiklerinden gelen her şeyi, ihmali, felaketi, ıstırabı, acıyı zevkle karşılarlar. Onların hayattaki gayeleri sevmek, bütün gururun, izzeti nefsin, saadetin, menfaatin fevkinde sevmektir. Eğer onlar fedakârlık yapmazlar, eğer onlar aşk için mustarip olmazlarsa kendilerini, mevcudiyetlerini ifade etmezlerse mesut olmazlar.

Fakat siz Fatma... siz bana inanınız. Siz sevmek için değil, sevilmek için halk olmuşsunuz. Siz öyle mağrur ve mütekebbir bir kadınsınız ki her şeyin fevkinde bir merbutiyet, muhabbet, çılgınlık beklemeniz tabiidir.

Siz muhakkak harikulade güzel ve muhakkak bunu pek iyi bilen bir kadınsınız. Kibrinizin, gururunuzun ve güzelliğinizin gönlünüze verdiği mantıkla herkesten, bilhassa sevdiğinizden en büyük fedakârlıkları ve aşkı beklediniz. Öyle değil mi? Çünkü siz güzelliğinizin, aşkınızın kıymetini ve sonra da bir insanı sevdiğiniz zaman onun bu lütuf karşısında size neler medyun olduğunu biliyordunuz.

Fatma siz evvela güzel ve mağrur bir kadındınız, sonra güzel, mağrur ve seven bir kadın oldunuz.

Evet, sizin bugünkü haliniz, perişanlığınız gösteriyor. Siz güzelliğinizle aşkınızın kuvvetini bile bile, bütün çılgınlık, bütün asap ve hissiniz, bütün şuurî ve gayr-i şuuri kuvvetinizle, bütün mevcudiyetinizle sevmişsiniz. Ve işte sizin felaketiniz budur. Fakat bana inanınız Fatma. Her aşk böyle değildir. Bu aşk, bu kahr-ı aşk sizin aşkınız, sizin yaratılışınızın aşkı, kanınızın, hüviyetinizin aşkıdır.

Bunu söylemişti? Bu sözleri söyletenin kim olduğunu bilmiyordu. Fakat bunların manası, mevcudiyetini titretiyordu. Ona bu sözleri söylemiş olan insan ve mantık yanılmamıştı. Bu muhakkaktı. Her kadın aynı netayici olan aynı

sevdayla sevmezdi. Fatma'nın aşkı bir cinnet, bir hastalıktı. Her aşk bu değildi, her aşk bu olamazdı ki!

* * *

Ya Zeynep? O:

— Beni sevmiyor, gitti, diye şikâyet ederken ne hissetmişti? Hangi hissin, hangi mantığın sesini dinliyordu? "O mağrurdu" demişti. O öyle yaratılmıştı. Hissediyordu. O ne beni ne de başkasını, kimseyi, kimseyi devam eden, büyük bir aşkla sevmezdi. Onun yaşamak için değişikliğe ihtiyacı vardı. Bunu hissediyordu ve acı bir tevekkülle kabul ediyordu.

Bu mantığı kabul edemeyen kendi aşkıyla Zeynep'in aşkının arasındaki farkı, değişikliği anlıyordu.

* * *

Fatma niçin gayr-i ihtiyari bu iki aşkı, bu iki aşkın farkını tahlile uğraşıyordu? Niçin? Niçin?

Ne olduğunu anlayamadığı büyük bir korku, büyük bir dehşetle titriyordu.

* * *

Fatma ne zaman ağlayan, zavallı bir çocuğun alnını okşarken nafiz, müessir bir ahengi olan ilahelerin, peygamberlerin ulvi sesiyle rahattan, sükûndan, şifadan bahsetmişti?

Ne zaman bir çift nemli, gamlı göz onun yüzüne, göklerden saadetin sırrını alıp getirmiş bir halaskarın yüzüne bakar gibi şevk, minnet, huşu ve şükranla bakmıştı?

Fatma tahattur ediyor, gitgide büyüyen bir evhamla tahattur ediyordu. Bu gözlere akşam gölgeleri gibi fırtına veya sükûn sakladığı belli olmayan loşluklar dolmuştu.

Bu gözler... Bu gözler de mi... ölümün sükûn, matem, fecaat ve rahatıyla yavaş yavaş dolan bu gözler de mi Zeynep'in gözleriydi? Ve bu gözlere ölümü koyan...

Fatma acı bir feryatla bağırdı.

Evet, anlıyordu, anlıyordu... Zeynep'in gözlerine ölümü koyan kendi sözleri, kendi sözlerinin nüfuzu, kendi kendiydi.

* * *

— Hayır! Hayır! Hayır!

Fatma inleyerek bağırıyordu. Başı pencerenin açık kanadına dayanmış, elleri kabarık saçlarının arasında, gözleri yolun nihayetine yaklaşan cenaze alayını görmemek için kapanmış; haykırıyordu:

— Hayır! Hayır! Mümkün değil.

* * *

Hakikat ortadaydı. Hakikat bütün çıplaklığıyla karşısındaydı. Artık hatırlamamak, anlamamak, hissedememek istiyordu. Fakat mümkün müydü? Hatırlamaması, anlamaması, mümkün mü? Gece Zeynep'in odasından çıktıktan sonra geçen facianın bütün safhalarını yaşıyordu. Onun kendi sözlerinin, telkinatının nüfuzuyla nasıl bu çılgınlığı yaptığını, nasıl evden kaçtığını tasavvur ediyordu. Buna sebep olan kendi... kendi cinnetiydi.

Bu pek açı, pek gaddar bir hakikatti.

— Zeynep... Zeynep yavrum, küçücüğüm, biriciğim.

Bu feci, korkunç ve insafsız bir şeydi. Celal'in aşkına malik olmadığını öğrendiği, bütün iman, itikat ve saadetini kaybettiği o geceden beri ancak şimdi, ani bir darbeyle günahının dehşetiyle hakikate temas ediyordu. Bir felaket asabının, dimağının böyle uyuşuk ve hasta kalmasına sebep olmuştu. Şimdi bu mariz uyuşukluk bir başka felaketin fecaatiyle geçiyordu. O geceden bu meşum saate kadar geçmiş günler, saatler büyük bir humma içinde görülmüş kâbusların korkunçluğuyla gözünün önünde tecessüm ediyordu. Bütün o gayr-i tabii hayatı, etrafını sarmış olan o yabancı çehreleri, yabancı bir evde, yabancı bir sanatkâra eser ilham etmek için yaşanılmış saatleri ve bu saatlerin gayr-i hakiki zannedilecek kadar

acayip olan bütün tafsilatı doğru olamazdı. Ve Fatma düşündükçe bunların imkânsızlığına hükmediyor, hakikatten şüphe ediyordu. Fatma o meşum geceden bu uğursuz saate kadar geçmiş hayatı yaşamamıştı, yaşamıyordu.

Hayır, hayır, bunlar doğru olamazdı. Fatma fena bir rüya gördüğünü, gözlerini açıp etrafına bakacak olursa bu fena kâbustan kurtulacağını zannediyordu.

Korkudan, ıstıraptan nefesi kesilirken çılgın bir ümitle gözlerini araladı. Cenaze alayı yolun nihayetinde kayboluyordu.

* * *

Oh, bu bir hakikat, bütün fecaati, bütün çıplaklığıyla bu bir hakikatti.

O harap, perişan olmuş kanlı çehrede gözlerine bakan o gözler, o zehir yeşilliğindeki acı gözler, hayalinin dehşetini, ölümünün soğuğunu benliğine hak etmiş o kinli gözler, Zeynep'in... Zeynep'in gözleriydi. Fatma'ya günahını affetmediğini bildirmek için o nazarla bakmıştı.

* * *

Fatma ufak yumruklarını şakaklarına vurarak başını sersem etmek... artık bir şey tahattur etmemek, bir şey anlamamak istiyordu. Hiç... hiçbir şey!

Istıraptan korkuyordu. Acısı o kadar müthiş bir şekildeydi ki bu ıstırabı yalnız çekmekten, tesellisiz çekmekten korkuyordu. Birden yanında, yakınında bir inilti duydu. Bu neydi? Bu kimdi? Kim hıçkırıyordu?

* * *

Fatma döndü. Odanın gölgeleri içinde halının üstüne çökmüş, başı boş yatağın yorganında, hıçkıran bir vücut enkazı gördü. Ve kalbinde ta çocukluğundan beri hissedilen bir arzunun yandığını hissetti. Hodbin bir ihtiyaçla dedesine koştu. Onun yanına, halının üstüne düştü. Yerlerde sürünerek yü-

zünü onun dizlerine dayadı. Hıçkıra hıçkıra, katıla katıla, bağıra bağıra ağladı... ağladı.

* * *

— Babam... babacığım... dinle! Çok mustaribim. Artık yalnız inlemeye, yalnız kıvranmaya tahammülüm yok. Babam bu çok acı! Bu çok feci! Çok korkunç babacığım... dinle... dinle... Zeynep'i ben...

Fatma birdenbire sustu. İhtiyar adamın korku ve endişeyle bakan zavallı sönük gözlerinin karşısında sustu. Dedesi, yataktan başını kaldırmış, harap yüzünde şaşkın bir dehşetle Fatma'nın değişmiş yüzüne bakarak ve bütün vücuduyla titreyerek söyleyeceği sözlerin nihayetini bekliyordu.

Fatma hodbin bir ihtiyaçla bütün derlerini söylemek, bu dizlerde o eski zamanlarda olduğu gibi şımarmak ve belki teselli bulmak istemişti. Fakat bu zavallı ihtiyar başın karşısında, bu gönle de yeni bir felaketin zehrini, günahının fecaatini akıtacak cesareti kalmadı. Bir müddet dedesinin nazarları altında şaşkın ve müteredditi kaldıktan sonra:

— Öyle severdim ki, diye sözünü ikmal etti.

Ve içinde, ölünceye kadar saklamaya mecbur olduğu günahının ateşiyle yanan başını o ihtiyar göğse sakladı.

* * *

Orada, o göğüste, yüksek sesle hıçkırarak unutmayan, unutamayan, unutamayacak olan talihsiz başını küçük ellerinin asabi, sabırsız yumruklarıyla döverek ağladı... ağladı... ağladı.

* * *

Telaşlı bir akşam pencerelerden evham gibi süzülüyor, odanın köşelerini gölgelerle dolduruyordu.

– SON –

SÖZLÜK

Adem: Yokluk, bulunmama.
Ahenk-dar: Ahenkli, uygun.
Aks-i seda: Yankı.
Aksam: Parça, bölüm.
Alayiş: Gösteriş.
Bi-huş: Şaşkın, sersem.
Bila-ihtiyar: Elinde olmayarak, kendiliğinden.
Can-hıraş: Yürek paralayan, iç tırmalayan.
Cebr-i nefs: Kendini tutmak.
Cevelan: Dolaşma, dolanma.
Cevval: Cıvıl cıvıl.
Cism-i macit: Canlı olmayan varlık.
Cüz: Kısım, parça, bölük.
Delail: Deliller.
Desise: Oyun, aldatmaca.
Dimağ: Beyin; akıl, şuur.
Duakâr: Dua edici, dua eden.
Emniyet-bahş: Güven veren.
Endişe-nak: Düşünceli, sıkıntılı.
Esatiri: Mitolojik.
Fevk-at-tabia: Tabiat üstü.
Feza: Gökyüzü.
Gayr-i kabil-i mukavemet: Karşı koyması mümkün olunmayan, karşı konulamaz.
Gayr-i müteharrik: Oynamdan, kımıldamadan.
Hal-i ihtizar: Can çekişme durumu, can çekişme.
Halk: Yaratma, yaratılma.

Harisane: Hırslı insanlara mahsus bir tavırla.
Hasr-ı kuvvet: Gücü bir şeye hasretme, yöneltme.
Hasut: Kıskanç.
Hayal-perver: Hayale düşkün.
Hayalat: Hayaller, hülyalar.
Hem-ahenk: Uygun, denk.
Heyula: Zihinde tasarlanan korkunç hayal.
Hilkat: Yaratma, yaratılış.
Hiss-i mütecessis: Gizliyi arayan hisler.
Hiss-i tecessüs: Gizlice araştırma hissiyle.
Hodbin: Bencil, egoist.
Hod-pesend: Kendini beğenen.
Hurufat: Harfler.
Huşunet: Sertlik.
Hükûm-ferma: Hükûm süren.
İçtihat: Bir kimsenin bir şeyden mana ve hükûm çıkararak o iş hakkındaki fikri, görüşü;
İfrit: Zararlı ve korkunç mitolojik mahluk.
İlcaat: Zorlama, lüzumlu şeyler.
İlka: Terk etmek, bırakmak, koymak.
İnikasat: Yankılanmalar, yansımalar.
İnhina: Eğrilme, eğilme.
İnitaf: Bir tarafa dönme.
İptidai: İlkel.
İstihkar: Hakaret etme, küçük görme.
İstihza: Biriyle eğlenme, alay etme.
İstimdat: Medet ve yardım istemek.
İstinatgâh: Dayanacak, güvenecek yer, dayanak.
İştiyak: Özleme.
İzam: Büyütme, lüzumundan fazla ehemmiyet verme.
Kabil-i husul: Olması mümkün olan.
Kabl-el-vuku: Olmadan önce.
Kadit: İskelet; çok zayıf ve çelimsiz insan.
Kahhar: Ziyadesiyle kahreden.
Kavanin: Kanunlar.
Kavi: Kuvvetli, güçlü; güvenilir, sağlam.
Kesif: Ağır, etkisi güçlü olan, yoğun.

Kıraat: Okuma.
Kitara: Genellikle altı telli, telleri iki parmak arasında çekilerek çalınan bir çalgı.
Krepdöşin: Çok bükümlü iplikle dokunmuş bir çeşit ince kumaş.
Kudret-i nüfuz: Etki etme gücü.
Kurun-ı vusta: Ortaçağ.
La-yemutluk: Ölmeme, ölümsüzlük.
Levs: Pislik, murdarlık, kir.
Maada: Başka, -den gayri.
Mabut: Tapınılan, kendisine ibadet olunulan.
Mahdut: Sınırlanmış, sınırlı, belirli.
Mahfaza: Küçük kutu, kap.
Mahuf: Korkulu, tehlikeli.
Malik: Sahip.
Mana-engiz: Mana yaratan, mana veren.
Mariz: Hastalıklı.
Mebhut: Hayretle, şaşkın.
Mefluç: Felçi.
Melun: Lanetlenmiş; herkesin lanet ve nefret ettiği kimse ya da şey.
Melanet: Lanete sebep olan iş, hareket.
Menfaatperestane: Menfaat beklercesine.
Menhus: Uğursuz.
Merbut: Bağlı.
Merbutiyet: Bağlılık.
Meşbu: Doymuş, kanmış.
Meşkuk: Şüpheli.
Mevhum: Vehmolunmuş; aslı, esası yokken zihinde kurulmuş olan, kuruntuya dayanan.
Mevut: Vadolunmuş, söz verilmiş.
Mevzun: Vezinli.
Meyus: Ümitsiz.
Mezc: Katma, katıştırma.
Muamma-alud: Sırlarla dolu, gizemli.
Muamma-engiz: Muammaya sebebiyet veren.
Muannit: İnatçı.
Muattar: Itırlı, kokulu.

Muazzep: Eziyet çeken, azap içinde bulunan.
Muğfil: Iğfal eden, aldatan.
Muhayyile: Hayal gücü.
Muhayyir-ül ukul: Akıllara hayret veren, akılları şaşırtan.
Muhtazır: Can çekişen.
Muhteriz: Çekingen, sakınan.
Mukaffa: Kafiyeli.
Mukarrer: Kararlaştırılmış.
Mukavemet: Karşı koymak, karşı durmak.
Musirrane: Israrla, ısrar ederek.
Muti: Itaatli, terbiyeli.
Mutantan: Görkemli, şatafatlı.
Mutmain: İnanmış, gönlü kalmış, emin olan.
Muzlim: Karanlık.
Mücrim: Suçlu.
Müdahenekâr: Menfaat beklediği bir kimseyi yüzüne karşı metheden.
Müddet-i hayat: Hayat boyu.
Mükedder: Üzgün.
Münatıf: Bir tarafa doğru dönen, meyleden.
Münhasır: Yalnız bir kimse ya da şeye mahsus olan.
Münkir: Kabul etmeyen, inkâr eden.
Müstefid: Istifade eden, faydalanan.
Müstehzi: Alaycı.
Müstekreh: Iğrenç.
Müşteki: Yakınan, sızlanan, şikâyetçi.
Mütalaa: Okuma.
Mütebessim: Tebessüm eden, gülümseyen.
Müteessir: Tesire kapılan, hüzünlü, kederli; birinin acısıyla acı duyan; duygulanmış.
Mütecessis:Meraklı, gizli şeyleri öğrenmeye çalışan.
Mütelevvin: Kararsız, değişken.
Mütehakkim: Hâkim olan, hükmeden.
Müteharrik: Oynayan, kımıldayan.
Mütehassıs: Ihtisası olan; yalnız bir şeye ayrılmış olan.
Mütehassir: Özleyen, hasret çeken.
Mütehayyir: Şaşmış, hayrette kalmış.

Müteheyyiç: Heyecanlı, coşkun.
Müteşekkir: Teşekkür eden, teşekkürü borç bilen.
Mütevellit: İleri gelmiş; meydana gelmiş; doğmuş.
Na-kabil-i tahammül: Tahammülü olmayacak.
Na-mütenahi: Sonsuz, uçsuz bucaksız.
Na-temam: Tamamlanmamış, bitmemiş.
Nefha: Güzel koku; bir esimlik yel, rüzgârın bir kez esmesi.
Nefti: Siyaha yakın çok koyu yeşil.
Nevaziş: Okşama.
Nuhuset: Uğursuzluk.
Perestiş: Çok sevmek.
Perverde: Terbiye edilmiş, büyütülmüş.
Ram: İtaat eden, boyun eğen.
Raşe: Korku veya soğuktan titreme, titreyiş; ürkme.
Rayiha: Koku, hoş koku.
Ricat: Geri dönme, çekilme, kaçma.
Saffet: Saflık, temizlik.
Sahife: Sayfa.
Saika: Sevkeden, sebep.
Sayha: Bağırış, çığlık.
Sehhar: Büyüleyici.
Serpuş: Başlık.
Setretmek: Bir şeyi örtmek, gizlemek.
Seyl: Sel, şiddetle gelen.
Şarmöz: Bir çeşit saten, yumuşak kumaş.
Şayan-ı hayret: Şaşmaya değer, şaşılacak.
Şayan-ı perestiş: Çok sevmeye değer.
Şeamet: Uğursuzluk.
Şedit: Şiddetli.
Şuaat: Işıklar, pırıltılar.
Taabbüt: Tapma, tapınma, ibadet etme.
Tahattur: Hatırlamak.
Tahavvül: Değişiklik, değişme.
Tahfif: Hafifletme, yükünü azaltma.
Taht-ı tesir: Tesir altında olma.
Tarakka: Gümbürtü.
Taravet: Tazelik.

Tavsif: Niteleme, nitelendirme.
Tecerrüt: Soyutlanma, her şeyden uzaklaşma.
Tecesüm: Maddeleşmek, göz önüne gelmek.
Tedhiş: Korku salma.
Tehir: Ertelemek, geciktirmek.
Tekemmül: Olgunlaşmış, kemale ermiş.
Telkinat: Telkinler.
Telin: Lanetlenmiş.
Tenvir: Aydınlatma.
Terennüm: Şakıma.
Teshir: Büyüleme, sihir yapma.
Teşdit: Şiddetini artırma.
Teşyi: Uğurlama.
Tevakkuf: Bağlı olma, ilgili olma; durma, duraklama.
Tevdi: Emanet etme, bırakma.
Tevehhüm: Evhamlanmak.
Tevkif: Durdurma.
Tezayüt: Artma, çoğalma.
Vahamet kesp etmek: Gittikçe korkulacak ve tehlikeli bir durum almak.
Vakıa: Gerçi, her ne kadar.
Vaki: Vuku bulma.
Vech: Münasebet, tarz, sebep.
Vezaif: Vazifeler, görevler.
Vuzuh: Açıklık.
Yek-ahenk: Aynı ahenkte, hiç değişmeden.
Zahip: Bir zanna kapılan.
Zebun: Güçsüz, zayıf, aciz.
Zulmet: Karanlık.

Hayaletler, fırtınalı geceler, ölümler, eski evler ve doğaüstü güçler... Bunların yanı başında kıskançlık, güzellik ve aşk...

Hasta bir genç kız olan Şadan, güzelliğinden dolayı acı çeken Fatma, bir babayla oğlu arasında kalan Zeliha ve kocasına çok âşık olan Zehra...

İlk kitabı olan *Kara Kitap*'la birlikte, daha önce Latin harfleriyle hiç yayımlanmamış *Fatma'nın Günahı*, *Ne Bir Ses... Ne Bir Nefes...* ve *Buhran Gecesi* adlı romanlarının yer aldığı bu ciltte, Suat Derviş'in gotik edebiyata girebilecek özellikler gösteren, dört kadının hikâyesinin anlatıldığı dört eserine bir arada yer verilmiştir.

ithaki
www.ithaki.com.tr
facebook.com/ithakiyayin
twitter.com/ithakiyayinlari
İnternet Satış:
www.iknokta.com